RASİH NURİ İLERİ

MİHRİ BELLİ OLAYI

II

MARKSİST-LENİNİST HAZİRAN HAREKETİ

anadolu yayınları

ANADOLU YAYINLARI No: 21
Ağaoğlu Yayınevi Tesisleri. 27 73 37
Birinci Basım Kasım 1976

ANADOLU YAYINLARI Ltd. Şti.
Himayeietfal Sok. Mirat Han, No. 201
P.K. 323 OSMANBEY - İSTANBUL
Tel: 48 66 37

MİHRİ BELLİ OLAYI (1970-1976) CİLT I

Ön deyiş: MDD - «YÖN» Tartışmaları
«Aydınlık» Sosyalist Dergi Dâvası

MİHRİ BELLİ OLAYI (1970-1976) CİLT II

Marksist - Leninist
Haziran Hareketi Dâvası

PEK YAKINDA

«Özeleştiri» (Mihri Belli)
Türkiye Emekçi Partisi

Ali Kayahan
arkadaş'a armağan.

R.N. İLERİ

NOKTALAMA

«Mihri Belli Olayının» (1970-1976), ilk bölümünün ilginç bir doğrultusu vardır. (ÖN DEYİŞ) de gördüğümüz gibi «*Bilimsel Sosyalizm*»in terminolojisini 27 Mayıs 1960'dan sonra güncel sorunlarımıza ilk sokan o olmuştur; «*Demokratik Devrim*» kavramını ilk o kullanmıştır. Aynı zamanda, bunu yaparken Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısına, sınıf ve zümrelerinin değerlendirmesine nasıl yüzeysel olarak değindiğini, sınıfsal yönden eksik ve yüzeysel değerlendirmelerle nasıl bir kavram bulanıklığı yarattığını gördük. Bu kavram bulanıklığı genellikle üç noktada kümelenmektedir: I — Milli Burjuvazi — İşbirlikçi, komprador burjuvazi değimlerinin bilimsel bir açıklığa kavuşturulma-

ması; 2 — Kırsal alanda feodal kalıntıların hatta feodalitenin hakimiyetinin — köy mütegalibesi, ağalık rejiminin — orta ve yoksul köylülüğün ağır basmasının ortaya atılmasının (*); 3 — Asker-sivil aydın zümre'nin küçük burjuva niteliğinin ve devrimci geleneğinin abartılması ve bu konulardaki çelişkilerin azımsanması; yani sözün kısası doğru yönleri olabilen iddialara tam bir bilimsel açıklık verilmemesi yüzünden yanlış değerlendirme ve yorumlara yol açabilmesi, göze çarpmaktadır.

Aybar da, T.İ.P. Genel Başkanı olarak, aynı temel konuları, aynı yüzeysellikle ele almıştır, onda ve arkadaşlarında da Türkiye gerçeğinin sosyo-ekonomik oluşumu yönünden bilimsel bir inceleme eksikliği göze batmaktadır. Hiç biri «*Türkiye'de Kapitalizmin Gelişmesi*» konulu bir eser vermek zahmetli ve fakat verimli yolunu denemediler. 1962'den sonra bu konuları ele alan Aybar ve arkadaşları herşeyden önce «*Bilimsel Sosyalizm*» suçlamasından kurtulmanın hukukî gereğine önem vermek zorunda idiler. Yine de bu sakıncayı gözönüne alırken, Türkiyenin düzeni hakkında köklü bir inceleme yapabilirlerdi. Lenin Çarlık sansüründen geçen «Emperiyalizm» temel kuramsal kitabında bunun nasıl yapılabileceğinin parlak bir örneğini vermiştir. Ancak bunun için çok ciddi bir kültür hazinesi, derinlemesine bir bilimsel araştırma yeteneği, ve herşeyden önce sağlam bir bilimsel

(*) Mihri Belli'nin çeşitli yazı ve konferanslarında ve de aynı yazıların değişik baskılarında, zamanına göre bu değerlendirmelerin sürelice değiştiği, bu değişik anlamların bazen olumlu, bazen de olumsuz yönden olduğu, aynı yazısında çeşitli değerlendirmelerin bile yer aldığı görülmektedir.

yöntem gerekmekteydi.

1966'larda, bir yönden Anayasa Mahkemesinin «Komünizm ve Anarşizm» hakkında bilimsel araştırma yapmanın bir sakıncası olmadığı hakkındaki kararının verilebildiği politik bir ortamda, diğer yönden de bir Parti sorumluluğu taşımayan Mihri Belli'nin yaptığı bu hamle T.İ.P. de söylenenlere bilimsel ismini takmak - Bilimsel Sosyalizmin terminolojisini meşrulaştırmak niteliğini taşımaktadır. Ancak yukarıda da belirtitiğimiz gibi iki tarafın da eksiği aynıdır: Türkiye gerçeğini sosyo - ekonomik oluşumu yönünden derinlemesine, bilimsel bir şekilde incelememiş bulunmalarındadır.

Mihri Belli'nin başka bir çabası da bulunduğuna şüphe yoktur, bu da «kanunen politik hakları ellerinden alınmış olan» eski geleneksel sol'u meşrulaştırmaktır. Belki de, yukarıda noktaladığımız bir kısım tutarsızlıkların bir nedeni de buydu; oysa Reşat Fuat'ın belirttiği gibi bir şeyin doğrusunu söylemede sakıncalar varsa, o konuda susmak en doğru yoldur, aksi halde teorik sapmalara yol açılmış olur (*); yine de doğruyu söylemenin yolları bulunmaktadır. Kaldı ki, sorun sanıldığı kadar basit değildi, 27 Mayıs 1960'dan az sonra Mihri Belli «Yeni Yol» dergisinde yayınlanan -son derecede ılımlı- Toprak Reformu hakkındaki bir yazısı nedeniyle üç ay hapiste yatmıştı. Böylece 1966'daki konunun bir yönü de, radikal aydınlara hoş görünerek, eski sol hakkındaki FİİLİ yasak duvarını yıkmak çabasıyla, bu da başarıldı.

İlk ciltte bu «meşrulaşma» çabasının nasıl T.İ.

(*) Bakınız: Cilt I. Ön Deyiş — Ahmet Dokur'un yazısındaki Reşat Fuad'ın bu konudaki açıklaması. S: 67.

P. dışında ikinci bir sol partisi kurma doğrultusunda geliştiğini, ancak bu tasarının gerçekleşmesinin iki yıl gecikmesi üzerine (1968-1970) nasıl bir yandan gençliğin (Dev-Genç)'in kontrolunun elden çıktığını; diğer yandan da meşruiyet kazanmış bulunan, Sivil Yargıtay'ca suç teşkil etmediği saptanan «Demokratik Devrim» tezinin, 12 Mart karşı darbesinden sonra Askeri Yargıtayca suç sayıldığını gördük. (Benim kanımca o zaman da, bugün de 12 Sendikacının kurduğu T.İ.P.'in, Türkiye İşçi Partisi gerçeğinin bazı kişiler tarafından azımsanmış olması büyük bir hata olmuştur.)

12 Mart dönemi Askeri Mahkemeleri şu istidlâl'den haraket ediyorlardı: «*Demokratik Devrim*» görünürde Kanunlara aykırı değilse bile, onun ilk aşama olarak amacı ikinci aşama olan «*Sosyalist Devrim*»e yol açmak, giderayak üçüncü aşama olarak «*komünizm*»e varmak olduğuna göre... kanunlarımızca suç sayılması gerekmektedir.

Bu istidlâl metodunun Ceza hukuku kurallarına ters düşüp düşmediğini tartışmak abesdir, çünkü sorun bir politik sorundur, bir politik denge sorunudur. 12 Mart'ın özü ise bu doğrultudaydı. Ancak hemen şunu işaret edelim ki, bu mantıkla: «Türkiye'yi sınaileştirmek, Kapitalizmi kurmak istiyorsunuz, bunun sonucu işçi sınıfı ve onun örgütleri doğacak güçlenecektir, önce Demokratik Devrim, sonra Sosyalizm...» istidlâlini yapmak aynı derecede «mantıklı»dır. Ayrıca 12 Mart döneminde bir düşünme metodu olan «Bilimsel Sosyalizm» sosyal bir üretim biçimi olan «komünizm» ile eşdeğer sayılarak bir fikir bulanıklığı yaratılmıştır, kaldı ki bütün söylediklerimiz meselenin özünü değiştirmemektedir, 12 Mart sonrası sorunu

bir politik güç ve denge sorunudur. 12 Marttan önce başlayan solcu gençleri tutuklama, serbest bırakma, tekrar tutuklama, beraat ettirme, hatta sokak ortasında vurma, öldürme fiili durumu 12 Mart sonrasında aynı gençleri gizlenmeğe, giderayak illegal örgütlenmeğe adeta mecbur etmiştir, «Haziran Hareketi» davasındaki sorgumda bu temayı, Askerî Cezaevi olanakları çapında, işlemiş bulundum.

Kitabın Birinci cildinde, yeni bir parti kurulamadan -ki ben, T.İ.P. içinde bazı tüzük ve kadro değişiklikleri yapmayı, organların üstünlüğünü sağlamayı, her zaman yeğ tutmuşumdur- nasıl 12 Mart karşı devriminin bastırdığını, solun en olumsuz şart, tarz ve metodlarla illegaliteye itildiğini gördük, bunun asıl uygulanışını bu ikinci cildimizdeki belgelerle açıklayacağız. Eğer sunduğumuz «ifade zabıt tutanaklarında» bir doğruluk payı varsa -ki, Mihri Belli imzasıyla Almanya'da yayınlanan «Özeleştiri» kitabı bu tezin bir noktasını doğrulamaktadır- Mihri Belli 12 Marttan sonra yurttan Suriye'ye kaçmış, sonra Türkiye'ye dönmüş, «anarşist» denilen eylem türlerini kınamakla beraber «Amerikan Emperyalizminin üslerine karşı» eylemde bulunulmasını önermiş, Ankara davası sanıkları buna karşı gelmişler, o da İstanbul'a gidip bir «Özeleştiri» yazmağa koyulmuştur (*).

(*) İlk tahkikat ifadelerinden çıkan bu şemanın doğruluk derecesi hakkında fikir yürütecek değilim, ancak sanıkların itirafı olsun, sorgu yapanların iddiaları ve zorla ifadelere geçirdikleri hususlar olsun gerçek şudur ki, bu şemadaki «ÖZELEŞTİRİ»ye ait iddia ve Mihri Belli'nin yurttan gizli olarak çıkış ve gelişleri bir gerçektir.

Ankara davasını: «Sosyalist Aydınlık Dergisi» Vahap Erdoğdu ve arkadaşları davasını ilk ciltte inceledik, bu davada olsa olsa, M.İ.T. raporunda belirtildiği gibi *legal bir «marksist» parti kurma teşebbüsü* ve de yurda dönen *Mihri Belli'yi gizlemek* suçları söz konusudur. Mahkûmiyetler ise daha çok *Parti* konusu üzerinde durmaktadır.

Üçüncü Ciltte ise «*Özeleştiri*»yi sununca Mihri Belli'nin o dönemdeki fikirlerini kendi kalemiyle okuyup değerlendirebileceğiz.

İstanbul davasına, yani «*Haziran Hareketi*», Savcının değimiyle: «*Marksist-Leninist Haziran Hareketi*» veya «Rasih Nuri İleri ve arkadaşları» davasına gelince, bu davanın en büyük özelliği, en önemli sanıkların AF'a kadar yakalanmamış olmasındadır. Yurt dışına çıkan ve seçimden bir süre sonra tekrar gizli olarak yurda dönen Mihri Belli'den başka Şevki Akşit'in ve daha önemlisi, İddianameye göre, «örgüdün» fiili yöneticisi Mustafa İlker Gürkan'ın ele geçirilmeyişi, İddianamede yardımcısı olarak takdim edilen «Hüseyin»in ise gerçek kimliğinin bile saptanılamamış bulunmasındadır. İddianamede sözü edilen «İşçi Komitesi» de soyut olarak kalmaktadır. Bu sanıkların ele geçirilmemiş bulunması, -Sıkıyönetim'in son bulması ile- İddianamede sözü edilenlerin çoğunun bile dava dışı kalmaları Sıkıyönetim döneminin bu son davasının özelliklerinden biridir.

(*) Birinci ciltte, önsözde politik davalar için söylediklerimden birkaç cümleyi burada hatırlatmayı yararlı bulmaktayım, gerçekten mahkeme tutanakları tarihçi için güvenilir bir kaynak değildir. Genel olarak da Ceza Hukukunda İKRAR çok şüpheli bir belgedir: işkenceye, başka nedenlere — örneğin yakınlarını kayırmağa — da-

yanabilir.

Bir sanığın nerede saklandığı, silahların nerede bulunduğu, bazı belgelerin yerini saptayan gerçek işkence itirafları, öte taraftan örneğin örgütsel bağlar bakımından tamamen hatalı bilgiler verebilmektedir. Hiç çözülmeyen sanık, bazı hakikatları ağızdan kaçırabileceği gibi, ajan mertebesine düşen diğer bir sanığın birçok gerçeği gizlediği de görülmüştür.

Ayrıca çoğu kez, ifadeler sanıkların söyledikleri değil, işkencecilerin kendilerine söyletmek istediklerini kapsamaktadır. Bir Selamiçeşme Bankası soygunundaki itiraf ve onu doğrulayan şahitler tamamen gerçek dışı olabildiği gibi, olduğu mahkemece ispat edildiği gibi, diğer taraftan başka bir soygun teşebbüsü, ikrarları ve mahkûmiyet kararı ile de belki gerçekle tamamen ilişkisiz bulunabilir.

Bunun yanında işkenceci, savcı, sanık, yargıç karşılıklı olarak, çoğukez bile bile, tamamen veya kısmen gerçekten kopuk bir senaryo oynamaktadırlar. İki taraf da gerçeği bilse bile bu böyledir. Oyunun kuralıdır bu. Savcı her bildiğini söyliyemez, örneğin ajanları ele veremez, işkenceleri kabul edemez. Sanık gerçeklere değil, dosyaya göre konuşur.

Politik davalar oynanan birer senaryo ise de, sanığı ile, tanığı ile yargıcı ile «oynayan»ların üslubu sözkonusudur.

BÖLÜM IV

MARKSİST-LENİNİST HAZİRAN HAREKETİ DAVASI

I

GİRİŞ

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığının 1973/189 sayı, 1973/186 Esas, 1973/101 Karar sayılı ve 19.9.1973 günlü 16 sahifelik İDDİANAMESİNDE 52 sanık hakkında Ceza istemekteydi.

İddianamenin bölümleri şunlardı: 1 — Giriş; 2 — Mihri Belli Grubunca oluşturulması çalışılan Legal Partinin Programı; 3 — Milli Demokratik Devrim; 4 — Birleşik Cephe fikrine yönelik çalış-

malar; 5 — Cephenin Kuruluşu; 6 — Devrimci Gençlik Birliği; 7 — Haziran Hareketi; 8 — Haziran Hareketi içinde örgütlenme zinciri; 9 — İstanbul Bölge Komitesinin oluşturulması; 10 — Gençlik Komitesinin Kuruluşu; 11 — Demokratik Kuruluşlar: A) Beykoz Kesimi (Halkevi), B) Töb-Der'deki çalışmalar; 12 — Boğaz kesimindeki çalışmalar; 13 — Devrimci Gençlik Birliği komitesi; 14 — A) İhsan Mermerci Lisesi kesimi, B) Feriköy Sular idaresi kesimi, C) Halkalı kesimindeki çalışmalar; 5 — Öğrenci kesimi: A) Rumeli yakası, B) Anadolu yakası; 16 — Örgüt tarafından hazırlanan Yazıların basım ve dağıtımı; 17 — Örgüt tarafından kaleme alınan dergi, bildiri ve notları: A) «İşkence odasında olanlar dışarıdaki savaşın bir parçasıdır», B) «Gençliğin yeri», C) «Haziran Dergisi, D) «Özeleştiri»; 18 — Aramalarda ele geçirilen suç eşyaları; 19 — Türk Ceza Kanununun 141. inci Maddesi; 20 — Sanıkların örgüt içindeki hukuki durumları; 21 — Sonuç ve tatbiki istenilen Kanun maddeleri.

Çok aceleye gelmiş bulunduğu görülen İddianamenin yerine dosyada yer alan Raporu ve Fezlekeyi olduğu gibi sunacağız, ancak yine de İddianamedeki bazı noktaları açıklayacağız, önce istenilen cezaların çoğu 141/1 artı 141/6 olup üçtebir artışı ile 20 yıla kadar cezalandırılmamıza olanak veriyordu. (**) İddianameden tek sunacağımız kısım Mer-

---

(**) T.C.K. 141. inci maddesinden idam isteği ile Sıkıyönetim mahkemelerince yargılanan sadece iki kişi bulunmaktadır, bunlar THKP-C İşçi kesimi davası sanıklarından (7.5.1973 gün Esas 1973/97 sayılı) İddianame ile işçi Abdullah Doğan ile THKP-C Güney Kesimi davası sanık-

kez Komitesi üyeleri hakkındaki kısmı ile ayrı bir önem taşıyan Yılmaz Elmas (Töb-Der), Ziya Ülgenciler' ile (Hüseyin namı müstearını taşıyan) işçi kesimini yönettikleri iddia edilen kişiler hakkındaki parçalardır.

---

larından (17.9.1973 gün, Esas: 1973/102 sayılı) İddianame ile Mustafa Ulusoydur.

A. Doğan'ın suçu üç iş yerinde hücre kurmaktan sanık olmaktan ibarettir. Bu iki İddianameyi hazırlayan Askeri Savcı Taylan A. Erimer'dir. (*)

Oysa 141. in son fıkrası gayet açıktır ve böyle bir uygulamaya cevaz vermez, zaten Sıkıyönetim Mahkemeleri bu iddiayı Kararlarında ciddiye almamışlardır. Ancak bu uygulamayı işbu fıkranın tehlikesini açığa çıkartmak için belirtiyoruz.

(*) Üçüncü Cilt T.E.P. hakkında Savcı T. Erimer'in mütalaası ile sonuçlanacaktır.

HAZİRAN HAREKETİ DAVASI SANIKLARININ TUTUKLANIŞI DAVANİN ÖZELLİKLERİ.

Kayhan Edip Sakarya Temmuz 1972'de tutuklanmış, diğer sanık Yaşar Uzunlar ile birlikte Ankara davasına ithal edildiğinden davası tefrik edilmiştir, Aydınlık davasından tahliye edilen Yaşar Uzunlar ise ancak Sıkıyönetim Mahkemelerinin yetkisi bittikten sonra savcılığa 11 Kasım 1973 günü teslim olmuş ve davası İstanbul 5. Ağırcezasında görülmüştür.

M-L H.H. tevkifatı, eskiden öğrenci gösterilerine katıldıklarından göz altına alınan Faruk Ağca ve Ömer Ülgenci'nin 30.11.1972 günü gözaltına alınmaları ile başlamış ise de bu sanıklar önce P.D.A. grubundan sanılarak Ankara'ya gönderilmişler, son-

ra da 26.12.1972 de Enver Avcı'da bazı belgelerin ele geçmesi ve hele 26. 1.1973 günü Erkut Selçuk'un yakalanması üzerine elde edilen belgeler yüzünden (Özeleştiri, Haziran Dergisi) dava yeni bir nitelik kazanmış, Mihri Belli grubu ile bağlanmıştır. Aralık 1972 ayında yakalananlar göz altına alınma sırasıyla: Şefik Çalık, Cüneyt Altunç, İbrahim Yücel, Remzi Coşkun, Erdoğan Çalak, Şükrü Ceyhan, Bahattin Yücel, Süleyman Önen, Enver Avcı, Çağatay Yaylalı (tutuksuz), Şeref Yalçın (takipsiz), Murat Ceyişakar, Fuat Çakmak, Ayşan Gündüz, Rıdvan Akdeniz, Ayşe Edincik'den ibarettir, son üçü öğretmendir. Erkut Selçuk'un 26. Ocak 1973'de ele geçmesi üzerinde dört günde Baktemur Bıçakçı, Osman Çalışkan, Ethem Oğan, Mehmet Gök, Selahattin Atasever, Mustafa Üstüntaş, Ali Vardar, Kadir Kılıç gözaltına alınmışlardır, bazı sanıkların görgü şahitliğine göre de Ali Kayahan bu sırada yakalanmış, işkencede ölmüştür.

1973 Şubat ayında Resih Nuri İleri ve Şaduman Taşlı gözaltına alınmışlar, 20 Mart 1973 Anayasa tadilinden sonra gözaltına alınma süreci 15 güne indiğinde Nisan 1973'de İstanbul Töb-Der sekreteri Yılmaz Elmas ve Ziya Ülgenciler ile Hasan Kıyafet gözaltına alınmışlar, ancak yine de Tutukevinden Harbiyeye götürülen Yılmaz Elmas üç ay daha işkence görmüştür. Son safhada ise Ömer Yüksel, Selahattin Tanışlar, Mikail Kayam, Kâzım Işık ve Muzaffer Dizman gözaltına alınmışsa da son ikisi tutuklanmamış, Suat Kurtuldu tutuklanmamış Fatma Oguz, Abdullah Tozan, Kadir Kılıç da takipsizlik kararı almışlardır.

M.L H.H. İddianamesi'nin hazırlanması için, Sıkıyönetim Mahkemelerinin görev süresi sona ermek

üzere bulunduğundan savcının İddianamedeki ifadesine göre «Cemiyete yeniden kazandırılabilme fikrine göre», birçoğu işkence görmüş yüzden fazla sanık davaya ithal edilememiştir, hatta İddianamenin tanzim tarihi, verdiğim dilekçede gösterdiğim gibi kanunî süre bittikten sonra tamamlanmış bulundu.

Ayrıca Yaşar Uzunlar'ın Sivil Savcılığa teslimi ile hakkındaki dava Sivil mahkemede görüldüğünden, aynı davanın iki ayrı mercide görülemiyeceği, Yaşar Uzunlar'ın artık Sıkı Yönetim mahkemeleri yetkisi dışına düştüğünden bizim davanın da Sivil mahkemede görülmesi iddiası karşısında ve İddianamesinin ibrazım üzerine, yine de bu talep kabul edilmemiştir.

«Marksist-Leninist Haziran Hareketi» davası konusunda, Merkez Komitesi üyeliğinden tutuklu tek sanık olarak, benim savunma niteliğindeki sorgumu ve davaya bütün TÖB—DER ve hatta Halkevleri ithal edilmek istendiğinden İstanbul Töb-Der sekreteri Yılmaz Elmas'ın sorgusunu, bir de diğer sorgulardaki bazı ilginç kısımları ve özellikle işkence iddialarını sunacağım. Bu arada duruşmanın bazı önemli kısımları ile Ali Kayahan'ın (Metin) in ölümü ile ilgili iddiaları, cevapları ve tevsii tahkikat talebimi ekliyeceğim.

Sorgumda satır satır eleştirdiğim İddianameden çok daha önemli olan Kontr-Gerilla (Emniyet) fezlekesi - sorgulara verilen yönden doğan maddi yanlışlıklar dışında, ilginç bir belgedir.

Savcının Esas Hakkındaki mütaleasından ise özellikle Merkez Komitesi ile ilgili bölümü aynen aktarmayı gerekli buluyorum. Bu bölümde yepyeni bir hukuk kavramı yer almaktadır, şimdiye kadar «so-

yut resim soyut sanat» kavramlarını biliyorduk, Sayın savcı beni «soyut iddialarla mahkeme karşısına getirmek zorunda kaldığı»nı Esas Hakkındaki Mütalaasında açıklamakla Hukuk literatürüne yeni bir kavram armağan etmiştir.

★

Dosyalardan da görüldüğü üzere Mihri Belli ile ilgisi dolayısıyla aynı dava saydığım Vahap Erdoğdu ve arkadaşları Ankara davası ile Rasih Nuri İleri ve arkadaşları İstanbul davalarının yürütülmesi yönündeki bir farka yeniden değinmeden geçmiyeceğim. (*) Bizim davamızda Avukatlar genellikle gereken dosya fotokopilerini sağlamak, dışarısı ile sanıklar arasında bir bağ kurmak amacı ile tutulmuştu, davada örgütsel faaliyetleri ve bağları kesinlikle reddeden sanıklar ise örgütsel olmayan kişisel ilişkileri büyük bir içtenlikle kabul etmişlerdir, bunun tek istisnası Türkiye Milli Gençlik Teşkilatının bildirilerini dağıtan bir lise öğrencisinin M-L H. H. davası ile ilgisi olmayan bu olayı unutmuş olup inkâr etmesi olmuştur, Gerekçeli Kararda da sorguları çürütmek için sadece bu husus üzerinde durulabilmişti.

Ankara davasında ise -görüldüğü gibi- Avukatlar çok daha faal bir rol oynamışlar, Aydınlık Sosyalist Dergisinde yayınlanmış ilişkileri, basit arkadaşlıkları bile tümüyle inkâr yolu tutulmuş ve bu yüzden sanıklar çoğu kez zor durumlara düşmüşlerdir. Bu durum mevcut olmayan örgütsel ilişkile-

(*) Ankara ve İstanbul ilgili makamları bazı sanıkları birbirinden istemişler, hatta benim Ankara'ya gitmem söz konusu olmuştur. (R.N.)

rin reddedilişini bile şüpheli bir hale sokmaktan başka bir sonuç vermemiştir. Ayrıca, örneğin Mihri Belli'nin «Özeleştiri»si hakkındaki I. Şube ifadeleri ve onların sonradan reddedilişi Vahap Erdoğdu'nun belirttiği gibi savunma metoduna büyük bir zarar vermiştir.

«Özeleştiri»nin «Yurtsever» dergisinde çıkan ve orijinal kopyanın eşi olduğu belirtilen, Ankara davasında okunan metnini görmedim, M-L H. H. davasında'ki bozuk kopyasının fotokopisini, aynı dosyadaki Almanyada basılmış ve davada okunan kitap şeklindeki nüshasını ve de TİKKO dosyasındaki orijinalinin fotokopisini inceledim. Türkiyede «illegal» olarak yazıldığı söylenilen TİKKO davasındaki orijinali olduğuna şüphe bulunmayan nüsha ile kitap arasında bazı farklar bulunmaktadır, bazı paragraflar çıkartılmış, bazıları eklenmiş, cümleler değiştirilmiştir, ve bunlar yapılırken kitapta bir açıklama yapılmamıştır. Sadece Kitabın 69-81 sahifelerini kapsayan D. Hikmet Kıvılcımlıya ait «V. inci Bölüm»ün başındaki dipnotta: «Bu bölüm Türkiye'de 1972 yılında dağıtılan illegal broşüre alınmamıştır.» (*) şeklinde bir açıklama yapılmıştır. «Özeleştiri»yi sunarken Almanya baskısını esas olarak almakla beraber, çıkartılan, eklenen ve değiştirilen paragrafları dipnot olarak sunmayı yararlı görmekteyim. Bunu üçüncü ciltle gerçekleştireceğim.

M-L H.H. davasında neden geniş, ideolojik bir savunma yapmadığıma gelince, ben sorgumu çok geniş tutmuştum, eskiden yayınlanmış yazılarım-

(*) Aslında yarısı İstanbul basımının başka bir bölümde yeralmaktaydı. (R.N.)

dan fikirlerimin neler olduğu belliydi. Ayrıca geniş bir savunma gerek «Program Taslağı» gerekse dava sırasında elimize geçen «Özeleştiri» ile büyük ölçüde ters düşerdi, bu da sanıklar arasında fikir ayrılıkları, hatta mahkeme huzurunda polemiklere yol açabilirdi, bütün bu nedenlerle savunmayı mümkün olduğu kadar kısa kesmeyi ve sanıkların genel eğilimlerinden fazla ayrılmamayı uygun buldum.

Ayrıca artık Af kanunu çıkmış, ceza görsek bile tahliye edileceğimiz belli olmuştu, böylece geniş ve ideolojik bir savunma ucuz bir kahramanlıktan ileriye gidemezdi, bu fikir beni etkiledi. Bence artık tahliye olacaktık ve süratle, demokratik bir tartışma yöntemi içerisinde, eski tezler gözden geçirilecek, zaten hüküm giymiş bulunan «Program Taslağı» yerine yeni şartlara uygun bir Program ve Tüzük hazırlanacaktı. Fazlaca iyimser olduğumu az sonra sol'un alabildiğine parçalanmasını görünce anladım.

Firari sanıkların durumuna gelince, örneğin Ankara davası sanıklarından Demir Kandemir, Saadettin Aydın, Mustafa İlker Gürkan, Şevki Akşit, Filiz Kardam'ın mahkemeye müracaatları üzerine Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcılığı 7.10.1974 gün 1974/22 Karar sayılı yazısıyla Af kanununa da dayanarak TAKİPSİZLİK kararı vermiştir. Mihri Belli bu karara ithal edilmediği gibi, M-L H.H. davası hakkında da İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesinde, Mihri Belli, Şevki Akşit, Mustafa İlker Gürkan Yaşar Uzunlar ve Selahattin Türkokay hakkında açılan takdbat tebligat eksiği yüzünden sürüncemede bırakılmıştır. Kaldı ki, söz

konusu suçlar Af Kanunu kapsamına girmiş bulunmaktadır.

İstanbul Haziran Hareketi davası temyiz edilmeyip kesinleşmiş, Ankara davası ise temyiz edilmiştir, gördüğümüz gibi bu davada basın Kanununa göre zaman aşımına uğramış yazıların bir örgüt şekline dönüştürülerek yargılanıp yargılanamıyacağı önemli sorunu askıda kalmıştı, bu davada Sevim Belli ve veremediğim Seyhan Erdoğdu'nun Savunmaları dışında tutarlı bir savunma yapılmamıştır.

II

FEZLEKE VE İDDİANAME

A

R A P O R

T.C.
İSTANBUL SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
ADLİ MÜŞAVİRLİĞİ

Sayı : 1973/3235 18/6/1973

SIKIYÖNETİM ASKERİ SAVCILIĞI
SELİMİYE

İLGİ : İstanbul Emniyet Müdürlüğünün 14.6. 1973 tarih, Ş. 1. K. 1. 21317-8909 sayılı yazısı.

Devam etmekte olan Haziran Hareketi operasyonuyla ilgili olarak İstanbul Emniyet Müdürlü-

günden alınan ve örgütün silâhlanma gayreti içerisinde olduğunu belirten ilgi yazı sureti ekli sunulmuştur.

Bilgilerini rica ederim.

Fahrettin KİBRİTÇİOĞLU
Hâkim Albay
Sıkıyönetim Adli Müşaviri

★

T.C.
İSTANBUL İLİ
EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ
21317-8909
14 Haziran 1973

ŞUBE : 1. K.I.
Konu : Haziran Hareketi adlı yasa dışı örgüt hk.

1 NCİ ORDU VE SIKIYÖNETİM
KOMUTANLIĞINA

İLGİ : a) İçişleri Bakanlığın 7.6.1973 gün ve Em. Gnl. Md. Top. 01. B. 130940 sayılı kapalı tel yazıları.
b) 1 nci Ordu ve Sıkıyönetim K.lığının 5.6.1973 gün ve AD. MÜŞ. : 1973/3235 sayılı yazıları.
c) İçişleri Bakanlığına yazılan 2,6.1973 gün ve Em. Md. Ş. 1. K. 1. 19653 sayılı yazımız.

«HAZİRAN HAREKETİ» operasyonuna devam edildiği malûmlarınızdır.

Bilindiği üzere 1972 yılı Aralık ayında Kocamustafapaşa'da ve Kadıköy yakasında, Fenerbahçe Lisesi civarında Hükümet ve Sıkıyönetim Komu-

tanlığı aleyhine küçük el afişleri, arabalara, elektrik direklerine ve duvarlara yapıştırılmış, bazı ev ve sokaklara atılmıştı.

Fenerbahçe semtinde, bahsi geçen *el afişlerini yapıştırırken* yakalanan *ŞEFİK ÇALIK adlı şahıs 10.12.1972 günü gecesi yakalanmış, bu işi düzenliyen arkadaşlarının kimler olduğunu itiraf etmiş, aynı tahkikatın* sonucu olarak *FARUK AĞÇA ve ÖMER ÜLGENCİ ile bunların ifadesinde* adı geçen *ŞÜKRÜ CEYHAN yakalanmıştır. ŞÜKRÜ CEYHAN kendisinin MURAT ÇEYİŞAKAR, SÜLEYMAN ÖNEN'in Sıkıyönetim Komutanlığımız tarafından DEV-GENÇ sanığı olarak aranan ERKUT SELÇUK'un Başkanlığında Devrimci GENÇLİK BİRLİĞİ KOMİTESİ adı altında illegal bir komite* kurarak yasa dışı çalışmalarda bulunduklarını beyan etmiş ve bahsi geçen sanıklar çeşitli tarihlerde yakalanarak Sıkıyönetim Komutanlığımıza sevk edilmiş ve tutuklanmışlardır (*).

Sanıklar Devrimci Gençlik Birliği Komitesi (D. G.B.K.) nın mevcudiyetini ve Haziran Hareketi adlı illegal örgüte bağlı olarak, *MİHRİ BELLİ*'nin Baş İhtilalini gerçekleştirmek gayesi ile çeşitli darbelerle açıklamışlardır. (**)

Haziran Hareketi (H.H.); Gençlik kesiminde D.G.B.K. sı, İşçi Kesiminde Devrimci İşçi Komitesi (D.İ.K.) ni ve Demokratik kuruluşlarda da öğretmen komitesini (Ö.K.) kurmuş ve çalışmalarını sürdürmüştür.

(*) Bu gibi resmi raporlarda çoğu kez kimin ne kadar konuştuğu tesbit edilememekte, ajanlar gizlenmektedir. (R.N.)

(**) Cümle aynen böyledir.

Örgüt, yayın organlarını kurmuş ve ERKUT SELÇUK'un Başkanlığında «HAZİRAN»adlı Şafak dergilerine benzer dergiler ile Mihri Belli'nin daktilo ile çoğaltılmış Öz Eleştiri ve Poliste işkence adlı yazılarını gizli yollarla basarak dağıtmış, ayrıca bastığı küçük el afişlerini gizlice caddelere ve arabalara yapıştırmıştır. Bahsi geçen yayın organlarının basıldığı malzemeler, diğer suç delilleri; sahte nüfus kağıtları, askerlik şubesine, nüfus memurluklarına ait çok sayıda mühürler yakalanarak sanıkları ile birlikte Sıkıyönetim Komutanlığımıza teslim edilmişti.

Örgütün D.G.B.K. nin tamamı çeşitli tarihlerde, *D.I.K.'in Başkanı ZİYA ÜLKENCİLER 9.4.1973* tarihinde ve *öğretmen Komitesi Başkanı YILMAZ ELMAS 5.4.1973* tarihinde yakalanmış ve kendi komiteleri ile faaliyetleri hakkında bilgiler vermişlerdir.

Haziran Hareketinin *MİHRİ BELLİ, ŞEVKİ AKŞİT, RASİH NURİ İLERİ* ve *MUSTAFA İLKER GÜRKAN* tarafından idare edildiği ve M. İLKER GÜRKAN'ın İstanbul tek sorumlusu adı altında çalıştığı, örgüt militanlarının ifadelerinden anlaşılmıştır.

Bilindiği üzere MİHRİ BELLİ, ŞEVKİ AKŞİT ve M. İLKER GÜRKAN Sıkıyönetim Komutanlıklarınca halen aranmakta olan kişilerdir. Ayrıca M. İLKER GÜRKAN'ın İstanbul tek sorumlusu olması, örgüt faaliyetlerinin İstanbul dışında da devam ettiği manasına alınmaktadır.

Aynı örgütün militanlarından ve M. İLKER GÜRKAN'a bağlı olarak İstanbul Boğaz kesiminde faaliyet gösteren ve yakalanıp Sıkıyönetim Komutanlığımıza sevk edilen ENVER AVCI Paşabahçe ve

Beykoz'da öğretmen YILMAZ ELMAS tarafından sürdürülen örgütsel eğitim çalışmaları yanında, öğretmen BEKİR YILDIRIM vasıtası ile yine Sıkıyönetim Komutanlığımızca hakkında 972/23 sayı ile tutuklama kararı verilmiş bulunan AKIN ÇITAKOĞLU'nu Beykoz'un Akbaba köyüne yerleştirmiş ve ayrıca örgütün eylem safhasında kullanmak üzere bir miktar tahrip kalıbı, dinamitler ve malzemeleri ile iki adet tabancayı BEKİR YILDIRIM'a ve (FAHRETTİN) sahte kimlik kullanan AKIN ÇITAKOĞLU'na vererek saklatmış, yukarıda bahsi geçen tahrip kalıpları, iki adet dinamitten kutu içine yapılmış ve ateşe hazır bomba ile diğer malzemeler saklandıkları yerde bulunmuş, sanık, BEKİR YILDIRIM ile AKIN ÇITAKOĞLU'nun silahlı olarak köyü terk ettikleri öğrenilmiştir. BEKİR YILDIRIM Manisa'da tabancası ile birlikte yakalanmış ve ilimizce teslim alınmış olup halen ifadesi için gözaltında bulunmaktadır.

BEKİR YILDIRIM ön sorgusunda; örgüte ait silahların mevcudiyetini beyan etmiştir. *AKIN ÇITAKOĞLU* ise halen firarda olup silahlı dolaşmaktadır. Ayrıca çeşitli anarşik faaliyetleri nedeniyle aranmakta olan bazı militanlarla işbirliği yapmaya çalıştığı haber alınmıştır. (*)

Bahsi geçen yasa dışı örgüt içinde olduğu tesbit edilen VELİ YILMAZ adlı, anarşik eylemlere katılmaktan sabıkalı şahsın da YUSUF ve ALİ sahte adı kullanarak örgütün silah ihtiyacını temin etmek için *MUZAFFER DİZMAN*'dan bazı silah kaçakçılarının adreslerini aldığı, ayrıca sahte mühur

---

(*) Aceleye gelen İddianamede A. Çıtakoğlu sanık bile değildir. (R.N.)

ve kiralık evler aradıkları ,MUZAFFER DİZMAN'ın ifadesinde öğrenilmiştir.

Görüldüğü üzere HAZİRAN HAREKETİ adlı *yasa dışı örgüt son zamanlarda silahlanmak için gayret sarfetmektedir.*

Konunun önemi göz önünde tutularak tahkikata devam edilmektedir.

Gelişmeler, anında makamlarınıza sunulacaktır.

Bilgi ve gereğini arzederim.

EMNİYET MÜDÜRÜ NAMINA

İmza
Orhan Erdem
Müdür Muavini

DAĞITIM:
İçişleri Bakanlığına,
1. Or. ve S. Y. K. lığına,
İst. Garnizon K. lığına,
İst. ve Böl. Da. Bşk. lığına

B

F E Z L E K E

T.C.

İSTANBUL SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
ADLİ MÜŞAVİRLİĞİ

SAYI : 1973/3013 23/7/1973

SIKIYÖNETİM ASKERİ SAVCILIĞINA

İLGİ : İstanbul Emniyet Md. lüğünün 20.7.1973 tarih, Ş.1 K. 1. 25887-10313 sayılı yazısı.

Haziran Hareketi isimli kanun dışı örgütle ilgili olarak İstanbul Emniyet Müdürlüğünce düzenlenen ve ilgi yazı ekinde gönderilen 34 sahifelik fezleke ilişik sunulmuştur.

Evrakına eklenmesini ve gereğini rica ederim.

EKİ/34 sahife fezleke.

Fahrettin KİBRİTÇİOĞLU
Hâkim Albay
Sıkıyönetim Adlî Müşaviri

..... (*)

Milletlerarası komünizmin dünya üzerinde sergilediği düzenlemelerin Türkiye'deki tatbikatını son bir kaç senedir izledik ve izlemekteyiz.

Komünizmi dünyaya hakim kılmak için Marksist-Leninist kadrolar yetiştirmek, her şart altında bütün mücadele şekillerini uygulayarak, en amansız savaşı vererek işçileri ve köylüleri örgütlemek bilinen, gerçekler çabalardır.

Gayesi tek ve komünizm olan yasa dışı örgütler devrimciliğe de sahip çıkarak mevcut demokra-

---

(*) Fezlekenin yayınlamadığımız ilk üç sahifesinde:
I — Suçun Numarası - Suçun nev'i : a) 141/1 den suçlanan HAZİRAN HAREKETİ adı altında illegal bir örgüt kurmak, b) Örgüde maddi yardımda bulunmak, c) Sanık gizlemek, d) Suçun İşlenmesini aleni tahrik etmek (Neşriyat), e) Suça tahrik, f) 1402 Sayılı Sıkıyönetim Kanununun 16. Maddesine muhalefet, h) Sahte hüviyet imali.

II — Suçun yeri : İstanbul

III — Suçun tarihi : 1972 yaz aylarından sonra.

IV — Davacı : A. H.

V — Mazmunlar (Bu sanık listesi ve sırası İDDİANAME'dekinden bir hayli değişiktir. (R.N.) :

1. Mihri Belli (Yakalanamadı); 2. Mustafa İlker Gürkan (yakalanamadı); 3. Akın Çıtakoğlu (yakalanamadı); 4. Şevki Akşit (Yakalanamadı); 5. Erkut Selçuk; 6. Osman Çalışkan; 7. Mehmet Gök; 8. Bektemur Bıçakcı; 9. Ethem Oğan; 10. Süleyman Önen; 11. Rıdvan Akdeniz; 12. Şeref Yalçın; 13. Ayşan Gündüz; 14. Enver Avcı; 15. Murat Çeyişkar; 16. Şükrü Ceyhan; 17. Aykut Selçuk; 18. M. Bahattin Yücel; 19. Fu-

tik düzeni istedikleri şekilde değiştirme çabalarına girişmişlerdir.

FİKİR KULÜPLERİ FEDERASYONU ve daha sonra yerini alan DEV-GENÇ Türkiye'de planlanan komünist hesapların temel çıkış noktası olmuştur.

İleride bahsedeceğimiz «HAZİRAN HAREKETİ» adlı örgüt aynı gaye için denenmiş bir yoldur.

Bu güne kadar, çeşitli faaliyetleri nedeniyle karşımıza çıkan DEV-GENÇ'in ne olduğu artık malumlarımızdır. Ancak inceleyeceğimiz örgütün DEV-GENÇ'ten ayrılan klik farkını belirtmemiz için Ekim 1970 yılında Ankara'da toplanan DEV-GENÇ KURULTAY'ından söz etmek gerekir. Arkadaşları tarafından o güne kadar DEV-GENÇ'e hakim olan MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM STRA-

---

at Çakmak; 20. Çağatay Yaylalı; 21. Ayşe Edincik; 22. N.A. Cüneyt Altunç; 23. Remzi Coşkun; 24. İbrahim Yücel; 25. Ömer Ülgenci; 26. Faruk Ağça; 27. Şefik Çalık; 28. Ali Vardal; 29. Mustafa Üstüdtaş, 30. Selahattin Atasever; 31. Kadri Kılıç; 32. Ziya Ülgenciler; 33. Yılmaz Elmas; 34. Şadıman Taşlı; 35. Fatma Oğuz; 36. Hasan Kıyafet; 37. Mikail Kayam; 38. Muzaffet Dizman; 39. Kâzım Işık; 40. Bekir Yıldırım; 41. Kadir Kılıç; 42. İlhan Evinç; 43. Ömer Yüksel; 44. Selahattin Tanışlar; 45. Koçali Bıçakcı; 46. RASİH NURİ İLERİ; 47. Abdulah Tozan

VII — Tanıklar :

1. Mehmet Erzincanlı; 2. Vasfi Açıkyürü; 3. İbrahim Ethem Saydam; 4. Ferihan İnci; 5. Eşref Öztürk; 6. Rahmi Tavacı.

VII — Suçun Subut Delilleri: Elde edisen suç delilleri: tanık beyanları ve sanık itirafları.

Şeklinde hüviyet tesbitlerini, adresleri kapsamaktadır. (Bu listeyi Giriştek Sanık listesi ile karşılaştırmakta yarar vardır. R.N.)

TEJİSİ'nin MİHRİ BELLİ'ye ait görüşleri güçünü kayıp ettirmiş aynı strateji için de Marksist-Leninist savaş vererek kadroların tesisi gerektiği görüşü kuvvet kazanmıştır. Gizli çalışmalar ve eylem hücrelerinin kurulması, organizasyon ve ileride partiyi kuracak fiili mücadele böyle başlamıştır.

MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM STRATEJİSİ'nin aşırı solun hareket yolu olduğunu yukarıda söylemiştik. Bu görüş çeşitli gruplar tarafından bazı görüş farkları ile benimsenmiştir. MİHRİ BELLİ grubu da, Marksist-Leninist temellere dayanan bir toplumun kurulması çabasındadır. Ancak hedef aynı olmakla beraber temel güç-önder güç meselesinde ayrılmıştır. MİHRİ BELLİ, MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM'de işçi sınıfını temel güç kabul etmekte, işçi sınıfının fiili öncülüğünü geçerli saymaktadır.

MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM'in bir özelliği sürekli devrim teorisi olmasıdır. Kısa zamana ihtiyacı yoktur. Çünkü sosyalist devrimin iyi hazırlanmadan gerçekleşmiyeceğini kabul eder. Sosyalist devrim MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM'de aşamalı olarak tesis edilecektir. Proleterya, Liberal burjuvaziye karşı küçük burjuvazi ve köylü ile işbirliği yapacak ve kesintisiz olarak sosyalizme geçiş sağlıyacaktır. (*)

Bu konuda, inceleyeceğimiz örgütün DEVRİMCİ GENÇLİK BİRLİĞİ KOMİTESİ başkanı ERKUT SELÇUK, İFADESİNİN BİR PASAJINDA özetle şöyle demektedir.

Eğer bir ülke bağımsız ve demokratik ülke de-

(*) Şüphe yoktur ki bunlar fezlekeyi yazanlara ait yargılardır (R.N.).

ğilse sosyalizme geçilmez. Ülkenin bağımlı kapitalist ülke oluşu «bağımsızlık» ilkesinin var olmadığını gösterir. «Feodal ilişkileri barındırışı»na gelince; feodal mütegallibe adı verilen ağalar ve tefecilerin kırsal bölgelerde halkın demokratik dileklerine baskı yaptıkları söyleniyordu. Yani feodal ilişkiler demokratik gelişimi önlüyor, dolayısıyla bu gelişimin önlenişi ve bağımsızlığın tam gerçekleşmemesi, Türkiye'nin önündeki adımın sosyalizm olmasını önlüyordu. Bu durumda atılacak ilk adım Türkiye'yi tam bağımsız ve gerçekten demokratik bir ülke haline getirmektir. Buna MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM adı veriliyor.

TÜRK SOLU ve AYDINLIK SOSYALİST derglerinin savundukları stratejinin özü; bütün milli sınıf ve tabakaların (İşçiler, köylüler küçük burjuvalar ve milli burjuvalar) oluşturacakları ortak bir cephenin faaliyetlerini gerçekleştirmektir. Bu cephe, sınıf ve tabakaların kendi örgütleri seviyesinde kuracakları bir cephedir.

AYDINLIK SOSYALİST dergi 1969 yılından sonra görüş ayrılıkları nedeniyle parçalanmış ve PROLETER DEVRİMCİ AYDINLIK (P.D.A.) dergisi ortaya çıkmıştır. Bu dergiler kapaklarındaki renklerle KIRMIZI AYDINLIK-BEYAZ AYDINLIK olarakta anılmaktadır. PROLETER DEVRİMCİ AYDINLIK grubunun MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM'i nasıl anladıkları ve ne şekilde faaliyet gösterdikleri ŞAFAK ve T.İ.İ.K.P.'si operasyonları ile su yüzüne çıkarılmıştır. AYDINLIK SOSYALİST grup yani KIRMIZI AYDINLIK grubu ise MİHRİ BELLİ grubu olarak faaliyetlerini sürdürmüştür.

P.D.A.'dan kopan ilk revizyonist grup BİRİNCİ TASFİYECİLER faaliyetlerini MAOİST dü-

zeyde planlamıştır. İkinci revizyonist grup T.K.P. (M-L) ise giderek tam bir gerilla savaşını önermiş fikir mücadelelerinin tutuculuğundan ve geçersizliğinden hareket ederek silaha sarılma zamanının geldiğini savunmuştur.

Oysa Marksizm-Leninizmin, koşulları ne olursa olsun, şiddet ve silah kullanma yöntemleri uygulanmakla bir tutulması yersiz ve tutarsız olur. Aynı şekilde, Marksizm-Leninizm adına ayrım gözetmeksizin silahlı mücadeleye girişmek eylemi de, şartlar müsait olmadıkça büyük hata olarak kabul edilmiştir. Halk kitleleri için başka çıkar yol kalmamışsa devrimci amaçlar silahlı mücadele şekli ile uygulanacaktır.

Silahlı devrimci mücadele, karşıt güçlerden birinin gerçekten yok olmasıyla sonuçlanabilir. Bu bakımdan, grev, gösteri veya bu gibi nisbeten barışçı siyasal mücadeledeki başarıya da başarısızlık, silahlı mücadeledeki zafer ya da yenilgi ile aynı anlam taşımaz.

MİHRİ BELLİ'nin felsefesi bu temel üzerinde oynamaktadır.

İnceleyeceğimiz örgüt bu felsefe içinde yerini bulan 15-16 Haziran 1970 işçi olaylarından adını almıştır.

Bu olaylar Marksizm-Leninizmin Türkiye'de tatbiki şeklinde planlanmıştır. Ancak işçiye işin gerçek yüzü gösterilmemiş, meşru hakların dile getirilmesi şeklinde empoze edilmiştir,

HAZİRAN HAREKETİ adı altında faaliyet gösteren yasa dışı örgütün hangi temele dayandığını özet olarak izah etmiş bulunuyoruz. Şimdi kuruluş nedenleri ve şeklini görelim.

12 MART 1971 muhtırasından sonra Sıkıyönetim Komutanlıklarının emirleriyle kolluk kuvvetlerinin çeşitli gizli örgütleri meydana çıkarması, hedefi aynı fakat hedefe gidiş yolları farklı devrimci güçlere darbeler indirmesi aşırı solda bir dağılmanın ve kopukluğun meydana gelmesine sebeb olmuştur.

Sıkıyönetim Komutanlıklarınca aranan bazı şahıslar kader birliği ederek bir araya gelmişler ve Aksaray Horhor'daki Menekşe apartmanını kiralıyarak burasını tam bir devrimci eğitim merkezi haline getirmişlerdir.

Daha sonra aralarındaki bazı şahısların ayrılmaları sonucu bu evin değiştirilmesi gerekmiş aynı gaye ile Kumkapı, Beşiktaş, Kocamustafapaşa, Şişli gibi yerlerde evler kiralıyarak faaliyetlerini sürdürmüşlerdir.

MİHRİ BELLİ'nin sağ kolu olarak bilinen ve hakkında Sıkıyönetim Komutanlığınca tutuklama kararı bulunan MUSTAFA İLKER GÜRKAN'ın emirleri üzerine çalışmalarda bulunan ERKUT SELÇUK - ENVER AVCI-YAŞAR UZUNLAR-SARI EROL - ZİYA ÜLGENCİLER - MEHMET TEKEŞ - TARHAN ÖZGÜR-EDİP SAKARYA-SELAHATTİN TÜRKOKAY - SÜLEYMAN ÖNEN - ŞÜKRÜ CEYHAN ve arkadaşları kendilerini, devrimci yönde ve MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM STRATEJİSİ paralelinde demokratik ihtilale hazırlama çabalarına girişmişlerdir.

Gaye önce her sınıf halkı bilinçlendirecek ve ve ihtilale hazırlıyacak kadroları yetiştirmektir. Bu kadrolar da planlı çalışma ile yetişecektir.

İşin pratiğine, geçmeden teorik bilgileri edinmek gerekmiş önceden tesbit ve tedarik edilen ki-

taplar okunarak yapılacak çalışmaların kadrosu tesbit edilmiştir.

1972 yılında EDİP SAKARYA'nın isteği üzerine Horhor'daki evde EDİP, TARHAN, ERKUT, YAŞAR, SELAHATTİN ve EROL bir araya gelerek toplantı yapmışlardır. Bu toplantıda Türkiye'deki devrimci hareketin genel eleştirisi yapılmış, sonraki hareketler için toplanmak gerektiği, diğer kliklerin çöktüğü, görevin kendilerine düştüğü hususu benimsenmiştir.

1972 yılı Temmuz ayında MUSTAFA İLKER GÜRKAN hapisten çıkmış, aynı eve gelerek dağınık bulunan devrimci arkadaşlarını toplayıp örgütlenmeye gitmek hususunda talimat vermiştir.

Kadrolar tesis ettikçe çeşitli kesimlerde devrimci komiteler kurulacaktır. Bu hususta üst kademe bir komite teşekkül etmiştir. MİHRİ BELLİ - RASİH NURİ İLERİ - ŞEVKİ AKŞİT ve MUSTAFA İLKER GÜRKAN merkez komitesini faaliyete geçirmiştir.

Örgütlenmede aktif rolü MUSTAFA İLKER GÜRKAN alacaktır. MİHRİ BELLİ başkandır, RASİH NURİ İLERİ ile ŞEVKİ AKŞİT perde arkasındadır. Ve siyasi danışman görevindedir.

MUSTAFA İLKER GÜRKAN hareketin özeleştirisinin MİHRİ BELLİ tarafından yapılacağını, bundan sonraki çalışmaların bu özeleştirinin ışığı altında yapılması gerektiğini anlatmıştır. Giriştikleri hareketin ve kurulacak örgütün isimsiz kurulusunun propağanda bakımından zararlı olduğunu izah etmiş ve Anadolu Hisarı'ndaki RIDVAN AKDEZ'e ait evde bu ismin HAZİRAN HAREKETİ ol-

duğunu ilan etmiştir. (*)

Mevcut yasa dışı örgütlerin çıkış noktasının aynı olduğu düşünülerek son darbelerle dağıtılmış örgütlere asgari müşterekte birleşme çağrısı MUSTAFA İLKER GÜRKAN tarafından yapılmış fakat revaç bulmamıştır.

Bundan sonra HAZİRAN HAREKETİ örgütü içinde yetişmiş kimseler MUSTAFA İLKER GÜRKAN'ın denetimi altında çeşitli komiteler kurarak faaliyete girişmişlerdir.

Artık hedef, bilinçlendirilecek kadrolar ile kırlardan şehirlere yapılacak silahlı halk ihtilali için eleman yetiştirmektir.

Komiteler Şunlardır:

1 — *DEVRİMCİ GENÇLİK BİRLİĞİ KOMİTESİ:* Bu komite ERKUT SELÇUK'un başkanlığında kurulmuştur. Komite üyeleri şunlardır.

MURAT ÇEYİŞAKAR : Kadıköy Gençlik kesimi sorumlusudur.

ŞÜKRÜ CEYHAN : Sultanahmet Ticaret ve Fatih Ticaret Lisesindeki çalışmaları iadre eder.

SÜLEYMAN ÖNEN : Komitenin sekreter görevindedir. Ayrıca Pertevniyal, Kabataş, Kasımpaşa liseleri, İktisat Fakültesi ve Hukuk Fakültesindeki çalışmaları yürütür.

2 — *DEVRİMCİ İŞÇİ BİRLİĞİ KOMİTESİ:*

HÜSEYİN : (Takma adıdır. Esas adı bilinmiyor.) Topkapı kesimi yöneticisidir.

HÜSEYİN'in yardımcısı : (Adı ve soyadı bilin-

(*) Bunların peşin yargılar olduğu yazılış şekillerinden görülmektedir ifadelerde Rıdvan Akdeniz'in evindeki bu toplantıdan söz edilmemektedir.

miyor) Silahtarağa kesimini yönetir. (*)

ZİYA ÜLGENCİLER: Taşlıtarla kesiminden sorumludur.

3 — *ÖĞRETMEN KOMİTESİ:*

YILMAZ ELMAS: Komite başkanıdır. TÖB-DER içinde ve Marmara Bölgesindeki faaliyetleri idare eder. Ankara ile irtibattadır.

SÜLEYMAN ÜSTÜN: Komite üyesidir. Marmara Bölgesi irtibatçısıdır.

TUNCA KARTAL: Komite üyesidir. (**).

ERDAL ALTAN : Komite üyesidir. (**).

Her komite, ismini aldığı kesim içinde MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM'i gerçekleştirme yolunda devrimci çalışmalarını düzenleyip gizli faaliyetlerini sürdürmekle görevlendirilmiştir.

Şimdi komitelerin çalışmalarını izah etmeğe çalışalım.

A — *DEVRİMCİ GENÇLİK BİRLİĞİ KOMİTESİ:*

MUSTAFA İLKER GÜRKAN'ın emirleri ile ERKUT SELÇUK başkanlığında kurulmuştur. Örgütün Basın ve Yayın işini üzerine almıştır. Fenerbahçe ve Kadıköy semtlerinde duvarlara yapıştırılan Sıkıyönetim ve Hükümet aleyhine yazıları havi el afişlerini basmış eleştiri, özeleştiri ve HAZİRAN dergisi ile örgütün diğer yayınlarını çoğaltıp dağıtmıştır.

(*) METİN - Ali Kayahan olayı ile çağrışım doğurmaktadır.

(**) Görüldüğü gibi fezlekede sujçlular arasına alınmayan çok kişi vardır.

Komite üyesi şahıslardan başka ERKUT SELÇUK'a bağlı olarak çalışan üyelerden MEHMET GÖK, HAZİRAN dergisinin basılmasında yardımcı olmuş, BEKTEMUR BIÇAKCI, Feriköy Sular İdaresinde grup kurarak eğitim çalışmalarını sürdürmüş, bu cümleden olarak KADİR KILIÇ-SELAHATTİN TANIŞLAR-İLHAN EVİNÇ ve ERYAŞAR BERHAN'ı eğitmiştir.

Ayrıca Halkalı kesiminde yine BEKTEMUR BIÇAKÇI ile kardeşi KOÇALİ BIÇAKCI'nın başkanlığında iki grup kurulmuş, daha sonra KOÇALİ BIÇAKCI başkanlığı SELAHATTİN ATASEVER'e bırakmıştır. BEKTEMUR BIÇAKCI'nın grubunda YAHYA KAYA-ŞEHAMMETTİN TOPAL ve arkadaşları ile ŞADIMAN TAŞLI vardır.

KOÇALİ ve SELAHATTİN ile aynı grubta bulunan bir şahısta İhsan Mermerci Lisesi öğrencisi KADİR KILIÇ'tır.

Önce MUSTAFA İLKER GÜRKAN'ın sekreteri HÜSEYİN'in yönettiği ve sonra ERKUT SELÇUK'a devrettiği İhsan Mermerci Lisesindeki grupta ALİ VARDAL ve MUSTAFA ÜSTÜNTAŞ bulunmaktadır. OSMAN ÇALIŞKAN adlı şahısında aynı grupla irtibatı vardır.

ERKUT SELÇUK'un kardeşi AYKUT SELÇUK birçok faaliyette ERKUT ile birliktedir. ÇAĞATAY YAYLALI ile BAHATTİN YÜCEL senpatizandır. Fakat henüz örgüte alınmamıştır. (*)

DEVRİMCİ GENÇLİK BİRLİĞİ KOMİTESİ üyesi MURAT ÇEYİŞAKAR, Kadıköy yolundaki faaliyetleri idare etmiştir. Haydarpaşa Lisesinden

---

(*) Oysa tutuklular arasında yer almıştır. alttaki paragraftaki Kızlar ise sanık bile değildir (R.N.)

REMZİ COŞKUN ile HASAN'ın Fenerbahçe Lisesinden. İ. HAKKI YÜKSELEN ile İBRAHİM YÜCEL'i, Kadıköy Kız Lisesinden ASUMAN, AYŞE, SEMA, SÜMRU'yu, Maltepe Lisesinden ŞEFİK ÇALIK ile CÜNEYT ALTUNÇ'u komiteye alarak eğitim çalışmaları yaptırmış, ŞEFİK ÇALIK ile İ. HAKKI YÜKSELEN'e Kadıköy yakasında el afişleri dağıttırmıştır.

D.G.B.K.'si kurucularından SÜLEYMAN ÖNEN, DEV-LİS faaliyetlerinden ve Pertevniyal Lisesinden tanıdığı FARUK AĞÇA ve HALUK AĞÇA ile ÖMER ÜLGENCİ, Kemalettin, Kabataş Lisesinden TEKİN SİYAVUŞGİL, KENAN, ÖZTÜRK, Kasımpaşa Lisesinden BİNALİ GÜRLER, ZEKİ GENÇ, İktisat Fakültesinden YAKUP, AHMET, HİDAYET, CENGİZ, Hukuk Fakültesinden ALİ ÖNEN, HÜSNÜ, MAHMUT, TURĞUL gibi şahısları eğitim çalışmalarına almıştır.

B — *DEVRİMCİ İŞÇİ BİRLİĞİ KOMİTESİ* :

MUSTAFA İLKER GÜRKAN'ın sekreteri HÜSEYİNin başkanlığında kurulmuştur. HÜSEYİN, Topkapı İşçi kesimini, yardımcısı ismi bilinmeyen şahsın Silahtarağa kesimini ve ZİYA ÜLGENCİLER Taşlıtarla kesimini yönetmektedir. ZİYA ÜLGENCİLER, NURETTİN ÖNGÖREN, HALİT ER, VEYSİ ÇÖMCE, SAMİ DURMAZ, RIDVAN VATANSEVER, İRFAN VATANSEVER, SUAT KURTULDU ve SEYFETTİN GÜNEY'i aynı komiteye alarak eğitim gruplarını kurmuşlardır. (*)

(*) Fezleke mevcut olmayan ve göreceğimiz gibi Ziya Ügencilerin uydurduğu isimleri var saymıştır.

C — ÖĞRETMEN KOMİTESİ :

Gayesi, TÜRKİYE ÖĞRETMENLER SENDİKASI'nın (T.Ö.S.) kapatılması ile kurulan TÜRKİYE ÖĞRETMENLER YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA DERNEĞİ kısa adı ile (TÖB—DER)'in içine sızarak yönetimi ele geçirmek ve ayrıca bazı Halkevlerini de amaçlarına alet etmektir.

Komite YILMAZ ELMAS'ın başkanlığında SÜLEYMAN ÜSTÜN-TUNCA KARTAL ve ERDAL ALTAN'dan kurulmuştur.

MUSTAFA İLKER GÜRKAN, SÜLEYMAN ÜSTÜN damadı YAVUZ HAKYEMEZ vasıtasıyle öğretmen kesiminde örgütsel faaliyet gösterecek kişiler aramış. YILMAZ ELMAS, MUSTAFA İLKER GÜRKAN'dan aldığı talimat üzerinde uygun bulduğu kişiler ile komiteyi kurmuştur. YILMAZ ELMAS ile MUSTAFA İLKER GÜRKAN çeşitli randevular ile buluşmuş çalışmaların iyi gitmesi üzerine faaliyetlerin İstanbul haricine çıkarılması hususu kararlaştırılmıştır. YILMAZ ELMAS bu görev için SÜLEYMAN ÜSTÜN ve ERDAL ALTAN'ı görevlendirmiş, adı geçen şahıslar Marmara Bölgesinde ve bilhassa Trakya'da TÖB-DER şubelerini dolaşarak işlerine yarayacak öğretmenler aramışlardır.

Ayrıca Ankara TÖB-DER merkezi ile irtibat kurulmuş, çalışmaların iyi gittiği hususu YILMAZ ELMAS'a ve YILMAZ ELMAS tarafından MUSTAFA İLKER GÜRKAN'a iletilmiştir.

YILMAZ ELMAS, Beykoz'da öğretmenlik yaptığı sırada Paşabahçe Halkevinde devrimci çalışmalara girişmiş, KAZIM IŞIK-MUZAFFER DİZMAN-HASAN KIYAFET-MİKAİL KAYAM ve MUS-

TAFA KEMAL CAN ile diğer devrimci öğretmenleri AYLA TANÖR ile birlikte Halkevine toplayarak öğrencileri sözde ders verme bahanesiyle devrimci yönde bilinçlendirmeye çalışmış, halkın itibar etmemesi yüzünden faaliyetlere son vermek mecburiyetinde kalmıştır.

YILMAZ ELMAS ayrıca çeşitli eğitim grupları kurarak HÜSEYİN DEMİR-EKREM ALPASLAN - SÜLEYMAN ALTAŞ-ZİYA BİLGİN-HANEFİ AKDENİZ-HASAN KIYAFET - FİKRİ KICIK-OSMAN YILDIZ-VOLKAN DURASILLI-TURHAN YÜKSEL ve BEKİR YILDIRIM'ı MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM için bilinçlendirmeye çalışmıştır.

Örgütün İstanbul Bölgesi tek sorumlusu MUSTAFA İKER GÜRKAN tecrübeli devrimcilerden ENVER AVCI ve AKIN ÇITAKOĞLU'na da örgütte özel görevler vermiştir.

ENVER AVCI, İstanbul Boğaz kesiminde faaliyet göstermiş kız arkadaşı öğretmen AYŞAN GÜNDÜZ ve onun vasıtasıyle AYŞE EDİNCİK ile sözlüsü RIDVAN AKDENİZ'i, ayrıca FUAT ÇAKMAK'ı örgüt içine almıştır.

ENVER AVCI'nın bu grubu RIDVAN AKDENİZ'in evini merkez olarak kullanmıştır. Evde yapılan aramada bir çok HAZİRAN dergisi, Özeleştiri, Poliste işkence adlı yasa dışı yayınlar, bir çok yasaklanmış sol kitap ve broşür ile çok sayıda sahte nüfus kağıtları ile nüfus memurluklarına ve askerlik şubelerine ait sahte mühürler ele geçirilmiştir.

Öğretmen BEKİR YILDIRIM, AKIN ÇITAKOĞLU'nu (FAHRETTİN) adı ile Beykoz'un Akbaba köyüne kahveci çırağı olarak yerleştirmiş, bi-

lahare ENVER AVCI'nın kendisine getirdiği ve örgütün eylem safhasında kullanacağı T.N.T. tahrip kalıpları, dinamitler ve malzemeleri ile 6 adet tabancayı bir müddet kendisi sakladıktan sonra AKIN ÇITAKOĞLU'na teslim etmiştir. Bahsi geçen patlayıcı maddeler AKIN ÇITAKOĞLU'nun kaçarak terkettiği evde bulunmuş, BEKİR YILDIRIM'ın öğretmenlikten çıkarıldıktan sonra çektiği maddi sıkıntı yüzünden sattığı 6,35 mm. lik RECK marka tabanca ele geçirilmiş, STAR marka 14 lük tabancanın ise bir kaç el değiştirdiği tesbit edilmiştir. (*)

Örgütün Kadıköy yakasındaki faaliyetini yürüten ve Gençlik Komitesindeki çalışmaları denetleyen bir üyeside ETHEM OGAN'dır

ETHEM OĞAN, MUSTAFA İLKER GÜRKAN ve ŞEVKİ AKŞİT ile irtibatlıdır. ETHEM OGAN, DEV-GENÇ faaliyetlerine iştirak etmiş, daha sonra MUSTAFA İLKER GÜRKAN ile temasını sürdürerek bahse konu ettiğimiz illegal çalışmaların içine girmiştir.

★

SANIK ERKUT SELÇUK MÜDAFAASINDA :

(**) 1970 Eylül ayında T.İ.P. Beyoğlu kazası üyeliğine kayıt olduğunu, aynı sene şubat ayında Kimya Fakültesi Talebe Cemiyeti başkanlığına seçildiğini, aynı fakültenin DEVRİMCİ GENÇLİK ÖRGÜTÜ üyesi olduğunu, Türkiye'de sosyalist bir top-

(*) Akın Çıtakoğlu'yu da Savcı aceleye gelen İddianamede unutmuştur.

(**) Feztekede «ifade», «sorgu» deyimleri yerine MUDAFAA deyiminin kullanılması ilginçtir.

lum kurulması için MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM tezini benimsediğini, Türkiye'nin kurtuluşunun halkın ideolojik olarak yetiştirmesi sonucunda kırlardan şehirlere doğru başlayarak bir halk ihtilali neticesinde olacağına inandığını, bu ihtilal sonucu sosyalizmin ve neticede komünizmin gerçekleşeceğine inandığını, bu gaye için yakalandığı güne kadar faaliyet gösterdiğini, DEV-GENÇ içerisinde faaliyetlerde bulunduğunu, Proleter Devrimci Aydınlık grubuna karşı çıktığını, BATTAL MEHETOĞLU'nun öldürülmesinden sonra devrimci faaliyetlerinde daha hırslı olmağa başladığını, Gediz depremi sırasında Gediz halkına yardım etmek ve devrimci amaçlarını halka anlatmak gayesiyle Gediz'e gittiklerini, fakültelerdeki öğrenci olaylarına iştirak ettiğini, bu ara bir kerre yakalanıp serbest bırakıldığını, Aydın (*) Sosyalist Dergi fikirlerini benimsediğini, bu fikirleri yayma çabası içinde neler yapabileceklerini kararlaştırdıklarını, EDİP SAKARYA ve TARHAN ÖZGÜR ile ENVER AVCI ve HAMZA ÖZKAN'ın bir araya gelerek toplandıklarını bu konuda eğitim işleri ile TARHAN ÖZGÜR'ün ilgilendiğini kendisinin de bu konuda çalıştığını, ancak bu yolda iyi netice alamıyacaklarını düşünmeleri üzerine kendisinin gençlik içinde yapılacak çalışmayı kabul ettiğini, ENVER AVCININ evinde SÜLEYMAN ÖNEN, SELAHATTİN TÜRKOKAY, İktisatlı NİLGÜN ve BEDRİYE GÜRKAN'ı toplayarak iş bölümü yaptıklarını bir müddet bu şekilde çalıştıklarını ancak arkadaşlarının bir kısmının Sıkıyönetim Komutanlıklarınca tutuklanması sonucu dışarıda kalan bir kaç arkadaşı

(*) Aydınlık olacak (R.N.)

ile çalışmalarına devam ettiği, MUSTAFA İLKER GÜRKAN'ın cezaevinden çıkmasından sonra örgüt faaliyetlerine giriştiklerini, MİLLİ DEMOKRATIK DEVRİM'in Türkiye'de baştemsilciliğini yapan MİHRİ BELLİ tarafından kurulan «HAZİRAN HAREKETİ illegal örgütü içinde MUSTAFA İLKER GÜRKAN'ın emirleriyle devrimci gençlik birliği komitesini kurduğunu, bu komitenin üyelerinin SÜLEYMAN ÖNEN, ŞÜKRÜ CEYHAN, MURAT ÇEYİŞAKAR' olduğunu, yine MUSTAFA İLKER GÜRKAN'ın talimatı ile «HAZİRAN» adlı dergiyi daktilo edip MEHMET GÖK ile birlikte portatif baskı makinasıyle bastığını, ayrıca İşkence Üzerine adlı yazıyı kendisinin kaleme aldığını, Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından arandığını bildiği için MUSTAFA İLKER GÜRKAN tarafından temin edilen sahte nüfus kağıdını kullandığını, Gençlik Kesimindeki faaliyetleri yanında Feriköy Sular İdaresinde BEKTEMUR BIÇAKCI ve Halkalı kesiminde SELAHATTİN ATASEVER'in idaresinde gruplar kurduğunu, bilerek ve isteyerek HAZİRAN HAREKETİ adlı örgüt içerisinde çalışmalar yaptığını beyan etmiştir.

★

SANIK OSMAN ÇALIŞKAN MÜDAFAASINDA : 1971 yılına kadar herhangi bir siyasi cereyan ile meşgul olmadığını, aynı sene Sultanahmet Sanat Enstitüsünde derslere girmemek üzere karar aldıklarını, 10 gün kadar boykot yaptıklarını, Saraçhane Meydanına kadar yürüyüp teknik konular ile ilgili isteklerinin yerine getirilmesi için gösteri yaptıklarını, bu hadiseden sonra devrimcileri tasvip ederek hareketleri izlediğini, okulda İLAT

isimli bir talebeyi tanıdığını ve samimi olduğunu, İLAT'ın Marksizm yönünde kendisini bilinçlendirdiğini, İLAT'ın tanıştırdığı SALİH adlı şahıstan bu konuda kitaplar temin ederek okuduğunu, İLAT tarafından Aksaray'daki Yakamoz gazinosunda İhsan Mermerci Lisesinde öğrenci MUSTAFA ÜSTÜNTAŞ ve ALİ VARDAL ile tanıştırıldığı, 1972 yılı Ağustos ayı içinde SÜLEYMAN ÖNEN ile tanıştırıldığını, SÜLEYMAN'ın teklifi üzerine oturduğu semt olan Küçükçekmecede gençleri bir spor kulübü etrafında toplayarak daha sonra devrimci olarak yetiştirmeyi kabul ettiğini ve çalıştığı yüzük imalathanesinin bir kısmını HÜR SPOR KULÜBÜ olarak kullandıklarını, bu kulüb adı altında para topladıklarını, SÜLEYMAN ÖNEN tarafından HASAN (ERKUT SELÇUK) ile tanıştırıldığını, HASAN'ın devrimci bir kisi olarak çalışmalar yapmak üzere dükkanında işçi olarak kaldığını, HASAN'ın (ERKUT SELÇUK) Sıkıyönetim Komutanlığınca arandığını bildiğini, SÜLEYMAN ÖNEN'in yakalanmasından sonra bir müddet yanından ayrıldığını, ŞÜKRÜ CEYHAN ile HASAN tarafından tanıştırıldığını, HASAN'a ZEKAİ adlı devrimci bir arkadaşını tanıştırdığını, HASAN'ın kendisine bildiri ve broşür vererek okuttuğunu, kendisinin ERKUT SELÇUK tarafından gizli faaliyet içerisine sokulduğunu ve yaptıklarından pişman olduğunu beyan etmiştir.

★

SANIK MEHMET GÖK MÜDAFAASINDA : Devrimci olduğunu, Türkiye'nin bağımlılıktan kurtulmasının Marksist-Leninist yolla mümkün olacağına inandığını, bu gaye ile HAZİRAN HAREKETİ örgütüne girdiğini, MEHMET TEKEŞ ile Sil-

van'dan tanıştıklarını, onun vasıtasıyle Aksaray Horhor'daki ENVER AVCI ve arkadaşlarının evlerine gittiğini, ENVER AVCI'nın kiz arkadaşı AYŞAN ile burada kendisine HÜSEYİN olarak tanıştırılan kişilerin kendisiyle ilgilenerek eğittiklerini, örgütsel çalışmaya o zaman girdiğini, YAŞAR UZUNLAR, SELAHATTİN TÜRKOKAY ve AKIN ÇITAKOĞLU ile bahsi geçen yerde eğitim çalışmaları yaptıklarını, bir gün işten evine döndüğünde evinde AKIN ile YAŞAR UZUNLAR'ın yanlarında bir şahıs ile oturduğunu, yanlarındaki şahsın kendisine HASAN olarak tanıştırıldığını, HASAN'ın (ERKUT SELÇUK) vasıtasıyle Kumkapı'da bir eve götürüldüğünü, burada bazı kişiler ile tanıştırıldığını, HASAN'ın bir iki eşyasını bu evden alarak kendi evine getirdiğini, belirli zamanlarda ENVER AVCI'ların evine giderek çalışmalar yaptığını, bu arada Yarımca'da iş bularak oraya gittiğini, zaman zaman İstanbul'a gelip çalışmalara katıldığını, HASAN tarafından SÜLEYMAN ÖNEN ile bir kaç kerre irtibat kurduğunu, Vatan Caddesi üzerindeki GÜL AĞACI Gazinosunun önündeki otobüs durağında SÜLEYMAN ÖNEN ile buluşup ileride baskı işlerinde kullandıkları malzemeleri aldığını ve HASAN'a getirdiğini, ERKUT SELÇUK ile birlikte HAZİRAN dergisini bastıklarını, ayrıca ERKUT SELÇUK'a istediği başkasına ait sigorta kartlarını temin ettiğini Sağmacılar'da bir fabrika çalışan arkadaşlarını grev yapmaları konusunda tahrik ettiğini, Taşlıtarla'da HASAN'la kaldıkları evde muhtar tarafından şüphe üzerine soruşturma yapıldığı hususunda HASAN'a yalan söyleyerek evden ayrılması için çalıştığını, eşyalarının bir kısmını SÜLEYMAN ÖNEN'in evine götürdüğünü,

bir ara ERKUT SELÇUK ile irtibatının kesildiğini, SÜLEYMAN ÖNEN vasıtasıyla yeniden buluştuklarını, mevcut yasaklanmış sol yayınları EMÜLFAT şirketinde silindirci olarak çalışan YUSUF KARAÇORLU'nun Sağmacılar'daki evine götürüp sakladığını, adı geçen ev sahibini, örgüte almak için çalıştığını fakat başaramadığını, yakalandıktan sonra yaptığı hareketlerden pişmanlık duyduğunu beyan etmiştir.

★

SANIK BEKTEMUR BIÇAKCI MÜDAFAASINDA : Devrimci olduğunu, Türkiye'nin Marksizm ve Leninizm yoluyla kurulacak proleterya diktatörlüğü sonucu kurtulacağına inandığını, 3 aşamadan sonra komünizme varan devrimin MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM STRATEJİSİ ile gerçekleşeceğine inandığını, bu hedef için örgüte girdiğini, devrimci çalışmalara YÜKSEL FEVZİOĞLU'nun SİPER adlı kız arkadaşı ile kendi evlerine gelmesinden sonra başladığını, daha sonra EDİP SAKARYA ve YÜKSEL'in getirdiği broşür ve eğitim notlarını devrimci olarak tanıdığı KOÇALİ BIÇAKCI işçi KADİR KILIÇ, SELAHATTİN TANIŞLAR, ERYAŞAR BEKHAN'a vererek okuttuğunu, YÜKSEL FEVZİOĞLU adlı şahıslar tarafından eğitime tabi tutulduğunu, EDİP SAKARYA'nın vasıtasiyle MUSTAFA İLKER GÜRKAN ile tanıştığını, aynı kişinin daha sonra HASAN (ERKUT SELÇUK)'ı kendisine gönderdiğini, yakalandığı güne kadar ERKUT SELÇUK'u evinde sakladığını, bu arada ERKUT tarafından kendisine verilen örgütün yayın organlarından HAZİRAN dergisi Gençliğin Yeri, Özeleştiri ve Emperyalizm yazılarını, Ferikköy Sular İdaresinde ve Halkalı kesiminde kur-

duğu eğitim gruplarına dağıtılarak okuttuğunu, Sular İdaresindeki iki eğitim grubundan birinin KADİR KILIÇ'ın başkanlığında ERYAŞAR BEKHAN ve İLHAN EVİNÇ, İkinci gurubun ÖMER YÜKSEL başkanlığında SELAHATTİN TANIŞLAR ve CEMAL ÇİLTAŞ'tan kurulu olduğunu, İstanbul Boğaz Köprüsünde çalışan ŞADIMAN TAŞLI tarafındanda bir grup kurulduğunu ifadesinde beyan etmiştir.

★

SANIK ETHEM OGAN MÜDAFAASINDA Devrimci olduğunu, işçi sınıfının önderliğinde yapılacak halk ihtilali ile kurulacak Proletarya Diktatörlüğü ile Türkiye'nin bağımlılıktan kurtulacağını, 1970 yılında Kadıköy T.İ.P.'si lokaline giderek ŞEVKİ AKŞİT'in derslerine iştirak ettiğini, bu sırada devrimcilerden METE SÖNMEZ, METE TORTOP - ABDULLAH TUNCAY gibi kişileri tanıdığını, kendisinin Aydınlık Sosyalist dergi görüşünü benimseyerek Fener Yolu Kültür Derneği adlı derneği ele geçirmek ve çevre gençlerini eğitmeyi kararlaştırdıklarını, bu yüzden eski yönetim kurulu ile aralarında uzun münakaşalar çıktığını, ve sonunda her iki gruptan da yönetim kurulunun yeniden seçildiğini, bir gün eğitim enstitüsünden HAYAT ve FATMA adıl iki kızı tanıdığını, ikisininde devrimci ve P.D.A.'cı olduğunu, bu sırada CENGİZ KALIÇ ile E.C.A. musluk fabrikasının grevine gidip işçiler lehinde gösteriler yaparak dönüşte Kartal İşçi Birliğine uğrayıp buradan pahalılık ve yoksulluk savaş mitingi için bastırılan pul şeklindeki broşürlerden alıp gece Fener Yolunda yapıştırmışlardır. 16 Haziran 1970 günü OTO SAN'daki bir yürüyüşe gidip işçilerle beraber Beylerbeyi Tüneline kadar yü-

ürdükten sonra Kadıköyde güvenlik kuvvetleriyle çatışma yaptıklarını ve bundan sonra meydana gelen Adalet Partisi ilçe merkezi binasının tahribi ve Kaymakamlığın yakılması eylemlerine katıldığını, 1970 yılında öğrencisi olduğu okul içinde BEDRİYE ÖNCÜ (halen MUSTAFA İLKER GÜRKAN'ın karısıdır) ile okulumuzun yüksek okul olup olmaması sorunu ile ilgili olarak başlayan olaylara katıldıklarını, P.D.A.'nın çıkardığı (*) İŞÇİ-KÖYLÜ gazetesinin satışlarına katıldığını ve gazetenin eğitim programı için TARIK ALMAÇ ve ŞEVKİ AKŞİT'e baş vurduklarını, İşçi-Köylü bürosunun açılmasından sonra Fener Yolundaki derneğe gelenlerin azaldığını, bu arada Kadıköy'deki CELASUN adlı kahvede ŞEVKİ AKŞİT ile bir kaç kerre buluştuklarını HÜSEYİN ASLANTAŞ'ın öldürüldüğü gece fakülte merkez binasında nöbet tuttuğunu, ŞEVKİ AKŞİT'in teşfiki ile TÜRKİYE SOLU dergisine girmeğe çalıştığını ve Sıkıyönetimin ilanına kadar bu dergide çalıştığını, İHSAN MEMOĞLU, UFUK BAYSAL, RİFAT UCUR, YAŞAR UZUNLAR, SÜLEYMAN ÖNEN, FARUK AĞÇA, HALUK AĞÇA, RASİH NURİ İLERİ, sarı EROL, NAMIK KEMAL BOYA, HÜLYA, MUZAFFER ERDOST, ERTUĞRUL SALĞAM ve MİHRİ BELLİ'yi burada tanıdığını, bahsi geçen şahıslarla devrimci eleştiri ve çalışmalar yaptıklarını TÜRKİYE SOLU Dergisinin afişlerini iki liseli talebe ile yapıştırırken yakalandığını, bu hadisenin Zeytinburnu semtinde olduğunu ve 12 mart tarihinden sonraya rastladığını, Kadıköy yakasında HAKKI YÜKSE-

(*) P.D.A., yani Perinçek grubunun Şevki Akşit'le ilgisi olmıyacağı açıktır. (R.N.)

LEN, MURAT ÇEYİŞAKAR, MURAT MANEL ve BÜLENT ŞENKARTAL'ı devrimci olarak tandığını, ENVER AVCI, sarı EROL, YAŞAR, NİLGÜN, HÜLYA gibi devrimci arkadaşlarıyle Aksaray'da Cancan Kıraathanesinde buluşup konuştuklarını, daha sonra aynı toplantıları Aksaray'da bir sendikanın lokalinde devam ettirdiklerini, 1972 senesi kış aylarından birinde ŞEVKİ AKŞİT'in EDİP SAKARYA veya SÜLEYMAN ASLAN'ı bulması istemesi üzerine EDİP SAKARYA'yı bularak ŞEVKİ AKŞİT ile randevularını temin ettiğini, Aksaray Horhor'daki ENVER AVCI'ya ait evde kalan devrimci kişilere giyecek yiyecek ve para yardımı yaptığını, Cevizli Demiryolu civarına «BAĞIMSIZ TÜRKİYE», «KAHROLSUN FAŞİZM» gibi sloganları yazdığını (1972 Şubat veya Mart ayı), SÜLEYMAN ÖNEN tarafından kendisine verilen küçük el afişlerini gazetecilik enstitüsünün içine yapıştırdığını, ayrıca HAKKI YÜKSELEN ve A.B.C. Lisesinde öğrenci BÜLENT isimli şahıs ile BÜLENT'in evinin yanındaki garajın içinde önceden oraya konmuş olan portatif lastik harflerden meydana gelen ve baskı işinde kullanılan matbaa ile küçük el afişleri bastıklarını, HAKKI YÜKSEL ve CÜNEYT ALTUNÇ'u eğitme görevinin kendisine verildiğini, ENVER'den aldığı bu talimat üzerine HAKKI YÜKSEL'in evinde eğitim çalışmaları yaptıklarını, MURAT ÇEYİŞAKAR'ın grubu ile kendi grubunun Kadıköy yakasında pul yapıştırmayı kararlaştırdıklarını ve kendisi ile MURAT'ı pul yapıştırırken HAKKI YÜKSELEN'in erketellik yaptığını, daha sonra MURAT ÇEYİŞKAR ile kendinin aynı gruplarının olmasının sakıncalı olduğunu, buradaki sorumluluğu MURAT ÇEYİŞAKAR'a devrettiği-

ni, ERKUT SELÇUK'un yardımı ile İstanbul Eğitim Enstitüsünden FATMA (FATMA OĞUZ ve ENVER) adlı devrimci şahısları tanıdığını ve bir müddet Kalamışda eğitim çalışması yaptırdığını, BEDRİYE GÜRKAN'ın yardımı ile MUSTAFA İLKER GÜRKAN ile tanıştığını, MUSTAFA İLKER GÜRKAN tarafından kendisine EYÜP takma adının verildiğini ve BEDRİYE tarafından işçi kesiminde çalışma yapmam için PETKİM'de işçi MEHMET ALİ adlı şahısla tanıştırıldığını, bir müddet sonra EDİP SAKARYA'nın yakalanmış olduğunu MUSTAFA İLKER GÜRKAN'dan öğrendiğini, MUSTAFA'nın kendisine verdiği özeleştiriyi ve diğer yayın organlarını okuduğunu, MUSTAFA İLKER'i MİHRİ BELLİ'nin karısı SEVİM BELLİ ile temas kurmasını istemesi üzerine NURHAN AKŞİT'lerin evinde SEVİM BELLİ'yi bularak konuştuğunu, HAKKI YÜKSELEN'in Göztepe'de duvarlara afiş yapıştırırken bekçilerden kaçarak evine geldiğini ve arkadaşları ile beraber evde yattığını, HAZİRAN HAREKETİ isiminin HAZİRAN dergisinin eline geçmesinden sonra öğrendiğini, örgütsel çalışmaya bilerek girdikten sonra çalışmalar yaptığını beyan etmiştir.

★

SANIK SÜLEYMAN ÖNEN MÜDAFAASINDA: MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM taraflısı devrimci olduğunu, SELAHATTİN TÜRKOKAY, SERTEL KAVAKLIOĞLU, YAŞAR UZUNLAR ve arkadaşları ile Pertevniyal Lisesi Mezunları cemiyeti lokalinde bir araya gelerek devrimci yönde fikir münakaşaları yaptıklarını, YAŞAR UZUNLAR'ın tavsiyesi ile bazı sol kitapları okuduğunu, Teknik Üniversitede 1970 yılı mart ayı içinde başlayan dev-

rimci toplantılara Pertevniyal lisesinden SELAHATTİN, HİKMET ve YAŞAR'ın temsilci olarak gittiğini, Pertevniyal lisesinde dayısının oğlu ALİ ÖNEN, FARUK AĞÇA, kardeşi HALUK AĞÇA ve ÖMER ÜLGENCİ ile tanıştığını, adı geçen lisede SERTEL KAVAKLIOĞLU, FARUK, HALUK AĞÇA, ÖMER ÜLGENCİ, TURHAN TOZKA, BAKİ, SINAN ERİŞ, METİN, ALİ ÖNEN ile T.Ö.S. Lokalinde ve Balıkesir Öğrenci Yurdunda eğitim çalışmaları yaptıklarını, Pertevniyal lisesinde 1970 yılı kasım ayında yapılan Kültür ve Edebiyat Kolu başkanlığına büyük mücadeleden sonra seçildiğini, başkanlığa seçildikten sonra devrimci konularda yazılar yazarak okulda bulunan gazetede neşretmek istediğini, gayelerinin devrimciliği okula yaymak olduğunu, Cağaloğlu T.İ.P. merkezinde düzenlenen toplantıya katıldıklarını, bu toplantıda Robert Kolej, Bakırköy Lisesi, Fenerbahçe Lisesi, Topkapı Sanat Enstitüsü, Vefa ve Sarıyer liselerinden öğrenci temsilcileri bulunduğunu, burada konuşulan konuları Pertevniyal lisesine yaymağa çalıştıklarını, SELAHATTİN TÜRKOKAY'ın başkanlığını yaptığı bir toplantıda liseler arasında kırmızı ve mavi Aydınlık olarak sosyalist görüş ayrılığının ortaya çıktığını, kendi gurublarının Kırmızı Aydınlık (Aydınlık Sosyalist) derğisi taraftarı olarak kaldığını, T.İ.P. Cağaloğlu İlce merkezinin yönetim kurulunun liselileri kendi binalarında toplanmaktan men ettiklerini, bunun üzerine 1971 yılı ocak ayından itibaren aynı toplantıların Teknik Üniversite Taşkışla binasında yapıldığını, 1971 yılında Sıkıyönetimin ilanından sonra toplantılara son verildiğini, o zamana kadar yapılan çalışmaların DEV-LİS faaliyeti olarak yürüdüğünü, YAŞAR

ÜZUNLAR'ın talimatı üzerine lise temsilcileriyle Horhor'daki evde toplantı yaptığını, temsilcileri eğiterek mensup oldukları lisede irtibatlarını devam ettirmelerini istediğini, Horhor'daki evde bir çok çalışmalar yaptığını, Laleli Çançan Kafeteryada devrimci arkadaşları ile toplantılarını, ERKUT SELÇUK, MURAT ÇEYİŞKAR, ŞÜKRÜ CEYHAN, GÜLAY GÜLOĞLU ve KAYA EKER'i tanıdığını, daha sonra İhsan Mermerci Lisesinden MUSTAFA ÜSTÜNTAŞ, Sultanahmet Sanattan OSMAN, İLAT ve YILMAZ ile tanıştığını, 1972 ekim ayı içinde ERKUT ile Vatan caddesindeki buluşmasında Gençlik sorunları üzerinde durdurduklarını, ERKUT'un talimatı ile üniversitelerde çalışma yapmayı kabul ederek FARUK AĞÇA ve MURAT ÇEYİŞAKAR'ı ERKUT'a empoze ettiğini, 1972 yılı kasım ayı başında bir cumartesi günü saat 14,30 da yanına MURAT ÇEYİŞAKAR'ı alarak Şişli'de ERKUT SELÇUK ve arkadaşlarının evine gittiğini, bu evde MURAT, ŞÜKRÜ CEYHAN, ERKUT SELÇUK ve kendisinin yaptıkları toplantıda üniversite ve liselerdeki çalışmaları bireysel kalması üzerine daha önce tasarlanan şekilde örgütlenmeye giderek devrimci Gençlik Birliği Komitesini kurduklarını, komite başkanının ERKUT olduğunu, iş bölümü yaptıklarını, kendisinin üniversite kesiminde ve diğer temasta olduğu kişilerle faaliyetlerini yürütmeyi kabul ettiğini, ERKUT SELÇUK ile yaptığı periodik buluşmalardan birinden aldığı Genç Kardeşler başlıklı ve H.H. imzalı bildirileri dağıttığını, kendi mahallesindeki evlerin kapılarının altından attığını, bildirideki H.H.'ın manasını ERKUT'a sorduğunda bunun genel bir hareket olan 15-16 Haziran olaylarından adını alan hareket ol-

duğunu, MUSTAFA İLKER GÜRKAN ile buluştuklarını, ERKUT SELÇUK'a sahte nüfus kağıdını MUSTAFA tarafından temin edildiğini ve kendisinin getirdiğini, HAZİRAN HAREKETİNİN bir parti değil sol cephede ideolojik temellerde gerçekleştirilecek olan birlik ve bu birlikle doğacak kitle içindeki örgütlenmelerle partiye giden ilk adım olduğunu, MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM STRATEJİSİNDE ve MİHRİ BELLİ fikirleri paralelinde yürüdüklerini çeşitli kerreler RASİH NURİ İLERİ ile görüstüklerini, MUSTAFA İLKER GÜRKAN ile RASİH NURİ arasında randevu tesbit ettiğini, ayrıca MUSTAFA GÜRKAN'ın gönderdiği özeleştiriyi RASİH NURİ'ye götürdüğünü, beyan etmiştir.

★

SANIK RIDVAN AKDENİZ MÜDAFAASINDA : MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM taraftarı olduğunu, 1972 yılı nisan ayına kadar herhangi bir devrimci faaliyetinin olmadığını, öğretmen arkadaşı BEKİR YILDIRIM vasıtasıyle ENVER AVCI ile tanıştığını, birlikte eğitim çalışması yaptıklarını Kavacık kesiminde devrimci gurubu ile kendi evinde çalıştıklarını, AKIN ÇITAKOĞLU ile aynı gaye ile temas kurduğunu beyan etmiştir.

★

SANIK ŞEREF YALÇIN MÜDAFAASINDA : ENVER AVCI ile 10 gün kadar arkadaşı ALİ KAYHAN'ın isteği üzerine beraber kaldıklarını, ENVER AVCI'nın kendi evinde kaldığı sırada yakalandığını, adı geçen şahsın devrimci olup olmadığını bilmediğini, onu evinde saklamak gibi bir gayesi ol-

madığını bilmeden evine aldığını beyan etmiştir (*).

★

SANIK AYŞAN GÜNDÜZ MÜDAFAASINDA: Devrimci olduğunu, MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM STRATEJİSİ ile gerçekleştirilecek Proleterya Diktatörlüğü taraflısı olduğunu, ENVER AVCI ile tanıştıktan sonra devrimci düşüncelerinin noksan olduğunu anlayarak kendisini eğittiğini, Aydın Talebe yurdundan tanıdığı devrimci kişileri Aksaray Horhor'daki ENVER AVCI'ya ait evde toplu olarak çalışmalar yaparken gördüğünü, 16 Haziran 1970 günü düzenlenen işçi hareketlerine katıldığını ŞÜKRÜ CEYHAN'ında bu arada yanında olduğunu, ENVER vasıtasıyle RIDVAN AKDENİZ'in kız arkadaşı AYŞE EDİNCİK'i eğitme görevinin kendisine verildiğini, bu gaye ile Üsküdar Hacı Baba Gazinosunda AYŞE ile buluşarak eğitmeğe çalıştığını, sözlüsü ENVER AVCI'nın gizli bir örgüt üyesi olduğunu ve kendisininde gaye ile çalışmalar yaptığını beyan etmiştir.

★

SANIK ENVER AVCI MÜDAFAASINDA: Devrimci olduğunu, MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM STRATEJİSİ ile kurulacak Proleterya Diktatörlüğü için uzun süreden beri çalışmalar yaptığını, Aksaray Horhor caddesi Menekşe apartmanı D. 7 ye yerleştiklerini, TARHAN ÖZGÜR vasıtasıyle EDİP SAKARYA'yı tanıdığını, meskur evde YAŞAR

(*) Bayram Ali Kayhan'ın ajan olduğu mahkemede ilan edilmiş, Enver Avcı ise onun evinde yakalanmıştır. (R.N.)

UZUNLAR, MAO SELAHATTİN, sarı EROL, TÜRKER ve AKIN ÇITAKOĞLU ile birlikte kaldıkları, eve içlerinden ÖMER diye tanıdığı bir lisesili ile tanımadığı bazı liseli öğrencilerin geldiğini, bunların YAŞAR UZUNLAR'la bir odaya çekilip konuştuklarını, yine bir gün eve ZİYA diye bir şahsın geldiğini (ZİYA ÜLGENCİLER) bilahare bu şahsın ÖMER ÜLKENCİ'nin ağabeysi olduğunu öğrendiğini, bu şahsın bir müddet sonra EDİP SAKARYA ile özel görüşme yaptığını, kendisinin EDİP ile ZİYA arasında aracılık yaptığını, 1972 yılı ilk ayları için de Horhor'daki evde EDİP SAKARYA, TARHAN ÖZGÜR, ERKUT SELÇUK, YAŞAR UZUNLAR, SELAHATTİN TÜRKOKAY, sarı, EROL ve kendisi bir araya gelip Türkiye'deki devrimci hareketin genel eleştirisini yaptıklarını, ayrıca Proleter Devrimci hareketin proğram taslağının da eleştirisini yaptıklarını, bu toplantıda EDİP SAKARYA'nin diğer kliklerin artık çöktüğünü, toparlanmak gerektiğini belirttiğini, bu toplantıdan sonra sarı EROL'la YAŞAR UZUNLAR arasında ideolojik ayrılıklar çıktığını bunun sonucu sarı EROL, NİLGÜN ve SELAHATTİN TÜRKOKAY'ın gruptan ayrıldığını, bunların haricinde kalanların EDİP SAKARYA etrafında toplandığını, 1972 yılı temmuz ayı içinde Horhor'daki evde MUSTAFA İLKER GÜRKAN'la tanıştığını, bu sıralarda Sıkıyönetim Komutanlığının yayınladığı aranan kişiler hakkındaki listede ERKUT SELÇUK ve AKIN ÇITAKOĞLU'nun isimlerinin bulunması üzerine EDİP SAKARYA'nın adı geçen arkadaşları nerede saklayacaklarını sorduğunu kendisinin tanıdığı olduğunu ve saklıyabileceğini söylediğini, bunun üzerine ERKUT SELÇUK'u MEHMET GÖK'le ta-

nıştırdığını ve MEHMET GÖK'ün evinde kaldığını, AKIN ÇITAKOĞLU'nun ise Beykoz'un Poyraz köyünde öğretmenlik yapan BEKİR YILDIRIM'ın Akrabasının kahvesine FAHRETTİN takma adı ile yerleştirdiğini, Horhor'daki evin pahalı gelmesi yüzünden Kumkapıdaki önceden tanıdığı ŞÜKRÜ CEYHAN'ların boşalttıkları eve taşındıklarını bu evde MEHMET TEKEŞ, Silvanlı ŞİRİN, FUAT ÇAKMAK kaldığını, daha sonra TÜRKER ve ŞERİF isimli kişilerin bu eve geldiğini, bu arada sözlüsü AYSAN GÜNDÜZ'ün alıp evlenmek için Diyarbakır'a gittiği sırada EDİP SAKARYA'nın yakalandığını, Kumkapı'daki evin basıldığını, Diyarbakır'a gelen MEHMET TEKEŞ'ten öğrendiğini, bunun üzerine İstanbul'a dönüp ATİLLA'ların Beşiktaş'daki evinde kaldığını, bilahare MUSTAFA İLKER GÜRKAN'ı gördüğünü, kendisine MİHRİ BELLİ tarafından hareketin özeleştirisi yapıldığını bildirdiğini, bundan sonra çalışmaların bu özeleştirinin ışığı altında yapılacağını söylediğini, ATİLLA'ların evinde kaldığı sırada BEDRİYE GÜRKAN'ın 2 defa bu eve gelip para ve yiyecek getirdiğini, bu arada MUSTAFA İLKER GÜRKAN'ın talimatı üzerine Boğaz tarafında çalışma yapması görevinin kendisine verildiğini, mensup olduğu örgütün HAZİRAN HAREKETİ ismini Türkiye'nin en büyük devrimci eylemi olan 15-16 Haziran'dan aldığını, amacının devrimde temel ve önder güç olan işçi sınıfının içinden ideolojik olarak silahlanmış kadrolar yetiştirmek olduğunu, hareketin bu ismi alışı ve örgülemeye başlaması 3-4 aylık döneme rastladığını, öz eleştiri, yapıldıktan sonra toparlanmağa başlanıldığını, MUSTAFA İLKER GÜRKAN'ın örgütün İstanbul sorumlusu ol-

duğunu, hareketin genel siyasi çizgisinin MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM olduğunu, hareket işçi sınıfı arasında gençlik kesiminde küçük burjuva kesiminde ve köylü arasında çalışma yapacağını, HAZİRAN HAREKETİ'nin genel olarak amaçlarının kitlelerin siyasal anlayışını değiştirmek, işçi sınıfı içinde ideolojik olarak silahlanmış kadrolar yetiştirmek işçi sınıfının harekete sahip çıkmasını sağlamak A.B.D. emperyalizmine karşı verilen mücadelede kitlelerin önderliğini temin etmek, dağınık olan ve kamplara bölünmüş Türkiye devrimci hareketini toparlamak oportünizme karşı aktif ideolojik mücadele vermek bütün bu çalışmalarda Marksizmi eylem klavuzu kabul ederek hareket etmek olduğunu, hareketin beyninin MUSTAFA İLKER GÜRKAN olduğunu, onunla direk teması olduğunu ondan emir aldığını, görevini işçi sınıf arasında ideolojik olarak silahlanmış kadrolar yetiştirmek olduğunu ve kendisine bağlı olarak AKIN ÇITAKOĞLU, FUAT ÇAKMAK ve RIDVAN AKDENİZ'in bulunduğunu, Anadolu Hisarındaki evde FUAT ÇAKMAK ve RIDVAN AKDENİZ ile kaldığını, Boğaz kesiminde kendisine bağlı olarak AYŞAN GÜNDÜZ, AKIN ÇITAKOĞLU, RIDVAN AKDENİZ, AYŞE EDİNCİK ve FUAT ÇAKMAK'ın çalıştığını, beyan etmiştir.

★

SANIK MURAT ÇEYİŞAKAR MÜDAFAASINDA : Devrimci olduğunu MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM tezine inandığını, bu inancın ışığı altında devrimin Türkiye'de halkın ideolojik olarak silahlandırılması ile kırlardan şehirlere doğru gelişecek 3 aşamalı halk ihtilali ile kurulacak Proleterya Diktatörlüğü sonucu olacağına inandığını, 12

marttan sonra DEV-LİS'e bağlı üyeler arasında dağılma olduğunu, bu dağılmayı önlemek gayesiyle Kadıköy grubu ile İstanbul grubu arasındaki irtibat görevini üzerine aldığını, o günlerde ÖMER ÜLGENCİLER eğitim proğramını aldığını, bu arada çeşitli gizli toplantılara iştirak ettiğini, SÜLEYMAN ÖNEN'in bu gizli toplantılara başkanlık ettiğini, 1972 nisan ayı içinde SÜLEYMAN ÖNEN'den almış olduğu 75-80 adet kadar arkası zamklı 15X7 ebadında ve üzerinde Sıkıyönetim aleyhinde yazılar ve sloganlar bulunan pulları alarak Fikirtepe muhitine grubu ile beraber direklere ve duvarlara yapıştırdığını, 1972 ekim ayı içinde bir gün SÜLEYMAN ÖNEN'le konuşurken ETHEM OGAN'ın HAZİRAN HAREKETİN'de Kadıköy grubunu organize ettiğini, ve MİLLİ DEMOKRATİK İLKELERİNE bağlı meşkur kişinin MİHRİ BELLİ grubunda faaliyet göstermekte olduğunu, kendisinin de aynı klik içinde yer aldığını öğrendiğini, ekim ayı sonlarına doğru SÜLEYMAN ÖNEN, ŞÜKRÜ CEYHAN, ERKUT SELÇUK ve kendisiyle beraber Şişli Kocamansur Sokak 94/2 Adresindeki Leyla apartmanında görev taksimi yaptıklarını, ŞÜKRÜ CEYHAN'ın SÜLEYMAN ÖNEN ve kendisine Gençlik Kesiminde Faaliyetlerinin bulunacaklarını söylediğini ve örgütün isminin de Devrimci Gençlik Birliği Komitesi olduğu belirtildiğini, bu hareketi idare eden kişinin MİHRİ BELLİ olduğunu, HAZİRAN HAREKETİ içerisine kendi iradesi ile bilerek girdiğini, Devrimci Gençlik Birliği Komitesinin Kadıköy yakası sorumlusu olduğunu beyan etmiştir.

★

SANIK ŞÜKRÜ CEYHAN MÜDAFAASINDA:
1970 senesinde kanunsuz afiş asmaktan sanık olarak hakkında işlem yapıldığını, devrimci olduğunu ve Türkiye'nin MİLLÎ DEMOKRATİK DEVRİM STRATEJİSİNDE oluşacak halk ihtilâli ile kurulacak proleterya diktatörlüğü sonucu bağımlılıktan kurtulacağını 1969 senesinde vuku'a gelen öğrenci eylemlerine katıldığını, Türk Milli Gençlik Teşkilâtında yapılan toplantılara iştirak ettiğini DEV-GENÇ'in düzenlediği toplantılara da katıldığını, İşçi-Köylü gazetesi sattığını Aydınlık Sosyalist Dergisinin ikiye ayrılmasından sonra MİHRİ BELLİ'nin görüşünü yansıtan Kırmızı Aydınlık Dergisinin taraftarı olduğunu, DENİZ GEZMİŞ, HAMZA ÖZKAN, NAMIK KEMAL BOYAR, LÜTFİ KIYICI ve MUSTAFA İLKER GÜRKAN ile çeşitli boykot ve işgallere, katıldığını, bu arada çatışmalarda molotof kokteyli patlattığını, 1970 yılının ilk aylarında EDİP SAKARYA ile Yıldız Akademisine gittiklerinde DENİZ GEZMİŞ ve arkadaşlarının sağcı bir öğrenciye işkence yaparken gördüklerini, BATTAL MEHETOĞLU'nun öldürülmesi hadisesi sırasında ERKUT ve AYKUT kardeşlerle tanıştığını, 15-16 Haziran işçi hareketlerine iştirak ettiğini, DEV-GENÇ'in ikiye ayrılmasından sonra kendisinin MİHRİ BELLİ tarafını tuttuğunu öğrenci olayları sırasında Site Talebe Yurdunda silahlı nöbet tuttuğunu bir müddet ERKUT ve AYKUT SELÇUK ile aynı yerde kaldığını, OLCA ALTUNAY'ın AYKUT ile ilişki kurduğunu, bazı kişilerin yakalanmasından sonra ENVER AVCI ve arkadaşları ile temasa geçtiğini, ENVER AVCI ve arkadaşlarının MUSTAFA İLKER GÜRKAN ile temasta olduklarını, yakalanan devrimcilere mad-

di yardımda bulunduğunu, ERKUT'un talimatı ile Cevizlideki Tekel Fabrikasında işçi olarak çalışan CEVDET isimli şahıs ile ilgi kurduğunu, EDİP SAKARYA'nın ENVER'e verdiği ve ENVER'inde kendisine ilettiği talimat ile Kadıköy yakasındaki faaliyetler için YAVUZ isimli bir şahısla devamlı olarak buluştuklarını ve YAVUZ'un talimatı üzerine hareket ettiğini, YAVUZ isimli şahsın lakabının FENLİ YAVUZ olduğunu, 972 yılı yaz aylarında soyadını hatırlıyamadığı ATİLLA adlı şahıs ile apartman kapılarından içeriye bildiriler attıklarını, aynı yılın son aylarından birinde Şişli'de ERKUT'ar ile birlikte kaldıkları evde ERKUT SELÇUK'un başkanlığında SÜLEYMAN ÖNEN, MURAT ÇEYİŞAKAR ve kendisinden ibaret grubun DEVRİMCİ GENÇLİK BİRLİĞİ KOMİTESİ adlı altında illegal bir komite kurarak çalışmalar yaptıklarını, SÜLEYMAN ÖNEN'in kendisine tanıttığı KAYA EKER ile METİN, AYFER, GÜRAY GÜLOĞLU'nu çeşitli yerlerde yaptıkları eğitim çalışmaları ile bilinçlendirmeğe çalıştığını, ERKUT SELÇUK'un kendisine verdiği bildiri ve küçük el afişlerini METİN, GÜRAY ve KAYA EKER ile birlikte Kocamustafapaşa'nın arka sokaklarına, apartmanlara geceleyin atıp yapıştırdıklarını, HAZİRAN HAREKETİ adlı yasa dışı örgütün DEVRİMCİ GENÇLİK BİRLİĞİ KOMİTESİNDE bilerek ve isteyerek çalışma yaptığını beyan etmiştir.

✦

SANIK AYKUT SELÇUK MÜDAFAASINDA:

Devrimci senpatizanı olduğunu, Türkiye'nin kurtuluşunu Halk İhtilali sonunda kurulacak Proleterya Diktatörlüğünde gördüğünü, örgüte girmediğini,

fakat çalışanları desteklediğini, 1969 yılında Site öğrenci yurdunda öğrenci temsilcisi olarak seçildiğini, adı geçen yurtta DEV-GENÇ tarafından hazırlanan afişleri duvara yapıştırdığını, aynı yurtta sağcı bir öğrencinin yakalanarak dövüldüğünü, hadiseler sırasında yurtta silahlı nöbet beklediğini, ŞÜKRÜ CEYHAN, ERKUT SELÇUK. BAHATTİN YÜCEL ve kendisinin aynı evde kaldıklarını zaman zaman bu eve ENVER AVCI, AYŞAN GÜNDÜZ ve EDİP SAKARYA ile TARHAN ÖZGÜR'ün çalışmalar yapmak için geldiklerini, bu arada kendisinin eğitim çalışması yaptığını, Kumkapı'daki bu evde yukarıda adı geçen şahısların daktilo ile yazılar yazarak çalıştıklarını, TARHAN ÖZGÜR'ün BAHATTİN YÜCEL'in MUSTAFA İLKER GÜRKAN ile buluşmak üzere Ok Meydanında randevu vererek gönderdiğini ve MUSTAFA ÜLKER GÜRKAN'ın BAHATTİN'den yurt dışına çıkmak üzere bir pasaporta ihtiyaçı olduklarını söylediğini, kardeşi ERKUT SELÇUK'un Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından arandığını bildiğini, fakat aynı görüşü paylaştığı için kolluk kuvvetlerine haber vermediğini ifadesinde beyan etmiştir.

★

SANIK MEHMET BAHATTİN YÜCEL MÜDAFAASINDA : Sol fikirlere karşı ilgi duyduğunu, çok sayıda sol kitap okuduğunu, ŞÜKRÜ CEYHAN'ın Kayseri Lisesinde tanıdığını, onun vasıtasıyle ERKUT ve AYKUT SELÇUK kardeşleri tanıdığını, bahsi geçen şahıslar ile Kumkapı'da kaldıkları evde eğitim çalışmaları yaptıklarını, fakat kendisinin bu çalışmalara pek iştirak edemediğini, ENVER AVCI'nın talimatı üzerine meçhul bir

kişinin telefonla kendisine verdiği randevuya giderek Güzel Sanatlar Akademesi önünde parolalı olarak EDİP SAKARYA ile buluştuğunu, bu şahsı kendi kullandığı arabasıyle Küçükçekmece Tren İstasyonu durağında bıraktığını, 1972 yılı Haziran ayında TARHAN ÖZGÜR'ün talimatı ile Okmeydanında MUSTAFA İLKER GÜRKAN ile buluştuklarını, MUSTAFA'nın kendisinden bir pasaport istediğin, 3-4 gün sonra MUSTAFA'nın kendisine telefon ederek randevu verdiğini, buluştuklarında EDİP SAKARYA'nın yakalandığını TARHAN ÖZGÜR'e iletmesini istediğini, TARHAN ÖZGÜR'ün evine gittiğinde ise evde polislerin olduğunu ve kendisininde yakalanarak aynı gün serbest bırakıldığını, kendisinin elinde her zaman araba olduğunu, bu yönde arkadaşlara yardım ettiğini, ayrıca para yardımında da bulunduğunu, bir gün ŞÜKRÜ CEYHAN'ı arabasıyle Bakırköy'e götürdüğünü buradan ŞEMSİ ERCAN'a ait evden kitaplar ve dökümanlar alarak Şişli'deki evlerine getirdiğini, arkadaşlarının illegal faaliyet içinde olduğunu bildiği halde kendilerine yardım ettiğini beyan etmiştir.

★

SANIK FUAT ÇAKMAK MÜDAFAASINDA : Devrimci olduğunu, TÜRKER adlı bir arkadaşı vasıtasıyle ENVER AVCI'yı ve daha sonra MEHMET TEKEŞ, YAŞAR UZUNLAR'ı tanıdığını, askere gitmemek için ENVER AVCI'nın kendisini Anadolu Hisarındaki RIDVAN AKDENİZ'in evine götürüp sakladığını, buradaki evde çeşitli kitaplar ve dökümanları okuyarak bilinçlendiğini Marksist-Leninist halk ihtilalini gerçekleştirmek üzere ENVER AVCI'nın talimatı üzerine çalışmalar yaptığını,

bahsi geçen evde MUSTAFA İLKER GÜRKAN ile tanıştığını, AKIN ÇITAOĞLU ile örgüt üyeleri arasında irtibat sağladığını, ENVER AVCI ile birlikte bir müddet seyyar köftecilik yaptıklarını, içinde çalışma yaptığı devrimci hareketin HAZİRAN HAREKETİ olduğunu bildiğini ve Türkiye'nin yapılacak halk ihtilali sonucu kurtulacağına inandığını beyan etmiştir.

★

SANIK ÇAĞATAY YAYLALI MÜDAFAASINDA: Sola karşı merakı olduğunu, bu yönde bir kaç kitap okuduğunu, demokratik usullerle yetenekli hükümetlerin iş başına gelmesini uygun gördüğünü, sınıf arkadaşı YÜKSEL YOLSAL'ın vasıtasıyle ŞÜKRÜ CEYHAN ile tanıştıklarını, onun vasıtasıyle Kumkapı'da gittiği bir evde BAHATTİN ve AYKUT'u tanıdığını, BAHATTİN YÜCEL, AYKUT SELÇUK ve ŞÜKRÜ CEYHAN'ın evde eğitim çalışması yaptığını gördüğünü, kendilerinin gizli çalışmalar içinde olduklarını anladığını, ŞÜKRÜ CEYHAN'ın saklamak üzere kendisine verdiği kitapları yakalanıncaya kadar evinde sakladığını beyan etmiştir.

★

SANIK AYŞE EDİNCİK MÜDAFAASINDA : Çalıştığı okulda Öğretmen RIDVAN AKDENİZ ile arkadaş olduğunu, onun vasıtasıyle AYŞAN GÜNDÜZ'ü tanıdığını, AYŞAN'ın verdiği sol kitapları okuduğunu, çeşitli kerrelere AYŞAN GÜNDÜZ'ün evinde, kendi evinde buluşup kitap okuduklarını, ZEYNEP KAMİL HASTAHANESİNDE tanıdığı MUKADDER IŞIK adlı kadına okuma yazma öğretmesinin AYŞAN tarafından kendisine söylendi-

ğini, AYŞAN'ın devrimci yönde bilgiler vermek istediğini, kendisinin devrimci olduğunu söylediğini bu konuda kendisini bilinçlendirmek için broşürler getirdiğini beyan etmiştir.

★

SANIK NAİL AHMET CÜNEYT ALTUNÇ MÜDAFAASINDA : Sosyalist bir rejimin gereğine inandığını, bu gaye için kitap okuyup bilinçlenmeğe çalıştığını, 1970 senesinde yapılan öğretme:. boykotuna kendi okullarında iştirak ettiğini, okul arkadaşları REMZİ COŞKUN ve ŞEFİK ÇALIK ile İBRAHİM YÜCEL ve MURAT ÇEYİŞAKAR ile tanıştığını kendi aralarında o tarihlerde vuku'a gelen öğrenci hareketlerinin lehinde konuşmalar yaptıklarını, bu arada İBRAHİM YÜCEL vasıtasıyle HAKKI YÜKSELEN'i tanıdığını, bahsi geçen şahısların devrimci olduklarını, sonra kendi aralarında toplanarak kitap okumağa karar verdiklerini, HAKKI YÜKSELEN'in evinde toplanarak eğitim çalışması yaptıklarını, HAKKI YÜKSELEN'in toplantılara başkanlık ettiğini, yakalanmadan bir hafta kadar önce MURAT ÇEYİŞAKAR'ın kendisine bir daktilo getirerek sonradan vereceği eğitim notlarını çoğaltmak üzere vazifelendirildiğini beyan etmiştir.

★

SANIK REMZİ COŞKUN MÜDAFAASINDA : 1970 yılında öğretmenlerin yaptığını boykot sırasında ve talebe olayları nedeniyle sola karşı ilgi duyduğunu, sosyalizme inandığını, devrimci olarak tanıdığı CÜNEYT ALTUNÇ İBRAHİM YÜCEL, HAKKI YÜKSELEN ve MURAT ÇEYİŞAKAR ile ŞEFİK ÇALIK ile birlikte toplantılar yaparak eği-

tim çalışmasında bulunduklarını, bu toplantıları HAKKI YÜKSELEN ve CÜNEYT ALTUNÇ'un evinde yaptıklarını, fikirlerinin MİHRİ BELLİ görüşü paralelinde olduğunu beyan etmiştir.

★

SANIK İBRAHİM YÜCEL MÜDAFAASINDA: Sola karşı duyduğu senpatinin öğretmen boykotu ve öğrenci hareketleri sırasında arttığını, devrimçi olarak kendisiyle aynı fikirde olan CÜNEYT ALTUNÇ, REMZİ ÇOYKUN, MURAT ÇEYİŞAKAR ve HAKKI YÜKSELEN'i tanıdığını, yukarıda saydığı arkadaşları ile HAKKI YÜKSELEN'in başkanlığında ve onların evinde eğitim çalışmaları yaptıklarını, CÜNEYT ALTUNÇ'ların evinde de toplandıklarını, görüşlerinin MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM görüşü olduğunu beyan etmiştir.

★

SANIK ÖMER ÜLGENCİ MÜDAFAASINDA : Devrimci olduğunu, Türkiye'nin ancak halkı bilinçlendirdikten sonra yapılacak halk ihtilâli ile kurtulacağına inandığını, okul arkadaşları FARUK AĞÇA, HALUK AĞÇA, SÜLEYMAN ÖNEN, YAŞAR UZUNLAR ve SERTEL KAVAKLIOĞLU ile arkadaş olduklarını, adı geçen arkadaşları ile Balıkesir Talebe Yurdunda toplanarak devrimci çalışmalar yapmayı kararlaştırdıklarını ve yaptıklarını, zaman zaman T.Ö.S. Salonunda da toplantılara devam ettiklerini, SERTEL KAVAKLIOĞLU ile beraber Pertevniyal lisesi duvarına YAŞASIN HALK SAVAŞI cümlesini yazdıklarını, Vefa lisesinden tanıdığı devrimci bir grupla çalışmalar yaptıklarını, YAŞAR UZUNLAR'ın kendisini Tepebaşı'nda bir eve götürerek DEV-GENÇ'li birisi

ile tanıştırdığını, orada tanıdığı NAMIK adlı şahsın kurulacak bir örgütün görüşlerinden bahsettiğini, bu arada TÜRKİYE SOLU dergisine gittiklerini, YAŞAR UZUNLAR'ın bir gün kendisini Aksaray'da bir eve götürdüğünü, ertesi günü aynı eve gittiğinde yanına FARUK'u da aldığını, YAŞAR UZUNLAR'ın burada kendisine tanıdığı liseli arkadaşlarının bularak onlarla ilişki kurmasını istediğini, YAŞAR, FARUK ve SÜLEYMAN ile yaptıkları toplantıda faaliyet gösterecekleri liseleri paylaştıklarını, bu arada kendisinin Zeytinburnu, Eyüp, Levent ve Sağmalcılar liselerinde faaliyet göstermeyi kabul ettiğini, YAŞAR UZUNLAR'ın kendisine verdiği notları Pilevne Lisesinde öğrenci OSMAN'a götürerek arkadaşlarına okutmak üzere verdiğini, verilen notların çoğaltılarak dağıtıldığını, liselerde faaliyet gösteren devrimci grubun YAŞAR UZUNLAR, SÜLEYMAN ÖNEN, FARUK AĞÇA ve kendisi tarafından idare edildiğini, FARUK AĞÇA vasıtasıyle tanıdığı KAYA EKER ve GÜRAY GÜLOĞLU adlı şahısları evine götürerek SÜLEYMAN'ın getirdiği eğitim notları ile daktilo makinasını kullanarak notları çoğaltıtırdığını, yine SÜLEYMAN vasıtasıyle tanıdığı HASAN adlı şahsın devrimci çalışmalar yanında kendilerine bilgi verdiğini, 1972 Mayıs ayı veya nisan ayında SÜLEYMAN ÖNEN'in verdiği küçük el afişlerini Pilevne Lisesinden OSMAN, MUZAFFER ve MUSTAFA ile Fındıkzade tarafına yapıştırdıklarını, beyan etmiştir.

★

SANIK FARUK AĞÇA MÜDAFAASINDA : Devrimci ve MİHRİ BELLİ taraftarı olduğunu, 1970 yılı haziran aylarında Topkapı civarında du-

varlara devrimci mahiyette afişler yapıştırırken yakalandığını, fakat serbest bırakıldığını, ÖMER ÜLGENCİ ve SÜHEYLA ÖNEN vasıtasıyle tavsiye edilen kitapları okuduğunu, HALUK AĞÇA, ÖMER ÜLGENCİ, SERTEL KAVAKLIOĞLU, SÜLEYMAN ÖNEN, ETHEM SAYDAM ve AHMET KINAY ile birlikte devrimci bir grup oluşturduklarını, Balıkesir Talebe Yurdunda eğitim çalışmaları yaptıklarını, Taşkışla binasında yapılan toplantılarada katıldığını, okulun dış duvarlarına pul şeklinde küçük afişler yapıştırdığını, 1972 yılı ocak ayında T.Ö.S. Lokalinde YAŞAR, SÜLEYMAN ve ÖMER ÜLGENCİ ile toplanarak devrimci çalışmalarına devam ettiklerini, SÜLEYMAN'dan aldığı teksirleri ve kitapları KAYA EKER, METİN, GÜRAY GÜROĞLU ve DOĞAN isimli talebelere vererek okuttuğunu, aynı grupla Yenikapı sahilinde toplantılar yaptıklarını, bu arada liseyi bitirdiğini ve Ankara'ya giderek fakülteye kayıt olduğunu, kendi grubunu SÜLEYMAN'a devrettiğini, daha sonra grubun ÖMER ÜLGENCİYE devredildiğini, adı geçen grupla 1972 Mayıs ayında Yedikule taraflarında küçük el afişi şeklinde pulları yapıştırdıklarını, ayrıca SÜLEYMAN ÖNEN ile temmuz ayı içinde Sağmalcılarda bildiri dağıttıklarını, 1970-71 öğrenim yılında İ.Ü. de kurulan üniversiteye giremiyenlerin direniş komitesi tarafından verilen çeşitli bildirileri dağıttığını, GÜRAY GÜROĞLU, ÖMER ÜLGENCİ ve KAYA EKER ile ÖMER'lerin evde SÜLEYMAN ÖNEN tarafından verilen Kapitalizm adlı teksir notunu çoğalttıklarını beyan etmiştir.

★

SANIK ŞEFİK ÇALIK MÜDAFAASINDA : Türkiye'de mevcut düzenin değişmesi için halk ihtilalinin yapılmasının zorunlu olduğunu, bunun için halkın bilinçlendirilmesinin şart olduğunu, devrimci güçlerin aralarında birleşerek birleşik cephe kurmalarının gereğine inandığını, okul arkadaşı HAKKI YÜKSELEN vasıtasıyle sola ait konuları kapsayan kitaplar okuduğunu, REMZİ COŞKUN, CÜNEYT ALTUNÇ, İBRAHİM YÜCEL ve MURAT ÇEYİŞAKAR ile HAKKI YÜKSELEN başkanlığında toplanıp çalışmalar yaptıklarını, 1972 aralık ayında HAKKI YÜKSELEN ile Fener Yolu istasyonunda buluştuklarını ve Kuyubaşı durağından Erenköy'e kadar afiş yapıştırdıklarını, bu sırada bekçiler tarafından yakalandığını beyan etmiştir.

★

SANIK ALİ VARDAL MÜDAFAASINDA : Devrimci olduğunu, halkın bilinçlendirilmesi sonucu kırlardan şehirlere doğru yapılacak halk ihtilali ile Türkiye'nin bağımlılıktan kurtulacağını, okul arkadaşı MEHMET ÖZKEÇELİ vasıtasıyle aynı okulda öğrenci ÜSTÜNTAŞ, GÜLÜMSER GENEL ile devrimci arkadaşı İLAT'ı tanıdığını, İLAT'ında kendisine bazı devrimci kişiler tanıttığını, bu arada SÜLEYMAN ÖNEN ile tanıştığını, yukarıda adı geçen şahıslar ile devrimci eğitim çalışmaları yaptıklarını, SÜLEYMAN'ın bu toplantılarda başkanlık ettiğini, devrimci arkadaşlarıyle kendi evlerinde toplanıp kitap okuyup tartıştıklarını, SÜLEYMAN ÖNEN'in kendisine Gençlik yeri ve İşkence adlı teksir yazılarını getirdiğini, İşkence yazısında HAZİRAN HAREKETİ isminin geçtiğinin SÜLEYMAN'ın bu ismin MİLLİ DEMOKRA-

TİK DEVRİM çizgisinde bir hareket olarak izah ettiğini ve adını 15-16 Haziran İşçi olaylarından aldığını ve hedefini izah ettiğini, SÜLEYMAN vasıtasıyle HASAN'ı (ERKUT SELÇUK) tanıdığını, HASAN'ın direktifi ile okul içinde devrimci senpatizan toplayarak örgüt kurma faaliyetine girdiğini, bunun neticesi olarak CEMAL, ÜMİT AKIN, HASAN ve MEHMET'ten oluşan bir grup kurduğunu, kendi grubunu eğitmeğe çalıştığını, SÜLEYMAN ÖNEN'in kendileri ile meşgul olacak yeni kişiyi kendilerine tanıttığını, bu kişinin METİN adlı bir şahıs olduğunu, adı geçen şahsa para vererek MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM kitabını temin ettiğini, bu şahsın kendileri ile meşgul olduğunu beyan etmiştir.

★

SANIK MUSTAFA ÜSTÜTAŞ MÜDAFAASINDA : 1970 yılında T.İ.P.'in merkezinde yapılan devrimci çalışmalarda SELAHATTİN TÜRKOKAY, MURAT MANER, SÜLEYMAN ÖNEN, YAŞAR UZUNLAR, SERTEL KAVAKLIOĞLU ile çalıştıklarını, buradan temin ettiği eğitim noktalarını, öğrenci arkadaşı KADİR KILIÇ'a vererek okuttuğunu, SÜLEYMAN ÖNEN'in isteği üzerine devrimci arkadaşlarından ALİ VARDAL'ı SÜLEYMAN ÖNEN ile tanıştırdığını, kedisine teklif edilen eğitim örgütleri kurma teklifini kabul ederek çalışmalar yaptığını, OSMAN ÇALIŞKAN'ın dükânında SÜLEYMAN ÖNEN'in teşfiki ile kurulan HÜR GENÇLİK SPOR kulübünün devrimci gaye ile kuruldığunu bildiğini SÜLEYMAN vasıtasıyle tanıdığı HASAN (ERKUT SELÇUK)ın verdiği Gençliğin Yeri başlıklı teksir ile H.H. imzalı bildiriyi grubuna dağıttığını, HAZİRAN HAREKETİ isminin

nereden geldiğini SÜLEYMAN'ın kendisine izah ettiğini, böylece içinde bulunduğu örgütün adını öğrendiğini ve çalışmalara devam ettiğini, kendi grubunun İhsan Mermerci Lisesinde öğrenci ADNAN, CEYHUN YAPICI, SEZAİ ÇOŞAN, ERDOĞAN, NECİP, SEYFİ ve VEDAT'dan müteşekkil olduğunu, SÜLEYMAN ÖNEN'den aldığı yayınları grubuna okuttuğunu beyan etmiştir.

★

SANIK SELAHATTİN ATASEVER MÜDAFAASINDA : Devrimci olduğunu, MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM paralelinde illegal çalışmalar yaptığını, Halkalı mıntıkasında tanıdığı ÖZTÜRK AYDIN, NEVZAT ARAS, KOÇALİ BIÇAKCI ve BEKTEMUR BIÇAKÇI ile devrimci konularda konuştuktan sonra bir örgüt içinde faaliyet göstermenin lazım geldiğini, BEKTEMUR'un kendisini bir örgüt içine almak istediğini kendisinin de kabul ettiğini, bilinçlenmek için KOÇALİ BIÇAKÇI vasıtasıyle Bağımsız ve Demokratik Türkiye adlı dergi ile eğitim planını aldığını, örgüt kurmak için faaliyete geçip KADİR KILIÇ, NEVZAT ARAS ve NAHİYETTİN ERARSLAN'dan oluşan grup kurdugunu, KOÇALİ BIÇAKCI'ya durumu anlattığını,KOÇALİ'nin kendisini CEMAL (ERKUT SELÇUK) ile tanıştırdığını CEMAL'in kendisine grup arkadaşlarına okutması için Gençliğin Yeri adlı bildirileri verdiğini, CEMAL ile randevularının devam ettiğini bu arada 50 adet Genç Kardeşler başlıklı ve H.H. imzalı bildirileri aldığını, bahsi geçen bildirileri grup elemanlarına dağıttırdığını ve kendisinin okulda dağıttığını, bir ara ERKUT'tan İşkence isimli yazıyı aldığını bunuda arkadaşlarına okuttuğunu, ERKUT SELÇUK tarafından kendi-

sine 3 adet HAZİRAN başlıklı derginin verildiğini, ve örgüt çalışmalarının izah edildiğini, kendisine bu örgütün Halkalı kesimi sorumlusu olduğu söylendiğini, Halkalı'da NEVZAT ARAS'a ait evde ERKUT SELÇUK ile birlikte daktilo ile Yer Yüzünde Hayatın Başlangıçı ve Canlıların Ortaya Çıkışı adlı yazıyı yazarak çoğaltıklarını beyan etmiştir.

★

SANIK KADİR KILIÇ MÜDAFAASINDA : Devrimci olduğunu, Türkiye'nin bağımlılıktan kurtulmasının tek yolunun MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM STRATEJİSİNDE yapılacak halk hareketiyle kurulacak Proleterya diktatörlüğünde olduğuna inandığını, devrimci okul arkadaşı MUSTAFA ÜSTÜNTAŞ'ın tekfiki ile SAİME ve ERKAN adlı Pertevniyal lisesi öğrencilerini tanıdığını, SAİME'den sol kitaplar alarak okuduğunu, SELAHATTİN ATASEVER'in akrabası olması dolayısıyle aynı evde kalmağa başladıklarını, SELAHATTİN'in kendisini eğittiğini, ALİ VARDAL, ÜMİT ve HÜSEYİN adlı devrimci kişilerle Osmaniye çayırında bir yaz boyu toplanarak eğitim çalışması yaptıklarını, ALİ VARDAL'ın evine giderek eğitim çalışması yaptıklarını, bir gün Halkalı'da NEVZAT ARAS, KEMALETTİN ARAS ve KOÇALİ BIÇAKCI ve ağabeyi BEKTEMUR BIÇAKÇI ile tanıştığını, bu şahıs ile konuşmaları sırasında devrimci olduğunu anladığını, BEKTEMUR BIÇAKCI'nın kendisine bir örgüte dahil olup olmadığını ve eğitim proğramlarının var olup olmadığını sorduğunu, olmadığını öğrenince çalışma proğramı gönderildiğini, buna göre çalışma yapmalarını söylediğini ve KOÇALİ BIÇAKCI ile bahsi geçen şeyleri gönderdiğini, KOÇALİ vasıtasıyle SELAHATTİN'e tanıştırı-

lan CEMAL (ERKUT SELÇUK) ile SELAHATTİN'in her hafta pazar günü buluştuklarını, bu arada SELAHATTİN'in 50 adet bildiri ile eve geldiğini, bu bildirilerin Genç Kardeşler başlığı ile başlayıp H.H. imzası ile bittiğini, onları kahvede ALİ VARDAL ile MUSTAFA ÜSTÜNTAŞ'a verdiğini daha önce Çekmece civarında MUSTAFA, ALİ, CEYHUN ve kendisinin duvarlara yazı yazdıklarını, ayrıca kendisinin Zeytinburnundaki kahvelerde elde edeceği adamlarla konuşma yapması hususunun görev olarak verildiğini, İhsan Mermerci Lisesinde kendisi ile MUSTAFA ÜSTÜNTAŞ, Halkalı kesiminde ise KOÇALİ'nin meşgul olduğunu, CEMAL (ERKUT SELÇUK) ile SELAHATTİN'in Halkalı'da NEVZAT ARAS'ın evinde daktilo ile yazı çoğaltıklarını, SELAHATTİN'in içinde bulundukları örgütü HAZİRAN HAREKETİ olarak anlattığını beyan etmiştir.

★

SANIK ZİYA ÜLKENCİLER MÜDAFAASINDA : 1971 yılı başlarında kardeşi ÖMER ÜLGENCİ ile arkadaşları HALUK AĞÇA, FARUK AĞÇA ve YAŞAR UZUNLAR'ın Kocamustafapaşa'daki evlerine gelerek soldaki faaliyetler hakkında konuştuklarını, kendisinin işçi arasında sempatizan kazanmak için bazı iş yerlerine girip çıktığını, iş yerlerinde olan bitenleri YAŞAR UZUNLAR'a rapor halinde ilettiğini, işçi içinde toplantılar yaparak eğitim çalışmalarında bulunduğunu, yani işçi kesiminde faaliyet gösterdiğini, ENVER AVCI'nın teşfiki ile kitaplar okuyarak bilgisini artırdığını, PARTEKS fabrikasında işçi SEYFETTİN GÜNEY adlı şahsı evine götürerek uzun müddet eğittiğini, aynı fabrikadaki grevi kendisinin idare ettiğini, iş-

çi kesiminde RIDVAN VATANSEVER, İRFAN VATANSEVER, SAMİ DURMAZ ve SUAT KURTULDU'dan müteşekkil eğitim grubunu kurduğunu, bunları YAŞAR UZUNLAR'ın verdiği kitap listesine göre M.D.D. çizgisinde eğittiğini, SÜLEYMAN ÖNEN vasıtasıyle MUSTAFA İLKER GÜRKAN ile buluştuğunu, MUSTAFA İLKER GÜRKAN.'ın irtibatçısı HÜSEYİN adlı şahıstan HAZİRAN dergisi ve diğer yayın organlarını aldığını, HÜSEYİN vasıtasıyle MUSTAFA'dan sahte nüfus kağıdı temin ettiğini, yine MUSTAFA'nın talimatı üzerine devrim İşçi Birliği Komitesini kurduklarını bu komitede bahs geçen HÜSEYİN ile yardımcısının yer aldığını, HAZİRAN HAREKETİ'nin kadrosunun MİHRİ BELLİ başkanlığında ŞEVKİ AKŞİT - RASİH NURİ İLERİ - MUSTAFA İLKER GÜRKAN ve EDİP SAKARYA'dan müteşekkil kişiler tarafından kurulduğunu yukarıda isimleri yazılı şahısların 1971 yılında Ankara'da bir araya gelerek toplantı yaptıklarını ve H.H. örgütünün bu tarihten itibaren faaliyete başladığını beyan etmiştir.

★

SANIK YILMAZ ELMAS MÜDAFAASINDA : 1971 yılı nisan veya mayıs ayları içinde Türkiye Öğretmenler Sendikası (T.Ö.S.) da sol faaliyetlerinden dolayı tanıdığı SÜLEYMAN ÜSTÜN'ü evinde ziyaret ettiği sırada YAVUZ HAKYEMEZ ile tanıştığını, onun M.D.D. çizgisinde bir örgüte mensup olduğunu anladığını çeşitli konuşmalardan sonra kendisinin de bu örgüt içinde çalışmayı kabul ettiğini, YAVUZ vasıtasıyle tanıdığı ERKUT SELÇUK'un devrimci kişilerle tanışmak istemesi üzerine önceden tanıdığı FATMA OĞUZ'u tanıştırdığını, Paşabahçe Beykoz kesiminde öğretmen ar-

kadaşları KAZIM IŞIK, MİRALİ YENER, RIDVAN AKDENİZ, AYŞAN GÜNDÜZ, BEKİR YILDIRIM ve ENVER AVCI'dan oluşan devrimci gruba dahil olduğunu, bahsi geçen yerde bir çok kerre eğitim çalışması yaptıklarını, bu arada Poliste İşkence ve Özeleştiri yazılarının okunduğunu, yazılardaki HAZİRAN HAREKETİ kelimesinin ilk defa orada karşısına çıktığını, YAVUZ HAKYEMEZ'e durumu anlattığında bu toplantılara katılmasının mahsurlu olmadığını öğrendiğini, eski tanıdığı TİMUR BEKTAŞ adlı şahsı SÜLEYMAN ÜSTÜN'ün evinde gördüğünü, konuştuktan sonra TİMUR BEKTAŞ ve arkadaşlarına durumu anlattığını, devrimci yönden eğitim çalışması yapmak için proğram dahilinde okulunacak kitapların listesini verdiğini, bu grup ile sonradan YAVUZ HAKYEMEZ'in meşgul olduğunu, TÖB—DER içinde YAVUZ HAKYEMEZ'den aldığı talimat üzerine çalışmaları kabul ettiğini, MUSTAFA İLKER GÜRKAN ile tanıştıktan sonra öğretmen komitesini kurarak ERDAL ALTAN, TUNCA KARTAL ve SÜLEYMAN ÜSTÜN'den oluşan komiteyi kurduğunu, ENVER AVCI'dan aldığı HAZİRAN dergisi ile Poliste İşkence adlı yazıları kendi daktilosunda çoğaltıp belli kişilere verdiğini, komite üyelerinden SÜLEYMAN ÜSTÜN ve TUNCA KARTAL'ın Marmara Bölgesinde illegal çalışmaya katılacak öğretmenler bulmak için görevlendirildiğini, ayrıca Paşabahçe Halkevinde devrimci çalışmalar yaptığını, HAZİRAN HAREKETİNİ, TÖB-DER içinde yaymak gayesiyle Ankara ile temas kurduğunu, örgütün yayın organı yazıları çoğaltarak Ankara'ya ve oradanda Anadolu'ya sevkettirdiğini, RASİH NURİ İLERİ ile temasta olduğunu beyan etmiştir.

SANIK ŞADIMAN TAŞLI MÜDAFAASINDA :
Devrimci olduğunu, Türkiye'nin bağımlılıktan kurtulması için halk ihtilalinin gerekli olduğunu, Küçükçekmece'de tesadüfen görüştüğü, hemşehrisi BEKTEMUR BIÇAKCI ve sonra KOÇALİ BIÇAKCI ile arkadaşlığını devam ettirdiğini, BEKTEMUR'un evinde HASAN (ERKUT SELÇUK), ŞAHAMETTİN TOPAL ve arkadaşları il toplantı yaptıklarını, devrimci konulardan ve çalışmalardan bahsettiklerini, ERKUT SELÇUK, BEKTEMUR BIÇAKCI'nın düzenin değişmesi hususunda konuşmalar yaptığını, çeşitli kerre BEKTEMUR'lardaki toplantılara iştirak ettiğini, BEKTEMUR'un kendisine verdiği sol yayınları okuduğunu, işlerinin çokluğu nedeniyle bir müddet toplantılara gidemediğini, fakat sonra devam ettiğini, BEKTEMUR'un kendisinden eğitim grubu kurmasını istediğini, çalıştığı iş yeri olan Boğaz Köprüsü Göksü şantiyesinde arkadaşı ABDULLAH TOZAN'a durumu anlatarak devrimci çalışmaya katılıp katılamıyacağını sorduğunda ABDULLAH TOZAN'ın çalışmayı ve başkanlığı kabul ettiğini, ABDULLAH'a ait vinç içerisinde kitap okunduğunu beyan etmiştir.

★

SANIK FATMA OĞUZ MÜDAFAASINDA :
Devrimci olduğunu, fakat herhangi bir fransiyonu olmadığını, henüz eğitim safhasında bulunduğunu, 1970 yılında İLK-SEN toplantısına temsilci olarak iştirak ettiği sırada YILMAZ ELMAS'ı tanıdığını, YILMAZ ELMAS ile İstanbul'da da ilişkilerinin devam ettiğini, kendisinden tenzilatlı sol kitaplar aldığını, T.Ö.S. lokaline gittiği sıralar SÜLEYMAN ÜSTÜN ile tanıştığını, onun vasıtasıylede kızı GÖNÜL ve damadı YAVUZ HAKYEMEZ'i

tanıdığını, 1972 yılında YILMAZ ELMAS'ın kendisini ERKUT SELÇUK ile tanıştırdığını, ERKUT'un bilinçli bir devrimci olduğunu öğrendiğini, onun vasıtasıyle SÜLEYMAN ÖNEN'i tanıdığını, SÜLEYMAN ÖNEN'in kendisini okuldan alıp Vatan Caddesinde ERKUT ile buluşturduğunu, son zamalarda YILMAZ ELMAS ile arasının açıldığını, SÜLEYMAN ve ERKUT'un gizli çalışmalar içinde olduğunu anladığını, nişanlanması üzerine adı geçen kişilerle temasını kestiğini beyan etmiştir.

★

SANIK HASAN KIYAFET MÜDAFAASINDA : Devrimci olduğunu, MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM STRATEJİSİNİ benimseyerek bu yönde çalışmalar yaptığını, Türkiye'nin kırlardan şehirlere doğru başlayacak bir halk ihtilalı sonucu kurtulacağına inandığını, 1966 yılında başbakana hakaretten, 1969 1970 yılları içinde gizli toplantı yapmak suçundan mahkemeye verildiğini, YILMAZ ELMAS ile eskiden tanıştığını,, İstanbul'a tayin olduktan sonra tekrar görüşmelerinin devam ettiğini, YILMAZ ile devrimci konularda konuştuklarını, YILMAZ'ın kendisine MİHRİ BELLİ ve MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM hakkında bilgi verdiğini, bu yönde çalışma yapmak gerektiğini, Halkevlerinde de devrimci faaliyetlerin sürdürülmesi lazım geldiğini, belirttiğini, YILMAZ'ın kendisinden her ay makbuzsuz para aldığını, fakat sebebini söylemediğini, YILMAZ'ın kendisini devrimci bildiğim şahıslarla tanıştırmamı istemesi üzerine Çorlu'da avukat RIFAT VERDİGİL ile tanıştırdığını, YILMAZ'ın gizli bir örgüte mensup olduğunu anladığını, MUZAFFER DİZMANı'n evinde M. KEMAL CAN, YILMAZ, MUZAFFER ile birlikte sol kitaplar

okuduklarını, bu arada YILMAZ ELMAS'ın HAZİRAN HAREKETİ ile ilgili olarak bilgi verdiğini, toplantılarının devam ettiğini, kendisinin her ay örgüte 10 lira yardım ettiğini, Paşabahçe Halkevinde ucuz fiatla kurslar düzenliyerek halkın senpatisini kazanmayı ve sonra gençleri devrimci yönde bilinçlendirme gayesiyle çalışmalar yaptığını, son zamanlarda YILMAZ'ın kendisine eğitim kadrosu kurması lazımgeldiği hakkında israr ettiğini, Özeleştiriyi vererek okuttuğunu, bir kaç öğretmen arkadaşına birlikte çalışmayı teklif etmeyi düşündüğünü grubu oluşturamadan yakalandığını beyan etmiştir.

★

SANIK MİKAİL KAYAM MÜDAFAASINDA: Devrimci ve MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM taraftarı olduğunu, 1971 yılında öğretmen olarak İstanbul'a geldiğini, Paşabahçe Halkevine üye olarak YILMAZ ELMAS, MUZAFFER DİZMAN ve bir kaç devrimci kişi ile tanıştığını, bahsi geçen Halkevinde CAN YÜCEL ve SÜLEYMAN ÜSTÜN'ün devrimci konuşmalarını dinlediğini daha sonra YILMAZ ELMAS'ın teklifi ile yönetim kurulu başkanı olduğunu, YILMAZ ELMAS'ın başkanlığında yapılan eğitim çalışmalarına iştirak ederek illegal faaliyetlere giriştiğini, devrimci gaye ile Halkevinde düzenlenen kurslarda talebelere aynı yönde bilgi vermeye çalıştıklarını, Halkevindeki faaliyetlerin YILMAZ ELMAS ve M. KEMAL CAN, MUZAFFER DİZMAN ve kendisi tarafından yönetildiğini, bu meyanda ENVER AVCI'nın düzenlediği toplantılara da iştirak ettiğini, MUZAFFER ve YILMAZ ile RASİH NURİ İLERİ'nin evine giderek bilgi aldıkları-

nı, YILMAZ'a ayda 10 lira para vererek maddi yardımda bulunduğunu beyan etmiştir.

★

SANIK MUZAFFER DİZMAN MÜDAFAASINDA : Devrimci ve MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM taraftarı olduğunu, 1969 yılında önceden tanıdığı YILMAZ ELMAS'ın kendisine verdiği kitapları okuyarak sol fikirlerini geliştirdiğini Paşabahçe Halkevinde yapılan seminerlere ve eğitim toplantılarına iştirak ettiğini, aynı halkevinde talebelere az ücretli kurslar açarak devrimci konularda bilgi vermeğe çalıştıklarını, YILMAZ ELMAS tarafından RASİH NURİ İLERİ'ye götürülerek İHSAN MEMOĞLU, ŞEVKİ AKŞİT ile tanıştırıldığını, bunların çıkardığı TÜRKİYE SOLU dergisinde şiirinin yayınlandığını, 1972 yılı yaz aylarında YILMAZ tarafından CEMİLE ÇERÇEL ve VELİ YILMAZ ile tanıştırıldığını, VELİ YILMAZ'ın kendisinden sahte mühür kiralık ev ve silah kaçakçısı ismi istediğini, sahte mühür yapamadığını, kiralık ev, bulabileceğini ve tanıdığı silah kaçakçısı isimlerini verdiğini beyan etmiştir.

★

SANIK KAZIM IŞIK MÜDAFAASINDA : Devrimci olduğunu, MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM tezini benimsediğini, BEKİR YILDIRIM, ENVER AVCI, MİRALİ YENER ve RIDVAN AKDENİZ gibi devrimci arkadaşları ile kendi evlerinde ve diğer yerlerde buluşup toplantılar yaptıklarını, YILMAZ ELMAS'ın teşviki ile Paşabahçe Halkevi yönetim kuruluna girdiğini, o anda yönetim kurulunda olan şahıslar MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM'i lise talebelerine benimsetmek için halkevinde kurs-

lar açtığını, yapılan toplantılarda eğitim notları ve kitaplar okunduğunu, ENVER AVCI tarafından HAZİRAN HAREKETİ adlı örgüt hakkında kendilerine bilgi verildiğini ve bu örgüt içinde olduklarını bildiğini ifadesinde beyan etmiştir.

★

SANIK BEKİR YILDIRIM MÜDAFAASINDA: MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM taraftarı bir devrimci olduğunu, Akbaba köyü öğretmeni HARUN YILDIRIM ile tanıştıktan sonra sol fikirlerle karşılaştığını, ENVER AVCI'yı Elazığ'dan tanıdığını, ENVER'ın İstanbul'da köye gelerek kendisini bulduğunu, devrimci konulardan konuştuklarını, iyi bir devrimci olabilmesi için ENVER AVCI'nın kendisini eğittiğini, 1972 nisan ayı içinde ENVER'in kendsine silah ve benzeri şeyler getireceğini söyleyip saklayıp saklayamıyacağını sorduğunu, 1972 Haziran ayında ENVER'in kendisine AKIN ÇITAKOĞLU'nu FAHRETTİN BADEM takma adı ile tanıştırdığını, AKIN ÇITAKOĞLU'nu bir gece KAZIM IŞIK'ın evinde yatırdığını, bir akşam ENVER'in AKIN ÇITAKOĞLU'na bir çanta içerisinde 4 adet tabanca, 2 adet TNT tahrip kalıbı, bir kaç adet dinamik lokumundan yapılmış bomba ile mermi ve mühümmat getirdiğini, AKIN ile birlikte bu silahları sakladıklarını, o sıralarda öğretmenlikten atıldığı için maddi sıkıntı içinde olduğunu bu nedenle 2 silahı sattığını, silahların örgütün malı olduğunu bildiğini, kendisininde aynı örgüt içinde olduğunu beyan etmiştir.

★

SANIK KADİR KILIÇ MÜDAFAASINDA : Devrimci olduğunu, sola karşı öteden beri ilgi duy-

duğunu, bu nedenle T.İ.P.'e üye kayıt edildiğini, Sular İdaresinde çalıştığı sırada kendi gibi düşünen SELAHATTİN TANIŞLAR ve BEKTEMUR'u tanıdığını, İLHAN EVİNÇ, SELAHATTİN TANIŞLAR, DURSUN AKIN, AHMET KÖMÜR adlı işçi arkadaşlarıyle SELAHATTİN TANIŞLAR'ın çalıştığı atölyede BEKTEMUR BIÇAKCI başkanlığında toplanıp devrimci konuşmalar yaptıklarını, BEKTEMUR'un bıraktığı kitap ve teksir yazılarını SELAHATTİN TANIŞLAR'dan aldığını, BEKTEMUR'un kendisine örgütlenmeyi teklif ettiğini kendisinin de bunu kabul ederek şimdiki gayesi eğitim olan gizli çalışmalara iştirak ettiğini ifadesinde beyan etmiştir.

★

SANIK İLHAN EVİNÇ MÜDAFAASINDA : SELAHATTİN TANIŞLAR vasıtasıyle sol fikirlere itildiğini, iş yerinden tanıdığı BEKTEMUR BIÇAKÇI, KADİR KILIÇ ve SELAHATTİN TANIŞLAR ile toplanarak devrimci konularda tartıştıklarını, SELAHATTİN TANIŞLAR vasıtasıyle kitap ve HAZİRAN dergilerini aldığını, BEKTEMUR BIÇAKCI vasıtasıyle dergileri başkalarına dağıtmasının söylendiğini, BEKTEMUR VE SELAHATTİN'in örgüt içinde faaliyette olduklarını sezdiğini, kendisinin örgüte girmediğini ifadesinde beyan etmiştir. (*)

★

SANIK ÖMER YÜKSEL MÜDAFAASINDA : Devrimci olduğunu, Türkiye'de işçi sınıfının kötü şartlar altında bulunduğunu, bu duruma son ver-

---

(*) İlhan Evinç H.H. davasında sanık olmadığı halde fezlekede sanıklar arasında yer alanlardan birldir. (R.N.)

şünde olduğunu, ağabeyi BEKTEMUR'un evinde HASAN CEMAL adı ile ERKUT SELÇUK'u tanıdığını, ERKUT'un devrimci olduğunu bildiğini, ERKUT vasıtasıyle eğitildiğini ve bir örgüt içinde çalışma grubu kurmayı kabul ettiğini, KADİR KILIÇ ve SELAHATTİN ATASEVER ile eğitim grubu kurduklarını, daha sonra grup başkanlığını ERKUT'un talimatı üzerine SELAHATTİN'e devrettiğini, bahsi geçen grup arkadaşları yakalanana kadar faaliyetlerine devam ettiğini beyan etmiştir. (*)

★

SANIK RASİH NURİ İLERİ MÜDAFAASINDA : Türkiye'nin bağımlı tarafları olduğunu, bu bağımlılıktan kurtulmasının MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM yolu ile olacağını, güçlü sol partilerin ancak bu yol ile birleşebileceğini, işçi ve köylü sınıfını öncü sınıf olarak kabul ettiğini, bir cephe meydana gelmesi gerektiğini, bu cepheyi MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM içindeki sınıf ve tabakaların kendi içlerinde örgütlenerek, kendilerine ait partiler kurarak meydana getireceklerini, bir süreç içerisinde sosyalizmi ve üst basamak olan komünizmi gerçekleştireceğini, MEHMET ALİ AYBAR'ın T.İ.P. başkanı olduğu günlerde kendisinin de T.İ.P. üye olduğunu, hayatı boyunca Türkiye'de sosyalist

(*) Az farklarda «MÜDAFAA» olarak sunulan Kont-Gerilla «ifade» özetleri ve M.İ.T. raporlarında her sanık «Devrimci olduğu, Milli Demokratik Devrim tezlerine inandığı, kırlardan kentlere doğru gelişen üç aşamalı bir ihtilâlle kurulacak Proletarya Diktatörlüğüne inandığı», «Müdafasının!» başında beyan etmektedir. Bu benzer beyanların sorgu uzmanlarınca dikte ettirildiği açıkca belli olmaktadır. Oysa I. Şube ifadelerinde de bu ibareler yoktur. (R.N.)

bir İşçi Partisinin kurulmasını arzu ettiğini, 1967 yılında T.İ.P.'den ihraç edildiğini ve DEMOKRATİK DEVRİM DERNEĞİNİ kurduklarını, derneğin gayesinin ismini aldığı stratejinin propagandası ve eğitimi yapmak olduğunu, bahsi geçen derneğin 1968 yılında kurulduktan bir müddet sonra DEV-GÜÇ'e katıldığını, bu teşekkülün ortak bir eylem güçü olduğunu, bu tarihlerde yapılan gösteri ve yürüyüşlere katıldığını, aynı zamanda TÜRK SOLU dergisinde çalıştığını, 1969 yılında bahsi geçen derginin DOĞU PERİNCEK taraftarlarının eline geçtiğini, kendisinin AYDINLIK SOSYALİST dergiyi tuttuğunu, ŞEVKİ AKŞİT ile birlikte T.İ.P. içinde konferanslar verdiklerini, YAŞAR UZUNLAR ve SELAHATTİN TÜRKOKAY ve MURAT MANER'i partiden tanıdığını, bahsi geçenlere ve ismini hatırlıyamadığı diğer öğrencilere marksist leninist fikirleri benimsetmek için eğitim çalışması yaptıklarını, DEV-LİS mensubu gençlerin marksist leninist fikirlerde takıldıkları hususları kendilerine izah etmeğe çalıştığını, İstanbul'da Devrimci İşçi Birliği adıyla kurulmuş olan derneğe girdiğini derneğin gayesinin işçileri eğitmek ve örgütlemek olduğunu, bu derneği daha sonra kurulması düşünülen partinin bir şubesi haline getirmeyi MİHRİ BELLİ ile konuştuklarını, bu dernekte gayesine uygun olarak 3 seminer düzenlediğini, bu arada yakalanarak mahkemeye sevkedildiğini, T. İ.P. içerisinde MAHİR ÇAYAN grubunun üstün geldiği hususu Ankara'da yapılan T.İ.P.'in kongresinde anlaşıldığını, kendileri tarafından (MİHRİ BELLİ, ŞEVKİ AKŞİT, HİKMET KIVILCIMLI) T. İ.P.'in yerini alacak bir parti kurulmasının düşünüldüğünü, DEV-GENÇ'in Teknik Üniversitede dü-

zenlediği toplantılara katılıp konuşma yaptığını, kuracakları parti için ilk iş olarak dergi çıkarmayı düşündüklerini, para toplanamadığından derginin çıkarılmadığını, TÜRKİYE SOLU adlı derginin ancak 12 Mart muhtırası ile aynı tarihlerde çıktığını, 2. sayısı çıktığı sırada MİHRİ BELLİ ile ŞEVKİ AKŞİT'i dergide gördüğünü, ilan edilen sıkıyönetim ile birlikte arandığını öğrenince teslim olduğunu, bir müddet sonra serbest bırakıldığını, SÜLEYMAN ÖNEN vasıtasıyle MUSTAFA İLKER GÜRKAN'ın kendisine randevu gönderdiğini, bir kaç kerre MUSTAFA İLKER GÜRKAN ile buluşup Özeleştiri ve İşkence yazısını alıp okuduğunu ve eleştiriler yaptığını bu arada maddi yardımda bulunduğunu beyan etmiştir. (*)

★

SANIK ABDULLAH TOZAN MÜDAFAASINDA: Kendisinin devrimci olmadığını, ancak devrimci arkadaşları olduğunu, bu cümleden olarak İzmit'te MEHMET ÇATMACA adlı şahsı tanıdığını, İstanbul'da ŞADIMAN TAŞLI ile beraber aynı yerde çalıştığını, fakat devrimci konular üzerinde herhangi bir çalışma yapmadıklarını beyan etmiştir.

★

(*) Fezlekenin benim hakkımdaki iddiaları ilginçtir, çünkü Kontr-gerilla'da verdiğim ifade ile uymamakta, hatta dava sonunda görüleceği gibi ters düşmektedir. Daha çok M.İ.T. Bilgi özetlerini andırmaktadır. Kaldı ki, örneğin Dr. Hikmet Kıvılcımlı ile Parti kurmak istiyeceğim Dr. Hikmet'le olan polemiğimden sonra bir M.İ.T. raporunda bile bulunmaması gerekirdi. Ayrıca Marksist-Leninist eğitim ve benzeri iddialar da görüleceği gibi Kontr-Gerilla ifademle taban tabana ters düşmektedir. Başka kişiler için de aynı senaryo yapılmıştır.

TANIK MEHMET ERZİNCANLI İFADESİNDE : ABDULLAH TOZAN'ın iş yerinde Rus gemilerini göstererek onları yapan milleti övdüğünü, vinç içerisindeki faaliyetlerini bilmediğini beyan etmiştir.

★

TANIK VAZFİ AÇIKYÜRÜ İFADESİNDE: ABDULLAH TOZAN'ın Allah'ı inkar ettiğini, Rus gemilerini bahane ederek Rusyayı methettiğini beyan etmiştir.

★

TANIK İBRAHİM ETHEM SAYDAM İFADESİNDE : Balıkesir Talebe Yurdunda FARUK AĞÇA ile ÖMER ÜLGENCİ ile birlikte toplantılara iştirak ettiğini, adı geçen arkadaşlarının devrimci faaliyet içinde olduklarını anladığını, 3 sahifelik ifadesinde beyan etmiştir.

★

TANIK FERİHAN İNCİ İFADESİNDE : BEKİR YILDIRIM ile birlikte evden kaçtığını, BEKİR YILDIRIM'ın bir örgüte dahil olduğunu bildiğini, BEKİR'in örgüt çalışmaları hakkında zaman zaman kendisine bilgi verdiğini, bu arada Adapazarı'na külliyetli miktarda silah ve mühimmat götürdüğünü, İstanbul Vakko magazasına bomba attığını, Jandarma eski genel komutanına yapılan suikastla ilgisi olduğunu söylediğini beyan etmiştir.

★

TANIK EŞREF ÖZTÜRK İFADESİNDE: BEKİR YILDIRIM'dan 200 lira karşılığında bir tabanca aldığını ve bu tabancayı RAHMİ TAVACI'ya borcu karşılığında verdiğini beyan etmiştir.

TANIK RAHMİ TAVACI İFADESİNDE : EŞREF ÖZTÜRK'ten 600 lira borçuna karşılık bir tabanca aldığını ve bu tabancayı Trabzon İskelesinde hamal pala lakabıyle maruf kişiye sattığını beyan etmiştir.

✶

NETİCE : 1972 yılı Aralık ayında İstanbul Kocamustafapaşa ve Kadıköy semtlerinde Hükümet ve Sıkıyönetim Komutanlığı aleyhine küçük el afişleri, sokaklara yapıştırılmış ve aynı mealde bildiriler evlere dağıtılmıştır.

Bahsi geçen el afişlerini yapıştırırken Fenerbahçe semtinde yakalanan ŞEFİK ÇALIK adlı şahıs bu işi düzenleyen arkadaşlarının kimler olduğunu itiraf etmiş, aynı tahkikatın sonucu olarak ve daha önce DEV-LİS faaliyetlerinden izlenen FARUK AĞÇA ve ÖMER ÜLGENCİ yakalanmışlardır.

Tahkikat derinleştirilmiş ve ŞÜKRÜ CEYHAN, MURAT ÇEYİŞAKAR ve SÜLEYMAN ÖNEN'in Sıkıyönetim Komutanlığımız tarafından aranan ERKUT SELÇUK'un başkanlığında DEVRİMCİ GENÇLİK BİRLİĞİ KOMİTESİ adı altında illegal bir komite kurarak yasa dışı çalışmalarda bulundukları tesbit edilmiştir.

Komite üyelerinin tamamı suç delilleri ile birlikte yakalanmış sanıkların ifadesinden bahsi geçen komitenin «HAZİRAN HAREKETİ» adlı yasa dışı örgüte bağlı olarak çalıştığı ortaya çıkarılmıştır.

Sanıklar ifadelerine Türkiye'de MİHRİ BELLİ'nin başkanlığını yaptığı MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİMİ ve sonucundan Marksist-Leninist Halk İhtilalini gerçekleştirmek gayesiyle çeşitli darbelerle dağıtılan anarşik güçleri tekrar birleştirmek için örgütlendiklerini açıklamışlardır.

Bahse konu «HAZİRAN HAREKETİ» ağırlık noktasını halkın bilinçlendirilmesine yani eğitimine vermiş, bu gaye ile çeşitli eğitim grupları kurarak MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM bilinçini yaymağa çalışmıştır. Eğitilmemiş elemanların bir fayda sağlamıyacağı ve hatta zararlı olacağı hususu geçirilen tecrübelerin ışığında anlaşıldığından MİHRİ BELLİ'nin öteden beri savunduğu bilinçlendirilmiş kadroların tesisi için gayret sarfedilmiştir.

MİHRİ BELLİ son zamana kadar faaliyetlerini legal safhada sürdürmüştür. Sıkıyönetim Komutanlığımızca aranmaya başlandıktan sonra ortadan kayıp olmuş ve bir süre herhangi bir faaliyeti de izlenememiştir. Ancak ortaya çıkarılan «HAZİRAN HAREKETİ» adlı örgüt, onun temsilcisi olduğu MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİMİ illegal usullerle yayma ve bu gaye altında toplanma hedefine matuftur. Gaye aşamalı olarak sosyalizme ve süreç içerisinde komünizme erişmektir. Yani görüldüğü üzere MİHRİ BELLİ önceleri eylem taraftarı olmamasına rağmen son zamanlarda neticesi eyleme varacak yasa dışı çalışmaların içine girmiştir.

«HAZİRAN HAREKETİ» ilk bakışta MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM yolunda bir hareket olarak mütalaa edilmekte idi. Ancak tahkikat ilerledikçe ortaya çıkarılan suç delilleri bir gizli örgütün mevcudiyetini ortaya koymuştur. Sahte nüfus kağıtları, bunları yapmaya yarıyan devletin resmi mühürleri, takma isimler, parola ve şifreli buluşmalar, hücre kuruluşuna benzer küçük eğitim grupları, gizlilik kaidelerine uygun çalışmalar ve son olarak elde edilen askeri tahrip kalıpları, mühimmat ve henüz bir tanesi ele geçirilmiş olan si-

lahlar ile bütün bunları içinde bulunduran teşkilat ve örgütlenme bize yeteri kadar ne olduğunu anlatmıştır.

DEV—GENÇ ve DEV—LİS'in çalışmaları istenilen neticeye varmak yolunda yeteri kadar imkan sağlamadığı için bir toparlanma hareketi olarak bahse konu «HAZİRAN HAREKETİ» başlatılmış ve örgütlenmeye gidilmiştir.

Eylem olarak ortaya çıkan bildiri basma ve dağıtma işleminden çok kısa bir süre sonra bütün faaliyetler deşifre edilmiş suçlular, suç delilleri ile birlikte yakalanarak Sıkıyönetim Komutanlığımıza sevkedilmişlerdir. Halen firarda olan sanıkların Sıkıyönetm kalkana kadar faaliyetlerine ara verdikleri yine sanık ifadelerinden anlaşılmaktadır.

Fezlekemizde sanık olarak adı geçen şahısların suç delili bulunanlar dizi pusulasına geçirilmiş, suç delili olmayanlar geçirilmemiştir.

Gayesi Marksist-Leninist Halk İhtilali olan ve Komünizmi Türkiye'de yerleştirmeğe çalışan, mevcut nizamı yasa dışı faaliyetlerle yıkmağa çalışan sanıklar yakalanarak çeşitli tarihlerde iddia makamınca tetkik ve kanuni gereğinin yapılması arzı ile Sıkıyönetim Komutanlığımıza sevkedilmişlerdir.

Maznunların itirafları ve tanıkların beyanına dayanılarak düzenlenen tahkikat evrakı fezleke ve diziye bağlanarak *Emniyet Şube 1 Müdürlüğüne sunulmuştur.* 20/7/1973

M. METE ALTAN (*)
HAZİRAN HAREKETİ OPERASYONU
TAHKİKAT KOMİSERİ

(*) H.H. Operasyonu tahkikat Komiseri Mete Al-

DİZİ PUSULASI

1 — ERKUT SELÇUK'a ait suç delilleri:

S. No:	Adedi:	CİNSİ
1 —	1	Olivetti marka daktilo makinası. (HAZİRAN dergisi ve HAZİRAN bildirileri bu daktilo ile yazılmıştır.)
2 —	1	HASAN KEMAL AKSEKİOĞLU adına düzenlenmiş 328406 sayılı sahte nüfus kâğıdı. (Kendi resmi yapıştırılmış).
3 —	1	A. HASAN GÜNGÖRMÜŞ adına düzenlenmiş üzerinde kendi fotografı yapışık sigorta kartı.
4 —	1	Sol Komünizm Bir Çocukluk Hastalığı isimli kitap.
5 —	2	Yeryüzünde Hayatın Başlangıcı ve İnsanın Ortaya Çıkışı adlı 25 sahifelik daktilo yazısı eğitim notu.
6 —	1	HAZİRAN isimli dergi.
7 —	1	Milli Meşele ve Enternasyonalizm adlı bildiri.
8 —	2	İŞKENCE başlıklı el yazısı ile yazılmış kâğıt.
9 —	1	Tutuklama Halinde başlıklı el yazısı not.
10 —	1	9 adet slogana havi not.
11 —	1	Merdane (Baskı işlerinde kullanılan)

2 — MEHMET GÖK'e ait suç delilleri:

1 —	1	Deftere kendi el yazısı ile yazmış olduğu sol şiirler.

---

tan «Zeytinburnu operasyonu» sırasında işçi Atilla Özkan'ı öldürmekten sanık olarak T.C.K. 448 Maddesine göre 24-30 yıl hapis istemi ile İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesinde 1976 yılında yargılanmaktadır. (RN)

3 — BEKTEMUR BIÇAKÇI'ya ait suç delilleri:

1 —		ERKUT SELÇUK'a ait suç delillerinin bir kısmı kendisinin evinde bulunmuştur.

4 — ETHEM OĞAN'a ait suç delilleri:

1 —	1	HAZİRAN dergisi.
2 —	1	Gençliğin Yeri isimli eğitim notları.
3 —	3	Bildiri.

5 — SÜLEYMAN ÖNEN'e ait suç delilleri:

1 —	1	HASAN BASRİ ÖNAL adına düzenlenmiş 462619 C-1 seri sayılı sahte nüfus kâğıdı.
2 —		Eğitim notları ve bazı sol kitaplar.

6 — RIDVAN AKDENİZ'e ait suç delilleri:

1 —	11	Yasaklanmış sol yayınlar.
2 —		Eğitim notları.

7 — AYŞAN GÜNDÜZ'e ait suç delilleri:

1 —	4	4 Sol kitap.

8 — ENVER AVCI'ya ait suç delilleri:

1 —	1	İ. AHMET GÜR adına düzenlenmiş 137727 seri numaralı sahte nüfus kâğıdı.
2 —	1	ÖZELEŞTİRİ başlıklı sarı kâğıda yazılmış notlar.
3 —	4	Bakırköy Nüfus Memurluğu, İskilip Askerlik Şubesi Başkanlığı, Maliye Bakanlığı ve İ.Y.T.O. Fotoğraf kulübü adına düzenlenmiş sahte mühürler.
4 —	1	Sahte mühür yapmak için kullanılan madeni levha.
5 —	2	İstampa.
6 —	1	Kapitalist Ekonominin Tenkiti adlı kitap.
7 —	4	Proleter Devrimci Hareketin Program taslağı.
8 —	1	İZZETTİN AKÖZ adına düzenlenmiş öğretmen kimlik kartı.
9 —	1	Pelikan mürekkep silici mayi.
10 —	1	HAZİRAN dergisi.

11 —			İŞKENCE ÜZERİNE, BAŞÇELİŞKİ ÜZERİNE, HAREKETİN ÖZELEŞTİRİSİ Vs. gibi yazılar (Daktilo ile yazılmış.)
12 —			Elle yazılmış devrimci; sloganlar, mektup ve kartlar.
9 — MURAT ÇEYİŞAKAR'a ait suç delilleri:			
1 —	1		Marksiz Ekonomi Kitabı.
10 — AYKUT SELÇUK'a ait suç delilleri:			
1 —	14		TÜRK SOLU dergisi.
2 —	50		TÜRK SOLU gazetesi.
3 —	75		DEVRİM gazetesi.
4 —	120		YÖN dergisi.
5 —	15		Muhtelif yazarlara ait sol yayın.
6 —	1		İçerisinde TÜRK SOLU dergisini ihtiva eden ansiklopedi.
8 —	2		İLERİ başlıklı yazı.
9 —	2		Teksir ile çoğaltılmış KAPİTALİZM ÖNCESİ ÜRETİM BİÇİMLERİ başlıklı yazı.
10 —	1		İ.F.T. C. 219 Dönem Yönetimi Çalışma Raporu.
11 —	1		F.K.F. nu İstanbul Sekreterliğine ait teksir yazı.
12 —	1		Soru Cevap Şeklinde yazılmış teksir yazı.
13 —	2		İstanbul Bölgesi İşçi Birliği Ders notları, isimli bildiri.
14 —	1		Türkiye Lastik İş-Sendikasının Genel Merkez Kongresinde yapılan konuşmaların teksir yazısı.
15 —	4		Muhtelif konulara havi teksir yazı
11 — MEHMET BAHATTİN YÜCEL'e ait suç delilleri:			
1 —			AYKUT SELÇUK ile birlikte aynı evde yakalanmıştır.
12 — FUAT ÇAKMAK'a ait suç delilleri:			
1 —	1		A. ERDOĞAN YILMAZ adına düzenlenmiş 692220 seri no-lu sahte nüfus cüzdanı.
13 — ÇAĞATAY YAYLALI'ya ait suç delilleri:			
1 —	1		Vatan Partisi tüzüğü.

2 — 41 Yasaklanmış sol yayınlar.

14 — AYŞE EDİNCİK'e ait suç delilleri:

1 — 1 Teori ve Pratik isimli kitap.

15 — NAİL AHMET CÜNEYT ALTUNÇ'a ait suç delilleri:

1 — 5 Yasaklanmış sol yayınlar.

16 — İBRAHİM YÜCEL'e ait suç delilleri:

1 — 6 Yasaklanmış sol yayınlar.

17 — SELAHATTİN ATASEVER'e ait suç delilleri:

1 — 1 Yeryüzünde Hayatın Başlangıcı ve İnsanın Ortaya Çıkışı adlı teksir eğitim notu.

18 — ZİYA ÜLKENCİLER'e ait suç delilleri:

1 — 1 MEHMET ACAR adına düzenlenmiş 026593 G seri no-lu kendi resmi yapıştırılmış sahte nüfus cüzdanı.

19 — YILMAZ ELMAS'a ait suç delilleri:

1 — Yasaklanmış sol yayınlar.

20 — HASAN KIYAFET'e ait suç delilleri:

1 — 2 Yasaklanmış sol kitap.

21 — AKIN ÇITAKOĞLU'na ait suç delilleri:

(Yakalanmadı)

BEKİR YILDIRIM » » »

ENVER AVCI » » »

1 — 1 635 Mm. çapında 132376 numaralı RECK marka tabanca ve bir adet şarjör.

2 — 11 Tahrip kapsulü, (Fitili irtibatlı)

3 — 1 150 Cm. saniyeli, fitil.

4 — 2 Dinamitten yapılmış bomba.

5 — 2 Bir libreilik TNT tahrip kalıbı (*)

(*) Bu listede Rasih Nuri İleri'ye ait suç delili olmayışı dikkat çekicidir.

— Fezleke «itiraf» ve «tanık beyanlarının» bir karışımından ibarettir. Aslı Kontr-gerilla sorguları ve MİT raporları olsa gerek.

C

İDDİANAME'DEN PARÇALAR

SANIKLARIN ÖRGÜT İÇİNDEKİ HUKUKİ DURUMLARI:

1 — ***MİHRİ BELLİ*** : Sıkıyönetimin ilânını takip eden günlerde Güvenlik Kuvvetlerinin etken çalışmalarının sonucu olarak dağılan devrimci güçleri klik farkı gözetmeksizin birleşik cephe altına toparlamak maksadıyla ortaya konacak teorik ve pratik düzeylerdeki çalışmalara yön veren (ÖZ ELEŞTİRİ) yi hazırlamasını müteakip herzaman olduğu gibi perde arkasından kendisine en yakın kimselerin aracılığı ile resmi kuruluşlar, fabrikalar ve okullarda Milli Demokratik Devrim görüşünü benimseyen muhtelif komite ve gurupların

oluşturulmasına muvaffak olduğu anlaşılmakla T. C.K nun 141/1 ve 141/6 ncı maddelerini ihlâl ettiği,

2 — *ŞEVKİ AKŞİT:* MİHRİ BELLİ ve RASİH NURİ İLERİ ile birlikte oluşturup HAREKET'in fikir cephesini teşkil eden (MERKEZ KOMİTESİ) nin kararlarını legaliteye çıkmaksızın uygulayan ŞEVKİ AKŞİT'in MİHRİ BELLİ tarafından Ankara ve İstanbul'da oluşturulan liderler seviyesindeki illegal toplantılara katılarak nihai hedefe yönelik çalışmalar yaptığı anlaşılmakla T.C.K. nun 141/1 ve 141/6 ncı maddelerini ihlâl ettiği,

3 — *RASİH NURİ İLERİ* : 1962 yılında (GÜN) dergisinde bir yazısının yayınlanmasına vesile olması sebebiyle tanıştığı Mehmet Ali AYBAR (*) tarafından kısa bir süre sonra oluşturulan Türkiye İşçi Partisine sol fikirlerin, bu şekilde Türkiye Halkına daha rahat ve kolayca iletileceği düşüncesi ile kaydını yaptıran RASİH NURİ İLERİ'nin; Malatya'da yapılan büyük kongreyi müteakip aşırı solu benimseyip savunmuş olmalarının sonucu 1967 senesinde 13 arkadaşı ile birlikte (**) partiden ihraç edilişine tekaddüm eden günlerde ASLAN BAŞER KAFAOĞLU, SEVİNÇ ÖZGÜNER,

---

(*) «GÜN» dergisindeki yazı 1946 yılına aittir.

(**) Bak Cilt I deki (Sa: 183-184) not'a. M.İ.T. Raporlarına göre BEHİCE BORAN 15.7.1967 günlü T.İ.P., M. Y.K. toplantısında bizi parti içinde komünist hücreler kurmakla suçlamıştır. Savcı bu M.İ.T. Raporuna dayanmaktadır.

NACİ ORMANLAR, KUTBER AKALIN (*) gibi sola açık kimselerle birlikte kurup Merkez binasında sol tandanslı seminerler düzenledikleri DEMOKRATİK DEVRİM DERNEĞİ'nin kısa bir süre sonra bir teşekkül olmaktan ziyade öğrenci birlikleri, dernekler ve sendikaların müşterek eylem için bir araya geldikleri bir karar oranı görüntüsünde olan DEV—GÜÇ ile birleşmesine yönelik çalışmalar yaptığı, 1969 yılında partiye tekrar girebilmesine imkân verebilecek şekilde ihraçların feshine dair geçici bir maddenin tüzüğe ilavesine muvaffak olmasına rağmen sözü geçen hükmün yöneticiler tarafından uygulanmaması karşısında yeniden partiye girebilme olanağına kavuşamadığı günlerde ŞEVKİ AKŞİT'le birlikte TİP'in İstanbul il merkesinde konferanslar düzenledikleri, aynı günlerde SELAHATTİN TÜRKOKAY ve YAŞAR UZUNLAR'ın başkanlığında (TÜRK SOLU) (**) dergisinde oluşturulan DEV—LİS toplantılarında ideolojik konuşmalar yaptığı, 15-16 Haziran işçi olaylarını müteakip İSMET ORAN, İHSAN MEMOĞLU, HALİL ÇALIŞIR, EKREM ŞİKAK ve MUAMMER ÖZTUĞSAVUL tarafından işçileri örgütlemek maksadı ile oluşturulan (DEVRİMCİ İŞÇİ BİRLİĞİ)

(*) D.D.D. 13 Mayıs 1968 de İstanbulda kurulmuş, yukarda sözü edilenler dışındaki kurucuları: Dr. Kemal İşler sendikacı Nejat Tözge, Bedia İleri, Halil Oyman, marangoz Cemil Ormanlar, esnaf Vedil Bayraktaroğlu, işçi Ekrem Şıkak, oto tamircisi Halil Bulut, kunduracı Muammer Öztüksavul, seramikci Hamit Yabaş, mütercim Ali Aksoy, işçi Hikmet Gürdağ, kalıpçı İhsan Memoğlu, yazar Bora Gözen, mimar Şaban Ormanlar, Şair Arif Damar, mimar İlhan Berktay, mobilyacı Halil Çalışır'dan ibaretti.

(**) Türk Solu o tarihlerde kapanmıştı.

adındaki derneğe üye olup ileride kuracakları partinin bir şubesi olarak istifadesi hususunun MİHRİ BELLİ ile birlikte plânladıkları, (*) TİP'in son kongresini takiben aralarında kendisinin de bulunduğu MİHRİ BELLİ, ŞEVKİ AKŞİT ve HİKMET KIVILCIMLI gibi eski Tüfeklerden oluşan guruba MAHİR ÇAYAN ve arkadaşlarının karşı çıkmalarının neticesi olarak sola açık legal bir partinin kuruluş hazırlıklarına giriştikleri, 12 Mart Muhtırasının verilişinden kısa bir süre sonra oluşturmayı düşündükleri Parti Programının TÜRK SOLU dergisinin ikinci sayısına ek olarak açıkladıkları (**) günlerde tanıma olanağını bulduğu SÜLEYMAN ÖNEN'in aracılığı ile temas kurduğu MUSTAFA İLKER GÜRKAN'a Sıkıyönetim süresi içinde ortaya konacak çalışmaların tedricen yavaşlatılmasında fayda mülahaza ettiği şeklinde tavsiyelerde bulunduğu, sürdürdüğü buluşmalardan birinde (ÖZ ELEŞTİRİ) yi ve (İŞKENCE) başlıklı notları kendisine veren MUSTAFA İLKER GÜRKAN ile randevularında aracılık vazifesi gören SÜLEYMAN ÖNEN'in 1972 yılı Aralık ayı başlarında önceden kararlaştırdıkları yere gelememesinin sonucu olarak adı geçenlerle olan irtibatının koptuğu, aynı devreler içerisinde HAREKET'in TÖB—DER ve Halkevleri gibi demokratik kuruluşlar içinde yaptığı çalışmaları organize eden YILMAZ ELMAS ile temaslarını sürdürerek içinde bulunduğu Merkez Komitesinin direktiflerini iletme olanağını bulduğu, Güvenlik Kuvvetlerince gözaltına alındı-

---

(*) Genel Sekreteri olduğum D.İ.B. her partiden işçileri kapsayan bir teşekkül olduğundan bu iddialar fantazi düzeyini aşamaz.

(**) Türkiye Solu birinci sayısı ek'i

ğı tarihlere kadar ilişkisini muntazaman sürdürdüğü anlaşılmakla T.C.K. nun 141/1 ve 141/6 maddelerini ihlâl ettiği,

4 — *MUSTAFA İLKER GÜRKAN :* Merkez Komitesiyle muhtelif kesimlerde oluşturulan gurup ve hücreler arasında Köprü vazifesi görüşü yanısıra sahte kimlik cüzdanları düzenlediği devrimcilerin teorik ve pratik düzeylerdeki çalışmalarını tam bir emniyet ve güven içinde yapmalarına vesile olan MUSTAFA İLKER GÜRKAN'ın RIDVAN AKDENİZ'e ait Paşabahçe'deki evde oluşan toplantıda örgütün ismini açıklamasını müteakip (HAREKET) in İstanbul bölge sorumlusu olarak işçi ve aydın kesimlerinde yapılan ekip çalışmalarına (MERKEZ KOMİTESİ)nden aldığı direktiflere uygun istikamet verip faaliyetleri tanzim ettiği anlaşılmakla T.C.K. nun 141/1, 141/6 ve 356 ncı maddelerini ihlâl ettiği, (*)

.....

YILMAZ ELMAS : HAZİRAN HAREKETİ'ne bağlı olarak Demokratik kuruluşlardan olan Halkevleri ve TÖB—DER'de muhtelif guruplar oluşturup, Sosyalizme ve onun bir üst aşaması olan Komünizme Anayasa'nın kapalı olması nedeniyle Demokratik yollardan gidilemiyeceği görüşünden hareket ederek yasa dışı yollardan nihaî hedefe gitmeyi arzulayan YILMAZ ELMAS'ın, 12 Mart muhtırasının verilişini takiben faaliyeti durdurulan TÖS'ün bir nev'i devamı niteliğinde olan Türkiye Öğretmenler Birliği ile İLKSEN'in TÖB adı altında birleşmelerine vesile oluşunu takiben ya-

(*) Hiç bir Kontr-Gerilla veya emniyet ifadesinde bu toplantıdan söz edilmediğini önceden de belirttik (RN)

pılan olağan kongre sonunda TÖB—DER sekreterliğine seçildiği, 1972 Nisanında YAVUZ HAKYEMEZ'in direktifi üzerine TÖB—DER İstanbul şubesi kongresine; TUNCA KARTAL, ERDAL ALTAN ve SÜLEYMAN ÜSTÜN ile birlikte Milli Demokratik Devrim görüşünü benimseyen bir gurup olarak katılmalarını müteakip yapılan seçim sonunda SÜLEYMAN ÜSTÜN ile TUNCA KARTAL'ın Genel Merkez temsilcisi ve kendisinin de ERDAL ALTAN ile birlikte Yönetim kuruluna girmeye muvaffak oldukları günlerde ENVER AVCI'dan aldığı (HAZİRAN) dergisi ile MİHRİ BELLİ'nin (İŞKENCE RAPORU) ve (ÖZ ELEŞTİRİ) gibi not ve yazıları çoğaltarak SÜLEYMAN ÜSTÜN, TUNCA KARTAL ve ERDAL ALTAN'a intikal ettirdiği, ve yine YAVUZ HAKYEMEZ'den aldığı talimata uygun olarak SÜLEYMAN ÜSTÜN, ERDAL ALTAN ve TUNCA KARTAL'dan oluşan öğretmen komitesini kurarak TÖB—DER içinde çalışma yapan öğretmenlerden FİKRİ KIÇIK ve ZİYA BİLGİN'in Bakırköy, EKREM ARSLAN'ın Eminönü, SÜLEYMAN ÜSTÜN'ün de Fatih Halkevinde çalışma yapmalarını önerdiği, 1972 yılı Eylül ayı içinde Paşabahçeden Fatih'deki bir ilkokula tayini sırasında ENVER AVCI'nın direktiğine uyarak Beykoz kesiminde nezaret ettiği çalışmaları KAZIM IŞIK'ın sorumluluğuna devretmesi üzerine Fatih kesiminde ilişki kurduğu FİKRİ KIÇIK, EKREM ALPASLAN, HANEFİ AKDENİZ, OSMAN YILDIZ, HASAN KIYAFET, ZİYA BİLGİN, SÜLEYMAN ÜSTÜN, HÜSEYİN DEMİR ve VOLKAN DURASILLI adlarındaki öğretmenlerle yaptığı toplantılarda ENVER AVCI'dan aldığı (HAZİRAN) dergisini okuması yanısıra Milli Demokratik Devrim

görüşünü benimsemeleri gayesine matuf devamlı telkinlerde bulunduğu, 1973 Ocak ayı içinde SÜLEYMAN ÜSTÜN'le yaptığı görüşme sonunda TÖB—DER'in Ankara'daki yöneticilerinden olup Milli Demokratik Devrim görüşü etrafında çalışma yaptıklarını saptadığı HAMDİ KONUR, MUSA UYSAL ve BURHANETTİN BİBER (*) adlarındaki şahıslarla temasa geçilmesine ilişkin karar gereğince SÜLEYMAN ÜSTÜN'ün Ankara'ya giderek adı geçenlerle irtibat kurduğu günlerde TÖB—DER'in Fatih şubesine gidip gelişlerinden ve tiyatro çalışmalarından tanıdığı ÜLKÜ AYVAZ adındaki lise öğrencisi ile ilişki kurarak Milli Demokratik Devrim görüşünü bu şekilde yaymanın hesabını yapması sonucu oluşturdukları (Tiyatro İmece) isimli topluluğun aynı senenin Mart başında (Kural ve Kural dışı) adındaki eseri bir süre sahneye koymalarına vesile olduğu, 1972 yılı Eylül ayının ortalarında Fethiye İlkokulunda göreve başladığı ve ENVER AVCI'nın başkanlığında oluşturulup kendisinin de ikinci kez katıldığı toplantı sırasında Bağlarbaşı otobüs durağında tanıştığı MUSTAFA İLKER GÜRKAN'a TÖB—DER içerisinde ortaya koyduğu çalışmalar hakkında bilgi verişini takiben MUSTAFA İLKER GÜRKAN'ın 15-16 Haziran olaylarından söz açarak temel güç kabul ettikleri işçi sınıfının bilinçlendirilip örgütlendirilmesi meselesi üzerinde durduğu, ayrıca işçi sınıfından yetişecek bilinçli militanlar tarafından bir parti kurulmaksızın neticeye gidilemiyeceğini, bu sebeple birçok fabrika ve işyerlerinde çalışmaların sür-

(*) Bütün bu eğitimcilerden ancak iki tanesinin dava sanığı olması ilginçtir. (R.N.)

dürülmekte oluşundan bahsettiği, 1973 Ocak ayı içinde tanımadığı bir şahsın aracılığı ile yeniden ilişki kurduğu MUSTAFA İLKER GÜRKAN'ın deşifre olan bazı devrimcilerin Güvenlik Kuvvetlerince gözaltına alınmaları sebebiyle çalışmalarda gizliliğe azami derecede uyulmasını önerdiği, 12 Mart 1973 günü yapılan konuşma sırasında bir önceki buluşmada belirtmiş olduğu endişelerini tekrarlayan MUSTAFA İLKER GÜRHAN'ın Sıkıyönetimin kaldırılışına kadar çalışmaların yavaşlatılması tavsiyesinde bulunduğu sıralarda HASAN KIYAFET ve MİKAİL KAYAM'ın arkasından MUZAFFER DİZMAN tarafından kendisine tanıştırılan RASİH NURİ İLERİ'nin ve bilahare ENVER AVCI'nın gözaltına alınmaları üzerine İrfan IŞIK adındaki avukatın bilâ ücret müdafiilik görevini deruhte etmesini sağladığı, HAREKET içinde ortaya konan örgütsel çalışmalara katılışından gözaltına alındığı tarihlere kadar örgüte her ay 50. - bir seferinde de kendisinden para isteyen MUSTAFA İLKER GÜRKAN'a 150. LT. sı verdiği, HASAN KIYAFET vasıtası ile Çorlu'da tanıma olanağı bulduğu RIFAT VERDİĞİL ve ERDOĞAN KÖKSAL adlarındaki Avukatlardan öğretmenlere yardım adı altında para aldığı anlaşılmakla T.C.K. nun 141/e ve 141/6 ncı maddelerini ihlâl ettiği, ...(*)

HAZİRAN HAREKETİ İÇİNDE ÖRGÜTLENME ZİNCİRİ

HAZİRAN HAREKETİ içinde demokratik merkeziyetçi ilkesinin ışığında yukarıdan aşağıya doğ-

(*) Diğer kişiler hakkındaki iddiaları tekrarlamıyoruz. (R.N.)

ru oluşmayı hedef tutan Leninist örgütlenme prensibine iltifat edilmiştir. Ayrıca gizlilik kurallarına riayet edilerek bilhassa 1972 senesinin ilk aylarından itibaren tabanda teşkiline çalışılan ve eğitim gurupları olarak tanımlanıp genellikle (4), şartların zorlaması halinde (5) kişiden oluşturulması kabul edilen küçük ünitelerin tâbi tutuldukları ortak bir eğitimi takiben önce teorik ve sonra da bildiri dağıtmak, duvarlara yazı yazmak ve umuma mahsus yerlerde yapılacak konuşmaları maskeleyebilmek gibi özellik isteyen pratik düzeyde de yetişmeleri sağlanmıştır. Eğitim gurubuna dahil olup belli bir seviyeye ulaşabilen (4) veya (5) devrimcinin etraflarında aynı sayılarda ayrı gurupların oluşması sonucu geometrik dizi şeklinde sayılarının artarak hareketin genişlemesi ile, yukarıdan aşağıya doğru belirlenen bu guruplaşmada üniteler, yöneticilerin ve onların oluşturduğu mekanizmanın kontrol altına alınmalarını sağlamıştır. Bir bakıma alt kesimin yukarıya bağlı olması demek olan bu örgütlenme şeklinde yönetimin insiyatifini elinde tutan kişinin hatası, tasviyesi, veya yakalanması halinde o zamana dek ortaya konan çalışmaların heba olabileceği ihtimali büyük mahsur teşkil etmekte olduğu için kişisel yönetimden kollektif yönetim tarzına geçiş düşünülmüştür. Komite adı verilen bu kollektif yönetim şekli, eğitim hücreleri ile başlayan çalışmanın son aşaması olmakla beraber aşağıya doğru küçük üniteler halinde faaliyetler sürdürülmüş, ünitelerin dolayısıyle komitelerin genişlemesine yönelik çalışmaların sıklaştırılmasını müteakip de eğitim ve basın bürolarının oluşturulmasına geçilerek komiteye dahil kişiler tarafından örgütleyi-

ciler, propagandistler, ajitatörler ve eğitimciler yetiştirme çabasına girişilmiştir. Bu şekilde ortaya çıkan komite, birçok işlerinde özerkliğini, kazanmış olmanın sonucu olarak bir üst kademeden gelen direktiflere uygun şekilde hareket şartıyla birçok yönlerden sevk ve idare eden durumuna girerek demokratik merkeziyetcilik ilkesine bağlı bir yöntem uygulamıştır. Kısacası parçanın teşkil ettiği bütüne aykırı davranışta bulunamıyacağı, aksi hareket halinde bütünün parçası olmaktan çıkaracağı düşüncesi hâkim olmuştur. İşte bu fikir ve görüşlerin etkisi altında MUSTAFA İLKER GÜRKAN, ZİYA ÜLGENCİLER, ERKUT SELÇUK (HAZİRAN HAREKETİ) ne bağlı olarak (İstanbul Bölge Komitesi) ni oluşturmuşlardır.

İSTANBUL BÖLGE KOMİTESİNİN OLUŞTURULMASI :

KAYHAN EDİP SAKARYA'nın Güvenlik Kuvvetlerince yakalanışını müteakip bir aracı kullanılması düşünülmeksizin MUSTAFA İLKER GÜRKAN ile ERKUT arasında oluşan ikili buluşmaların aralıksız olarak sürdürülüşüne tekaddüm eden 1972 nin Ekim ayında yapılan bir toplantı sırasında yeni baştan gözden geçirilen ve olumlu sonuçlar alındığı saptanan gençlik kesimindeki çalışmaların işçi kesimine kaydırılarak ERKUT SELÇUK'a bağlı ve teorik yönden belli bir düzeye gelmiş bulunan iki devrimci ile birlikte BEKTEMUR BIÇAKCI'nın iştirakleri ile oluşturulacak bir komitenin hazırlığına başlandığı anlaşılmıştır. Kısa bir süre sonra Dolapdere civarında oluşan bir buluşma sırasında ERKUT SELÇUK'a İstanbul dışından gelen bir görevli şeklinde tanıtılan HÜSEYİN adın-

daki şahısla birlikte, genellikle hareketin tartışmasının yapıldığı konuşmada, teşkilatlanmanın söz konusu olmadığı ahvalde bir hiç olan kişinin aksine organizasyon içinde neticeye tesir edecek bir güç olabileceğini hatırlatan MUSTAFA İLKER GÜRKAN'ın, teorik düzeydeki çalışmalarını sürdürmesini arzu ettiği ERKUT SELÇUK'la ZİYA ÜLGENCİLER'in işçi kesiminde ortaya koyacakları çalışmaları kendisinin veya herhangi bir nedenle İstanbul'u terketmesi halinde sorumluluğunu deruhte ederek güçte gördüğü HÜSEYİN'in direktifleri altında yürütüleceğini önerdiği saptanmıştır. (*)

(As. Savcı Metin YURDABAK)

(*) Örgüt hakkında İddianamede elle tutulur esas noktaları böylece sunmuş bulunuyoruz. (RN)

III

GÖREVSİZLİK İDDİASI

I. ORDU 2. NOLU ASKERÎ MAHKEME BAŞKANLIĞINA

Sanık : M. Rasih Nuri İleri; Kartal Askeri Ceza ve Tutuk Evi.

Dava : Sıkıyönetim K. As. Savcılığı S: 1973/189; Esas: 1973/186; Karar 1973/101; Tebelîûğ tarihi 26.9.1973.

Konu : Görevsizlik hakkında dilekçe.

Sayın mahkemeniz davamıza bakmakla GÖREVLİ ve YETKİLİ tabi - kanunî yargı mercii değildir. Bu iddiamızın 4 değişik gerekçesi bulunmaktadır. Şöyleki:

A — DAVA SIKIYÖNETİMİN HİTAMINDAN SONRA AÇILMIŞTIR. Bu bakımdan GÖREVSİZLİK kararı verilmesi gerekir.

1 — İddianamenin başında 19.9.1973 tarihi yazılı olmakla beraber İDDİANAME tarafımıza *26.9.1973 tarihinde SIKIYÖNETİMİN hitamından sonra* tebliğ edilmiştir. Tebellûğ makbuzunda bu tarih bulunmaktadır.

2 — İddianamenin başındaki tarih yazılmaya başlanılıp teksire verilme tarihidir, ilk sahifelerin teksir tarihidir. Bunu ispata hazırız. İddianame o kadar aceleye gelmiştir ki - METNİN -'de yönetici ve üye olarak görev ve fiilleri sayılan kişilerin ancak 1/4 ü sanık olarak gösterilmektedir. İddianame incelenirse 161 kişinin ve bu arada bir çok yöneticinin dava dışı bırakıldığı hayretle görülür. Ayrıca İddianamede adı 2 defa geçenler tutuklu ve sanık oldukları gibi yirmi yıla kadar hapsi istenenler tutuksuz görülmektedirler. Gerçek şudur ki, Halkevlerinden tutun da öğretmenler derneği TÖB-DER'e ve üniversitelerden tutun da lise öğrencilerine kadar büyük bir tenkil «operasyonu» tasarlanmış, SAVCININ deyimi ile bunların başlarına «Eski TÜFEKLER» getirilmek istenmiştir. Yurttaki politik konjonktür değişince Orgeneral Faik Tütün tekaüt edilip «KONTR—GERİLLA» örgüdü sindirilince ve sıkı yönetimin kalkacağı anlaşılınca İDDİANAME aceleye gelmiş hatta zamanında tamamlanamamıştır. Bu iddiamıza üç delil göstereceğiz:

a. «6» firari sanık hakkında İDDİANAMEDE şöyle bir İSTEM yer almaktadır: «Sıkıyönetimin İSTANBULDAN KALKMASI İLE soruşturmanın devamına dair YETKİMİZİ ORTADAN KALDIRAN mevzuat hükmü göz önünde tutularak 353

sayılı kanunun 106.cı maddesi uyarıca tefrik olunacak suç dosyalarının İstanbul C. Cavcılığına tevdiine» (İddianame sayfa 158)

Gayet iki Türkçe bilmesi tabii olan savcının «sıkıyönetimin İstanbuldan kalkması ile» ibaresini kullanmadansa SIKIYÖNETİM BİTMEMİŞ OLAYDI. her halde sıkı yönetim İstanbuldan «KALKACAĞINDAN» derdi. Bu dahi açıkça 19.9.1973 günü kaleme alınan 161 sahifelik iddianamenin SIKIYÖNETİMDEN SONRA TAMAMLANDIĞINI İSPAT EDER.

b. Savcı iddianamede çoğunu yönetici olarak gösterdiği kişileri dava dışı bırakmasını şu cümle ile tevil etmeğe uğraşmaktadır: (örgütle) «münasebetlerini kesemeyen sempatizanları cemiyete yeniden kazandırabilmek fikri» ile haklarında kamu davası açmamıştır. (id. sf. 158). Oysa koca bir İddianamede ismi bir veya iki defa geçenler halen tutukludurlar.

Bu da iddianamenin ne vakit tamamlandığına karine teşkil eder.

c. Sıkıyönetim İddianamelerinde tarih bir başa bir de sona konulur. Örneğin Tikko İddianamesinde başta da sonda da tarih vardır; İkinci TH KP-C davası iddianamesinde ise «yıl» basılmış gün ise elle ilave edilmiştir. Resmi belgelerin sonunda imza ve tarih bulunur. İddianamemiz SIKIYÖNETİM KALKMASINDAN sonra tamamlandığından savcı sona tarih atamamıştır.

Esas olan, tebellûğ tarihidir, bu tarih 26.9.1973 tarihidir. Oysa biz sanıklar Selimiye tutuk evinde bulunuyorduk, savcılık ve baskı da aynı mahalde bulunmaktadır.

NETİCE : Savcının ikrarı ve tebellûğ belgelerine göre SIKIYÖNETİMİN hitamından sonra tamamlanan ve tebliğ edilen iddianamemiz için mahkemenizin görevsizlik kararı verip savcının deyimi ile dosyamızı C. Savcılığına tevdi etmelidir.

B — ANAYASA MAHKEMESİ KARARINA GÖRE DAVAMIZ ASKERİ YARGININ GÖREVİ DIŞINDADIR.

1 — 1402 sayılı sıkıyönetim yasasının bazı maddelerinin iptali hakkındaki karar T. C. Resmî gazetesinde 16 Ekim 1972 günü yayımlanmış; ezcümle «SIKIYÖNETİM MAHKEMELERİNİN GÖREV VE YETKİLERİ» hakkındaki (15. inci madde) *iptal edilmiştir.* Bu iptal keyfiyeti ise 14 nisan 1973 günü meriyete girmiştir. Görev ve yetkileri ortadan kalkan bir mahkemenin bu tarihten sonra işlemde bulunması olanaksızdır. Yeni davalara bakması söz konusu olamamalıdır :

a — İzmir sıkıyönetim mahkemesi 14 nisan 1973 gününden sonra karşısına gelen dava için bu gerekçe ile GÖREVSİZLİK kararı vermiştir.

b — İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri savcılığı da 2.5.1973 günü. s: 1973/163; E: 1973/95; K: 1973/15 sayılı kararı ile Anayasa mahkemesinin kararı uyarınca: «GÖREV ve YETKİ maddesinin ancak 14.4.1973 tarihine kadar meri olacağından» söz ederek «yerine bir kanun çıkarak sıkıyönetim bölgelerinde sıkıyönetim mahkemelerinin göreceği suçlar tadat edilmediği ahvalde bir boşluk meydana gelmiştir.» diyerek «GÖREVSİZLİK kararı verilmesini ve dosyanın Kartal C. savcılığına tevdiine karar vermiştir.» Mütaleasında bulunmuştur.

c — Ankara 3. Nolu sıkıyönetim mahkemesi

A. savcısı yzb. Ali Hüner ise «Dev-Genç» davasında bu konuda yapılan itiraz üzerine :«Anayasa mahkemesi kararlarının makabline şamil olmadığının, bu nedenle AÇILMIŞ davalara devam edilmesi gerektiğini» tezini savunmakla sözü geçen davanın 14 nisan 1973 tarihinden önce açıldığı ve bu tarihten önce açılmış davaların devam edeceği mütalaasında bulunmuştur.

Bu üç içtihat ve mütalâa 14.4.1973 ten sonra, iptal edilen maddenin kapsamına giren davaların açılamıyacaklarını açıkça belirtmektedir.

Davamız sıkıyönetimin ilgasından önce açılmış olsaydı bile bu yönden dahi GÖREVSİZLİK kararı verilmesi gerekir.

2 — Uygulama yönünden bazı çelişik kararlardan sözetmek dahi hukuk ve kanuna aykırı düşer; çünkü;

a — Kanun'a ve Anayasa mahkemesi kararlarına aykırı emsal olamaz.

b — Askeri yargı kurallarına göre davanın yetkili ceza mahkemesinde mi, yoksa sıkıyönetim mahkemesinde mi bakılacağını ancak Sıkı Yönetim Komutanı takdir eder. Sıkıyönetim komutanlığı idari bir merciidir, askeri mahkemeler ise emir-kumanda zinciri içinde ona bağlıdırlar.

Oysa, 24.8.1973 günü, emekli Org. Faik Türün'ün «Hürriyet» gazetesine verdiği, tavzih veya tekzip olmadığına göre de gerçek olması gereken beyanatına göre: «Eldeki kanunların yeterli gelmediği,» Hukuk devleti anlayışı içinde (!) sıkıyönetime (yapabilir, edebilir) diye bir nevi yasama organı vazifesi verilmiştir. Ben kendi devremde özellikle buna dikkat ettim. Önce YASAMA ORGANI GÖREVİNİ YAPTIM, YANİ YASA KOYDUM. Hiç

bir baskıya aldırış etmedim... Elbette politik bir yönü de olsa İstanbul gibi bir yerde YASAMA, İCRA, YARGI görevi yapan bir kuruluş bazı eleştiriye uğrayacaktır», diyebildiğine göre iş bu kararların kanuna göre değil Cuncatı Türün'ün diktasına göre, Anayasanın lafzına ve ruhuna karşı alındığı kendi ağzından açıklanmış bulunmaktadır.

Artık bu dönemin değiştiğine, hakkımızda kanunsuz dava açılmasını emredecek makam ve merci bulunmadığına inanmak istiyoruz.

C — SIKIYÖNETİM DÖNEMİNDE AÇILMIŞ SAYILSA BİLE HAKKIMIZDAKİ DAVA ASKERİ MAHKEMELERİN YETKİSİ DIŞINDADIR.

Davamız sıkıyönetim döneminde açılsaydı bile, hatta 14.4.1973 tarihinde sıkıyönetim mahkemelerinin görev ve yetkileri kalkmamış bulunsaydı bile, yine de davamızın Askeri mahkeme huzurunda görülmesine hukuki imkân yoktur, çünkü:

1 — Anayasamıza 1699 sayı ve 15.3.1973 günlü kanunla, beliren şartlar tahtında eklenen (21. ci geçici madde) 20 mart 1973 günü Resmî gazetede ilan edilmekle meriyete girmiştir.

Benim, ve aynı iddianamede ismi geçen, halen tutuklu 28 sanığın göz altına alınma ve de tutuklanma tarihlerimiz iş bu *yasanın kabulü tarihinden önce* vuku bulmuştur. Gözaltına alınmamız sırasında yok olan bir yasaya göre hakkımızda muamele yapılamaz, Hukuk kural ve anlayışına göre MAKABLİNE ŞAMİL KANUN OLAMAZ.

2 — İşbu 1699 sayılı yasa 9 temmuz 1961 günlü Anayasamızın ruhuna ve lafzına aykırıdır, ayrıca T.B.M.M. ce kabulü usule ve iç tüzüğe ve Anayasaya aykırı olarak olmuş olduğundan iptali söz konusudur.

3 — Sıkıyönetim kalkmış bulunduğuna göre bu husus Anayasamızın 32. ci maddesinde tasrih edilen: «HİÇ KİMSE TABİİ HAKİMDEN BAŞKA BİR MERCİİ ÖNÜNE ÇIKARILAMAZ» ilkesine aykırıdır. C.M.U.K. ve 353 sayılı yasa da bu doğrultudadır. CMUK madde 8: «ASKER OLMAYANLARIN MAHKEMELERİNE HER HALDE Umumi mahkemeler bakar» denmektedir. Ayrıca *Anayasamızın* 11. ci maddesine göre «BİR HAKKIN ve HÜRRİYETİN ÖZÜNE DOKUNULAMAZ» denmektedir.

Netice: 1699 sayılı yasa usulsüz olarak belli bir ortamda kabul edilmiştir, Anayasanın ruhuna ve lafzına aykırıdır. Kaldıki her halü kârda MAKABLİNE ŞAMİL OLAMAYACAĞINA göre bize uygulanamaz. Bu bakımdan da mahkemenizin *GÖREVSİZLİK* kararı vermesi ve hatta konunun Anayasa mahkemesine götürülmesi gerekmektedir.

D — ASKERİ YARGININ ANAYASAYA AYKIRILIĞI:

1 — Sıkıyönetim davalarının başından beri Askeri mahkemelerin kuruluş ve atanışları bakımından ANAYASAYA aykırı düştükleri iddia edilmiş ve bu iddialar her defasında reddedilmiştir.

Ancak yukarıda da belirttiğimiz gibi bu mahkemeler Emir kumanda zincirine bağlı bulunmaktaydılar. F. Tütün'ün 24.8.1973 günkü Hürriyet gazetesinde ifşa ettiği gibi, kendisi «İstanbul gibi bir yerde yasama, icra ve yargı görevi yapan bir kuruluşun» başı olduğu göz önüne alınırsa bu red kararları olağan sayılabilir.

Kaldı ki, konumuz, özü bakımından, askeri mahkemelerin Anayasaya aykırı olarak kurulu olması söz konusu olunca, karar ay-

nı şekilde kurulu, aynı emir-kumanda zincirine bağlı başka bir askeri mahkemesi huzuruna getirilememesi gerekir, red kararını «kanun yapan ve icra eden» F. Türün rejimi kısır döngüsü dışına çıkmış olamaz. Askeri mahkemelerin ve hakimlerin Anayasaya aykırılıkları iddia olunca, kendileri taraf olunca, bütün kişisel iyiniyetlere rağmen, 2 nolu mahkeme yerine 3 nolu askeri mahkemenin karar vermesi olanaksızdır, çünkü o mahkeme de aynı emir kumanda zincirinin bir parçasıdır.

Bu bakıma itirazın en yakın Ağır ceza mahkemesine sevki gerekir, merciin o olması mantıki bir zorunluktur.

2 — Türkiye İşçi Partisinin talebi üzerine 1402 sayılı sıkıyönetim kanununun bazı maddelerinin iptali istendiğinde, Anayasa mahkemesi, o zamanki cuntasal baskı göz önüne alınırsa, ancak 15. ci madde iptal edilmiş, diğer maddeler için ise küçük bir çoğunluk usul bakımından konunun özüne girmemek yolunu tutmuştur. Usul meseleside şöyledir: *357 sayılı askeri hakimler ve savcılar yasası* eski bir yasa olduğundan ve bir kanunun bir parti tarafından iptali için 90 günlük bir süre mevcut olduğundan, işbu kanunu içeren diğer maddelerin incelenmesi usul bakımından yetki dışı sayılmıştır. Oysa başkan dahil bir çok Anayasa mahkemesi üyeleri, yeni bir yasa sözkonusu olduğundan davanın özüne girilebileceği ve iptallerinin gerektiğini muhalefet şerhlerinde açıkça belirtmişlerdir. Yani 1402 sayılı yasa kapsamı dahilinde 357 sayılı yasanın Anayasaya aykırılığı tezine bütün Anayasa mahkemesi üyeleri ciddi bulmuşlar; ancak, ve sadece süre bakımından küçük bir çoğunluk meselenin özüne girememiştir.

Anayasa mahkemesinin görüşü budur:

3 — (357) sayılı yasaya göre kurulmuş bulunan askeri mahkeme ve savcılıkların atanış ve kuruluşları Anayasanın temel ilkelerine, yargının bağımsızlığı ilkesine aykırıdır. İşbu yasanın 16. cı maddesine göre «*Askeri hakimlerin atanmaları..... Milli savunma bakanı ile Başbakanın müşterek kararnamesi ile Cumhurbaşkanının onayına sunulur.*» Hakim sıfatını taşımayan askeri mahkeme üyeleri için durum daha da aykırı bulunmaktadır.

Demek ki normal zamanda bile askeri hakimler bir bakanla başbakan tarafından ortaklaşa atanmaktadırlar. Yani atanmayı doğrudan doğruya yürütme organı yapmaktadır. Hükümet tarafından yapılan bu atama işlemleri Anayasamızın temel ilke olarak kabul ettiği «yargının bağımsızlığı» ile bağdaşamaz. Anayasa mahkemesi bir çok kararları ile bu gibi işlemleri Anayasaya aykırı kabul etmiş bulunmaktadır. Nitekim memur durumunda olan savcıların bile bu yolla atanmalarını Anayasaya aykırı bularak 45 sayılı yüksek hakimler yasasının 77 ci maddesinin 1. ci fıkrasını iptal etmiştir. (Anayasa mahkemesi 18.12.1967 gün, 1966/31 Esas, 1967/45 sayılı kararı)

Kaldı ki İstanbul sıkıyönetim 1 nolu askeri mahkemesinin 84 sanıklı davasında verdiği karar üzerine iş bu mahkemenin lağvı ve fakat 2 ve 3 nolu mahkemelerin değişik heyetler halinde çoğaltıldığı bu bağımlılığın en belirgin örneklerinden biridir.

4 — Askeri hakimlerin ve mahkemelerin Anayasanın öngördüğü tabii hakim veya kanuni hakim niteliğinde olmadıkları. ATANMA, SİCİL ve

TERFİ bakımından yürütme organlarına bağlı bulundukları bir gerçektir. O kadar ki, en son olarak ASKERİ YARGITAY dahi aynı konuyu ele almış ve Milli Savunma Bakanlığının askeri yargıçlara sicil vermesinin ANAYASAYA AYKIRILIĞI konusu Anayasa mahkemesine iletilmiştir.

Buda göstermektedir ki, askeri mahkemelerin ve özellikle sıkıyönetim askeri mahkemelerinin Anayasaya aykırılığı iddiamızın ciddi olmadığı iddia edilemez, böyle bir iddia gayri ciddi olur çünkü 1402 sayılı kanunun bazı maddelerinin iptali hakkındaki kararda Anayasa mahkemesi üyelerinin bir kısmı aynı konunun özüne değinmiş ve Anayasaya aykırılığı kabul etmişlerdir; Askeri Yargıtay da aynı konuda Anayasa mahkemesi nezdinde iptal davası açmıştır.

357 sayılı yasanın askeri mahkemelerin kuruluşu ve askeri hakimlerin atanması hakkındaki Anayasaya aykırılık iddiamızın ve de sırf bu yasa ile ilişkileri bakımından özüne değinilmiyen 1402 sayılı kanunun Anayasa mahkemesinde zikredilen maddelerinin feshi için Anayasa mahkemesine gidilmesini arz ve talep ederim.

NETİCE-İ TALEP

A. Davamız sıkıyönetimin hitamından sonra 26.9.1973 günü açılmıştır, bu bakımdan GÖREVSİZLİK kararı verilip dosyamızın C. Savcılığına havalesini;

B. Anayasa mahkemesinin 1402 sayılı yasanın 15. ci maddesini iptali üzerine sıkıyönetim mahkemelerinin görev ve yetki maddesi kalmamış (T.C.K. ikinci kitap, 1. bab, 1. ci fasıl) hakkındaki yetki 14.4. 1973 günü son bulmuştur. İzmir. Ankara, İstanbul, askeri mahkemelerinin ve

savcılarının yukarıda zikredilen kararlarına göre işbu tarihten sonra sıkıyönetim mahkemeleri bu konuda dava açamazlar. Bu bakımdan da GÖREVSİZLİK kararı verilerek dosyamızın C. savcılığına havalesini;

C. Sıkıyönetimde açılan davaların askeri mahkemelerce bakılması hakkındaki Anayasa değişikliği 20 mart 1973 günü kabul edilmiştir. Kanunlar makabline şamil olamıyacağına göre bu hüküm bizim davada uygulanamaz, bu bakımdan da GÖREVSİZLİK, kararı verilerek dosyamızın C. savcılığına tevdiini;

D. 357 sayılı kanunun askeri mahkemelerin teşkili ve üyelerinin atanması hakkındaki maddeler Anayasaya aykırıdır. 1402 sayılı kanun hakkındaki Anayasa mahkemesi kararındaki muhalefet şerhleri ve de Askeri Yargıtayın askeri hakimlerin sicili hakkındaki Anayasa mahkemesine müracaatı bu noktayı açıkça ispat etmektedir, bu konuda Anayasa mahkemesine gidilmesini arz ederim.

5 KASIM 1973
RASİH NURİ İLERİ

★

GÖREVSİZLİK HAKKINDAKİ TALEP VE KARARLAR

5 Kasım 1973 günü başlayan M-LH.H. duruşmasında sanıkların hüviyetlerinin tesbitinden sonra şöyle denmektedir:

İddianamenin okunmasına geçilmeden evvel talebi üzerine söz sanık Rasih Nuri İleri'ye verildi.

Sanık 5 Kasım 1973 tarihli 8 sahifeden ibaret dilekçesini okudu bunda davaya bakmaya Sıkıyönetim mahkemelerinin görevli bulunmadığından görevsizlik kararı verilmesini 357 sayılı Kanunun Anayasaya aykırı bulunduğundan dosyanın Anayasa mahkemesine gönderilmesinin talep edilmekte olduğu anlaşıldı.

Talep hakkında mütaleası sorulan As. Savcı: Usul Kanunları hükmü icabıdır bu bakımdan davaya bakmağa mahkeme görevli bulunduğundan görevsizlik kararı verilmesini, 357 sayılı Kanunun hakkında ise bugüne kadar pekçok kararlar verilmiştir, bu talep ilgili olarak reddini talep ederiz, dedi.

Gereği güşünüldü: Sanık Rasih Nuri İleri'nin davanın Sıkıyönetimin İstanbulda kalkmasından sonra açılması nedeniyle görevsizlik kararı verilmesi talebi İddianamenin İstanbulda Sıkıyönetimin kalkmasından evvel tanzim edildiğini, dosyanın As. Mahkememize İddianame ile birlikte 24.9. 1973 günü Askerî Savcılıkca teslim edildiğini kayıtlarımızın tetkikinden anlaşılmış bulunması ve İddianamenin tanzim edilmesi ile de kamu davasının açılmış olacağı Usul Kanunu hükümlerinden bulunması ve Anayasaya 1969 sayılı Kanunla eklenen geçici 21. inci Maddesi ile ona paralel olarak 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununa eklenen geçici 2. nci Madesinde Sıkıyönetim sona ermeden açılmış bulunan davaları Sıkıyönetim Mahkemelerinde sonuçlandırılacağı kabul edilmesi ve Usul Kanunlarının MAKABLİNE DE TEŞMİLİNİN mümkü bulunması karşısında reddine .

2 — Aynı sanığın 357 sayılı Kanunun Anayasa aykırılığı ve dosyanın bu sebeple Anayasa

Mahkemesine gönderilmesine dair talebinin aynı konuda şimdiye kadar Sıkıyönetim Mahkemelerinde verilmiş kararların Askeri Yargıtay Daireleri ve Daireler Kurulunca da tetkik edilip reddedilerek müstekar bir hâle gelmiş bulunması karşısında ciddi görülmediğinden T.C. Anayasasının 151. inci Madeleri hükümleri gereğince keza Reddine oy birliği ile karar verilip açıklandı.

Sanık Rasih Nuri İleri'nin dilekçesi okundu, bunda tutanak suretlerinin kendisine verilmesinin talep ettiği anlaşıldı... Gereği düşünüldü:... Sanık adedinin ve müdafii adedinin fazla bulunması duruşma tutanaklarından mahdut miktarda çıkartılabilmesi nedeniyle ve sanık Rasih Nuri İleri'nin tutanak suretlerinden icap ederse müdafilerden de temin edebilme olanağı göz önüne alınarak talebinin bu yönden reddine.

9 Kasım 1973 günlü celsede söz isteyen sanık Rasih Nuri İleri 9 Kasım 1973 tarihli dilekçesini okudu. Bundan zabıt suretlerinden bir adet verilmesinin ,buna dair geçen celsedeki karardan rücu edilmesini talep etmekte olduğu anlaşıldı... Gereği Düşünüldü: 1 — sanık Rasih Nuri İleri okuduğu dilekçesinde geçen celse alınan karardan rücu edilerek 353 sayılı Kanunun 177. inci madesi gereğince kendilerine duruşma tutanağı suretinin verilmesini talep etmekte ise de; 353 sayılı Kanunun 177. nci Maddesinde duruşmada duruşma tutanağı tanzim edilmeyip teyp veya steno aracılığı ile duruşma sürdürülür, duruşma tutanakları duruşma dışında tanzim edildiği ahvale ait bulunup mahkememizde ise duruşma tutanakları duruşma esnasında tanzim edildiği nedeniyle bu maddenin bu duruşmalara tatbiki düşünülemiyeceğin-

den geçen celseki kararımızdan rücu etmeğe mahal bulunmadığına... karar verilip açıklandı.

12 Kasım 1973 günlü duruşmada söz isteyen Ethem Oğan müdafii Avukat Orhan Apaydın; 353 sayılı Kanunun II. inci Maddesinde Askerî Mahkemelerin görevleri belirlenmiş, sivil kişilerin hangi hallerde Askerî yargıya tâbi bulundukları açıklanmıştır. Buna göre 1402 sayılı Kanunun hükmü icabı okunan İdianame ile huzurda bulunan sanıklar hakkında dava ikame edilmiştir. Ancak İddianamede henüz yakalanamıyan bir kısım sanıklar hakkında dava dosyalarının yakalandıklarında ilgili mahkemelere dava açılmak üzere C. Savcılığına gönderildiği de belirlenmektedir. Suç müşterek işlenmiş bir suçtur. Aynı suç hakkında gerek Askerî kazaya, gerek sivli Yargı organlarına tâbi kişiler hakkında görevli mahkemeyi yine 353 sayılı Kanunun 12. ci Maddesi belirlemiştir.. Buna göre şayet fiil T.C.K. gereğince işlenmiş bir fiilse ve suç teşkil ediyorsa bu ahvalde görevli mahkemenin umumî Adliye Mahkemeleri olacağı açıklanmıştır. Bu yönden bu davaya bakmaya bu madde gereğince sivil yargı organlarının görevli olduğu kanısındayız... Gereği Düşünüldü: Henüz sivil adli organlar huzurundaki sanıklarla ilgili fiillere katılmış diğer sanıklar hakkında açılmış bir dava bulunmaması, esasen bu konuda da bir iddianın bulunmadığı anlaşılmak la olayda 353 sayılı Kanunun 12. nci maddesini teemül etmeğe gerekir bir durum bulunmadığı kanısına varıldığından müdafi avukat Orhan Apaydın'ın bu yola müteveccih talebinin REDDİNE. (*)

(*) Söz konusu olan Ankara davasından BERAAT

eden Yaşar Uzunlar'ın C. Savcılığına teslimi ile sivil Mahkemede hakkına dava açılması konusu idi, bu alternatifi gereçekleştirdiğimiz ve hatta İddianamesini Sıkıyönetim mahkemesine ibraz edip bu yolda karar istediğim halde mahkeme sonuna kadar bu Kanuni zorunluluğu yerine getirmemiştir, verdiğim dilekçe şöyle idi:

İstanbul 2. Nolu Askeri Mahkeme

Başkanlığına

Önceki celselerde firari sanıklardan Yaşar Uzunlar'ın yakalanması üzerine aynı davanın iki mahkemede görülemiyeceğini, Yaşar Nzunlar'ın davasının Sivil yargıda görülmesinin kanuni bir zorunluk olması karşısında, dava hakkında görevsizlik ve birleştirme kararı gerektiği iddia edilmişti.

Mahkememiz Yaşar Uzunlar hakkındaki İddianamenin çıkmasını beklemek kararını almış ve C. Savcılığına bu hususta müzekkere yazmıştı.

C. Savcılığı Hazırlık 1973/29460, Büro 1973/445 İddianame 1973/76, Dosye 1973/353 ve 9.12.1973 günlü İddianamesi ile dava İstanbul 5 Ağır Ceza Mahkemesinde açılmıştır.

Bu hususta karar verilmesini arz ederim.

Rasih Nuri İleri

IV

SORGULAR

A

RASİH NURİ İLERİ

1. Ordu 2 Nolu Askeri Mahkeme Başkanlığına

Sanık : Rasih Nuri İleri

Dava : «Marksist-Leninist Haziran Haraketi örgütü» davası.

— A —

GİRİŞ

Kontr-Gerilla denen kanunsuz örgüt tarafından dan Askeri Savcılığın eline «Marksist-Leninist Haziran Haraketi» adı takılan örgüdün tek tutuklu Merkez Komitesi üyesi ve bir numaralı sanığı

olarak, bir senaryo neticesinde teslim edilmiş bulunduğum, sorgumda, hakkımdaki özel kısımlar dışında, İddianame'nin genel iddialarına da cevap vermek zorunda bulunmaktayım.

Sorgumda ve sonra da savunmamda, ayrıca Türkiye Sol'una karşı girişilen sindirme hareketinin hakiki niteliğini belirtmek gereğini duymaktayım. Bunu 40 yıldır aynı konuda yazı yazmış, araştırmalar yapmış bir bilim adamı, bir uzman niteliği ve objektifliği ile haraket ederek yapmam en tabii bir hakkım, bir görevimdir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Madde: 21 de açık olarak:

«Herkes bilim ve san'atı öğrenme, öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir.» denmektedir.

Federal Almanya Anayasa Mahkemesi 17 Ağustos 1956 gün, IBVI, 2/51 sayılı kararında:

«Bu davada söz konusu olan Marksist-Leninist teorinin -kül halinde bir ilim- olarak, Anayasaya aykırılığını ilân etmek değildir. Anayasanın 5. inci Maddesinin 3. üncü Fıkrası anlamında ilmî bilgiler ve bilim söz konusu olduğu takdirde, bunlar ilim olarak, pek tabiidir ki, serbesttirler. Ders olarak verilebilir, öğretilebilir, geliştirilebilir. Bu dâvanın konusu bu değildir. İlmî yönden muhtevalarının doğruluğu, BİR MAHKEMENİN KARARINA TÂBİ OLAMAZ». denmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Kararı: Esas 1963/173; Karar 1965/40, 26.9.1965 gün - T.C. Resmi Gazetesi 25.7.1967 günlü sayısında yayınlanmıştır. (T.İ.P. nin 141/1, 142/1 Maddelerinin ipitali istemi hakkında karar):

«Görüldüğü gibi sözü geçen madde hükümleri, bu konulardaki bilimsel inceleme ve araştırmaları yasaklamış değildir. Propaganda sınırına girmemek şartıyla HER ÇEŞİT TOPLUMCU BİLİMLER ve BU AÇIDAN ANARŞİZM ve KONÜNİZM ÜZERİNDE ÖĞRENME, ÖĞRETME, AÇIKLAMA, YAYMA ve ARAŞTIRMA YAPILMASI MADDELERDEKİ YASAKLARIN KAPSAMINA GİRMEZ. Şüphesiz bilimlerin kendilerine özkü ve bilimsel nitelikte öğrenme, öğretme, inceleme ve araştırma metodları vardır. Bunlara uyulmak, yani bilimsel nitelikleri korumak ve 21. inci maddede öngörülen kayıtları gözönünde tutmak şartıyla bilim ve san'at çalışmaları serbesttir.

İptali istenilen 142. nci Maddenin 1 Numaralı bendi ise bu nitelikteki bilimsel eylemleri değil, propaganda niteliğindeki eylemleri yasaklamaktadır.» Tarihi kararını vermiştir.

Bu bakımdan, doktrin olarak «bilimsel sosyalizmi», doktrin olarak Marksizmi ve Leninizmi, ve aynı şekilde de Anarşizmi, Liberalizmi, Stirnerizmi, Faşizmi, Roosevelt'in New Deel'ini Türkiye halkından gizlemek, bunları öğrenmemek, öğretmemek, yasaklamak tamamen olanaksızdır, Anayasanın özüne aykırıdır.

Bilimsel bir ideolojiye sahip olmak, onu tartışmak, yaymak suç konusu olamaz, olmıyacaktır. Milli Demokratik Devrim Tezine gelince, bu tez firari sanık Mihri Belli'nin konferans, broşür ve kitaplarında yayınlanmış, Türk Adliyesinde ilk zamanlarda dava konuşu olmuş, beraat etmiş, beraat Kararları Yargıtayca onanmış, sonradan da kaziye'i muhkime sayılarak takipsizlik kararları almıştır. Oysa, aynı tez «Proleter Devrimci Hare-

ketimizin Program Taslağı» broşüründe aynen yer almaktadır, buna rağmen İstanbul 3. Nolu Sıkıyönetim Mahkemesinin 23.3.1972 gün, 1972/20 Esas, 1972/24 Karar sayılı ilâmı ile aynı tez cezalandırılmıştır. Kararda:

«Her ne kadar broşürde savunulan fikirler arasında ilk aşama olarak Milli Demokratik Devrimin tahakkuku savunulmakta ise de, bu hususun ikinci ve son hedef olarak «bilimsel sosyalizm» yani Komünist düzenin getirilmesi için bir basamak veya sıcırama tahtası olduğu» gerekçesi ile mahkûm edilmiştir, bu karar sonradan (sorumlu yayın müdürü için) kesinleşmiştir. Burada bu kararı tartışacak değilim, ancak Türk hukuk tarihinde bu karar yepyeni bir durum yaratmış bulunmaktadır, bir kısır döngü ile karşı karşıyayız. Sivil Yargıtay ve Askeri Yargıtay aynı kanun maddelerini uygulayarak, aynı konuda biribirine tamamen zıt birer karar vermiş bulunmaktadır. Bu iki yargı müessesesi arasında bir tahkim olanağı olup olmadığını, tevhidi içitihada gidilip gidilemiyeceğini bilemem. Ancak Hukuk ve Mantık kavramlarını yaralayan, zedeleyen bir çelişkiyi işaret etmek istiyorum.

Alman Federal Anayasa Mahkemesinin ilmi içtihadının ne kadar yerinde olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır. Hakikaten hiç bir mahkemenin bir bilimsel tezin muhtavası hakkında karar verememesi gerekir. Zaten Anayasamızın ruhu ve lafzı bu doğrultudadır.

Ancak Anayasanın 14. üncü Maddesi işkence odalarında ayaklar altına alınırken, Selimiye Kışlasında gözümüzün önünde kamiyonlar dolusu kitap yakılırken, fikir hürriyetine «şal örtüldüğü»,

Anayasanın «hürriyetlerin özüne dokunulmaz» maddesinin ayaklar altına alındığı bir karşı devrim döneminin zirvesinde bulunuyorduk, fikir de işkence ediliyordu.

Bu davanın sanıkları olarak Kanuna aykırı bir eylemde bulunanlarımız varsa elbetteki hesabını vereceğiz, ancak biz fikirlerimiz, fikirlerimizden istidlal yolu ile çıkarılacak sonuçlar ve niyetlerimiz yönünden asla mahkûm edilemeyiz. Hatta fikirlerimimizi açıklama veya açıklamama özgürlüğümüzü de savunabilmemiz gerekir sanırım. Oysa Kontr-Gerilla yasa dışı çetesi ve hatta Sayın savcı Anayasamıza aykırı olarak durmadan fikir yapımız üzerinde durdular, bu yönden çoğu zora müstenit ifadeler yazdılar, savcı ifadelerini de zikretmemin nedeni onun karşısında işkence psikozu altında ve «geriye getirilirsiniz» sürekli telkini altında çıktığımızdan bu ifadelerin de özgür ifade niteliği taşımadıklarındandır.

Sivil yargıda suç olmadığı onaylanmış Milli Demokratik Devrim tezi işkence odalarında durmadan söz konusu edilmiş, bu konuda cevaplar dikte ettirilmişti. Davamızın özü bu teze dayanmaktadır, dayandırılmıştır.

1 — En çok üzerinde durulan «Devrim» sözü olmuştur. Ben de önce bu sözün üzerinde durmak isterim, Devletimiz bir devrimden doğmuştur, Atatürkün kabul ettirdiği 1924 Anayasasına sonradan kendi partisinin umdeleri eklenmiştir; bunlar Anayasaya girmişlerdir, 1961 Anayasası ise bu emaneti inkâr etmemiştir. Anayasamız Cumhuriyetçi, Uluscu, Halkçı, Devletçi, Lâik ve **DEVRİMCİ** idi. Bugün de aynı ruhu taşımaktadır.

2 — Milli Demokratik Devrim tezinin ikiyüz

yıllık teorik tarihçesini, gelişimini, kapsamını gerekirse savunmamda açıklarım; ancak şimdiden şunu belirteyim ki, Atatürk devrimi bir Milli Demokratik Devrimdir, şöyle ki:

a — Kurtuluş Savaşımız Milli Demokratik Devrim tezi anlamında Milli bir savaştı, çünkü bu savaş herşeyden önce ANTİ-EMPERYALİST bir mücadele idi.

Atatürk der ki;

«Biz hayatını, bağımsızlığını kurtarmak için çalışan zavallı bir halkız.

Bundan dolayı herbirimizin hakkı vardır, yetkisi vardır. Fakat çalışmakla bir hakkı elde ederiz, yoksa arkaüstü yatmak ve hayatını çalışmadan geçirmek isteyen insanların toplumumuzda yeri yoktur hakkı yoktur. O halde söyleyiniz efendiler! Halkçılık, sosyal düzenini emeğine, hukukuna dayandırmak isteyen sosyal bir doktrindir. Efendiler; Biz bu hakkımızı korumak, bağımsızlığımızı güven altında bulundurmak için toptan, milletçe, BİZİ MAHVETMEK İSTEYEN EMPERYALİZME KARŞI VE BİZİ YUTMAK İSTEYEN KAPİTALİZME KARŞI MİLLETÇE SAVAŞMAYI UYGUN GÖREN BİR DOKTRİNİ İZLEYEN İNSANLARIZ. (T.B.M.M. Devre I. 1 Aralık 1921 günlü oturum.)

Şüphesiz burada sözü edilen kapitalizm, Türkiyeyi sömüren, bir yarı sömürge haline sokan yabancı sermayenin ta kendisidir.

b — Kurtuluş Savaşımızla başlıyan Kemalist devrim Milli Demokratik Devrim tezi anlamına demokratik, yani anti-feodal bir devrimdir.

Merkezi feodaliteyi, yani Osmanlı devletini, onun üst-yapı kurumları olan hilafeti, teokratik

devleti, şer'i kanunları, aşarı kaldırdı. Aşiretleri Milli Devletin otoritesi altına soktu. Ancak Atatürk'ün Devrim programında yer alan, bir çok demeçlerinde sözü geçen KÖKLÜ BİR TOPRAK REFORMUNU kendisi hayatta iken gerçekleştiremedi, bunun çeşitli tarihi nedenleri vardır.

Ermeni tehlikesine karşı direnen Doğu aşiret beyleri ve Yunan tehlikesine karşı silaha sarılan Batı halkı ve bu arada tek tük çiftlik sahipleri İstiklâl savaşımızı teşkil eden güçbirliğinin unsurlarındandı. İkincisi, kapalı bir köy ekonomisi yaşayan toprağı bol, nüfusu seyrek, teknik araçtan yoksul, parasız köylülüğümüzün ve devletimizin objektif durumu böyle bir reformu güçleştiriyordu, üstelik Ermeni ve Rum mallarının paylaşılması ayni yönde olumsuz bir etkide bulunuyordu. Ayrıca kendi kurduğu partinin sosyal niteliği ve gelişimi gitgide bir fren teşkil edecekti. Bu gerçeği ilk olarak 10 Ocak 1925 günlü bir yazısında Dr. Şefik Hüsnü ifade etmiştir. Demiştir ki:

«İktidardan yararlanan bir kısım küçük ve orta sermayenin sahipleri cürretli işlerle büyük güce sahip olur, artık ekonomik baskı istemezler. Zorunlu olarak yabancı sermaye ile işbirliği ederler. Hükûmete baskıda bulunurlar... Halk Partisine mensup nüfuslu üyelerin sermayeleri arttığı oranda Partinin Devrimciliği azalacaktır.»

Ne kazıkdır ki, bu durum muhakemesi kelimesi kelimesine gerçekleşmiştir. İş Bankası etrafında kümelenen çıkarcılar 1936 yılında ağır basabilmiş, hatta Celâl Bayar Atatürk'ün hastalığı döneminde başbakan olabilmiştir. Atatürk ölünce eserlerinin kemirilmeğe, yozlaştırılmağa başladığı açık karşı-devrim dönemi başlamıştır.

1945 yılında çıkartılan Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu büyük çiftlik sahiplerinin C.H.P. den ayrılması, D.P. yi kurmaları, yabancı sermayeye karşı memleketimizi gitgide bağımlı hâle sokan anlaşmaların kabulünü büsbütün hızlandırmıştır.

27 Mayıs 1960 Haraketi ekonomik alanda iflas eden D.P. nin seçimi kaybetmemek kaygusu ile dikta yoluna sapma eğilimine dur diyebilmiş, ancak yeni bir düzenin temelini teşkil edecek köklü reformları gerçekleştirmesi için var olması gereken devrimci halk örgütleri bulunmadığından yüzeyde kalmış, bu yüzden de 1965 yılında D.P. nin mirascıları yeniden Meclisteçoğunluk sağlıyabilmişlerdir.

27 Mayıs Anayasasının Sol'a, kısıtlı da olsa, gelişme olanakları tanıması ve bunun üzerine Türkiye İşçi Partisinin hızla gelişme yoluna girmesi Sol'a karşı provokasyonların başlamasına yol açmıştır, memleketimizi 12 Mart'ın eşiğine getiren şartlar bu iktidar provokasyonlarıdır.

Bu şartların sorumlusu Demirel iktidarı, Sükanlar, Bursa olayları ve Kanlı Pazar baş sorumlusu Vefa Poyraz, İstanbul Emniyet Müdürü M. Çağlar, Başsavcı Nedim Demirel gibi kişilerdir, bu üçünün de 1973 seçimlerinde Adalet Partisi listelerinden aday olmaları, bu iddialarımızı belgelemektedir.

Sıkıyönetim Mahkemelerinin karşısına çatışan, çatıştırılan iki gruptan sadece bir tanesinin getirilmesi, sadece Sol kanadı kapsaması bu genel çerçeve içerisinde değerlendirilmelidir. Eylemlerin büyük çoğunluğu meşru müdafaa ile başlamış, işkence odalarına girmemek, ezilmemek için gizlenme ve bunun cüz'ü mütemmimi olan yataklık şeklinde gelişmiştir. Davamız bu kök kazma harake-

tinin SIKIYÖNETİM'in son halkasıdır. Son senaryosudur. Benim kanımca davamızda ÖRGÜT söz konusu değildir. Tutuklanan, hapishanelerde tanıdığım davamız sanıkları işçilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin çilesi budur. Ben onların yurtseverliklerinden, üstelik suçsuzluklarından eminim, bu davanın boş bir balon gibi söneceğinden eminim.

Kaldıki özünde Milli Demokratik Devrimi ve devrimcileri fikirlerinden dolayı yargılamak Kuva'i Milliyetçiliğimizin Yargılanması demektir. Bu tutum Atatürk'ün ölümünden sonra gelişen karşı-devrim'in son halkasıdır. Bu tutumun özü Atatürkün partisinin sınıfsal niteliğinin, bu niteliğin doğurduğu bölünmelerin tabii bir neticesidir. Ne yazıkdır ki, 1919 yıllarının Yurt ve Dünya şartları içinde başka yoldan gelişmenin objektif şartları yoktu.

1938 yılı Cumhuriyet bayramının hazin töreninden sonra, biz o zamanın gençleri Kırıkkale Askeri ağır sınai tesislerini ve Kayseri Uçak Fabrikasını görmeğe götürüldük. Atatürk diyor ki:

«Tam bağımsızlık demek, elbette siyasa, maliye, iktisat, adalet, kültür... gibi her alanda tam bağımsızlık demektir. Bu saydıklarımın herhangi birinde bağımsızlıktan yoksunluk, ulusun ve ülkenin gerçek anlamıyla BÜTÜN bağımsızlıktan yoksunluk demektir.» (Söylev, Cilt: 2, S: 458).

Ve yine Atatürk diyor ki, «kendi silahlarını, kendi uçaklarını yapamıyan ulus bağımsız sayılamaz.»

Bugün az önce bir vilayetimiz bile olmayan İsrail Devleti kendi güdümlü füzelerini kendi imal etmektedir. Soruyorum size 1938 yılında gururla gezdiğimiz ağır sınaimizin, savaş sınaimizin nüve-

si Kırıkkale Fabrikalarında, Kayseri Fabrikasında neler imal edilmektedir? İşte karşı-devrimin, bağımlılığın somut örneği.

Bugün artık objektif şartlar ve bunları gerçekleştirebilecek Milli Cephenin unsurları artık mevcuttur, bu cephe dışa bağımlı asalak ve çıkarcı bir avuç dışında bütün Türkiye halkından oluşmaktadır. Kontr-Gerilla, C.İ.A. bu cephenin aleyhine savaş açmıştır, ancak hiç bir zaman kesin bir zafer kazanmıyacaktır. Zafer Milli Demokratik Devrimin zaferidir, ben ulusuma inanıyorum. Eğer bu fikirlerimden dolayı mahkûm edileceksem bundan gurur duyarım. Yok olmayan bir gizli örgüt söz konusu ise bunun ispatı savcıya düşer.

SAVCILIĞIN DÜŞTÜĞÜ İDEOLOJİK ÇELİŞKİLER

Savcı askeri suçlarla sınırlı ihtisas alanından uzaklaşıp. T.C.K.nun 141. inci Maddesini yorumlamak gayreti ile ekonomik, sosyal ve politik alanlara el attığında büyük çelişkilere, anlamsızlıklara düşmektedir. Yargıtay Ceza Daireleri değil savcıların, Ceza Hukuku Profesörlerinin dahi sosyal konularda yetkili olmadıklarını, olamıyacaklarını, bu konuları kavrıyabilecek nitelikte iktisat, sosyoloji, ve ceza profesörlerinden kurulu bilirkişilerinin seçilmesi gerektiğini içtihatları da genel bir kural olarak kabul etmektedir.

Sayın savcı T.C.K. nun 141 ve 142. nci maddeleri hakkında çok bulanık fikirlere sahip olduğu gibi Komünizm, «Demokratik sosyalizm» gibi kavramları mukayese ederken Adliye tarihimizde kötü bir sorumsuzluk örneği vermektedir.

Gerekirse, savunmam sırasında ideolojik sa-

vunmamın inceliklerine girerim. Şimdilik bir tek örnek vermekle yetineceğim:

Savcı Komünizm ve «Demokratik Sosyalizm» diye adlandırdığı doktrinleri değerlendirirken esas olarak mülkiyet ve özgürlük konularını ele almaktadır. Kendilerini dinleyelim: (İddianame Sahife 103)

«Komünizmin, ÜRETİM ve TÜKETİM araçlarını devletleştirmesi amaçlarına karşılık, Demokratik Sosyalizm Tüketim vasatılarında mülkiyet hakkı tanır. Komünizmde fert ve vicdan hürriyeti söz konusu olmadığı halde Demokratik Sosyalizmde herkesin hürriyet ve sosyal güvenlik içinde yaşamasını sağlıyacak bir düzen savunulmaktadır. Komünizmde herkesi kapasitesine göre üretim yapıp bundan ihtiyaca göre pay alması mümkün olduğu halde, Demokratik Sosyalizmde, bunun aksine herkesin yaptığı üretim miktar ve mahiyetine göre değişik ücret alması kabul edilmek suretiyle bilgi ve uzmanlığa yer verilmiştir.» ve de: (İddianame Sahife 104)

«Komünizm'in burjuva sınıfını cebren ve ihtilâl yoluyla ortadan kaldırıp, tüm üretim ve tüketimtim araçlarını devletleştirerek FERDÎ MÜLKİYETİ tamamen ortadan kaldırmayı amaç güden bir sistem olarak tarif edildiğini işaret etmek isteriz.» diyebilmektedir.

Sayın Savcı ihtisası dışma çıkıp bilmediği konularda fikir yürütünce çok anlamsız sonuçlara erişmektedir.

Sayın savcı bir kavram bulanıklığı içinde Sosyalizm ile Komünizmi, kelime olarak karıştırıyor, parti ismi olarak karıştırıyor ve sonunda sosyal gelişme aşaması olarak karıştırıyor, içinden çıkıl-

maz bir kavram kargaşası yaratıyor. Ayrıca Kanunlarımızın ve kendisinin Komünizme karşı olduğunu söylerken, yine Kanunlarımızın ve de kendisinin «Demokratik Sosyalizm»i hoş gördüğünü açıklıyor.

Sözlerini inceliyelim:

1 — Komünizmde tüketim «araçlarının» devletleştirilmesi amacı varmış

2 — Komünizm proletarya diktatörlüğü kurup tüm üretim ve tüketim araçlarını devletleştirerek ferdi mülkiyeti tamamen ortadan kaldırmayı amaç güden bir sistem imiş.

«Tüketim aracı» değimini bir tarafa bırakalım. Ayrıca bir de ferdi mülkiyeti tamamen ortadan kaldırmak konusu karşımıza çıkıyor.

Tüketim (istihlâk), adı üstünde tüketilen şeydir, onu tüketen ise herhalde kişilerdir. Hiç bir rejim tüketimi yok edemez, bu anlamsız bir şeydir; olsa olsa tüketimin tevzii konusu, sosyal adalet söz konusu olabilir. Ferdi mülkiyeti kaldırmak ise bambaşka bir konu.

Örneğin, Sovyetler Birliğinde, Çin'de ve kendi deyimlerine göre Sosyalist, savcıya göre Komünist memleketlerde özel mülkiyet vardır, para vardır, hatta emtia ekonomisi vardır, tüketim bir yana ferdî mülkiyet, miras vardır. Örneğin, ev, daire özel mülkiyeti olduğu gibi sayfiye evi, kendi deyimleri ile «daşa» mülkiyeti serbesttir, hatta yaygındır. Köylerde evden başka Kholhoz halkının kişisel tarlaları vardır, köylü kendi tarlasında da üretimde bulunur ve ürününü serbest pazarda satar, yani emtia ekonomisi hâlâ yaygındır. İşte savcının düştüğü çelişki. Kendisi Komünizm derken hayali bir düzen uyduruyor, tüketimsiz bir düzen. Oysa «De-

mokratik Sosyalizmi» anlatırken Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Anayasasındaki ve Sovyet rejimindeki özellikleri sıralıyor. Yoksa Sayın Savcı kıpkızıl bir komünistmidir, veya Metin Toker'in tabiri ile bir «kripto» mudur? Elbette ki hiç biri değildir, ancak insan yabancısı olduğu konularda ahkâm keserse bu hallere girer.

Yine Sayın Savcının yukarıdaki tariflerine dönelim: «Komünizm herkesin kapasitesine göre üretim yapıp, bunların ihtiyaçlara göre pay edilmeyi öngörür» diyorlar.. Bu formül ilk Hristiyanlarda, Şeyh Bedrettinde, hayali sosyalistlerde vardır, bilimsel olarak buna sosyalizmin üst aşaması derler ve hâlen devlet çapında dünyanın hiç bir yerinde böyle bir rejim yoktur, bu nihaî bir amaç sayılır. Bir karikatürü ise İsrail devletinin «kibuts» denilen kooperatif köylerinde vardır.

Sosyalizmde, komünizde ilgası söz konusu olan mülkiyet ise Savcının söylediği gibi ferdi mülkiyet değildir, üretim araçlarının ve üretim aracı olarak toprağın kişisel mülkiyetidir. Tüketim emtıa ve eşyasının değil. Kaldı ki, bizim Anayasamıza göre de kamu yararına mülkiyet sınırlandırılabilmektedir.

Kısa keselim, ve son bir örnek verelim, Sayın Savcı «Komünizmde fert ve vicdan hürriyeti söz konusu değildir», diyor. Dünyada halen Komünist aşamada bulunan bir devlet olmadığını yukarıda söylemiştim. Ancak savcı öyle bir memlekette HÜRRİYET olmayacağını söylemektedir, tartışmaya girişmiyeceğim. T.B.M.M. zabıtlarını okuyalım; Atatürk diyor ki:

«KOMÜNİZM KAYITSIZ ŞARTSIZ HÜRRİYET GETİRİR. BİZ BUNU KABUL EDEMEYİZ»

T.B.M.M., Dönem 1, Cilt 7, İçtima 128, Tarih: 3 Ocak 1921. Sayın Savcıya saygılarımla arzedilir.

İŞKENCE

Sayın yargıçlar 40 yıllık yazı hayatımın önemli bir kısmını siyasi dâva dosyalarını incelemek, onlar hakkında yazı yazmakla geçirdim, bu gün de aynı tarzda bilimsel bir inceleme yapmaktayım, şu farkla ki, bu kerre 20 yıla kadar hapsi istenen baş sanık mevkiinde bulunmaktayım. İstiklâl Mahkemeleri dosyalarından, 12 Mart sonrası davalarına kadar bu konuları en iyi bilen kişilerden biriyim. Sanıklar, tanıklar, hükümlüler, yargıçlar ve savcılarla şahsen konuşmuş iddianameleri, savunmaları incelemiş bir kişiyim. Türkiyede ve dünyadaki işkencenin tarihçesini ve en modern koşullarını da inceledim.

Sonunda 12 Mart sonrası Sıkıyönetim döneminin son davasının bir numaralı sanığı olarak karşınızdayım. Samimi bir itirafta bulunacağım, Sabotaj İddianamesi gibi tamamen uydurulmuş senaryolar gördüm, delillerini inceledim, Ancak baş sanığı bulunduğum iddianame kadar tutarsız olanını görmedim diyebilirim.

Değil siyasi olaylarda, basit zabıta vukuatında bile Emniyet ve Jandarma teşkilatımızın teknik vasıta yokluğu, bilgi yetersizliği ve kadrosuzluk dolayısıyla suçlu bulmak, bulamazsa icat etmek gayretkeşliği içinde tahkikatlar çoğunlukla işkence ile yürütülür. Falaka, hatta manyeto ile cereyan verme, bazen ölümle neticelenen olaylar tek araştırma yolu olarak süregelmiştir, ayrıca ihbarın da önemli bir yeri olmuştur. O derecede ki, merhum Av. Kenan Ömer Öner bizde hapishanelerde

yatanların % 90'ı kadarının işledikleri suçtan değil itiraf ettikleri suçtan hapse girdiklerini yazmıştı. «İki şahitle adam asılır» bir ata sözü haline gelmiştir. Ayrıca bilinmektedir ki, hukuk davalarında bile yalancı şahitlik müessese haline gelmiştir.

Siyasî davalarda eskiden de işkence, özellikle falaka yaygındı, ancak bu yöntem, yetkili kişilere karşı ve hakikatı öğrenmek için uygulanan usullerdi. Ün salmış bir «parmaksız» Hamdi sanıklarda bile hürmet uyandırmış bir I. Şube şefiydi, mesleğinin ehliydi.

Şimdi ise ortaçağ işkencelerinin iğrençliği ile en modern psikolojik işkence yöntemleri bir arada karışmış haldedir. Böyle şey olmaz, işkence yoktur iddiasına Mahkeme kararları ile cevap vermek istiyorum: THKP davasında, İstanbul Sıkıyönetim 3 Nolu Mahkemesi 16 Ağustos 1971 günlü ara Kararında; aynen şöyle demektedir:

«Sanıklar ve müdafiileri tarafından sanıklara işkence edildiği iddia olunmaktadır. Bu iddianın gerçeklik payı şu anda dosyada mevcut belgeler muvacahesinde belli değildir. Ancak herşeyden önce, şunu belirtmek gerekir ki, Askerî Mahkemeler, hükümlerini duruşmadan edindikleri vicdanî kanaatlerine göre verirler. Bu itibarla ileri sürülen iddiaların resen dava konusu ile ilişkileri mevcut değildir. Sanıklar bu iddialarını ve ihbarlarını ilgili makamlara duyurmakla muhtardırlar. Askerî mahkemece, sanıklardan işkenceye tâbi tutulup tutulmadıkları cihetinin tahkiki yoluna gidilse dahi *bu tesir ve tazyikin gerçeği söyletmek gayesine matuf olarak mı, yoksa şu veya bu şekilde ifade almak maksadıyla mı yapıldığının tesbitinin im-*

kân dahilinde bulunmaması ve delillerin serbestce takdiri yönünden herhangi bir etkisi olmaması sebebiyle bu konuya ilişkin itirazların ve taleplerin REDDİNE oy birliği ile Karar verilip açık olarak tefhim edildi.» (Duruşma tutanağı Sahife 7) Akdemir Akmut'un verdiği ara kararı budur, bu açık bir ikrar olduğu gibi hukuk anlayışı olarak da dehşet vericidir. Haklı işkence ve haksız işkence kavramını bu karar hukuk literatürümüze sokmuştur. Oysa işkence hakkındaki şifahi iddiaların bile ihbar sayılacağı ve tahkikinin gerektiği Ceza ve Usul Kanunlarının ana bir ilkesidir. Nitekim Yargıtay 1. İnci Ağır Ceza Dairesi 17.4.1953 gün ve 892 Esas, 1434 Karar sayılı ilâmında:

«Sanıklar hazırlıktaki ikrarlarının zorlamağa dayandığını, iddia eylediklerine göre zabıta memurları hakkında soruşturma yapılıp yapılmadığının tesbiti gerekir,» denmektedir.

Kararın alınış şeklinin ve doğruluğunun «hakimin delilleri serbestçe tahlili» ilkesini etkileyemiyeceğini iddia etmek ise abestir. Çünkü bu tür davalarda başlıca kanıt İKRAR ve cüzzü mütemmimi ATF'ı CÜRÜMDÜR, bunların özüne inmeden *serbestçe tahlil ve vicdanî kanaat* neyin üzerine dayanacağı çözümü olanaksız bir sorudur. (Ceza Muhakemeleri Hukukunda İkrar, Dr. Erol CİHAN İ.Ü.H.F. Mecmuası CXXXI, S, 1-4, ayrı baskı)

Bunun açık bir örneğini verelim:

Selamiçeşme Akbank Şubesi soyulmuş, suçlu olarak *Selman Kaya* yakalanmış, suçu ikrar etmiş, şahitlerin tümü onu techis etmişlerdi. Gazetelerde ise ayakkabısız ve kollarından sürüklenerek mahkemeye götürüldüğü fotoğraflarla tesbit edilmişti.

Aynı konuda İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı I Nolu Askerî Mahkemesinin 22.4.1972 gün, 1972/3 Esas, 1972/9 Karar sayılı ilâmını inceleyelim (Karar Sahife 34-35):

«Salman Kaya Hasan Yalçın ile birlikte 5.3.1971 tarihinde Selamiçeşme Akbank Şubesinin SİLAHLI SOYGUNUNA KATILDIKLARINDAN bahisle 146/2 Maddesini ihlal suçundan (yani idam istemi ile) 6-B sayılı dosyadaki 24.5.1971 tarih ve 1971/36 Esas ve 1971/78 Karar sayılı İddianame ile İstanbul 2. nolu Sıkıyönetim Mahkemesine sevk edilmişler ise de, soyguna iştirak etmedikleri» denmekle, sanıkların suçu ikrar ettiklerine göre ikrarın işkence ile alındığı tescil edilmiş bulundu. Zaten ünlü bilim adamı Becarya yüzyıllarca önce «bir insanın kendisini suçlaması ya işkence ile veya delil olması ile izah olunabilir» demiş ve bu Kural Hukuk literatüründe kesinlikle kabul edilmiştir.

Dahası var aynı davada «TANIK şoför Selami Özay 2. Nolu Sıkıyönetim mahkemesinde verdiği *yeminli ifadesinde* Salman Kaya'yı göstererek, elimi bağlayan iki kişiden biri bu idi demiş ise de: (Dosya 6-B DT sa: 45, No. 218) sanık bu ifadenin doğru olmadığını *Emniyette tanık Selâmi Özay'a tesir edilerek ifadesinin alınmış olduğunu,* şimdi de Emniyette olduğu gibi ifade verdiğini beyan etmiştir, tekrar yeminli olarak dinlenen tanık Selami Özay... Cihan Alptekin, ve Yavuz Yıldırımtürk'ü çok iyi techiz ettiğini beyan eylemiştir» denmektedir. Oysa örneğin Yavuz Yıldırımtürk'ün siması gayet karakteristiktir ve başkası ile karıştırılması imkânsızdır. *Banka memuru tanıklar dahi yeniden yeminli olarak dinlenmişler ve eski ifade-*

lerinin polis baskısı altında alındığını kabulle asıl failleri techiz etmişlerdir.

1. Nolu Askeri Mahkeme Kararında, aynı sahifede: «İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığınca istenmesi üzerine dosya gönderilmiş olduğundan İşkence yapılan Sanıklar hakkında İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığınca soruşturmaya devam edildiği İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığının 17.3. 1972 gün ve Adlî Müş. 1972/1158 sayılı yazılarından anlaşılmıştır», denmektedir.

Bazı mahkemelerin «İşkence edebiyatı Avrupa Konseyini etkilemek için uydurulan bir Komünist Kışkırtmacasıdır» gibi iddialarda bulunmaları böylece tutanaksız kalmaktadır. Askeri Mahkemelerden aktardığımız bu iki belge bunu açıkça göstermektedir. Son günlerde Sinan Cemgil'i ihbar eden Muhtarı öldürdükleri hakkında dört sanık ayrı ayrı ikrarda bulunmuşlar, İstanbula getirildiklerinde serbest bırakılmışlardır. Hele Salman Kaya örneği çok ilginçtir ve davamızla irtibatlıdır çünkü aynı banka soygunu olayında suç ortağı olarak davamızın 3 Nolu sanığı Mustafa İlker Gürkan da gazetelerde teşhir edilmişti. Bu da gösterir ki, Emniyet ve şimdi Kontr-Gerilla'nın bazı çevreleri, önceden tesbit ettikleri bazı kişileri mutlaka ifna etmek istemektedirler. Bu komploya savunmamda etraflıca değineceğim.

★

Davamıza gelelim. Ben bu memleketin tanınmış bir yazarı ve ağır kalp hastası olduğum halde Harbiyede Kontr-Gerilla örgüdünde 26 gün işkenceye tâbi tutuldum. Sorguda üç kalp krizi geçirdim, ve sorgum üç kerre durduruldu. Bu konuda delil ikamesi sırasında tanık göstereceğim.

14 Şubat 1973 günü evimde tutuklanıp özel plakalı siyah bir Volkswagen otomobiline bindirildim, köşeyi döner dönmez eğilmemi söylediler ve başımı örttüler. Ancak virajlardan ve geçen zamandan Harbiye Kışlasına geldiğimizi derhal anladım. Kaldı ki, askerliğimin önemli bir kısmını aynı binada 1. Ordu Karargâhında yaptığımdan binayı gayet iyi bilirim. Arabada gözüm bağlandı ve bir hücreye götürüldüm, elbiselerim çıkartıldı ve bana bir pijama verdiler. Ayaklarıma *pranga*, ellerime *kelepçe* takıldı ve yine gözlerim kapatıldı. Eşyalarımın arasında, sokakta bir kalp krizi geçirdiğim takdirde tedbir alınabilmesi için daima üzerimde taşıdığım ilaçlarım, Profesör Dr. Sermet Ergun'un tasdikli raporu, Diabetikler Cemiyetinden tahlil raporları ve iki elektrokardiogram bulunmakta idi. Bir gün aç ve susuz kaldıktan sonra, nöbetçi er gelip gözlerimi plastik mustan yapılı gözlükle kapattı, odaya birkaç kişi doldu, komutanım, albayım gibi hitaplar işidiyordum. Biri «Doktor bey hasta imiş raporlarını tetkik edin ve muayene edin» dedi. Kelepçeler çözüldü, tansyonum alındı, kalbim dinlendi, tekrar kelepçelendim.

Komutan Doktora şöyle hitap etti: «Bu kişiyi sorguya çekeceğiz, en ağır sorgu yöntemlerini tatbik edeceğiz, yani her türlü işkenceye tâbi tutacağız, kalbi dayanabilir mi?»

Ünlü Hipokrates yeminini edip Doktorluk pâyesine erişmiş olması gereken kişi: «kalbi dayanır, istediğiniz şekilde sorgu yapabilirsiniz», cevabını verdi.

Sana kâhıt vereceğiz bildiklerinin hepsini yazacaksın, deyip çıktılar.

Artık Kontr-gerilla dönemi başlamıştı, modern

Amerikan C.İ.A. işkence yöntemleri, alaturkalaşmış olarak uygulanmaktaydı. Teferuatına girmiyeceğim, ancak genel yöntemleri kısaca belirteceğim:

1 — 26 gün zaman ve mekân hissinden uzak, uykuya dalınca uyandırılarak, bir kuru dilim ekmek ve birkaç zeytin, bazen de hastalığımdan dolayı yiyemediğim soğuk ve çok tuzlu bir kap yemek, rutubetli, tavanından su akan soğuk bir oda, daima yanan ışık, bu direnç kırma yöntemlerinden biri idi, 15-20 kilo kadar verdim. (*) Bu arada prangalı ve kelepçeli olarak küçük ve büyük abdest bozma zorunluğu ve bunun yarattığı mülevves pislik ağırlaştırıcı bir faktördü. Son günlerde kelepçelerim çözüldü.

2 — Üç defa bana verilen kendi ilaç kapsülümün muhtevası değiştirildi, sonradan verilen ilacın kokain türünden veya L.S.D. olabileceğini uzmanlardan öğrendim, üçüncüsünde kontrol ettim tadı değişikti, çok dengesiz bir hâle giriyor halüsinasyon ve büyük sıkıntı içine giriyordum, sorgu sırasında iki üç kerre adeta ısrarla, yine gözü kapalı çay içirdiler, tuzak aynı tuzaktı, son defalarda ilaç başka idi. Hafızam korkunç açıldı, uyuku uyumak olanağım kalktı ve kalbimde görülmemiş bir dengesizlik göründü, bu da aktedron türünden bir müstahzar olsa gerek.

3 — 15 Şubat sabahı korkunç bir kadın çığlığı ile başlayan işkence baskısı; az sonra bu kız yanımdaki hücreye alındı, 25 Şubata kadar inledi

(*) Tartıldığımda, sonradan aldığım kiloları hesaba katılırsa bunun 25 kiloyu aşabileceğini gördüm. (RN)

ve sayıkladı, ilk iki gece morfin ignesi yapın diye bir ses işidildi, az sonra iniltiler dindi, durdu. Bir gün ise «sen gelme, sen bana yaklaşma» diye bir çığlık attı, bunu bir erkek kahkahası ve galiz sözler izledi. Sürelice falaka sesleri, koridora dökülen sular ve falakadan sonra koşturmalar, çığlıklar, bir defasında falaka sırasında vakur, şiddetli protestolardan falaka sıralarında cop sokulduğunu anladım. Kol bükmeler ve çıklıklar, bir defasında bacakları açtırılarak iskemleye oturtulan bir kişiye korkunç havlamalarla saldıran kurt köpekleri, ve adamın «çekin bunları» diye feryatları, yalvarışları.

Kafamın üstünde tavana atılan kalas sesleri, her cins gürültü bu senaryonun diğer bir kısmını teşkil etmekteydi. Ayrıca sürelice ifadeler dinletiliyordu, ikisi bana ait idi, fakat ifadeyi verenler sanıklar arasında yok, şahit olarak gelebilirler. Şunu da açıklayayım ki, bir fiske yemeden konuşanları da duydum, bu, daha az moral bozucu değildi...

Sorgu senaryosu çoğu kez şöyle oluyordu: Bir şohbet havası içinde Ana romanını, Çeliğe Su Verildi'yi okudun mu, diye soruluyor, sanık bazısına evet diyor, ne vakit okudun, nereden aldın, kim tavsiye etti, kimlere verdin, diye görünüşte sakıncasız sorular soruluyor, kitapların zaten yasaklanmamış olduğu üzerinde duruluyor. Böylece isim tesbitleri yapılıyor, ondan sonra ses aniden sertleşiyor, sonradan farkettim, amplifikatör kullanıyor, tokat, tekme, kol bükme: «örgüt ilişkilerini söyle» sözleri, ve devamı...

Bu sesler bazen durvardan, bazen de odadaki oparlörden geliyordu, farkını kolayca anlıyabili-

yordum. Bir gece sonra ismi söylenenlerin bazıları geliyor, aynı senaryo devam ediyordu, masum kişiler kurulacak senaryolar için hazırlanıyordu, savcının değimi ile« topluma kazanılabilecek kişiler» ile «sanıklar» böylece imal ediliyordu. İşkencenin bir yönü de bu idi. Belki de en etkini.

4 — Bana şahsen uygulanan işkence yöntemleri arasında, raporlarım ve elektrokardiogramlarım dolayısı ile olacak elektrik faslı olmadı. Ancak işkence sırasında konuşmasından Doktor olduğunu anladığım bir kişi iki defa «kriz sendromları belirdi» deyince hücreme götürüldüm, bir defasında, son günlerde o hale gelmiştim ki, daha bir şey yapılmadan, bu halde ifadesi alınmaz, götürün dediler, hücremde gözüm açıldı, iki sivil kişi geldi biri orta yaşlı kodaman görüşlü bir doktordu, beni iyice muayene etti... Artık ayakta zor duruyordum, dengem bozulmuştu, devamlı titreme krizleri bütün vücudumu sarıyordu.

Devamlıca en galiz küfürlere maruz kaldığım halde anama, karıma, kızıma küfür etmediklerine yine de şükrediyorum.

Ecelimin kendi elerinden geleceğini, söylediklerini, istediklerini açıklamasam savcılıktan iki, üç kerre beni geri getireceklerini, o vakıt ancak ölümün çıkacağını tekrarladılar. İfadeyi yazarken suç unsuru olacak cümleler, teorik saçmalıklar ilave ettiler. Ben, daima söylemediklerimi imzalamıyacağımı, söyledim. Ancak ağzımdan aynen yazılan cümleler de oldu.

Ben, ismini bile işitmediğim bir örgüdün varlığını, hayali bir Merkez Komitesinin varlığını, hayali toplantılarını ve kararlarını sonuna kadar inkâr ettim, örgütle ilişkili olarak kimsenin ismini

vermeyi kabul etmedim. Cengele asacağız, dediler. Hayatını kurtarırsan da bundan sonraki seferinde hepinizi duvar dibinde vuracağız, dediler. Sonradan bunun C.İ.A.'nın Endonezyada uyguladığı planın bir benzeri odluğunu, isminin «Dev-Kurt» planı, yani Devleti Kurtarma olduğunu öğrendim. İlk uygulama teşebbüsünün 1963 de yapıldığını işittim, Talat Aydemir olaylarından sonra eski solcuların ve biz T.İ.P. yöneticilerinin bir günlüğüne Emniyet hücrelerine kapatılmamızın bu teşebbüsün bir parçası olduğunu duydum....

İfadenin yazılma ve imza faslı başladı, son krizler bu dönemde oldu, okutmak istemediler, direnince dövüldüm, tekmelendim, sonunda 10 dakikalık bir müddet verdiler, boş bir odaya götürüp gözlerimi açtırdılar, Süratla bir göz geçirdim, Marksist-Leninist eğitim gibi sözler gözüme çarptı, oysa böyle şeyler ağzımdan çıkmamıştı, sadece zararsız düzmece randevular kabul ettirebilmişlerdi, bunlarda suç unsuru yoku, genel fikir yapıma, inançlarıma aykırı fazla birşey farketmedim. Ancak tekrar götürüldüğümde son bir cümle eklenmesi için direndim, aksi halde imzalamamağa kesin olarak kararlıydım. İfadeni büküp bilmem nerene sokacağız, ifade vermedi diye savcıya yollayıp yeniden buraya getiririz otuz gün daha kalırsın diye tehdit ettiler, sonunda kabul emek zorunda kaldılar, istediğimi yazdılar, en doğrusu dikte ettiklerini işittim.

26 gündür işkence hücresinin duvarını kazmış, işaretlemiştim.

Bu son cümle ifadeyi çürütmekte, üstelik benim ağzımdan çıkmadığını belgelemektedir. Cümle şudur: «**İFADEM DOĞRUDUR, ANCAK MARK-**

SİZM, LENİNİZM KELİMELERİ İLE KOMÜNİZM KELİMESİ BENİM AĞZIMDAN DEĞİLDİR.» Böylece ifadenin benim ağzımdan yazılmış olmadığını ispat etmiş bulundum.

İmza için götürüldüğümde son sahifeyi de okumak istedim, çıktılar, gözlerim açıldı. İşkencecilerin masası ilaçlarla, müsekkinlerle doluydu, kendi kullandıkları ilaçlar, kardiazol, dank ve daha bir çok ilaç şişesi...

İlavesini istediğim satırı yazmışlardı, önce ona baktım. Sonra «Mustafa'nın kaçak olduğunu biliyordum» sözü vardı, bunu ilave etmişlerdi. İtiraz ettim yine tekme tokat faslı başladı, onun üzerine ilk 12 sahifeyi ve kopyalarını imzaladım, sonra son sahife için direndim, silin dedim, olmadı, bir açıklama ilavesini istedim, meğer o sıralarda polis arabası kapıda bekliyormuş, birkaç tekme daha yedim, Generale telefon edeceğiz iş bizden çıktı dediler, dört beş dakika sonra biri geldi, gözlerimi açtırdı, sivildi, sorgularla ilişkim yok idare amiriyim, mütehassıs doktoru ben size getirdim, ancak üç kelime ilave edebileceksiniz, dedi. El yazısı ile «tebligat kaçağı olduğunu» ibaresini yazdırabildim, kendisi ve ben her kopyasını parafe ettik. Sonra zabtın son sahifesini imzaladım.

Elbiselerim getirildi, az önce sakallarım ve tırnaklarım kestirilmişti, pranga çözüldü, kötü muamele görmedim diye bir belge imzaladım. Giyindim. Gözlerim tekrar kapatıldı, sorguyu yöneten bal sesli kişi kulağıma eğilip aynen şu sözleri söyledi:

«Rasih iktidara geleceğiniz gün hiç birimizi canlı yakalayamıyacaksınız»

Sonra düzmece manialar altından geçirilip ara-

baya tıktılar, başımı örtüp gözbağlarımı çıkarttılar. Bir nizamiyede durduk, başım açıldığında, Emlâk Cadesinde Maçka Teknik Üniversitesine doğru yol alıyorduk, yanımızda ifadenin yazıldığı daktilo da vardı.

Gayrettepe'de I. Şubede giriş kaydımız deftere yazılırken yanımda gelen bir işçinin ismini kaydettim, o Harbiyedeki hücrelerinden geliyormuş. Parafı atan Komutan da şahidimdir. Ciddi bir tahkikat gerçeği derhal ortaya çıkarır.

İki kat yer altındaki karanlık hücre bana Cennet misali göründü. Az sonra ilk defa için sıcak iki kap yemek yedim. Ertesi gün Sirkeci, parmak izleri alınması fotograf çekimi. 13. Mart günlü bu numaralı fotoğrafı da halimi belirtmek üzere belge olarak rica edeceğim. Oradan Selimiye asayiş bölüğüne gidiş.

Dört günlük yemek ve istirahattan sonra Savcının karşısına çıkartıldığımda ayakta duracak halim yoktu bir iskemleye çöktüm. İfadeyi geri almak değil bir iki tavzihte bulunmayı daha uygun buldum. Savcı şimdi sizi tevkif edeceğim, dedi. Ben «hakimlerin insanı tevkif ettiğini sanıyordum» deyince, «emir aldım» ben tevkifinizi istiyeceğim, mahkeme kararını verecek, iyi yere G koğuşuna gideceksiniz, diye cevap verdi, öyle de oldu. Gözaltına alınmamdan tevkif oluncaya kadar kanun ve usul diye birşey olmadığını bir defa daha anladım. Türkiye Cumhuriyeti kanunlarının mer'i olmadığı, Faik Türün'ün kanunlarının geçtiği bir işgal bölgesinde idim. Sorgu başında Anayasanın 14. üncü Maddesini hatırlattığımda gözbağlarımın altında yediğim yumrukların kızıl şimşeklerini hâlâ hisseder gibiyim. Kendi vatanım-

da, İstanbul'un göbeğinde kendi kendilerine komutan, albay diye hitap eden kanunsuz bir örgüdün «savaş esiri» olmuştum.

Bu inanılmaz deneyden çok memnunum, bana kimseye iftira ettiremediler, gizli bir Parti'nin Merkez Komitesi üyeliğini, toplantılarını, kararlarını kabul ettiremediler, hatta bana okuttukları belgelerin altındaki Haziran Hareketi ismini bildiğimi dahi kabul ettiremediler, küçülen ben değil onlar oldu, onlara bu pis görevi verenler, bunu bilip susanlar, işidip tahkik etmiyenler, hiçbiri kendilerini tarih karşısında paklayamayacaklardır.

Kontr-Gerilla ifadem aslında benim ifadem sayılmaz, çünkü kanunî ifade koşullarının hiç bir şartını taşımamaktadır. Emniyet ifadesi olaydı yine de, Usul Kanununa göre mahkeme huzurunda okunmaması gerekirdi, ben ise bu ifademin okunmasını özellikle talep ediyorum. İçinde 40 yıllık dürüst bir mücadele, polis arşivlerinde kaydı mevcut açık bir mücadelenin tarihçesinden başka bir şey bulunamıyacaktır, kanunî sendika, dernek ve Parti faaliyetleri...

Teorik kısımdaki hatalar ise onları yazdıran, kendisine «kumandan» diye kitap ettiren kişiye aittir, doğrusu benim yazı ve kitaplarımda imzam tahtında yayınlanmıştır.

Kontr-Gerilla ifademin tümünü REDDEDİYORUM. Hatta altındaki imzalar dahi sahte olabilir, çünkü aynı komiserin ismi altında başka ifadelerde başka imzalar yer almaktadır.

Harbiyeye götürülürken 53 yıllık şerefli ve mutlu bir hayat geçirdiğimi, 23 yıllık dünyada eşi az rastlanır bir evlilik hayatı yaşadığımı, bütün maddi sıkıntılarıma rağmen karınca kaderince Va-

tanıma hizmet ettiğimi, artık buna bir son noktasının konulabileceğini düşündüm, hoş geldin ölüm, diyerek hücreye girdim. Herhalde hayatım birkaç yıl kısalmış olacaktır, ancak o pis senaryoyu kabul etmemenin mutluluğu içindeyim.

KARŞI DEVRİMİN TIRMANIŞI

23 Ekim 1962 günlü ÖNCÜ gazetesinde «Geliştirilmeyen memleket» başlıklı yazımda, mealen: «Türkiyede hakim güçler her on yılda bir halk yararına verilen sosyal mücadeleleri unutturmak, onların izini silmek yolunu tutmuştur» demiştim 9 Temmuz 1961-12 Mart 1971 tam on yıl, ancak bu kısır döngü yürümüyor, yürümeyecektir.

Sayın Devlet Başkanı Cemal Gürsel: «Bir Sosyalist Partisi kurulmalıdır, bana kalırsa bir Komünist Partisinin kurulmasını da isterdim, ancak halkın ona rağbet edeceğini sanmıyorum» demişlerdi.

Oysa bizi 12 Mart'a getiren tertip 1960 yılında Türkeş'in Başbakanlık Müsteşarlığı döneminde başlar. Ilımlı diyebileceğimiz bir toprak reformunu «Yeniyol» dergisinde talep eden Mihri Belli o zaman 100 gün tutuklu kalmıştı. Devlet Başkanına «Sol kanatsız demokrasi olamaz, sol Kanat Kurucu Meclise girmelidir, adları ve adresleri Emniyet dosyalarında mevcuttur» mealinde mektup yazan M. A. Aybar Devlet Başkanına komünist propagandası yapmaktan 5 yıl hapse mahkûm edilebilmişti.

13 Kasımda Türkeş'in tasfiyesi ve 9 Temmuz 1961 Anayasası ile durum değişti. 12 sendikacı tarafından kurulan Türkiye İşçi Partisine 1962 yı-

lında girdik, parti güçlenmeğe başlayınca tecavüzler de başladı.

25 Kasım 1962 günü Beyazıtta Beyazsaray'da düzenlenen Anayasaya aykırı kanunlar hakkındaki Cephe toplantımız basıldı. 8 Aralık'ta açılışını yaptığım Şişli ilçesi taşlı bir saldırıya uğradı, Polis olaydan ancak üç sat sonra geldi, müsafirimiz General Sadık Aldoğan bir kalp krizi geçirdi, benim burun kemiğim kırıldı, tertipçiler A.P.'li kabadayılardı, Genel Merkez bize, karşı koymamak provokasyona gelmemek talimatını vermişti.

Bu olaylar üzerine Koalisyon Hükûmeti Başkanı İnönü'nden randevu istedik 21 Aralık 1962 günü İnönü bizi kabul etti. Aybar İnönü'ye «bu taaruzlar en aşırı uç olan bize karşı yapılıyor, sonra sıra size gelecek, asıl hedefleri ise 1961 Anayasası'dır, bu tertibe imkân verecekmisiniz?» sorusunu sordu. İnönü kesin teminat vererek Anayasaya hürmet ettireceğini vad etti. Tecavüzler 1965 yılına kadar kesildi. DEMEK Kİ, ALEYHİMİZDEKİ OLAYLARIN MUSLUĞUNU KAPATMAK POLİTİK İKTİDARIN KARARLI TUTUMUNA BAĞLI İDİ...

Yıllar geçti, 1965 yılında seçimlerden önce Türkiye İşçi Partisinin Bursa'da bir Kongresi oldu Vali Vefa Poyraz'dı. Refik Koraltan'ın oğlu eski Denizbank Umum Müdürü Yalova'da A.P.'li gençleri topladı, tertip hazırlandı, üç Merkez Komitesi üyesi Kongreden çıktıktan sonra yaralandı, Sinan Cemgil'in babasının alt çene kemiği kırıldı. Artık iktidar el değiştirmiş, Anayasa düşmanı güçler söz sahibi olmuşlardı. Bundan önce Kozluk olayları olmuş, Kanunî haklarını savunan işçiler kurşunlanmış şehitler vermişlerdi. Türkiye'-

de 1965 seçimlerinde beklenmedik bir başarı sağlıyan sol'a karşı önce A.P.'nin, sonra onun kanadı altında Türkeşci Komandoların, en sonunda da Nurcuların sağcı terörü başladı. Bunun en hat noktası tarihimize Kanlı Pazar ismi ile geçmiştir. 16 Şubat 1962 günü T.İ.P. ve Disk'in düzenledikleri Kanuni bir gösteri yürüyüşü olacaktı, «Bugün» gazetesi açıkça cihat çağrıları yaptı, toplu namazlar kılındı, aynı güçler bilinen taarruzu düzenlediler, polisin rolü filimlerle ve fotograflarla koca bir dosye olarak tesbit edilmiştir, yine sorumlu mevkide mükâfaten İstanbul Valiliğine atanan Vefa Poyraz bulunmaktadır. Bugün A.P. senatörü olan Vefa Poyraz. İki şehit vardır, Savcılık dosyasına göre başında 4 dikiş vardır.

Kısa kesip bir resmi belge arzetmekle yetineceğim:

İstanbul I Nolu. Sıkıyönetim Mahkemesi 1972 /3 Esas, 1972/9 Karar sayılı ve 22.4.1972 günlü THKO Gerekçeli Kararında bir liste bulunmaktadır, Emniyet Umum Müdürlüğünün tanzim ettiği bu liste çok önemlidir, tek başına 12 Mart önce ve sonrasındaki olayların nedenini ve sorumluluğunu saptamağa yeterlidir:

Bu üç yıllık bir siyasi cinayet listesidir, bir provokasyonun kanıdır.

1 —	Vedat Demircioğlu		16.7.1968
	İstanbul	faili yok (?)	
2 —	Atalay Yılmaz		22.7.1968
	Ankara	BERAAT	
3 —	Ali Turgut Aytaç		16.2.1969
	İstanbul	BERAAT	

4 — Duran Erdoğan 16.2.1969
İstanbul Derdest

5 — Mehmet Kılan 23.8.1969
Tunceli Derdest

6 — Mehmet Cantekin 19.9.1969
İstanbul Derdest

7 — Mustafa Bilgili (imam) 21.9.1969
İstanbul Elinde bomba patladı

8 — Taylan Özgür 23.9.1969
İstanbul faili polis aranıyor.

9 — Mehmet Büyüksevinç 8.12.1969
İstanbul Derdest

10 — Battal Mehetoğlu 14.12.1964
İstanbul Derdest

11 — Şerif Aygün 29.12.1969
İstanbul (?)

12 — Süleyman Özmen 13.4.1970
Ankara Derdest

13 — Dr. Necdet Güçlü 13.4.1970
Ankara Derdest

14 — Mustafa Kuseyri 22.5.1970
Ankara Derdest

15 — Yusuf İmamoğlu 8.6.1970
İstanbul Derdest (Tecavüz ederken)

16 — Yalçın Ergönül 14.6.1970
Antakya (asılmış)

17 — Şahin Çavuşoğlu 8.7.1970
Ordu Derdest

18 — Necmettin Giritlioğlu 22.8.1970
İzmir Derdest

19 — Hüseyin Çapkan 15.10.1970
İstanbul (?)

20 —	Dursun Özkuzucu		23.11.1970
	Ankara	Derdest	
21 —	Hüseyin Aslantaş		5.12.1970
	İstanbul	Derdest	
22 —	Nail Karaçam		25.12.1970
	Ankara	(firar)	
23 —	İlker Mansuroğlu		23.12.1970
	Ankara	(?)	
24 —	Ümit Yabeyazoğlu		30.12.1970
	Trabzon	Derdest	
25 —	Hıdır Altınay		27.2.1971
	Ankarada	(Emniyet penceresinden)	

---

26 —	Niyazi Tekin		19.4.1971
	İstanbul	Derdest	
27 —	Şerafettin Atalay		28.11.1971
	Amasya	(?)	

İçişleri Bakanlığı 6. Nisan 1972 gün 063069 sayılı yazısına göre.

★

Sayın yargıçlar:

1 — Emniyet Genel Müdürlüğünü I Nolu Sıkıyönetim Mahkemesine sunduğu ve Gerekçeli Kararda yer alan 27 kişilik siyasi cinayetler listesinden İKİ'si aşırı sağcı 25'i Sosyalist işçiler, öğrenciler ve T.İ.P.liler.

2 — Ölen aşırı sağcılardan biri hazırladığı patlayıcı maddenin elinde patlaması ile vefat etmiştir.

İkincisi grup halinde Edebiyat Fakültesine silahlı tarruzda bulunurken meşru savunma halindeki öğrenciler tarafından vurulmuştur.

3 — Sosyalist Kuzeyrî kendi arkadaşı tarafından kaza kurşunu ile öldürülmüştür. Geriye 24 cinayet kalmaktadır, İçişleri Bakanlığı listesinde (Beraat, Faili aranıyor, Tahkikat devam ediyor) kayıtları var. İki de intihar olarak maskeledikleri kamu oyunca söylenen ölüm vakıası var: Biri Ankara Emniyet sarayında pencereden düşen bir sendikacı, diğeri asılı bulunan T.İ.P. Antakya İl Başkanı.

İşte «anarşik olaylar» diye adlandırılan olaylara yurdumuzu sürükleyen cinayetler tırmanışı, iktidarın ve C.İ.A.'nın provokasyonu budur. A.P. militanları ve onların İdareci kadrodaki destekleyicileri, Ülkü Ocakları, Nurçu'lar elele vermişler, bu ortamı yaratmışlardır, meşru savunma haline sokulan delikanlılık çağındaki gençler bu nedenle silahlanmak zorunda kalmışlardır, bırakılmışlardır.

Demirel hükümetleri hiç bir Kanunî tedbir almamış, aldırtmamış, aksine Bülent Ecevit'in Meclis'te açıkladığı gibi gençlerin arasına provokatörler sokmuştur -kendini yakacağını iddia edip gazetede hatıratını yazan ajan gibi-, aynı şekilde El - Fetih örgütünden dönen gençlerin serbest bırakılmaları için İçişleri Bakanlığı Mahkemelere yazılar yazarak olayları adeta kışkırtmıştır. Bunlar T.B.M.M. zabıtlarında belgelenmiş olaylardır.

Şunu da önemle işaret edelim: Siyasi cinayetler listesinde 12 Marttan sonra vuku bulan iki cinayet mevcuttur, biri Balıkesir yurdunda Niyazi Tekin'in Komandolar tarafından vuruluşu, diğeri Kasım 1971'de T.İ.P. Amasya İl Başkanı Şerafettin Atalay'ı katli. Bu siyasi cinayetlerin faili olan gerici güçler meydana çıkartılmadansa, onlar hak-

kında harakete geçilmedense, tek taraflı olarak sol kanadın tümünün tenkiline gidilmiş, Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan Yurt ve Dünya kamu oyunun gayretlerine rağmen idam edilmişlerdir.

Balyoz haraketleri solun başına iniyor, Anayasa Profesörleri, İnkılap Tarihi Profesörleri, Sendikacılar, Türkiye İşçi Partisi yöneticileri, TÖS yöneticileri, öğrenciler ve en sonunda da 27 Mayıs'ın hazırlayıcısı eski öğrenci Liderleri bile eziliyor, işkence odalarını boyluyor. Tüm C.H.P. hatta Atatürk dönemi bile Sıkıyönetim İDDİANAMELERİNDE suçlanıyor, suçlanabiliyor.

12 Mart sonrası bildiğimiz kadarıyla 27 genç daha can vermişlerdir, bunların çoğuna İDAM veya silah elde İNTİHAR'dan başka kurtuluş yolu bırakılmamıştır.

Sola karşı yapılan baskı, aramalar, tutuklamalar, dayak sonunda yaşları dolayısı ile buna dayanamayanlar ölenler de vardır, eksik bir listesini ekliyelim:

Dünyaca tanınmış yazar Suat Derviş Baraner, birinci şubeye defalarca götürülmüş, hakaretler görmüş, Opera Sarayı yangınından bile suçlanmış, ölmüştür.

Yazar, tercüman Hasan Ali Ediz benzer muamelelere tabi tutulmuş, bir kalp krizinden ölmüştür.

Yazar Kemal Tahir, yasaklanmamış kitapları toplattırılmış, tazik görmüş, aynı şekilde ölmüştür.

Yazar, tercüman Sabahattin Rahmi Eyüboğlu, ilişkisi olmadığı bir T.K.P. provokasyonuna ithal edilmiş, yargılanmış, beraat etmiş, bir kalp

krizinden ölmüştür.

Yazar, tarihçi Profesör Mustafa Akdağ 141. inci Maddeyi ihlalden suçlanmış ertesi günü bir kalp krizi geçirmiş ölmüştür.

Fikir adamı, tercüman Rasih Güran dostlarının gayet iyi bildiği gibi aynı etkiler karşısında, kalbinde Sinan Cemgil'in acısı pencereden atlayıp intihar etmiştir. Bu liste daha çok uzatılabilir, THKP sanıklarından intihar eden tutuksuz genç teğmen, vaktinde tedavi göremeyen Hatice Alankuş, işkenceden çocuk düşüren genç analar, sakat kalanlar, çıldıranlar, örneğin falakaya yatırılmayı bir türlü hazmedemeyip ve kaçak ilaçlarımız sayesinde hayatı kurtarılan koğuş arkadaşım Emekli Yarbay Talat Turhan'ın enfarktüsten zor kurtarılması. Acılarından ölen sanık anaları, babaları, yakınları, felç geçiren Behice Boran'ın kocası tercüman Nevzat Hatko. İşkencede ölüp bilmediklerimiz...

Ayağı kesilen Kalpakkayanın nasıl öldürüldüğü çoğunluk partisinin sorusuna rağmen hâlâ açıklanmadı. **Bizim davamızda bile konuşmadığından ismini bile bilemediğimiz İDDİANAMEDE Hüseyin veya Metin diye ismi geçen genç, onu da Şubat ayından Kontr- Gerilla örgüdünde perişan halde görenler, yüzleştirilenler var, sonra da gelmişler «elimizden kaçtı» demişler, doğrudur oradan ancak bu dünyadan göçmekle kaçılabilir, kaçmak o anlamda mümkündür. Failli belli, kimliği biz sanıklarca bilinmeyen bir cinayet daha, «sizi sayı ile teslim almadık» diğer örgütün, çetenin bir cinayeti daha! (*)**

(*) Dava sonunda bunun «Metin» diye anılan *Ali Kayahan* olduğu iddia edilecek, tahkikatın derinleştirilmesi talebim reddedilecektir. (R.N.)

Dosyalarımızdaki yazışmalarda, örneğin benim için, Emniyet Müdürlüğü başlıklı 2401 sayı ve 26.1.1973 günlü yazı ile I. Ordudan gözaltına alınmam için emir istenmektedir. Ben Faik Türün imzalı bu emri de gördüm. Demek ki, her kişi için karşılıklı yazışmalar bulunmaktadır. Ayrıca Harbiyeye gider gitmez fotoğrafımız çekildi, onun da mevcut olması gerek. Erkut Selçuk'un ifadesinde (sahife 31) Hüseyin veya Metin ismi ile anılan, Süleyman Önen'in ifadesinde ve M. Üstüntaş'ın ifadesinde Metin olarak geçen, Ziya Ülgenciler'in ifadesinde de Hüseyin olarak isimlendirilen bu kişi yakalanmış, yüzleştirilmiş, sorgusu yapılmış, «kaçtı» dendiğine göre ellerinde ölmüştür. Birşey bilmediğinden, bilmediği bir örgüt ve kişiler hakkında kendisine kabul ettirilmek isenilen senaryo oyununa gelmediği için kahramanca, namusluca ölmüştür. Asıl ismi ve hüviyeti herhalde Kontr-Gerillada, Emniyete ve Adli Amirlikte mevcuttur. Dava bir senaryo olup onu tanımadığımızdan asıl ismi ile bu cinayeti meydana çıkartamıyorsak da Sayın Mahkemenizi ve Savcılığı göreve çağırıyoruz, bu konunun açıklanmasını talep ediyoruz. Şüphesiz dosyalarda Hüseyin namı diğer Metin ismi olmayabilir, ancak yakalanıp yok olan asıl kişi kayıtlardan kaybolamaz.

I — Erkut Selçuk ve Ziya Ülgencilerin ifadesinde bu kişi İstanbul bölge komitesi üyesi olarak geçiyor, neden Savcılık onun yerine bu komiteye M. İlker Gürkanı ikame etmiştir (İddianame S, 27), Neden Gürkan giderse Hüseyin yerimi alacak demiş (Sahife 28). İfadelerde böyle bir şey yok, İddianameye E. Selçuk'un Emniyet ifadesinden sahifelerce aktardığı halde bu önemli yeri nasıl at-

lamıştır.

2 — Erkut Selçuk'un ifadesinde Hüseyin namı diğer Metin diye geçen şahıs Süleyman Önen ve Mustafa Üstüntaş'ın ifadelerinde Metin diye geçmektedir. Bu konuda tahkikat neden derinleştirilmemiştir?

3 — Erkut Selçuk'un ifadesinden Ziya Ülgencilerin ifadesine bu hususun olduğu gibi aktarılması, aceleye gelen montajı açıkça meydana çıkartmaktadır. Kontr-Gerillanın tek güvencesi bu bu kişilerin Hüseyin namı diğer Metin'i tanımamış olması, işkence altında ismini senaryoya ithal etmemesidir, asıl dosyanın tahkiki öldürülen genci de, senaryoyu da meydana çıkartacaktır, tekrar Mahkemenin bu konuda Karar vermesini talep ederim.

BEN DURUMU NASIL DEĞERLENDİRMİŞTİM

Sayın Mahkemeye 15 Haziran 1969 günü tamamladığım «Atatürk ve Komünizm» adlı inceleme eserinden benim durum, tutum ve görüşümü yansıtan bir sahife okumak zorundayım, böylece ortaya attığım fikirlerin sırf dava için uydurulmadıkları, benim eski fikirlerim olduğunu göstermiş olacağım: «Burada 27 Mayıs devrimi sonunda Türkiyede gelişen sol haraketler üzerinde bir iki söz söylemek gerekmektedir. Sol'un eski kadroları faşist İtalyadan aktarılmış ve daha da şiddetlendirilmiş Kanun maddeleri yüzünden 27 Mayıstan önce Politik haklarından mahrum edilmişlerdi, 27 Mayıs Anayasası Sol haraketlere bir dereceye kadar imkân vermekle beraber bu eski kısıtlamaları kaldırmadı. Bu yüzden 1962 yılında T.İ.P.'in başına geçenler zorunlu olarak eski mücadelelerde

denenmiş olanlar arasında değil de özellikle basın alanında bu mücadelenin dolaylarıda isimlerini duyurabilmiş, bir örgüt içinde yetişmediklerinden aralarında fikir ve mücadele birliği bulunmayan, bireyci ihtirasları kabarık aydınlar arasından seçilmişlerdir. Ancak Sosyalizmin temel kitaplarının T.İ.P. liderlerinin iradesi dışında Türkçeye çevrilişi (1965-1969) ve de öğrencilerin ve halkın kitle eylemlerinin yürüyüşlerinin, grevlerin, boykotların, işgallerin başlayışı sosyalist bilinçlenmeyi hızlandirmış, 50 yılık bir sosyalist birikimin başına «hasbelkader» çöreklenenler ise bu gelişimi desteklemedense, yönetmedense «parti kapatılır» gerekçesiyle eylemde oportünist (çekingen, korkak), davranış olarak sekter (aşırı merkeziyetçi) tutumları ile hareketin bölünmesine, ufalanmasına, disiplinin yok olmasına yol açtılar. Bu durum bilinçlenen ve eylemde imtihanlarını veren genç kadroların doğmasını ve hakiki bir Sosyalist örgüdün kurulması özlemini, kesin ihtiyacını yaratmıştır. Bu örgüt oportünist yöneticilerinden arınmış, örgütleme yöntemlerini dönüştürmüş bir T.İ.P. olabilir.

Bunun yanında, sol hareketin içinde (fakat sosyalist eylemin dışında)ki küçük burjuva radikalleri ve sosyalist harekatin yanında ve içinde, kendi dışlarından gelişecek olan, oluşan «ikinci bir 27 Mayıs» haraketine dayanmak ve onunla işbirliği eğilimleri ve her cins, açık veya kapalı sağ ve sol sapmalar, oportünizmin ve reviziyonizmin çeşitleri ve kişisel ihtirasların ve çekişmelerin ve de hakim güçlerin haraketin içine sızdırdığı ajanlar ve provokatörlerin girift olarak kaynaştiği bir ortam meydana gelmiş bulunmaktadır. Örgüdü,

kitle eylemleri, eğitimi neşriyatı ile otoritesini ve disiplinini kabul ettirebilecek nitelikte bir Sosyalist partinin bulunmayışı çeşitli sol eğilimli dergilerin yazı kurullarının ve dernek yönetim kurullarının başıboş olarak önderlik kurmağa uğraştığı, çalıştığı, birbirini yıprattığı bir ortam yaratmıştır. Türkiye İşçi Partisinin sosyal, sınıfsal bir mücadelenin sonucu olarak değil de 27 Mayıs Anayasasının sağladığı olanaklar neticesinde kurulmuş bulunması bu oluşumun ve bölünmelerin şeklini etkilemiştir.» (R.N. İleri - Atatürk ve Komünizm» S; 344-346)

Aynı eserimde iki sahife sonra Türk ordusunun niteliğini açıkladıktan sonra «HALIHAZIRDA HİÇBİR DEVRİM VEYA KARŞI-DEVRİM BU KADROYU KARŞISINA ALAMAZ» diyor ve Ordudaki Kuvva'i Milliyeci, Atatürkçü çekirdeğin varlığına işaret ediyordum. Bu satırlarm 15 Haziran 1969 tarihini taşıdığını az önce belirttim.

Yukarıda «dışımızda oluşan» cuntasal radikal eğitimlerden bahsetmiştim.

12 Mart'a doğru hızla gelişen olaylar sırasında kişisel ihtiraslar, çekişmeler ve bunların doğurduğu sapmalar sonucu artık söz sahibi olmak niteliğini kaybeden T.İ.P. bir tarafa bırakılırsa, ne yazıkdır ki, kişi olarak Türkiye Solu dergisi yazı kadrosu dışında, her devrimci grup bir dereceye kadar cuntasal faliyetlere uzaktan, yakından bulaşmıştır ,diğer taraftan da yukarıdaki durum muhakemesi değerlendirilememiştir.

Kaldı ki, değerlendirilebileydi bile tutulacak başka yolar olduğuna pek inanmıyorum, çünkü iktidarı elerine geçiren güçler Sol'u yok etmekte kararlı idiler. Balyos tek taraflı, tek amaçla ine-

cekti, yapılan operasyonun ruhu bu idi. Ancak Ordunun içinde karşı güçler de mevcuttu ve bu denge hiç bir zaman kesin olarak bozulamadı, Endonezya örneği «Dev-Kurt» (Devleti-Kurtarma) planı uygulanamadı.

DURUM DEĞİŞİK OLABİLİR Mİ İDİ?

12 Marttan sonra banka soygunları, adam kaçırmalar ve buna benzer haraketler olmasaydı, Sıkıyönetim çağrılarına uyulsaydı durum pek değişik olabilir mi idi? Sanmıyorum.

Bir tarihci gözüyle «İstanbul Dev-Genç» İddianamesini incelediğimde çok şey öğrenmiş bulundum. Kontr-Gerilla denen kanunsuz örgütte de çok şey öğrendim.

Dev-Genç davasında açıkça görünmektedir ki, sanık gençler direnmeselerdi, kaçmasalardı, yine şimdikilerine benzer davalar, aynı ağırlıkta mahkûmiyetler kolaylıklar verilebilecekti, verilecekti. Ve bu tek taraflı olarak işliyecekti.

Delikanlılık çağında pırıl pırıl yüksek öğrenim gençliğine C.İ.A.nın öğütlediği faşist gruplar iktidarın desteği ile saldırıyor, 20'den çok şehit veriliyor, katiller kayırılıyor, bu gençler silahlanma zorunda bırakılıyor, çarpışmalar oluyor, bunlara karşı kanunun ön gördüğü tedbirler alınmıyor, ondan sonra da balyoz haraketi tarafların birine, meşru savunma durumunda bırakılmış olana iniyor, imha haraketine girişiliyor. Zaten ondan önce öyle bir ortam yaratılıyor ki, sol gruplar aralarında bir keskin devrimcilik yarışına sokuluyor, en keskin yazı yazan en keskin nutuk çeken en çok taraftar çekebiliyor, bunları yapanlar hakında da kanuni takibat yapılmayıp sırf bu yüzden iktidar-

lar bu gençlere yüzlerce yıl basın cezası verebilecek duruma giriyor, davalar vaktinde açılıyor ama tebliğat bile yapılmıyor. Örneğin Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesinde Nisan 1971 tarihinde yazdığım bir yazı için bir yıldan çok sonra bana tebligat yapılmıştır, Emniyet teşkilatı mahkemeyi bir yıl Sıkıyönetimde tutuklu olduğum bahanesi ile oyalamış durmuş, bu yalanı uydurmuştu, amaç mahkûm olabileceğim ortamı beklemek, bu yazıyı açılacak örgütsel bir davaya delil olarak ortaya atmaktı.

Sizin mahkemenizden delil göstereceğim. Dev-Genç davasında 13 Mart 1969 günlü işgal olayları hakkında Profesör Halil Vehbi Eralp tanıklık etmişti. Olayda öğrenci olmayan bir grubun Fakülteye hücum etmek istediğini, başlarında faşist Ufuk Şehri'nin bulunduğunu, öğrencilerin Fakültelerini savunduklarını anlatmıştır, Bozkurt Nuhoğlunun olaya mani olmaya gayret ettiğini belirtmiştir. Bunun üzerine bir sanık; söz alarak: «Mahkemenin diğer grup hakkında tahkikatı genişletmesini» istemiş, Sayın yargıç Ferruh Şenerdem: «Eğer o grup hakında dava açılırsa yargılarız» cevabını vermişti. Faşistler, öğrenci olmayanlar birlikte Üniversiteye saldırıyor, bazıları olayı yatıştırmak istiyor. Davası görülenler ise devrimci gençler, saldırıya uğrayanlar. İşte acı gerçek budur. (28.7.1973 günlü Cumhuriyet gazetesi).

Sıkıyönetimden sonra «haklarınızda tutarlı bir iddia yok, davalarınızı bir an önce bitirin,» demiştim. Nitekim Haziran 1970 olaylarından davaları bitenler beraat etmişlerdi. Yanılmışım. Davamızda Mustafa İlker Gürkan ele geçseydi ne hâle sokulabileceğini artık kendi deneyimle biliyorum.

«Eğer Mihri Belli işkence yazısını yazdıysa cesaretine hayranım, çünkü öyle bir meydan okuyuştan sonra yakalansaydı başına nelerin geleceğini görüyorum», sözlerimi Kontr-Gerillada yazdım ve zabta geçmesini istedim, kabul etmediler, burada geçiriyorum.

Başka bir taktik de uygulandı: Tutuklama, sorguya çekme, yargılama, serbest bırakma. Tekrar arama, tutuklama, serbest bırakma. Sonunda işkence gören genç adam her ne olursa olsun bu cendereye girmek istemiyecek, kaçacak, gizlenecek suç işlemiş olacaktır, onu barındıranlar suçlu sayılacak, hepsine birden örgüt ismi verilecek, elbette ilgileri olmayarak olaylara karışmış bu kişilerin çoğu işkence altında istenilen isimleri verecekler, ifade imzalayacaklar, ikrar ve tamamlayıcısı atf'ı cürüm ikilisi yeni davalar doğuracaktır. Terörün tırmanışı böylece tezgâhlanmıştır.

★

İnsanlar, hele gençler mücadelelerini kişisel olarak göremezler, zaten karşı-devrim tırmanışı kişisel bir olay değildir, böylece imhasına gidilen gençlik tabiatıyla haraketlerine teorik izahlar arayacaktı, bu izahlara göre de bir yol izleyecekti. Çok kez sonradan ideolojik kılıflar düşünüldü, kendi grupları ve eylemlerini haklı gösterecek, diğer gruplarla olan ayrılıkları belgeleyecek birer meydan okuyuş olarak nitelendirmekteyim bunları. Ekseri ideolojik farklar özde değildi, bunlar ayrılıkların nedeni olmamıştır, bu farklar değişik tutumların, davranışların, grup arkadaşlık münasebetlerinin sonradan doğru gösterilme gayretinden doğmaktaydı. Çoğu zaman bunları mücadele içinde ileri sürenler samimi idiler, ancak karşı grup-

larla özde farkları olmadığı nisbetle birbirlerine karşı eleştirileri, suçlamaları haksız ve aşırı sertti, bu durum asıl olguyu değiştirmez. konu bir meşru savunma konusuydu, karşıda kanunsuz, saldırgan bir Kontr-Gerilla örgütü vardı. Amaç faşist terörden sıyrılmak olanaklarını sağlamaktı.

Bu teorik arayışlar daha önceleri, cinayetlerin başladığı, solun bölünmeye yüz tuttuğu dönemde başlar, karşı-devrimin tırmanışı ile başlar. Somut şartlar, zaman ve zemin faktörleri kale alınmadan, gündelik mücadelelerin icaplarına çare bulmak zorunluğu ile gençliğin en zinde güçleri kendilerini böylece «şehirsel ve kırsal» eylemlerin içinde buldular. Belki de tesadüfî diyemiyeceğimiz bazı çevirilerin bunda etkisi olmuş olabilir. Gençler ne kadar yanlış, eylem şekilleri ve uygulayışlarına kendilerini kaptırdı iseler de, hiçbirinin yurtseverliğinden şüphe edilemez, bunu çokları kanlarını dökmekle isbat ettiler.

Gençler «**HALİHAZIRDA HİÇ BİR DEVRİM VEYA KARŞI - DEVRİM ORDUYU KARŞISINA ALAMAZ**» bilimsel verisini doğru olarak değerlendiremediler. Türk ordusu ile işkenceci bir Kontr - Gerilla çetesini ayırt edemediler. Türkiyenin somut şartlarını doğru değerlendirme olanakları da yoktu, çünkü herşeyden önce güçlü bir Parti halinde örgütlenmiş legal bir Sosyalist Partisi mevcut değildi, çünkü darbe indiğinde Sol'un bütün yayın organları kapatılmış, yazarları tutuklanmış veya yazı yazmaktan fiilen men edilmiş bulundular.

12 Mart cuntası Sol'u bu durumda bastırmış, can kaygusuna düşen yürtsever gençler delikanlılığın heyecanı içerisinde Türkiyenin gerçeklerine

uymayan bir mücadele şeklini seçmek tek alternativi içinde bırakılmışlardır.

Oysa stratejinin ana bir kuralına göre yenik bir güç taarruza geçmez, en az zayiatla geri çekilmeğe, zaman ve mekân kazanmaya bakar.

Asıl suçlu Türk gençliğinin en yurtsever kesimini bu yola zorla, çeşitli provokasyonlarla iteleyen gerici politik güçler ve onların arkasında gizlenen C.İ.A., yani Emperyalizmin çirkin yüzüdür.

MERKEZ KOMİTESİ PROVOKASYONU

Casus Elrom kaçırılınca Profesörler, Sendikacılar, Yazarlar, İşçi Partisi yöneticileri 19. Nolu liste ile rehine olarak Davutpaşa kışlasına götürüldük. Ertesi günü fotograflı listelerle teşhir edildim, adım «aranan şaki» oldu. Bir yıl sonra Eskişehir garında fotoğrafımı hayretle seyrettim, aynı şey Kozan adliyesinde başıma geldi, tanınıp yakalanmam işten değildi. Davutpaşa kışlasında insanca bir muamele gördüğümüz günlerde «büyük arama» yapıldı, dağıtılan «Aranan Kişiler» broşüründe ilk sahifede maktul Elrom'un büyük boy bir fotografı bulunuyordu. Son sahifesinde ise tek benim fotografım vardı. Ve Kanunsuz provokasyonlar devam edegelmekte idi.

8 Haziran 1971 günlü «Yeni İstanbul» gazetesinde:

«EŞKİYA ÖRGÜDÜNÜN GİZLİ İÇ YAPISI AÇIKLANDI «BÜYÜK ŞEF'E» KADAR HERŞEY BELLİ OLDU» manşeti atılmıştı. Altında El Fetih ve Vietkong'a bağımlılığımız ilan ediliyor; Sarp Kuray - Ertuğrul Kürkçü - Sinan Cemcil (öldürüldü) - Deniz Gezmiş - Mahir Çayan - Cihan Alptekin - Necmi Demir - İbrahim Öztaş (öldürüldü) kaydı

ile fotografları ve örgütsel oklarla bir şema halinde gösteriliyordu, en başta ise «büyük şef» soru işareti ile gösteriliyordu. Yazı şöyle idi:

«Fikir babaları Mihri Belli ile Dr. Hikmet Kıvılcımlı'dır. Bu arada yazar, matbaacı RASİH NURİ İLERİ... ile adlarının açıklanması sakıncalı bulunan kişiler harekâtın MERKEZ KOMİTESİNDE görünmektedir.»

İşte ben kendi ayağımla gittiğim Davutpaşa kışlasında gözaltında iken M.İ.T.'in Amerikancı kolunun monte ettiği provokasyon bu idi, oysa önce ben, sonra da teslim olmayıp yaklanan Şevki Akşit 27'şer gün gözaltında tutulduk ve serbest bırakıldık. Bir ifademiz bile alınmadan bırakıldık...

Provokasyon 1971'de ortaya atılmış, General Fuat Doğu'nun M.İ.T. başkanlığından uzaklaştırılması, General Kirtetepe'nin Emniyet Genel Müdürlüğüne getirilmesi konjonktürü içinde sönmüştür. Şimdi ise Faik Türün grubunun son iktidar gayreti süreci içerisinde aynı eski tertip tekrar ortaya çıkartılmış, ve yenilgisinden önce tezgâhlanan son davada Mihri Belli, Şevki Akşit ve ben karşınıza yeniden MERKEZ KOMİTESİ olarak hayali bir Partinin, hayali bir yan örgüdünün başına getirilmiş bulunduk; delil'i, emaresi, ikrarı bulunmayan bir Komite böylece iki yıl ara ile tekrar hortlatıldı.

★

Aslında vuku bulan bir iktidar mücadelesi idi. Bu iktidar savaşı Sunay, Tağmaç, Gürler, Batur, Eğicioğlu, Kayacan, Türün seviyesindeki bir iktidar savaşı idi, bu mücadelenin arka planında çeşitli Devlet kuruluşlarına sızmış bulunan C.İ.A.nın çok yönlü oyunları yer alıyordu, C.İ.A. bütün dünyada

olduğu gibi her ahvalde yenik düşmemek için çok koza birden oynuyor, parsayı toplamak istiyordu. İlk merhalede Atatürkçü subaylar, Sosyalist gençler ve savcının değimi ile «eski tüfekler» tasfiye edilmeliydi. Ancak gruplar üst seviyede adeta bir poker partisi oynamakta idiler, ezilenler ise bizlerdik.

Askeri güçlerin ve cuntaların çatışması sonucu eski Milli Birlik komitesi üyesi Numan Esin, General Celil Gürkan Kontr-Gerilla kanundışı örgüdünde falakaya yatırıldığında oyun zirve noktasına erişti, bardak taştı, kurallar çiğnendi. Yine de kesin bir savaş verilmedi, sadece başa güreşenler tekaüt edildiler, Rezaleti ayuka çıkan Kontr-Gerilla'ya, işkencelere artık «komünist uydurmacası» demek olanağı kalmamıştı. Oysa C.İ.A.yı sadece Kontr-Gerilla giysisi ile görmek büyük bir gaflet olur, Millici kanadı varsa da M.İ.T., Emniyet I. inci Şubesi, diğer nice örgütler, büyük şirketler, parti ve kuruluşlarda da elbette ki, C.İ.A. nın uzantıları vardır. Savcının değimi ile «Demokratik Sosyalist» Allendenin başına gelenler bunun en güzel bir örneğidir.

Şimdilik kaydıyla seçimsel bir düzeye dönüldü, hava yumuşadı, af dedikoduları çıktı, şunu da unutmamlı ki, bu af asıl eski Kontr-Gerillacıları ve ona bağlı kuruluşları sorumluluktan kurtarmak, «devri sabık» yaratmamak için gerekli bulunmaktadır. Şunu da unutmamalı ki, artık 9 Temmuz 1961 Anayasası yoktur! «Dev-Kurt» toptan imha planları artık iyice provadan geçmiş, törpülenmiş, fişler tesbit edilmiş, adresler kaydedilmiştir, C.İ.A.nın gerekli gördüğü güne kadar bu plan sadece ertelenmiştir. Ancak tarih gösterir ki, en iyi ta-

sarlamış planları etkisiz kılan sosyal faktörler de her zaman mevcuttur.

Özetliyelim: Vefa Poyraz — Bursa olayları, Kanlı Pazar.

Nihat Erim — Yurt çapında balyoz haraketi, hedefi bütün sol, T.İ.P.liler, öğretmenler, öğrenciler, Demokrasi, 27 Mayıs Anayasası...

Faik Türün — Terör'ün tırmanışı, Kont-Gerilla...

24.8.1973 günlü Hürriyet gazetesinde Türün: **«Önce yasama organı görevini yaptım, yani yasa koydum... İstanbul gibi bir yerde yasama, icra, yargı, yapan bir kuruluşun başı idim»**, diyebilmiştir. Kont-Gerilla'da tezgâhlanıp Sıkıyönetim Mahkemelerinde sonuçlanan bir komplo karşısındayız. Yargıçlar ve mahkeme üyeleri emir kumanda zinciri ile, dosyalarla ve de vicdanları ile sınırlı bulunmaktadırlar. «Sabotaj» davası ile utanç senaryosu çöktü, bu iyi bir işarettir. Ancak bir adım daha atmak şarttır. C.M.U.K. 153 üncü Maddesi:

«Savcı bir suçun işlendiği zehabı verecek bir hâle muttaki olur olmaz işin hakikatini aramaya mecburdur», şeklindedir. Faik Türün'ün bu samimi ikrarı karşısında Sayın Savcılığın Faik Türün'ü 146/1 Madesine göre muameleye tâbi tutması, hiç olmazsa bu ihbarımı. C. Savcılığına iletmesi zorunludur.

Davamızm da bu itiraf muvacehesinde tekrar incelenmesini dilerim. Biz Türün Kanununa göre değil, sadece Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarına göre yargılanabiliriz, sorgumda bu yönden de GÖREVSİZLİK kararı verilmesini talep ediyorum. İddianamemiz Türün Kanununun son ürünü olarak Tarih'e geçecektir.

— B —

İFADELERİN ve İDDİANAMENİN TAHLİLİ

YARIDA KESİLEN BİR DAVA

Şimdiye kadar İddianamemize genel olarak cevap vermiş bulunmaktayım. Artık somut, kişisel iddialara geçebiliriz.

İddianamede hakkımızda ciddi bir delil, bir belge göremedim. Bazı okul talebeleri, bazı öğretmenler yasaklanmamış romanlar okumuşlar. Ekonomi Politik kitabı ve diğer kitapları eleştirmişler. Belki de aralarında yurt sorunları tartışmışlardır.

Bazı öğretmenler Halkevlerinde seminerler tertip etmişler, bedava kurslar açmışlar.

Bazı kişilerin de gizli neşriyat yayınladıkları iddia ediliyor, ben hiçbir tanesini görmemiştim, niteliklerini bilmiyordum. Ancak İddianamenin 80 ilâ 94 üncü sahifelerinde aktarılmış olanları okudum, suç unsuru teşkil edebilecek pek bir şey göremedim. «Özeleştiri» zabıtlara göre Enver Avcı'da yakalanmış Kontr-Gerilla örgüdünün Harbiye Kışlasındaki lokalinde bana bazı yazılar gösterdiler, hatırlayabildiğim kadarı ile idianamede yok, demek ki, onlarda suç unsuru bulunamamış. Oysa ben meslek icabı olarak, yayınevi sahibi olarak istediğim yayınları yapabilirdim, araç sağlıyabilirdim. Bu da örgüt iddiasının geçersizliğini ve hele benim dava ile ilişkim olmadığının delilidir.

Ankara'da görülen Vahap Erdoğdu ve arkadaşları davasında bizim sanıklardan bazılarının ismi geçmektedir, ayrıca Ankaradaki davada «özeleştiri» denen belge yurt dışında yayınlanan «Yurtsever» adlı dergiden naklen okunmuş, bu derginin

P.D.A. «Şafak» İddianamesine göre o örgüdün organı olduğunu görmekteyiz. Hakiki «özeleştiri» mevcutsa bu belgenin dosyaya konması şarttır. İstihbarat yönü güçlü olan haftalık bir dergi 20-26 Ağustos 1973 tarihli sayısında H.H. imzalı bir mektup yayınladı, bu yazı davamızla ilgili açık bir provokasyondur. Ne yazıktır ki, M.İ.T. tarafından çeşitli provokasyonlara muhatap olan Sayın Bülent Ecevit ve Cumhuriyet Halk Partisi'nin kendisi, bu tür provokasyonlara alet olmaktadır. Kendisi iftiraya uğramış olmanın ne olduğunu bilen, başkalarına yapılan iftiralara aracı olmamalıdır her halde. Bu ne dürüst ne de etkin bir savunma sistemidir, hele sözü geçen kişi, yani Mihri Belli cevap verecek durumda bulunmuyorsa.

İddianamede ayrıca hiçbir maddi delile dayanmayan bir iddia vardır, güya ele geçen, meydana çıkan Haziran Haraketi örgüdünün üstünde bir de GİZLİ PARTİ bulunuyormuş. Ne gariptir ki, zehir hafiye Kont-Gerilla örgüdü bu parti hakkında hiç bir somut delil ve bilgi elde edememiştir.

İddianameye göre Töb-Der, yani öğretmenlerin büyük bir kesimini temsil eden öğretmenler derneği bu Partinin yan örgüdü ilan edilmektedir. Halkevleri dahi bu partinin bir uzantısı haline getirilmiş, Spor Kulüplerine bile el atılmış.

Dev-Genç, Dev-Lis derken öğrenciler, liseliler ve diğer gruplara bağlı gençler dahi Partinin kontroluna girmiş.

Bir de işçi kesiminden söz edilmektedir, meydana çıkartılmamış olacak ki, iddianamede ismi var kendi yok.

İstanbul İl Bölge Komitesinden söz edilmekte, ve diğer illerdeki teşkilatın varlığı ima edilmekte-

dir. Ayrıca İddianamede bir kısmı yönetici olan 161 örgüt komiteleri üyesinin ismi geçiyor ki, bunlar sanık bile değil, bunlardan 38 tanesi öğretmen, 26 tanesi işçi, 43 tanesi yüksek tahsil öğrencisi, 37'si liseli... Sayın savcı bunlar için de bir kılıf uydurmuş, kendilerini «topluma kazandırabilecek kişi» olarak ilân etmiş.

Bütün bunları sıraladığımın nedeni, Faik Türün döneminde büyük bir provokasyonun tezgâhlandığını göstermek içindir politik hava dönünce de koca dağ bir fare doğurmuştur. Koca senaryodan karşınızda kalan 36 tutuklu sanıktan ibarettir. Oysa Kontr-Gerillaca uydurulduğu aşikâr olan ifadelerin birinde sadece İstanbul İl örgüdüne dış kaynaklardan 10.000 lira aylık para tahsis edilmiş bulunmaktadır. Halbuki bütün diğer ifadelerde parasızlıktan, para temini için iş bulmaktan, 10 liradan, 50 lira teberru toplanmış olmaktan söz edilmektedi, işte Kontr-Gerilla örgüdünün bir tutarsızlığı daha.

Görülüyor ki, Türün cuntası az daha devam edebilseydi Cumhuriyet Halk Partisi bile bir yan örgüdümüz haline gelmek üzereydi. Mizah edebiyatı sanmasın İddianamenin 94'üncü sahifesinde Mihri Belli'ye yakıştırılan aşağıdaki cümle yer almaktadır:

«Türkiye solundaki bölünmelerin 12 Mart öncesine kıyasla anlamını geniş ölçüde yitirişini, Kızılderede Ordusunun da, CUMHURİYET HALK PARTİSİ'DE omuz omuza ölüme göğüs gerişlerine, halkın kurtuluşu davası uğruna güçleri yettiğince kahramanca öldürülen, zindana atılıp idâma mahkûm edilen devrimcilerin şu veya bu çevreden oluşunun, ona karşı taşımakla yükümlü olu-

nan dayanışma duygusunu etkiliyemiyeceği.» (İddianame S: 94)

Diyelim ki, savcı THKP diyeceğine «Cephe» demiş olsun, kâtip de «Cephe»yi C.H.P. anlamış bulunsun ve gayretkeşlik edip Cumhuriyet Halk Partisi diye yazsın; olabilir, ancak İddianamede Sayın Savcının imzası bulunmaktadır, üstelik kendileri Mahkeme huzurunda İddianameyi okurken yine «Cumhuriyet Halk Partisi diye okudu, kimsede itiraz etmedi. Zaten C.H.P.yi suçlamak Askerî Savcıların eski bir alışkanlığı haline geldi.

Sayın Mahkeme heyeti, düşünün bir kerre aleyhimdeki bütün deliller suç olmayan fikirlerim ile suç sayılan bazı polis, belki de savcı ifadelerindeki ikrarlardan, en doğrusu atfı cürümlerden ibaret, Sayın Savcı böyle bir iddianame yazabiliyor ve okuyabiliyorsa, işkence altındaki, veya işkence psikozundan kurtulmamış bir sanık ifadesinde neler yazabilir. Böyle ifadelerin ne gibi delil değeri vardır.

İ K R A R

Karşınızdaki dava, hele beni ilgilendiren kısmı ile sadece ikrara, en doğrusu başkalarının ikrarlarına, yani atfı-cürüm'e dayanmaktadır.

Oysa ANAYASA MAHKEMESİNİN 19. 8. 1971 gün ve 1971/41 sayılı kararı uyarınca:

1 — Hiç bir yan delile dayanmayan teyp bandlarının delil olarak kabulüne imkân yoktur.

2 — M.İ.T. ajanlarının raporları delil niteliği taşımazlar.

3 — 353. Sayılı Kanunun 96. ncı maddesine göre sanık suçunu ikrar etse dahi vakıanın özünün tahkiki gerekir, aksi halde kavli mücerette

kalır.

4 — Dava dosyasına delil olarak konan bir belgenin pek sağlam bilgi ve dayanakla mücehhez olması zaruridir. Raporların bizzatihi kıymet ve itibarına gelince, kabulû zarurî olan husus raporların delil olarak dava dosyasına konamıyacağıdır. Olayı takip eden rapor delil olarak kabul edilmek üzere değil, soruşturmanın takip edeceği istikamet, delilleri ne suretle toplayabileceğini tayinde kullanılmak üzere ithal edilirler.

5 — Şahidin politik görüşü, itham gayretinde bulunması şehadetini hükümsüz kılar.

6 — Sanığın İKRARININ delil kabulünde yan ve diğer delillerle teyid edilmesi şarttır. Yan deliller vicdanî kanaat uyandıracak nitelikte olmalıdır. Sanıkların EMNİYETTE ve ASKERÎ SAVCILIKTA alınmış ifadeleri İKRAR yanında ATF'I CÜRÜMDE BULUNMALARI neticeye varmağa elverişli değildir.»

ANAYASA MAHKEMESİNİN bu kararına göre, Kontr-Gerilla ifademde ikrar olmaması karşısında, hakkımdaki hepsi rivayet sigasındaki atfı cürümlere dayanan başka kişilerin ikrarlarının delil ve kuvvetli belirti sayılamaması, davaya dahil edilmemem gerekirdi. Kaldı ki:

T.C.K. ve Ceza hukukumuz İtalyadan aktarılmış bulunmaktadır. Ünlü İtalyan cezacısı Manzini «İkrar şehadet karakterini taşımaz, serbest değildir» şekildeki Usul Kanunu maddesi üzerinde ısrarla durmaktadır. Türk Ceza M.U.K. ise Emniyet ifadelerine o derecede önem vermez ki; ancak: «Sanığın hakim tarafından tanzim kılınan zabıt varakasındaki ifadesi ikrarına DELİL olmak üzere

okunabilir» kuralını koymuştur. (Madde: 247). Emniyet ifadesinin okunması bile söz konusu olamaz.

Ceza hukukunda ikrardan her zaman serbestce dönülebilir (Diethelm s: 27; Manzini III, S: 335, 418), bu durum yeni delil değerlendirmesini zarurî kılar (Diethelm S: 27), delil değerini asgariye indirir (Montebeno s: 95). İkrar bir iddiayı tek başına sübuta vardıramaz (Carrara: Programa del Corco di diritto criminale 1924). İkrarın geçerli olması için:

1 — Suçun maddi unsurlarına ait delillerden sonra gelmelidir.

2 — Yargıç önünde olmalıdır.

3 — Direkt yoldan olmalıdır.

4 — Cebirle olmamalıdır

5 — Açık olmalıdır.

6 — Geri alınmamalıdır, hille ile elde edilmemelidir.

353 Sayılı Yasanın 156. ncı Maddesine göre: «Sanığın Askeri Savcılıktaki ifadesi ikrarına delil olarak okunabilir» denmektedir; yani ikrar delil değil olsa olsa kanıttır. Aynı yasanın 83. üncü Maddesine göre de: **«Sanığın evvelce ifadesi alınmış olsa bile, ağır cezalı işlerde savcı tarafından herhalde sorguya çekilir.»** denmektedir. Bu Maddeye göre dosyamızdaki savcılık ifadelerinin çoğu gayrı mevcuttur, yoktur. (Emniyet ifademi kabul ediyorum, kısmen kabul ediyorum,) gibi ifadeler alınmıştır ki, bunlar savcılık ifadesi niteliği taşımazlar, kaldı ki, bu açıdan benim durumum incelenirse görülür ki; 1 — Benim ifademde değil Merkez Komitesi, örgüt sözü bile yoktur; 2 — Beni suçladıkları

iddia edilen kişilerin savcılık ifadelerinden S. Önen, Enver Avcı, Şükrü Ceyhan Erkut Selçuk, Ziya Ülgenciler'in ifadelerinde Merkez Komitesi sözü yoktur, benim ismim yoktur. Diğer ifadeler de böyledir, derhal re'sen tahliyem gerekir.

Üstelik 96. ncı Maddeye göre «Askeri Savcı ikrara rağmen öz olayı araştırmalıdır.»

Birkaç içtihat daha arzedeceğim:

a) Yargıtay Ceza Kurulunun 29.10.1963 günlü kararı. (İlmî ve Kazaî İçtihat Dergisi, Sayı: 964-2007):

«Sanığın tekbaşına ikrarı kendi aleyhine tek başına kanıt olamaz.»

b) Ankara Sıkıyönetim 1 Nolu Askeri Mahkemesi, 20.9.1972 gün, 1972/258, 21 Karar sayılı ilâmında «Sanıkların polisteki ifadelerini inkâr ettikleri ve bu ifadelerin baskı altında alındığı beyanları, dinlenen şahit polis memurlarının da polisteki ifadelerini tekrardan ileriye geçen ve sanıkların gizli cemiyet halinde çalıştıklarını ispata yarayacak herhangi bir beyanda bulunmadıkları polis tarafından alınan ifadelerin diğer delillerle teyid edilmemiş olması sebebiyle bu ifadelere itibar edilmemiştir. Esasen polisteki ifadeler sanıkların birbirine ATFI CÜRÜMDE bulunmalarından ileriye geçmemiştir.» denmektedir.

c) Askeri Yargıtay 3. üncü Dairesi, 24.1.1967 gün, 1967/35 Esas, 1967/30 Karar sayılı ilâmında şu içtihat yer almaktadır: «Cezada yargılama usulünün başlıca esaslarından bir tanesi dava konusu suçun işlenmiş olup olmadığının kesin şekilde anlaşılmasına yarayacak suç delilleri toplamak olduğu cihetle sanığın itiraf etmesi halinde dahi öz va-

kanın soruşturulması kanunî bir mecburiyettir.» Aynı Daire 19.1.1971 gün. 1971/15 Kararı ile bu içtihatı yenilemiştir.

d) Yargıtay Ceza Genel Kurulu 25.10.1963 gün, 64 Esas, 1963/2807 Karar sayılı ilâmına göre:

«Duruşmadaki ikrar ise her delil gibi hakimi bağlamaz. Vicdanî delil sisteminde bütün deliller serbestçe takdir edilmekle beraber, sanığın kendi aleyhindeki beyanları tek başına delil olmaması bir teminat teşkil eder.»

e) Yargıtay Ceza Kurulu 28.10.1963 gün, 46 Esas, 1963/43 Karar sayılı ilâmında: «Oldukça teferruatlı ve iddialara uygunca itiraf ise, yalnız başlarına kaldıkça çalınmış eşyanın sanığın yanında veya söylediği yerde ele geçirilmiş olması tanık görüşü gibi başka delillerle de desteklenmedikçe tam bir vicdan kanısı verecek nitelik ve kesinlikle delil olarak alınmaları imkânı yoktur.»

f) Yargıtay 1. nci Ceza Dairesi 17.4.1953 gün ve 892 Esas, 1953/1734 Karar sayılı ilâmında: «Sanıklar hazırlıktaki ikrarlarının zorlamağa dayandığını iddia eylediklerine göre zabıta memurları hakkında soruşturma yapılıp yapılmadığının ve sonucunun tesbiti gerekir.» şeklindeki içtihatları hep aynı doğrultudadır.

Ceza Hukukunda Esas Kural KUŞKUNUN BİLE SANIĞIN YARARINA YORUMLANMASINI AMİRDİR.

İkrar için bu söylediğimizden sonra ATFI CÜRÜMÜN Kanıt olamıyacağı ortadadır.

Benim «Emniyet İfadesi» diye adlandırılan düzmece ve her bakımdan Kanunsuz ve Usulsuzca

alındığı sabit olan Kontr-Gerilla ifademde suç unsuru yok ise de, ve kısmen ağzımdan, notlarımdan, kitap ve yazılarımdan, kısmen de Polis arşivlerinden aktarılmış bulunuyorsa da, hayat hikâyem dışındaki genel bilgilerin tümünü ve de savcılık ifademi reddediyorum. Ancak direnişim karşısında, sıhatım pahasına «Merkez Komite», «gizli parti», «örgüt», «Haziran Hareketi» ve de «atfı cürüm» kapsamadığından tekrar okunup zapta geçmesini talep ederim. Kaldı ki, bu ifademin son cümlesi tümünü çürütmektedir, ifadenin kendi ağzımdan alınmadığının maddi delilini vermektedir.

Ayrıca İşkence altında, gözü bağlı, prangalı, üç kalp krizi geçirtilerek alınan ifademi yazan, Harbiye Kışlasında bulunan illegal gizli örgüt hakkında söylediklerimin ihbar sayılmasını, Askeri Savcılıkça haklarında soruşturma açılmasını talep ederim.

Kaldı ki:

1 — İfadem alınıp imzalandıktan sonra altına ismi yazılıp imzasını koyan Emniyet 1. Şube Komiser Muavini Mete Altan'ın 12.3.1973 günlü ifademdeki imzası ile örneğin aynı dava dosyasındaki 11 Ocak 1973 günlü Şükrü Ceyhan'ın ifadesinin 22 sahifesi altındaki aynı kişinin imzası bambaşkadır, fotokopileri elimizdedir. Bu cihetin de tahkikini talep ederim. Bu durum bile Kontr-Gerilla ifadelerinin düzmeceliğini ispata yeterlidir.

2 — Arama zabıt varakasında imzası bulunan 1. Şube polislerinden Salim Gören, Tuğay Ayman ve Celal Demirtaş başımı kapatıp beni siyah bir Volkswagen'le Harbiye Kontr-Gerilla örgüdüne götürdüler, onların da yeminli olarak ifadelerinin

alınmasını talep ederim, çünkü insanların namus ve şerefine inanmak istiyorum.

3 — 14.2.1973 günlü, bana sonradan Harbiyede gece yarısı imzalatılan «üst arama zaptında», 15 idizi numarasında, «Genel Kurmay Başkanı Orgeneral Faruk Gürler tarafından Rasih Nuri İleri'ye gönderilen teşekkür mektubunun» üzerimde bulunduğu yazılıdır. 12 Mart günü Harbiyeden çıkışımda imzalanan iade edilen eşyalar listesinde bu mektup mevcut olduğu gibi, aynı gün Gayrettepede yazılan zabıtta ve defterde diğer eşyalar meyanında mektup zikredilmektedir. Oysa 13 Mart günü Gayrettepeden çıkarken imzaladığım «iade olunan eşyalar listesinde ve defterde bu mektup bulunmamaktadır. Sorgu sırasında belgelerin iade edilmediği malum olduğuna göre zabıt ayrıca sahtedir, tahkikini ve mektubun iadesini talep ederim.

4 — Dosyada yer alan «Gizli» kayıtlı 26 Ocak 1973 gün ve 2401 sayılı Şükrü Balcı İmzalı yazıda: Şükrü Ceyhan ve Enver Avcı'nın ifadelerinden Haziran Haraketi Merkez Komitesi üyesi olduğum anlaşıldığı, yazılıdır. Oysa, 22 sahifelik Şükrü Ceyhan'ın Polis ifadesinde ismim geçmemektedir. Gizli ikinci bir zabıt olması gerekmektedir, onun da dosyaya konulmasını talep ederim.

5 — Nihayet dosyadaki belgeler arasında 21.6.1973 günlü Hazırlık soruşturması, yani sanık Bekir Yıldırım ve sanık Kâzım Işık'ın soruşturması ve soruşturmalarla İddianamede Hakim Bnb. Metin Yurdabak imzası bulunmaktadır.

Oysa aynı dosyada bulunan 22.6.1973 gün, 1973/2302 Kayıt, 1973/190 Kararda, aynı sanık-

lar hakkındaki tutuklama ve serbest bırakılma kararında, 2. Nolu Askeri Mahkeme Başkanı Hakim Bnb. Metin Yurdabak'tır; 25.6.1973 gün ve (1973/189 MY) Sayılı aynı Kâzım Işık'ın serbest bırakılmasına karşı itiraz talebinde yine Hakim Bnb. Metin Yurdabak ismi görülmekedir.

Vakıa davamızla ilgili tek garabet bu değildir, örneğin Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem Almanya dönüşünde: «Mihri Belli üç yerde birden görülmekte ve kendisini kamufle ederek Türkiye aleyhinde propaganda yapmaya devam etmektedir. Estetik ameliyatla üç Mihri Belli vardır» diyebilmiştir. (3.8.1973 Milliyet).

İki veya üç Hâkim Bnb. Metin Yurdabak yoksa bu yönden de İddianamenin düşmesi, geçersiz sayılması gerekir.

İFADELER

Hakkımdaki ifadelerden:

Erkut Selçuk'un ifadesi 23.2.1973 günlüdür, yani ifadesinin imzalandığı gün 9 gündür İŞKENCE altında idim. **Ondan sonra işkence 17 gün daha sürdü**, ve üç kalp krizi geçirdim. Oysa, ilk kez 5 Kasım 1973 günü Mahkeme salonunda gördüğüm Erkut Selçuk'un zora dayandığı açık olan bu ifadesinde aynen:

«Haziran Haraketinin bağlı olduğu ve İLLEGAL FAALİYETTE BULUNAN BİR PARTİ VARDIR ve bunun varlığını, ismini tam olarak bilecek şahıslar Mihri Belli Şevki Akşit, RASİH NURİ İLERİ, Mustafa İlker Gürkan'dır», (ifade Sahife: 25) denmektedir.

Kontr-Gerilla bu ifadeyi uydururken hangi

partiden söz etmek istemekteydi? Türkiyedeki Sol haraketlerin tarihçisi olarak, bu tuzağı çözümlemek benim için hiç de zor değildir. Ankara Garnizon Komutanlığı 2. Nolu Askerî Mahkemesinin 1953/17 Esas, 1954/3 Karar sayılı «Esbabı Mucibeli Karar'ında MİHRİ BELLİ (*) Türkiye Komünist Partisinin üç kişilik Merkez İcra Komitesi'nin üyesi olmakla hüküm giymiştir. Şevki Akşit'in de aynı Kararda önemli bir yeri vardır Buna göre bu ifadeyi Erkut Selçuğa imza ettirenlerin, o dönemde, ne biçim bir provokasyon tasarladıkları apaçıktır.

Yine aynı ifadede, «EGER KURULMUŞ BİR İLLEGAL PARTİ MEVCUT İSE BUNDAN HABERİ OLACAK ÜÇÜNCÜ ŞAHIS RASİH NURİ'dir» denmektedir. (Sahife 31).

Ve ben yukarıda söylediğim gibi daha 17 gün işkence altında kalacak, geri getirilmekle süreklice tehdid edilecektim. Bu şartlar altında karşınıza sağ olarak çıkabilmiş olmam herhalde büyük bir şansdır.

1 — **Süleyman Önen,** davadan önce tanıdığım üç tutuklu sanıktan biri, oğlumun okul arkadaşıdır. O da ifadesinde «Rasih Nuri İleri'nin haraket içinde ÖNEMLİ BİR YERİ OLABİLİR» diye söylemek zorunda bırakılmıştır. Oysa aynı ifadesinde, bir çeviriden dolayı, lehteki bilirkişi raporuna rağmen oy çoğunluğu ile mahkûm olunmam karşısında ve kararın yargıtayda bozulması olanağına rağmen: «kendisi duruma göre teslim olacağını veya İLLEGALİTEYE çekileceğini» kendisine

(*) Diğer iki üye Zeki Baştımar ile (Zileli) Halil Yalçınkayadır. (R.N.)

söylediğimi yazıyor. Çok saf bir Merkez Komitesi üyesi imişim meğer. Kaldı ki, illegal bir partinin «leğal» ve tanınmış Merkez Komitesi üyesi olmak çok ilgi çekici fakat mantığa sığmayan bir durumdur, bu hususun kendisine sorulması gerekir. Kendisi evime gelmişti, Fakültesinde Yayınevimin kitaplarını satacak bir Kooperatif veya olanak olup olmadığını sordum, inceleyip cevap vereceğini söyledi, bütün ilişkimiz bundan ibarettir, kendinden sorulmasını rica ederim. Ancak şimdiden şukadarını açıklıyayım ki :

A — Bende örgütle ilgili olduğu iddia edilen «özeleştiri» dahil, hiç bir belge bulunmamıştır; kaldı ki, aramada el konulan kitap ve belgeler hakkında zabıt tutulmasını ve zabtı imzalamamı evde, sonra da dilekçe ile Selimiye Tutuk Evine talep ettim, hâlâ bu kanunî zorunluk yerine getirilmemiştir.

B — Mustafa İlker Gürkan'la randevularım tesbit edilmemiştir, ancak işkence altında kabul ettirilmişlerdir. Oysa gizlememe hiç bir gerek yok, kendisini Sıkıyönetim Mahkemesinden BERAAT'inden sonra gördüm konuştum, kendisini bana gelmek üzere iken gördüm. Kontr-Gerilla ifadem bundan galattır, teyp tapeleri getirilirse bu randevu senaryosunun dayak altında nasıl parça parça monte edildiği görülecektir. Kaldı ki, ifademde geçtiği şekliyle ve hele Savcılıktaki açıklama sonunda «bilip de haber vermeme» suçunun dahi bulunamıyacağı apaçıktır. Ayrıca her hal'u kârda «sayın muhbir vatandaş»lardan değilim, bunu Kontr Gerilla örgüdünde açıkça belirttim. M.İ. Gürkan Sıkıyönetimce tutuklanmış sonra TAHLİYE EDİLMİŞTİ, örneğin 4-5 defa aranan Işıtan

Gündüz'ü her defasında yolda görmüştüm, tutuklanıp serbest bırakıldığını söyledi, kaldı ki, arandığının bile farkında değildim. Önce söylediğim gibi Davutpaşa kışlasından serbest bırakıldıktan bir yıl sonra kendi fotografımı - Eskişehir garında ve Kozan adliyesinde - görmüştüm. Böylece çok defa kimin aranıp aranmadığı belli olmuyordu.

Olayın tek tanığı olarak Süleyman Önen gösterilmektedir, yalan söylemesine sebep olmadığına göre sorgu ifadesini şimdiden kabul ediyorum. Kaldı ki, Savcılık ifadesinde böyle birşey yoktur.

2 — **Enver Avcı**, kendisini tanımam, İfadesinde: «Örgütleme çalışmalarına eski tüfeklerin büyük bir rol oynadığını biliyorum. Bu eski tüfekler Mihri Belli, Şevki Akşit, ve Rasih Nuri İleri olduğunu tahmin etmek zor olmasa gerek» (Sahife: 8) ve de: «Rasih Nuri İleri: Haziran Hareketi ile teması olduğunu biliyorum. Kendisinin Merkez Komitesinde görevli olabileceğini TAHMİN ediyorum (Sahife: 14) Tarihsiz ifade. Tahmin, temas gibi müphem deyimler, Savcılık ifadesinde yine birşey yok. Gerekirse Sorgusunda sorulabilir.

3 — **Erkut Selçuk**; Provokasyonu belirtmek için yukarıda aktardığım hayalî beyanlarından başka Aydınlık Sosyalist Dergiden bir grubun (Mahir Çayan grubu olabilir) bizi Cuntacılarla işbirliği ile suçladığını söylüyor. Sıkıyönetimde her grup ve davada askeri kişiler bulunmaktadır, askerlerle ilişkiler olabilir. Ancak bizim iddianamemizde bu tür bir yakıştırma bile yapılamamıştır. Ta, 1966 yılında, birçok kitaba aktarılan «YÖN» dergisindeki bir cevap yazısında, sivillerin cuntacılık eğilim ve ilişkilerine karşı çok sert bir polemik yapmıştım, o gün bu gün aynı görüşü sürelice

savunan bir kişi olarak bu gibi bir isnada kesinlikle karşı çıkarım (*).

Bu iddianın kökenini açıklıyayım. 29/30 Ekim 1970 günlü son T.İ.P. büyük kongresine paralel olarak Ankarada bir sinemada T.İ.P. delegelerinin düzenlediği Kutultayda ilk olarak Yusuf Küpeli bu iddiada bulundu, en doğrusu Türk Solu dergisinde Sayın Suphi Karaman'ın baş yazılar yazdığından, Sami Küçük, Kadri Kaplan, Mucip Ataklı gibi Milli Birlik Komitesi üyelerinin yazılar yazdığından dolayı Mihri Belli'ye karşı ve dergiye karşı sert bir eleştiride bulundu, Mihri Belli salonda yoktu, derginin eski bir yazarı ve tarihçi olarak söz aldım Türk Solu dergisinin ilk döneminin savunmasını yaptım, bu derginin kuruluşu sırasında Sosyalist bir dergi olarak kurulmadığını, bir cephe dergisi olduğunu belirttim, derginin niteliğini ve rolunu açıkladım, oysa dergi ile çok önce ilişkimiz kesilmiş, sonradan da dergi kapanmıştı.

Bu konuşmama ait bandın tapesinin ve ertesi günü yaptığım konuşmanın band tapesinin Ankara Emniyet Müdürlüğünden veya Ankara Dev-Genç Davası dosyasından savunma delili olarak getirilmesini talep ederim.

Cuntacılığa her zaman karşı çıkmışımdır. Kaldı ki, askerler bir darbe yapmak isterlerse bunun için izin veya icazet istiyecek değildirler, ve Türkiyede halihazırda buna karşı gelecek sivil bir müessese mevcut değildir.

4 — **Yılmaz Elmas**, davadan önce tanıdığım ikinci kişidir. Hakkımdaki Emniyet ifadesi doğrudur. Ancak kendisi tutuklandıktan sonra Selimiye

(*) Cilt I, (s. 33-40) Yön tartışmaları.

tutuk Evinden tekrar Harbiyeye götürülmüş ve üç ay orada tutulmuştur, o sırada yeni bir ifadesi varsa dosyada bulunmamaktadır. Tek unuttuğunu, en doğrusu önem vermediği taraf şudur: 4 veya 5 öğretmenle birlikte bir gün evime geçmişolsuna gelmişler, bana kitap imzalatmışlar ve kitap satın almışlardı, diğer ifadelerde geçtiği için zikrediyorum.

Bir de oğlumun gayretkeşliği üzerine bana tutulan Avukat konusu vardır. Töb-Der İstanbul Kooperatifinde Yayınevimin kitapları satılırdı, alacağım da vardır. Ancak Avukatın kimin tarafından tutulduğunu bilmediğimden Sayın Avukat İrfan Işık'ı M.İ.T. tarafından yollanılmış sandım ve soğuk karşıladım, kendisinden giyaben özür dilerim. Bu haraketimin nedeni bana Süleyman Üstün'ün ismini vermesi oldu, oysa ben bu kişiyi şahsen tanımam, ondan (dolayı) şüphelendim.

5 — Ziya Ülgenciler, Sayın Mahkeme heyeti ben bir tarihçiyim, ihtisasım siyasi davaları incelemektir, nitekim evimde yapılan aramada «Le procés de Traitcho Kostov» davasına ait kitaba da el konmuştur. Selimiye kışlasında tanıdığım bu genç davamızın son sanıklarındandır, hakkımdaki ifadesi 19.4.1973 günlüdür, artık - şimdiki İddianamenin çerçevesinde - tahkikat bitmiştir. Bu yüzden ifadesinde önceki ifadelerin bir montajı yapılmıştır. Tek eklenen yenilik, Kontr-Gerilla'da işkence altında öldüğüne emin olduğum Hüseyin adındaki tanımadığım şahsa yapılan atıfdır. İfadenin tümü bir senaryoya benzemektedir. Kaldı ki, sanık savcılıkta bu hususları reddetmiştir..

(*) Ölen'in Hüseyin olmayıp Metin ismi ile İddianamede ismi geçen Ali Kayahan olduğu sonra anlaşılmıştır. (RN)

6-7-8 — **Mikâil Kayam, Muzaffer Dizman, Hasan Kıyafet,** bu sanıklardan sadece Hasan Kıyafeti Davutpaşa kışlasından tanırım, ikimiz de orada gözaltında kaldık. Bir gün evime onlarla gelen Yılmaz Elmas ve ifadelerde ismi geçmeyen bir öğretmen daha olduğunu hatırlıyorum. Evde bulunan kişi 74 yaşındaki hasta dayımdı, sonra Karım ve çocuklarım geldiler. Kendileri Beykoz veya Paşabahçe Halkevinden geldiklerini ve halkevi için kitap istediklerini söylediler, Yayınevinden bazı kitaplar hibe ettim, evde olduğu kadarı ile de kendilerine sattım, kendi kitabıma gelince imzalamamı istediler, onun üzerine onu hediye olarak verdim. Tenzilatlı olarak 100 lira tuttu, ay başında öderiz dediler Töb-Der'den aylık hesabımı görürken bu parayı aldım, Şirketin yövmiye defterine aldığım günü geçti, Şirketin çıkış fişlerinde de vardır. Zaten her zaman ücretlilere taksit ve tenzilatlı satış yaparız.

«Le Monde» gazetesine gelince bu dünyanın sayılı ve tarafsız gazetelerinden biridir, yıllardır alırım, hatta Selimiye ve Kartal Askeri tutuk evlerinde almaya devam ettim. Kendilerine gazeteden bir yazı okumuş olabilirim, hatırlıyamıyorum, öyledir diyorlarsa öyledir. İfadelerinden öğrendim bana geldikleri gibi Can Yücel ve diğer yazarlara da gitmişler.

Kendileri ile nelerden konuştuğumuzu hatırlayabilecek durumda değilim. Tek bildiğim ve muhakkak olan şudur ki, aralarında 3 veya dört tanesini ilk defa olarak gördüğüm öğretmenlere dayım, karım ve çocuklarımın yanında gizli bir örgütle ilgili politik ve örgütsel talimat vermem için akıl hastası olmam gerekirdi. İfadelerini okudum,

bana en yatkın geleni Mikâil Kayım'ın ifadesidir Kontr-Gerilla ifadelerindeki İLLEGALİTE hakkındaki sözler marazi bir polis zihniyetinin işkence altında dikte ettirdiği sözlerden ileri gidemez.

Kalbim hasta demişim, olabilir, raporumu gören, krizlerime şahit olan Kontr Gerilla da uydurmuş olabilir; «götürürlerse dayanamam» sözünde ise bir anlam yoktur, yaptığım çeviriden dolayı tutuklansam dahi, sivil Cezaevinde hastalansaydım derhal hastahaneye kaldırılır, gereken tedaviyi görürdüm.

Muzaffer Dizman'ın ifadesinde evdeki konuşmalarımdan yaptıkları çalışmalardan haberim olduğunu anlamış, buna bir anlam veremedim. Darendelioğlunun kitaplarında ismim pek geçmez, o da bir polis yutturmacasına benziyor. Savcılık ifadesi daha makul, dergide beni görmüş olabilir kendisini pek hatırlamıyorum ama şiirini hatırladım.

Hasan Kıyafet'in ifadesini görmedim, söylediğim gibi ilk olarak Davutpaşa kışlasında gördüm, sonra öğretmenlerle evime geldi, sorgusu yapılırken ifadesinden bana ait birşey çıkarsa Kanun gereğince soru sorarım.

Bu ziyaret, benim hakkımda somut hiçbir şey bulunamadığının en sağlam delilidir. Gizli bir örgüt var olaydı, ve ben onun liderlerinden biri bulunaydım, hele dinleme cihazlarının yaygın olduğu bir dönemde, evimde tanımadığım bir ikisini bir ikl defa gördüğüm öğretmenlere TALİMAT vereceğimi düşünmek abes ile uğraşmak olur. Oysa iddianamede hakkımda geçenlerin altıda beşi bu «Le Monde» gazetesi ve açık konuşma üzerine kurulu, ve bu şekli ile bile suç unsuru veya karinesi ihtiva etmemekte.

9 — **Şükrü Ceyhan**, kendisini tanımam, ifadesinde hakkımda birşey yok.

10 — **Rıdvan Akdeniz**, kendisini tanımam, iddianamede evindeki bir toplantı dolayısı ile ismim geçiyorsa da, ifadesinde hakkımda birşey yok.

İDDİANAME

İDDİANAMEDE: 1 — Dahil olduğu iddia edilen bir gizli örgütten ve o örgüdün Merkez Komitesi üyesi olduğumdan bahsedilmektedir. İsmim: 12, 22,23,24,31,32.nci sahifelerde geçmektedir.

2 — Aramada bende elkonulan, sözümona yasak kitaplar listesi 98,99.uncu sahifelerde yer almaktadır.

3 — Kişilere ait bölümde ismim Şevki Akşit, Süleyman Önen, Yılmaz Elmas, Mikâil Kayam, Hasan Kıyafet'e ait bölümlerde ve kendi bölümümde geçmektedir; Sahife: 107,108,114,121,127,128,129. Fakat hakkımda ifade veren Erkut Selçuk ve Enver Avcı'nın bölümünde geçmediği gibi, Mustafa İ. Gürkan'ın bölümünde de geçmemektedir.

Önce şu noktayı belirteyim ki, iddianamede en az ismi geçen kişilerin bir tanesiyim.

a — **Sahife 12** — Cunta suçlaması Erkut Selçuk'un ifadesinden naklen geçirilmiş, (cevabını verdim), ancak İddianamede Savcı Aydınlık Sosyalist Dergisi yerine P.D.A. diye tahrif etmiş. Bir suç isnadı yok.

b — **Sahife 22** — Mustafa Gürkan Rıdvan Akdeniz'in evinde Haziran Haraketi hakkında bir açıklama yapmış; söylendiği cümle ile irtibatı olmayarak Savcı: «Mihri Belli'nin liderliğinde, Şevki Akşit ve Rasih Nuri İleri'den oluşan Merkez Ko-

mitesinin faaliyete geçtiği günlerde» cümlesini eklemiş, bu ibarenin metin ve ifadelerle irtibatını göremedim, Rıdvan Akdeniz ifadesinde yok, adres yanlış.

c — **Sahife 23-24** — Mihri Belli, Şevki Akşit, Rasih Nuri İleri'nin cephe anlayışı açıklanıyor ve «Mihri Belli, Şevki Akşit, Rasih Nuri İleri ve Mustafa İlker Gürkan'dan oluşup illegal faaliyetler icra eden, bir partiye bağlı kuruluş olduğundan şüphe yoktur», deniyor.

Benim cephe anlayışım kendi yazı ve kitaplarımda açıklanmıştır, ikinci kısma gelince bunun birinci kısım ile illiyet irtibatı yoktur, savcının yakıştırmasıdır. Bunlar iddianameye tanımadığım Erkut Selçuk'un Emniyet ifadesinden aynen aktarılmış sözlerdir. Ben böyle bir partinin varlığını bilmiyorum, zaten kabul etmediğim ifadelerimde de yoktur.

d — **Sahife 31** — Muzaffer Dizman beni yazıhanemde görmüş, Türkiye Solu dergisi ile Anadolu Yayınları Limited Şirketi aynı hanın bir katının odalarında bulunuyordu, geldiğinde görmüş olabilir; davamız ile bir ilişkisi yok. Üstelik tarihi yanlış.

e — **Sahife 32** — Yılmaz Elmas, Hasan Kıyafet, Muzaffer Dizman, Mikâil Kayam gazetelerde bir basın suçundan mahkûmiyetimi okuyunca evime geçmiş olsuna gelmişler, doğrudur, hatta beraberlerinde başkaları da vardı sanıyorum. Kitap aldılar Atatürk hakkındaki kitabımı imzalattılar, paralarını ay başında tahsil ettim. Şirketin yövmiye defterinde kaydı vardır. «Le Monde» gazetesi iddianameye göre sağcı iktidar partisinin organıdır, burası yanlış. «Le Monde» dan yazı okumuş

olabilirim, çoluk çocuk yanında tanımadığım öğretmenlere illegal bir haraket adına talimat verme iddiasının tutarsızlığı, saçmalığı hakkında izahatta bulundum. İllegal bir örgüt var olaydı böyle bir davranış en ilkel ilegalite kuralarına aykırı olurdu. Kontr-Gerilla ve Savcı pek yakıştıramamışlar. Eğer böyle bir örgüt olsaydı ve ben onun Merkez Komitesi üyesi bulunsaydım, illegalite hakkındaki talimatlarımı bir alt kademeye iletirdim herhalde. Görülüyor Savcı birşey bulamamış bu basit ziyarete sarılmış.

Necite : 106 sahifelik iddianamenin genel kısmında ismimin tek geçtiği yerler bundan ibaret.

ARAMADA BULUNAN SUÇ EŞYALARI

İddianamenin 98/99.uncu sahifelerinde gösterişli bir kitap listesi var. Polis raporunda 220 kitabı aşkın bir listeden ve bunların arasında bulunduğu söylenilen 87 yasaklanmış kitaptan bahsedilmektedir. İsrarlı taleplerime rağmen bu kitapları görmüş ve arama zaptını imzalamış değilim, hatta el konulan ve listelerde yer almayan kitapların varlığını basit bir inceleme neticesinde tesbit edebildim. Bu bakımdan da usul kanunu açıkça ayaklar altına alınmış bulundu.

Kişisel kütüphanem Türkiyenin en zengin tarih, iktisat ve sosyal bilimler bölümündeki kütüphanelerin biridir, dergiler ve gazete koleksyonları hariç 9500 kitap kapsamaktadır. Örneğin 1877, 1908 meclisleri ile 23 Nisandan bugüne kadar çıkan Meclis Zabıtlarını ihtiva etmektedir. Bendeki bazı koleksyonlar ve kitaplar Milli Kütüphanemizde dahi yoktur. Böyle bir kütüphanenin içinden 220 civarındaki kitaba el konulmuş bulunması, 87

tanesinin toplatılmış olduğu iddia edilmesi en doğal bir şeydir. Kitapçılar ve yazarlar çok defa yeni çıkan neşriyatlarını ve eserlerini bana yollarlar. Bu bir.

Sıkıyönetim ilan edilir edilmez, Yayınevi olarak, yasak kitapların listesini, ve bunların hakkında ne gibi bir işlem yapılacağını iadeli taahhütlü olarak sordum, hâlâ cevap alamadım. «Editörler Birliği» de aynı durumdadır. Bu iki.

Bir kitap yayınlanınca onu alıp okumak suç olamaz, kitap bulundurmak suç olamaz, yasaklanmadan önce satın alınan kitapları bulundurmak suç olamaz. Hatta meslek gereği yasak kitap bulundurmak, aramak ve almak suç sayılamaz, örneğin Nurculuk, Süleymancılık, Tarikatcılık hakkında kitap yazacak bir bilim adamı bu kitapları bulamazsa, incelemezse nasıl bilimsel eser yazabilir? Böyle bir yöntem bilimsel araştırma olanaklarını kökünden yok eder, bilim özgürlüğünün özünü zedeler. Bu üç.

Sıkıyönetim Komutanlığı aşağı yukarı bütün yayınevleri hakkında takibata geçtiği halde sahibi bulunduğum Anadolu Yayınları Limited Şirketi bu konuda o derecede titiz davranmıştır ki, en küçük bir ihtira dahi muhatap olmamıştır. Bu da dört.

Askeri Yargıtay 2. Dairesi, İstanbul 3. Nolu Sıkıyönetim Mahkemesinin yasak kitaplar hakkındaki kararını aşağıdaki gerekçe ile bozmuştur:

«Suçun işlenmiş olabilmesi için toplattırılmasına karar verilen veya yasaklanan basılmış eserlerin BİLİNMESİNİ SAĞLIYACAK ŞEKİLDE ESERİN İSMİNİN, YAZAR ve ESER TÜRKÇEYE ÇEV-

RİLMİŞ İSE TERCÜME EDENİN AÇIKLANMASI, YASAKLANMIŞ BASILI ESERLERİN TESLİM EDİLECEĞİ MAKAM, YER ve SÜRESİ İLE MALİYET BEDELLERİNİN ÖDEME ŞEKİL ve ŞARTLARININ SIKIYÖNETİM KOMUTANI EMRİNDE BELİRTİLMİŞ OLMASI gibi şartların tahakkukunun gerektiği şartını koymuştur. Bu arada Sıkıyönetim Komutanlığının 28.4.1971 gün ve 1971/5 sayılı bildirilerde bu şartların mevcut olmadığı cihetle ASKERİ YARGITAY DAİRELER KURULUNUN öngördüğü şartların mevcut olmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.»

Diyarbakır 1 Nolu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi 23.3.1972 gün 1972/28 Esas, 1972/16 sayılı Kararı ASKERİ YARGITAY DAİRELER KURULUNCA onanmıştır.

Bu karar aynen şöyledir:

«Ankara Sulh Ceza Mahkemesinin 9.5.1971 gün ve 1971/24-43 sayılı kararı ile yasaklanan «İşçi ve Köylü» Gazetesi sanığın evinde bulunduğu 5.6.1971 tarihinde yapılan arama zaptından anlaşılmıştır.

Sanığın evinde yasaklanmış neşriyatın bulunduğu ve bu neşriyatın yasak olduğunu bildiğini kabul etsek dahi bu haraket herhangi bir suç konusu olamaz ve MATBUANIN müsadere edilmesi yoluna gidilemezdi, çünkü bir kitabın veya matbuanın müsaderesi için şu koşullar gerekir:

1 — Hususi kanunlarda zabıt ve müsadere edilmesi için hüküm bulunması.

2 — Kanunen bizzatihi yayılması, satılması, taşınması, kullanılması suç teşkil etmesi.

3 — Matbuanın suçun işletilmesinde kullanılması.

4 — Suç işlendikten sonra husule gelen eşya cinsinden olması.

5 — Bir suç işlemek için hazırlanan alet, edevat vs. eşyadan olması.

Sanığın ise söz konusu gazeteyi propaganda maksadıyla başkasına verdiğine veyahut okuduğuna dair herhangi bir belirti dahi yoktur.

Eğer Erzurum'daki evinin gizli bir örgüt merkezinin olduğu ve toplantılarda bu gazetenin okunduğu veya okutturulduğu iddia edilip bu husus sübut bulsa idi ancak bu takdirde ZORALIMDAN söz edilirdi.

Bunun dışında yasak neşriyatın kişilerin evlerinde veya üstlerinde bulundurulmayacağına, bu gibi matbuanın başlı başına bir suç eşyası olduğuna ve nerede bulunursa bulunsun müsadere edileceğine dair kanunlarımızda herhangi bir hükûm yoktur.

Bu sebeple sanığın evinde bulunan ve sonradan yasaklandığı anlaşılan gazetenin ZORALIMI yoluna gidilmemiş, **ve diğer yasaklanmamış matbualarla birlikte sanığa iadesi yoluna gidilmiştir.»**

Ben tarihçiyim, sosyal bilgiler ihtisas kolumdur. Her türlü belgeyi aramak, bulmak, saklamak incelemek ve kanun dairesinde yazacağım bilimsel araştırma yazıları veya kitaplarda kullanmak benim en doğal meslekî bir hakkım, görevimdir. Bu gibi kitaplar benim için birer mehaz, malzeme, belge niteliğindedir.

Askeri Yargıtay 2. nci Dairesi 5.8.1971 gün 1971/340 Esas, 1971/36 sayılı kararında:

«Mahkeme kararı ile yasaklanmış bulunan ki-

tap, broşür, dergi ve emsali neşriyatı, üzerinde ikametgâhında, iş yerlerinde bulunduranlar ve satanlar hakkında Sıkıyönetim Kanunu gereğince takibat yapılacağını bildiren resmi tebliğde yasaklanan neşriyat müfredatı ile gösterilmesi ve yasaklanmış kitapları evinde bulundurduğu iddia edilen kişinin hangi neşriyatın yasaklandığını bilmediğine ilişkin savunmasının **AKSİ** isbat edilmelidir. Askeri Yargıtay 3. Daire 17.6.1971 gün ve 1971/337 Esas, 1971/339 sayılı Kararında:

«Bir kitabın veya sair matbuanın memleket için zararlı olduğu gerekçesi ile yetkili merciler ve mahkemeler tarafından toplatılmasına karar verilmesi konu ile ilgili karardan önce bahsi geçen kitap veya matbuayı temin eden nezdinde veya evinde bulunduran kimseleri ilzam etmez.» ve nihayet:

Askeri Yargıtay 4. Dairesi, 6.8.1971 gün, 1971/337 Esas, 1971/334 sayılı Kararında, (yukarıdakilerin dışında kalanlar için de):

«El koyma halinde kitabın bedeli ödenmelidir», denmektedir.

Sayın Mahkeme üyeleri, İddianamede, evimde elkonulan kitaplardan YASAKLANMIŞ olanlarının listesi vardır, bu listenin başında:

«*Sosyalizm ve Sosyal Mücadeleler Tarihi*» eseri yer almaktadır. Bu eserin Ankara 3. Nolu Sıkıyönetim mahkemesi 5.5.1972 gün ve 1972/28 sayılı Kararı ile yasaklanmış bulunduğunu İddianameyi okuyunca öğrendim.

Max Beer'in bu bilimsel eserini ATATÜRK, sonradan Millet Vekili olan Başbakanlık Özel Kalem Müdürü Zühtü Uray'a çevirtmiş, önsözünü

Adalet Bakanı Mahmut Esat Bozkurt yazmış, ve Atatürk de «ben okudum, siz de okuyunuz» öğüdünü eliyle ilave etmişti. (*) Kitap Devlet baskısı olarak çıktı, dağıtıldı. Zaman aşımı, Anayasa Mahkemesi kararı hepsini bir tarafa bırakıyorum, ve yorum yapmadan bilginize sunuyorum.

Lenin'in «Devlet ve İhtilâl» ile «Proletarya İhtilâli ve Kautsky Mel'unu» kitapları da Atatürk hayatta iken serbestçe satılırdı, çeviren Avukat Haydar Rıfat Beydi, bu eserler C.H.P. Millet Vekili Asım Us'un Vakit matbaasında basılmakta idiler, onlar da yasak kitaplar listesinde, bu da bir Atatürkçülük zihniyeti, tersine bir Atatürkçülük! Kontr Gerilla ifademde ağzımdan zapta geçen nadir cümlelerin birinde bunu da belgeleyebildim. İşte karşı devrimin somut belgeleri.

Selimiye Ceza evinde, koğuşların ortak koridorunda, pencereden kamyonlarca kitabın çöp ifna fırınında yakıldığını seyretmenin acısını unutamıyacağım. Uçup pencerelere konan büyücek yanmış sahife parçalarından hangi kitabın yakıldığını anlamaya uğraşırdık. Az sonra dağılan bir yanmış kâğıtta DEVRİM kelimesi okunabildi bir keresinde...

Dosyadan alınan fotokopiler arasında evimde yakalanan kitapların ek bir listesi bulunuyor; listedeki 80 yasak kitaptan 65 tanesini Emniyet listesine göre *İzmir 4. üncü Sulh Ceza Mahkemesi 25.5. 1972 gün ve 1972/38 Kararıyla* yasaklamış, bu her halde yasaklama değil de bir suç yerinde yakalanan belgeler için bir el koyma - zoralım kararı olacak, çünkü kitapların hepsi başka vilayetlerde basıl-

(*) Kitabın basılış tarihi İnönü Cumhurbaşkanlığı dönemine rastlar (R.N.)

mış, 6 aylık zaman aşımı geçmiş, bazısı ise mahkemeye verilip BERAAT etmişlerdir. Bu durumda bu listedeki kararlar hakkındaki karar benimle ilişkisizdir. Kaldı ki, İzmir 3. Asliye Ceza Mahkemesi 11.19.1973 günlü ve Mu 1973/100, 1973/6 kararıyla bu karar kaldırılmıştır. Bir de 32 sırada «Doğanın Diyalektiği», 46 sırada «Son Yazılar» kitaplarının hizasında (İçişleri Bakanlığınca yasak edilmiştir, 6.7.1960 gün ve 6/10544) yazılı. Bu düpedüz bir sahteciliktir.

1 — Kitaplar Anayasamıza göre ancak Yargı Mercilerince yasaklanabilir.

2 — Anayasa Mahkemesinin bilimsel eserler hakkındaki kararı açıktır.

3 — «Son Yazılar» kitabı «1960 değil» 1970 başlarında SOL yayınlarda çıktı, kitabı 1400 lira ücret mukabilinde ben çevirdim, Bakanlık üç kitabın toplanması hakkında emir verdi, yetkili mahkeme ise bu emir üzerine «takipsizlik» kararı çıkarttı ve karar kesinleşti. Kitaptaki tercüman Gazi**turhan'dır** bu da çok eskiden beri kullandığım ailemin serhat dönemindeki soyadından başka birşey değildir. Bu sahteciliği bu yüzden çözünleyebildim. Kaldı ki, Emniyet Müdürlüğünün bilmiyerek 1970 yerine 1960 yazmış bulunması ihtimali pek azdır ve de Şükrü Balcı imzalı, 16 Şubat 1973 gün, 4362-2021 sayılı yazılarında bile bile bende yasaklanmış 220 sol yayın yakalandığını Emniyet Müdürlüğü hilafı hakikat olarak iddia edebilmektedir. Bunların bir tanesi de «Türkiyenin Düzeni»dir. Sıkıyönetim Komutanlığı böyle ifsat edilmekte idi.

Askeri Yargıtay Daireler Kurulunun kararında ne kadar haklı olduğunu son bir örnekle belgeleyeceğim. Toplatılan kitapların, yazarları, tercü-

manları, yayınevleri belli edilmeyince çok ters uygulamalar olmakta idi, şöyle ki: Anadolu Yayınlarında çıkan ve hiç bir zaman yasaklanmayan «1848 Devrimi» adlı kitap aynı isimli bir kitabın, başka bir kitabın yasaklanmasından dolayı yıllardır satılamamaktadır. Aynı şekilde isim ayniyeti yüzünden «Karl Marx Hayatı ve Eserleri I» kitabı depoda eskimektedir, bu yönden ilâm ibraz etmem ve diğer gayretlerim boş çıkmış bayiler haklı olarak (kitapçılar ne yapsın her kitapçıya ilâmın tasdikli bir suretini mi yollayalım) cevabını vermişlerdir. İşte kültür düşmanı bir dönemin ürünleri. Bu arada mahkemenizin re'sen sakıncasız kitaplarımın iadesine karar vermesi, diğerleri için de içtihatlara uymasını rica ederim.

İDDİANAMENİN KİŞİLERE AİT BÖLÜMÜ

1 — **Şevki Akşit** (Sahife 107) : Mihri Belli, Şevki Akşit ve benim Ankara ve İstanbulda liderler seviyesinde kararlar aldığımız söyleniyor. Şevki Akşit yakalanamayınca, benden de hayali bir gizli örgüt hakkında ifade alınamayınca, Savcı hakkımdaki dâvanın düşeceğini anlamış olacak ki, Kontr-Gerillaca son koz olarak Ziya Ülgenciler'in 19.4.1973 günlü ifadesinde öldürüldüğü hakkında kuvvetli belirtiler bulunan Hüseyin'in (*) ağzından Merkez Komitenin Ankara toplantılarından söz edilmektedir. Ancak bu oyun da sökmemiş, tekrar işkence edilmek tehdidi altında dahi Ziya Ülgenciler bu iddiayı Savcılık ifadesinde reddetmiştir.

2 — **Mustafa İlker Gürkan** (Sahife 108-109)

(*) Öldürülen Hüseyin değil Metin olduğu sonradan meydana çıktı. (R.N.)

(firari) Benim ismim yok Merkez Komitesinden aldığı direktiflere uyan talimatı Rıdvan Akdeniz'in evinde bildirmiş, Rıdvan Akdeniz'in ifadesinde yok, Savcı menşeini bildirince cevabını veririm.

3 — **Süleyman Önen** (Sahife 114) Dosyaya göre beni davaya karıştıran ilk ifadeyi vermiş. Beni M.L. Kıyıcı vasıtası ile tanımış, M.İ. Gürkan'a randevumu sağlamış. Doğru olaydı bile suç unsuru taşımadığını gösterdim, Süleyman'ın arandığını bilmiyordum, Gürkan yeni BERAAT etmişti ve serbest bırakılmıştı. Oysa bu ifade gerçeğe aykırıdır.

4 — **Yılmaz Elmas** (Sahife 121) Polis ifadesinde Yayınemivin Töb-Der bayiliğini yaptığı, oğlumun kendisine Avukat bulamadığımızı söylemesi üzerine, o da insanî bir görev yapmak istemiş olduğunu belirtiyor, iddianamede bu bile bir örgüt karinesi, hatta delili olarak yer almaktadır. Ben ilave edeyim başka ifadelerde geçiyor evime bir de geçmişolsuna gelmişlerdi, o da suç oldu.

5 — **Mikâil Kayam** (Sahife 127) Evime geldiğinde gazeteden parçalar okumuşum, tavsiye ve ikazda bulunmuşum, kendisini tek bir defa gördüm, önceden tanımıyordum, belki sohbet sırasında durum karışık dikkatli davranın demiş olabilirim, hatırlamıyorum, kendisine sorulabilir.

6 — **Muzaffer Dizmen** (Sahife 128) Aynı «Le Monde» hikâyesi; bir de Merkez Komitesini teşkil eden Rasih Nuri İleri ve Şevki Akşit ile yazıhanemde tanıştığı belirtiliyor. Her halde yazıhanemle aynı katta bulunan Türkiye Soluna uğramış olacak. İşte savcının yaptığı ilginç bir tahrifat daha Emniyet ifadesinde Merkez Komitesi sözü yok, Savcılık ifadesinde yok. İddianameye ilave edilmiş,

Savcının tamamen sübjektif bir yargısı, tıpkı Rıdvan Akdeniz'in evindeki uyduruk toplantı (için) yapıldığı gibi (Bakınız Sahife: 22).

7 — **Hasan Kıyafet** (Sahife 129) Bana yapılan ziyaretten söz ediliyor. «Le Monde» hikâyesi yok. Unutmuş olacak daha önce Mayıs/Haziran 1971'de Davutpaşada gözaltında iken karşılaşmıştık. (*)

8 — **Benim Bölümüme gelince** (Sahife 107-108):

Polis arşivinde Cemiyetler Masasındaki bilgilerden gayri çok az şey var. Savcı acelesinden Kontr-Gerilla ifademi dahi iyi inceliyememiş, örneğin 1946'da Gün dergisinde yayınladığım Mehmet Ali Aybar'ın bir yazısını 1962 yılına ertelemiş, anlamsız birşey olmuş. Bu da incelemesinin ciddiyet derecesini gösterir.

T.İ.P. den sol fikirlerimden ihraç edildiğim MİT raporlarından aktarma, Ankara'daki 11 Avukat hakkındaki soruşturmada, Halit Çelenk M.İ.T. dosyasında bu iddia geçmektedir, Behice Boran T.İ.P. Merkez Komitesinde benim de aralarında bulunduğum 13 partilinin solculuktan ihraç edilmemizi istemiş, rapora geçmiş. Kaldı ki, TİP arşivi Devletin elinde. Demokratik Devrim Derneği kanunen kurulmuş, Cemiyetler masasında kurucuları, yöneticileri belli bir dernek, hatta eğitim sekreteri Vecdi Özgüner yıllarca sonra bir seminerinden Sıkıyönetimce beş yıl hapse mahkûm edilmiş, oysa hakkımızda ceza davası açılmış ve dava düşmüştü. Dernek Mahkemece kapatılmış, Yargıtay bunu da

(*) Umudam Hasan Kıyafet değil Sayın savcı olduğu sonradan meydana çıktı.

bozmuştu. Adana Sıkıyönetim Mahkemesi dava açtı BERAAT'la neticelendi. İfadede neden bazı kurucular yer almış diğerleri almamış o da başka bir soru, Faruk Sükan'ın Meclis konuşmalarına dayanan bir soru... Dev-Güç Konusuna gelelim, bu kuruluşun sorumlusu Halkevleri Genel Başkanı Sayın Kadri Kaplan hakkında bu konuda soruşturma açıldığını sanıyorum, takipsizlikle sonuçlanmıştı. Toplantımız M.İ.T. ajanların kaynaştığı bir gençlik örgütü olan T.M.G.T. de yapılmıştı. — 1969 yılında T.İ.P. Tüzüğüne madde ilave ettirmem konusu herhalde Devletin elinde bulunan T.İ.P. arşivlerinden aktarma, bu hususta bir müracaatım olmuştu, Başkanlık Divanı komisyonlara havale etti, Akşam gazetesinde de bu konuda yazılarım çıkmıştı. — T.İ.P. İstanbul İl Merkezinde iki konferans verdim, salon herkese açıktı, T.İ.P.'in tarihçesini eski bir Genel Yönetim Kurulu üyesi ve tarihçi olarak anlattım. Konu THKP-C dava dosyasında Emniyet ifadelerinde teferruatı ile yer almaktadır. Aynı günlerde Selahattin (Türkokay), Murat (Maner), Yaşar (Uzunlar)'ı Partide gördüğüm doğrudur, soyadlarını Kontr-Gerilla örgüdünde bana söylediler. Bunlar partiye gelen gençlerdi. Onlarla birlikte Dev-Lis adlı örgütte, Partide ideolojik konuşmalar yaptığım tamamen uydurmacadır, Emniyet ifademin son cümlesi o konuyu zayen tekzip etmektedir. Aynı günlerde Türk Solu'nda seminerler olduğu olanaksızdı, o dönemde Türk Solu çıkmıyordu ve onunla bir ilişkim yoktu. Türkiye Solu ise çok sonra yayınlandı ve orada tek bir seminer veya konferans olduğunu dahi bilmiyorum. — *Dev-Lis'e gelince* ben böyle bir örgüt bilmiyorum, sadece Partiye gelen giden, dergilere uğrayan genç-

ler olabilir, hatta Murat Maner partide galiba bedeli mukabilinde kâtiplik yapıyordu, emin değilim. F.K.F. ve sonra Dev-Genç legal öğrenci örgütleri sırasında, ki bu örgütlerle hiç bir ilişkim olmamış, hiç bir kongrelerine dinleyici olarak bile gitmemişimdir. Dev-Lis, Dev-Ort, hatta Dev-İlk, Dev-Ana diye genç çocuklara takıldıklarını gittiğim bir iki konferansta ve Partide duymuştum, bu bir şakadan ileri gitmemiştir sanırım, Dev-Lis örgüdü her halde bu şakadan galat olacak.

Genel olarak, sözü geçen ideolojik konuşmalarıma gelince, Kontr-Gerilla namı diğer emniyet ifademde son «SORULDU» yu okursanız yeteri derecede açıktır sanırım. (*)

Devrimci İşçi Birliğine gelince, o da kapanmış kanuni Cemiyetti, Emniyette kurucuları, Kongresi ve Yöneticileri dosyasında mevcuttur. Ayrıca Eyüp Sorgu Hakimliğinin dosyasında da mevcuttur. Emniyet ifadesi denen ifademde, «Mihri Belli ile birlikte onu Parti şubesi olarak kullanmak» kararı alındığı yazılı, bunun anlamını kavrayamadım. Kurulması tasarlanan Legal Parti lokali olarak ise Derneğin feshi ve bina sahibinin Yeni kontrat yapması gerekirdi ki, bu kontrat zaten feshedilmişti. Üye olarak Parti üyesi yapmak anlamına geliyorsa D.İ.B.'nin üyelerinin çoğu C.H.P.'li veya A.P.'li idi, bütün evrağı I. Şube Müdürü Ilgız Aykutlu tarafından müsadere edilmiş, zabıt dahi tarafımıza imzalatılmak istenmemişti. Olay Eyüp Yargıçlığına intikal etti, hatta Ilgız Aykutlu aleyhine şahsi

(*) İfadem şu cümle ile bitiyordu:

«İfadem doğrudur, ancak Marksizm, Leninizm, kelimeleri ile komünizm kelimesi benim ağzımdan değildir». Bak S: 593-594.

bir dava açılmış ben de şahit olarak dinlenmiştim. Bir ramazan günü sohbet toplantısına gelen kırk kadar kişi I. Şubeye götürülmüş, sorgu ve sualsiz sabaha kadar dövülmüştü, mahkemeye yollanılanlar derhal serbest bırakıldı. «Devrim» dergisinin yayınladığı mektubumda bu ibret verici olayı anlatmıştım, Sıkıyönetim davaları yönünden tekrarlamakta fayda buluyorum:

Eski A.P. gençlik kolları yöneticilerinden I. Şube Müdürü Ilgız Aykutlu kapısı sokağa açık lokali basıp içeride bulunanları Müdüriyete götürdükten sonra beni, Av. Hüsnü Özdemir'i, bir hukuk öğrencisini ve bir belediye otobüs şoförünü makam odasına almıştı, söylediklerinden yayınladığım tek bir cümleyi aktaracağım: «Şimdi sizi yakalatmıyorum, mahkemelerden beraat edersiniz, sizi tam teşebbüs haline sokacağım, gerekirse mahkûm edebilmek için Askeri bir sağ cunta getireceğiz hepinizin kafanızı kıracağız». Bunu söyleyen yüksek bir Devlet memuru idi, muhatabı genç bir Hukuk öğrencisi...

Parti kurma çabalarına gelince, evet 12 Mart öncesi döneminde Legal bir Parti kurmayı herkes tasarlamakta idi; T.İ.P. artık kişisel ihtiraslar ve hizipler dolayısıyla çalışamaz olmuştu. Birlik gayretleri boşa çıkmıştı. Ancak bu yeni Parti'ye Mihri Belli, Şevki Akşit ve Dr. Hikmet Kıvılcımlı gibi kanunen amme haklarından mahrum edilmiş kişilerin girmesi söz konusu olamazdı. Kaldı ki Dr. Hikmet Kıvılcımlı Mihri Belli aleyhine bir kitap yayınlamıştı. (*)

(*) Devrim Zorlaması-Demokratik Zorlama Dr. Hikmet Kıvılcımlı (1970), (RN)

İddianamenin bu kısmı artık o kadar aceleye gelmiş olacak ki, her kelimesi yanlıştır diyebilirim. Örneğin «Program Taslağı» Türk Solu dergisinde değil Türkiye Solu'nda yayınlandı, ikinci sayısında değil, birinci sayıya ek olarak çıktı..

«Program Taslağı» dava konusu olmuş, Milli Demokratik Devrim tezi sivil Yargıtayca BERAAT kararı aldığı halde bu kerre Mustafa Lütfü Kıyıcı İstanbul 3 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi 23.3.1972 gün ve 1972/20-24 sayılı kararı ile «Program Taslağı» yüzünden YEDİ yıl Altı ay ceza yemiştir, bu ceza tasdik edilmiştir. Oysa kararda aynen şöyle denmektedir:

«Hernekadar broşürde... ilk aşama olarak Milli Demokratik Devrim'in tahakkuku savunulmakta ise de, bu hususun İKİNCİ VE SON HEDEFİ OLAN BİLİMSEL SOSYALİZM YANİ KOMÜNİST DÜZENİN GETİRİLMESİ İÇİN BİR BASAMAK VEYA BİR SIÇRAMA TAHTASI OLDUĞU». Bir yorum (yapmayı) fuzuli buluyorum, ancak Askerî ve Sivil Yargı arasında aynı konudaki içtihat farkını belirtmek zorundayım.

Gürkanla temaslarım, «özeleştiri» ve «işkence» yi aldığım havadaki iddialardır, suç teşkil etmedikleri, örgütsel bir nitelik taşımadıkları için Kontrgerillada ifademe alınmasını kabul ettim. Kontr-Gerilla'da bana bazı yazılar okuttular, ne dersin bunları Mihri Belli yazdı mı? dediler, teorik tartışmalara girmek istediler, ifademe geçenler onların muhasalasıdır, onlardan kurulu bir senaryodur, ileri sürülen ve gösterilen evraklara dayanan beraberce hazırladığımız bir senaryodur. O kadar ki: «Burada tartışıyoruz, gece düşünüyorsun ona göre ertesi güne ifade uyduruyorsun,» demişlerdi.

Haklıydılar.

Önceden söylemiştim, fikirler benim olabilir, olmıyabilir, en doğrusu olanı da vardır olmıyanı da, onların uydurdukları da vardır. Gürkan'a gelince Süleymanla ilgisi olmıyarak BERAATİNDEN sonra bir defa buluşmuş görüşmüştük, senaryoma malzeme olarak o buluşmayı kullandım.

1 — İşkence altında bana yalan söylettiremediler, yani kimseye iftira ettiremediler, olmayan bir örgütün varlığını, hatta «İşkence» yazısının altında Haziran Hareketi ibaresini gördüğümü dahi kabul ettiremediler, zaten öyle bir şey olmamıştır.

2 — Süleyman Önen adındaki oğlumun lise arkadaşının bir defa evime geldiği doğrudur, üst tarafı uydurtulmuş bir senaryodur, üstelik hiç bir şekilde suç unsuru taşımamaktadır.

3 — Cebir ve işkence altına alınan Kontr-Gerilla ifademde hiç olmazsa, son cümleyi ilave ettirebildim, «Gürkanın kaçak olduğunu biliyordum» sözüne el yazısı ile bir ibare eklettim, bunun ifadelerde pek eşi olduğunu sanmıyorum. Söylediğimi ancak o cendereden geçenler anlıyabilirler. Ek'e paraf atan ve Harbiyedeki işkence lokalinin idare amiri olduğunu söyleyen kişinin şahit olarak dinlenmesini istiyeceğim. Kaldı ki hep geri getirilme tehdidi altında idim. Savcı Metin Yurdabak belki karşısına ne şekilde çıktığımı, sandalyeye nasıl çöktüğümü hatırlar, belki de hatırlamaz, ancak o ifadeyi de o halde yazdım ve imzaladım ki, örneğin şu garip cümlenin farkına bile varmadım:

«*Örneğin CEZAEVİNDE küçük burjuvazinin önderliğinde Millî Demokratik Devrim stratejisi uygulaması yapıldı*» *Hazırlık Soruşturma Zaptı*

paragraf 3. Herhalde Cezavinde sözü tamamen anlamsızdır, CEZAİRDE demiş olmam gerek. Selimiye Tutukevi koridorundan içeri girdiğimde nasıl dengesiz yürüdüğümü en iyi tanıdığım kimseleri, komşularımı nasıl tanıyamadığımı orada bulunanlar bana sonradan anlattılar.

Töb-Der, Halkevleri konusu ve Yılmaz Elmas'a Merkez Komitesi tarafından verdiğim iddia olunan direktifler meselesinin nereden çıktığını bilemiyorum. Gözaltı süresinden sonra tutuklanıp bir ay sonra yeniden Harbiyeye götürülen Töb-Der İstanbul Sekreteri Yılmaz Elmas orada üç ay kaldı, o sırada böyle bir şey uydurmak zorunda kaldıysa bilmem, herhalde elimizdeki dosyada yok. Öyle bir ifadesine muttali olursam cevabını veririm. Olay tamamen uydurmacadır. (*)

Özetliyeyim; İDDİANAMEDE ismim üç konu hakkında geçmektedir:

1 — Haziran Hareketi adında gizli bir örgüt varmış, bunun üstünde gizli bir parti bulunuyormuş bu partinin (Merkez Komitesi) üyesi imişim. Bu iddiayı kabul etmek zorunda bırakılanlar, biri hariç tanımadığım, belki bazı yazı veya kitaplarımı okumuş üç gençtir. Kaldı ki, Kontr-Gerilla ifadelerinde beni ilgilendiren Merkez Komitesi ve Parti hususunda ekseri şart sigası ile cevaplar verilmiştir, hepsi rivayettir. Savcılıkta ise bunları kabul eden yoktur. İkrarım da söz konusu değildir.

2 — Süleyman Önen ve Mustafa İlker Gürkan ile görüşmeler ve «özeleştiri» yazısını görmem.

(*) Bunun o zaman elimizde olmayan Hasan Kıyafet arkadaşımın ifadesinden alındığını sonradan öğrendim. (RN)

Bunlar hiç bir şekilde suç unsuru olamıyacağı gibi, Süleymanın ve Mustafa Gürkan'ın aranmakta olduklarını bilmediğime göre T.C.K. nun diğer maddeleri kapsamına da girmez. Tarihçi olarak böyle bir belgeyi arayıp bulmam da en tabii bir hakkım, görevimdir, bu bir örgütsel hareket sayılamaz. Kaldı ki, üstelik varit değildir. Öyle randevular ve yazı alıp verme yoktur.

3 — Beş altı öğretmenin bir gün evime geldikleri bir gerçektir, kendilerine yasak olmayan kitaplar sattım ve verdim, geçmiş olsun dediler, az çok sohbet ettik. Hiç bir tanesini daha sonra görmedim. Bunu bir «örgüt» faaliyeti olarak değerlendirmek olanaksızdır. Hele örgüdün gizli Merkez Komitesi üyesi isem büsbütün gerçek ve mantık dışıdır. İfadelerinde karine mahiyeti bile yoktur.

141 VE 142. nci MADDELER

25. Kasım. 1926 günü «La legge specile per la difensa dello stato» adryla Faşist İtalyada çıkan ve «Devleti korumak için özel kanun» ismini alan kanundan İtalyan Ceza Kanununa 270 ve 272, nci madde olarak aktarılan maddeler 1936 yılında Türk Ceza Kanununa aktarıldılar, o zamana kadar «Komünist» parti sevk ve idaresi için en ağır ceza 4 yıl kadardı. 142/1 yani propaganda ve neşriyat 1936 yılında 6 ay gibi az bir ceza kapsıyordu, ondan önceki madde bu suça da 2 aylık bir ceza öngörmekte idi. Ayrıca 141/1 de «Cebir Unsuru» bulunmakta idi. Ve bunlar Faşist İtalyan Kanunundan alınmıştı. Bu maddelerin asılları İtalyada halen yürürlükte olmakla beraber «Cebir Unsuru» kavramının yorumlanış şekline göre İtalyada çok güçlü bir İtalyan Komünist Partisi mevcuttur.

Anayasa Mahkememizin «bilimsel sosyalizm'i» bilim olarak «Marksizm»i, «Leninizmi» hatta «Anarşizmi» yasak etmediğini görmüş, bu karardan önemli bir parça aktararak sorgumuza başlamıştık.

İnsan Hakları ve Ana Hürriyetleri Korumaya İlişkin Sözleşmeyi (4.11.950) Devletimiz tasdik etmiş ve Kanun şeklinde onaylamıştı.

Askeri Yargıtay Daireler Kurulu 28.4.1972 gün, 1972/30 Esas, 1972/29 sayılı Karar'ında:

«*Türk Ceza Kanunu 141/1 maddesinde ifadesini bulan sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek için cemiyet kurmak fiilinde önemli nokta, aynı gayeye müteveccih olan irade birliğinin mevcut olması keyfiyetidir. Bu sebeple, fiili olarak* aynı gayeye matuf olmak üzere iradelerini birleştirip cemiyet kurduklarının delillerle tesbiti gerekmektedir... *elbette böyle bir cemiyet, cemiyetler kanununa göre kurulmayacaktır. Fakat başıboş bir kuruluş olmaması da gerekir. Nitekim doktrinde cemiyet teşkili halinin kanunun muhtelif maddelerinde sözü edilen* ittifak *halinden daha* ORGANİZE ve DİSİPLİNLİ *olduğu da kabul edilmektedir.*

Filhakika 5435 sayılı kanunun TBMM Adalet Komisyonunda yapılan müzakereden sonra hazırlanan raporda; teşkil tabiri ile cemiyet kurmak, yaratmak, tanzim tabiriyle, cemiyetin teşkili faaliyeti ile hem-zaman olarak veya cemiyetin teşkilinden sonra azalarının faaliyetini tanzim etmek; meselâ dahili disiplini kurmak, sevk ve idare ifadesiyle de; her ne suretle olursa olsun cemiyette başkanlık eden, idare eden ve idareye iştirak eden kimsenin diğerleri üzerine kısmen veya tamamen müş-

terek faaliyeti taallük etmek üzere bir otoriteye sahip olması gerekir şeklinde izah edilmektedir» denmektedir.

Ankara Sıkıyönetim 1. Nolu Mahkemesi 20.9. 1972 gün, 2972/121 Esas, 1972/113 Sayılı kararında:

«*Doktrinde ve çeşitli içtihatlarda T.C.K. nın 141. maddesindeki cemiyetten bahsedebilmek için bu kuruluşun başıboş, disiplinsiz bir kuruluş olmaması gerektiği, cemiyet teşkili halinin, Kanunun muhtelif maddelerinde söz edilen ittifak halinden daha organize ve disiplinli olduğunun kabul dilmesi,* cemiyet kurmalarda ittifak edilen gâye ve maksada ulaşabilecek yetenek ve ciddiyetin taraflarda bulunmasının lüzumlu olduğu, bu gibilerin basit de olsa bir teşkilât kurmaları ve meselâ tesis ve teşkil sırasında, yahut daha sonra yapılabilecek işlerde, yönetim usullerinin önceden planlamalarının gerektiği görüşleri hakimdir... Kanunun tehlikeli birleşmeler olarak öngörüp cezalandırdığı bu nevi birleşmelerin İTTİFAK EDİLEN GAYEYE ULAŞABİLECEK YETENEK VE CİDDİYETTE OLMASI GEREKİR. Mücerret gâye birliğinin suçun sübutuna kifayet etmesi mümkün değildir. Neticeye ulaşması ihtimali olmayan düzensiz birleşmelerin cezalandırılmasını Kanun koyucusunun da öngörmediği... belli edilmiştir.»

T.C. Askeri Yargıtay 29.2.1972 gün ve 1972/ 1 Esas, 1972/58 sayılı Kararında:

«*Toplum düzeni için tehlike arzeden cürümlerin hazırlık hareketleri ancak bir kaç kişinin aynı maksatla ittifakı yahut cemiyet teşkili halinde cezalandırıldığına göre; her halde bu nevi tehlikeli birleşmelerin ittifak edilen gaye ve maksada ula-*

şabilecek yetenekte olması icap eder. Aksi halde mücerret gâye birliğinin suçun sübutu için kâfi görmenin, neticeye ulaşması muhal olan düzensiz birleşmelerin cezalandırılması gibi gayrı adil sonuçlara yol açacak tehlikeli bir davranış olacağında tereddüt etmemek lâzım gelir... aşırı sol yayınları getirerek işçi ve çiftçileri işverenler aleyhine kışkırtacak şekilde beyannameler dağıtmak, seminer adı altında eğitim ve öğretimle ilgisi olmayan konferanslar düzenlemek suretiyle gâyesinden uzaklaştırıldığı sabit bir keyfiyet ise de; aslında gayede birlik olmamakla beraber çeşitli sebep ve maksatlarla aynı kanaat ve düşüncede zahiren birleşen ve mesela sadece ideolojik bir fikrin sol partizanı olan bir veya birkaç kişi tarafından da yapılması mümkün olan bütün bu faaliyetlerin mevcudiyeti, mücerret, bunların düzenli bir teşkilat tarafından yürütüldüğü manasını tazammum etmez... Kimliklerine göre birisi tezgâhtar, diğeri seyyar satıcı diğer ikisi de lise talebesi olan bu kişilerin teşkil edecekleri birliğin esasen Devletin siyasî ve hukukî temel nizamlarını yıkacak yetenek ve ciddiyette olmadığı da ortadadır.»

Sayın Mahkeme üyeleri baştan, davanın ilk günü verdiğim dilekçe ile artık bizim dava için 4 yönden GÖREVSİZLİK olduğu kanaatindeyim, suç unsuru yoktur, aslında bence dava da yoktur, Askerî yargıtay içtihatları açıktır, delil mevcut değildir, her halü kârda davanın düşmesi gerekir, tahliyemi talep ediyorum.

26.11.1972

Rasih Nuri İleri

Duruşmanın bırakıldığı belli gün ve saatte hakimler kurulu ayni As. Savcı Hakim, Binb. Metin YURDABAK ve Z. Kâtibi Dz. Ast. Sb. Fethi Edis hazır oldukları mahsus salonda toplanıldı.

Yoklama yapıldı. Sanıklardan *Rasih Nuri İleri*, Erkut Selçuk, Yılmaz Elmas, Süleyman Önen, Murat Ceyişakar, Şükrü Ceyhan, Ziya Ülgenciler, Erdoğan Çalak, Ömer Ülgenciler, Rıdvan Akdeniz, Fuat Çakmak, Ayşe Edincik, Ayşan Gündüz, Enver Avcı, Hasan Kıyafet, Mikail Kaya, Aykut Selçuk, Bahattin Yücel, Kadir Kılıç, Mehmet Gök, Bekir Yıldırım, Ethem Ogan, Mustafa Üstüntaş, Faruk Ağaca, Süleyman Üstün, Selahattin Tanışlar, Koçali Bıçakçı, Ali Vardar, Bektemur Bıçakçı, Şaduman Taşlı, Selahattin Atasever, Osman Çalışkan, Cüneyt Altunç, Şefik Çalık, İbrahim Yücel, Remzi Coşkun, Ömer Yüksel, Kazım Işık, Muzaffer Dizman, Kadir Kılıç'ın hazır oldukları anlaşılmakla salondaki mahsus yerlerine alındılar.

Müdafiilerden Av. Ayhan Ceyhan, Tuncer Çetin, Şirin Berk, ve Güngör Erkeklinin geldikleri anlaşılmakla salondaki mahsus yerlerine alındılar.

Son karar gereğince sanıkların sorgularına geçildi. (*)

Sanık Rasih Nuri İLERİ sorgusunda: Yazılı olarak hazırladığı sorgusunu okuyacağını bildirdi, sanık sorgusunda Haziran Harekâtı isimli bir illegal örgütten haberi olmadığını böyle bir örgütün merkez komitesi üyesi olmasının hayali olduğunu esa-

(*) Bu duruşma zaptını, okunan ve dosyaya konan SORGU ile zapta geçiş şeklini belgelemek için sunuyorum.

sen ilk götürüldüğü *Harbiyede* bu konuda *bir itirafının da bulunmadığını* kendisi hakkındaki itirafları zor altında tesbit edilmiş affı cürmilerden ibaret olduğunu bu meyanda Süleyman Öneni oğlunun okul arkadaşı olması nedeniyle tanıdığını bir defa evine geldiğinde gördüğünü onun dışında Süleyman Önen ile bir temasının varit olmadığını Mustafa İlker Gürkan'ı Sıkıyönetimce tutuklanıp tahliye edilmesinden sonra bir defa gördüğünü ondan başka görmediğini ve ondan öz eleştiri ile işkence isimli yazılı belgeleri almadığını ve okumadığını sanıklar arasında bulunan kişilerden pek azını tanıdığını bunlar arasında daha evvelden Yılmaz Elmas'ı tanıdığını Yılmaz Elmas'ı kendisi hakkında bir kitap vesilesiyle mahkumiyet hükmü verildiğinde yanında Hasan Kıyafet ve Necdet Dizman la geçmiş olsuna eve geldiklerini ve keza yanlarında Mikail Kaya olduğunu iddianamede belirtilmemesine rağmen 4 ncü kişinin Mustafa Kemal Can'ın olduğunu kendisinden indirimli kitap aldıklarını ve konuştuklarını onların yanında illegal çalışmalardan bahis olmadığını esasen böyle bir çalışmaya giren kişinin ilk defa tanıdığı kişiler yanında bu kabil konuşmalar yapmasının abes olduğunu ifadesini tesbit eden emniyet makamlarının bunu değerlendirmeleri gerektiğini partide bazı konferanslar verdiğini ve orada isimlerini Yaşar, Selahattin ve Murat olduğunu bildiği gençleri gördüğünü soy adlarını ise emniyette öğrendiğini partide onlara seminer çalışmaları yaptırmadığını devrimci işçi birliğini kurduklarını bunu açık bir cemiyet olduğunu ancak Mihri Belli ile bu cemiyet için ilerde kurulacak partinin bir şubesi olması hususunda konuşmalar yapmadıklarını esasen böyle

bir iddianın anlamsız olduğunu evinde 9 bini aşkın kitabı ihtiva eden bir kütüphane bulunduğunu bu kütüphane içerisinde 200 adet toplatıldığı iddia edildiği kitabın bulunmasının normal olacağını ancak toplatılma kararı verilse dahi kitabı evde bulundurmanın bir suç konusu sayılamıyacağını ve bu konuda As. Yargıtayın da müteaddit kararları bulunduğunu kendisine isnat edilen suçla alakası bulunmadığını daha ziyade *fikri yapıları nedeniyle devrimci olmaları nedeniyle* haklarında iddianame tanzim edildiğini *Milli demokratik devrim görüşünün suç ihtiva etmediğini sivil yargı organlarında karara bağlandığını ancak As. Yargıtayın bu görüşe aykırı karara vardığını esasen* Atatürkün de milli demokratik devrimci olduğunu kurtuluş savaşlarında bunun bir parçası bulunduğunu beyan ettiği görülmüş ve verdiği 44 sahifeden ibaret yazılı sorgusu alınıp dosyaya konuldu.

Vaktin gecikmesi nedeniyle duruşma talik edilecekken söz alan sanık Erkut Selçuk söz isteyerek 26. Kasım. 1973 tarihli 2 sahifeden ibaret dilekçesini okudu alınıp dosyaya kondu.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: 1 — Sanık Erkut Selçuk tarafından verilen dilekçenin gereği teemmül edilmek üzere Komutanlığa gönderilmesine,

2 — Sanık *Rasih Nuri İleri'nin dosyadaki ifadelerini okunarak sorgusunun tamamlanması için 30.11.1973 Cuma günü saat 09.30'a tehirine oy birliğiyle karar verilip açıklandı.* 26.11.1973.

BAŞKAN ÜYE ÜYE Z. KATİBİ

★

Duruşmanın bırakıldığı belligün ve saatte hakimler kurulu ayni iddia makamında Hakim Bnb.

Metin YURDABAK ve Z. Katibi Dz. Ast. Fethi Edis hazır oldukları halde duruşmaya devam üzere mahsus toplanıldı.

Yoklama yapıldı. Sanıklardan ..... hazır oldukları anlaşılmakla huzura alındılar.

Mudafiilerden Av. Tuncay Çetin ile Hüsnü Özdemir'in gelmiş oldukları görülmekle salondaki mahsus yerlerine alındılar.

Son karar gereğince sanık *Rasih Nuri İleri'nin* dosyada mevcut eski ifadelerinin okunmasına geçildi.

Sanığın emniyette tesbit edilen ifadesinin 8 nci sahifesine kadar olan kısmı okundu bu ifadede bazı gerçekler ile gerçek olmıyanlar iç içe yazılmış ekseriyetle doğrudur ancak Milli Demokratik Devrim anlayışım hakkında bir hata yapılmış Demokratik devrim gerçekleştikten sonra kuvvetli olan zümrenin sosyalist devrimi gerçekleştireceği yolunda birşey söylemedim bu fikir *Kazım Özüdoğru'nun bize yaptığı bir ithamdır* (*) bu bu benim ağzımdan söylenmiş gibi zapta geçilmiş orası doğru değildir Demokratik devrim derneği hakkında bu ifadede yazılı olanlar doğrudur keza T.İ.P. (te) bazı gençleri görürdüm bunlar partili olan gençlerdi ancak Dev Lis toplantısı yapıldığı tarzında birşey söylemedim oraya devam eden gençler arasında Yaşar, Selahattin, ve Murat'ı gördüm ancak onların liseli olup olmadıklarını bilmiyordum bunlar orada partinin gençlik kollarının düzenlediği çalış-

(*) Dev-Genç Genel Sekreteri 29-30 Ekim 1970 Kurultayında bu sataşmayı yaymış M. Erdost ise ilgili kitabı getirerek okumuş ve iddianın yanlışlığı ortaya çıkmıştır. (Mihri Belli, Yazılar, S. 33). (R.N.)

malara katılırlardı. Bunun dışında olan hususlar doğru değildir dedi.

İfadeye kalındığı yerden devam olundu. 10 ncu sahifenin sonuna kadar okundu.

Sanıktan soruldu. Daha evvelki kısım hakkında sorunuza verdiğim cevap zapta geçilirken hatalı geçti ben milli demokratik devrimden ve sosyalizme geçişten bahsetmemiştim zabta bu şekilde geçti dedi.

Soruldu. Milli demokratik devrim görüşü hakkındaki fikirlerimi hazırlık ifademde yazılı olduğu şekilde olup olmadığını hemen cevaplıyamıyacağım birçok kısımları doğrudur esasen bu konuda fikirlerimi yazılı sorgumda belirtmiştim dedi.

Soruldu. İşçi birliği kurulması hususundaki kısımlar doğrudur keza 1970 yılı Ekim ayında Ankarada T.İ. Partisi genel kongresi yapıldığında biz M.D. Devrim görüşünde olanlar ayrıca toplanmış bu toplantı sonunda proğram taslağı hazırlanmasına karar verilmiş ve bu proğram taslağı Türkiye solu dergisinde yayınlanmıştı bu hususlar da doğrudur İstanbulda Dev-Genç'in Teknik üniversitede tertip ettiği konferanslara birkaç defa katıldım orada şahsıma sataşmalar yapıldığı bu nedenle bu toplantılarda bana yapılan sataşmalarla ilgili söz alıp konuştum Dev Genç toplantılarına katıldığımın mahiyeti budur dedi.

İfadenin kalındığı yerden okunmasına devam olundu. Sonuna kadar okundu.

Sanıktan soruldu. İfademin bu kısımları da Mustafa İlker Gürkan'la Süleyman Önen vasıtasiyle randevulaşıp buluştuğum yazılıdır bu kısımlar doğru değildir emniyette yazılmış bana zorla imzalatılmıştır ben ifademin bu kısmında adı ge-

çen öz eleştirici ve işkencve *isimli yazıları orada gördüm* bunları daha evvel görüp okumuş değildim Süleyman Önen evime gelmiş idi ve oğlum bana kendi sınıf arkadaşı olarak tanıtmıştı ancak eşyaların getirildiği zaman Süleyman Öneń'in getirenler arasında olup olmadığını görmedim hatırlamıyorum dedi. (*)

Soruldu. Mustafa İlker Gürkan'ı 1972 yılında o cezaevinden tahliye edildikten sonra gördüğümü geçen celse ifade etmiştim hangi ayda onu gördüğümü hatırlıyamıyorum ancak yaz aylarında gördüğümü sanıyorum dedi.

Soruldu. Mustafa İlker Gürkan'ı gördüğümde ihbar etmedim önce ben muhbir değilim bu nedenle ihbar etmedim ayrıca sıkıyönetimce arananlar tutulduktan sonra zaman zaman bırakılıyorlardı bırakılmış olabileceği zannnediyordum dedi.

Sanığın As. Savcı tarafından tesbit edilen ifadesi okundu.

Bu ifadeye karşı sanık As. Savcıya verdiğim ifadem bana aittir ancak ben daha evvel okunan ifademi ilk defa. As. Savcılıkta okuyup tetkik etme imkânı buldum tekrar ilk ifademin tesbit edildiği yere geri gönderilmek endişesi ile o ifademde belirtilen ve esasen suç teşkil etmiyeceği kanaatinde olduğum bir kısım olayları orada da tekrar ettim bu ifademi de kabul etmiyorum dedi.

Soruldu. Savcının emniyette bir kısmını okuduğumu belirttiğim öz eleştirinin Mihri Belli'ye ait olup olmadığını sorması üzerine ben bu yazının

---

(*) Eşyalar «Türkiye Solu» dergisine ait olup bina tahliye edildiğinde evime aldım tahliyemden sonra dergi sahibi M.L. Kıyıcıya iade ettim. (R.N.)

Mihri Belli'nin fikirlerini aksettirdiğini belirtmiştim keza ilk ifademin tesbitinden sonra son gayretimle son paragrafı ekletebildim Mustafa Gürkanla olan kısımlarını doğru olamıyacağı hususunun doğru olamıyacağını tavzihini imkan bulamadım dedi. Ben zira tekrar iade edilir korkusu içinde idim dedi.

Sanığın tutuklanma talebiyle çıkartıldığı Mahkeme huzurundaki ifadesi okundu. Ben mahkeme huzurunda da daha evvel belirttiğim endişelerimden arınamadığım için eski ifadelerimi kabul ettim *şu anda bile can emniyetimden emin değilimi dedi.*

Soruldu. Mustafa İlker Gürkan'la buluştuğum hususlarını yukarıda belirttiğim endişelerim sebebiyle savcılıkta tavzih edemedim dedi.

Sorguya karşı As. savcının ne diyeceği soruldu.

As. Savcı sanık Rasih Nuri İlerinin gerek şahsımızı hedef tutmak suretiyle makamımıza gerekse devletin güvenlik müesseselerine karşı giriştiği çirkin suçlamaları basın tarafından kamu oyuna yansıtılmış olması nedeniyle heyetinizin kıymetli birkaç dakikalarını almak lüzumunu hissettim. *Usta bir aktör* (*) olarak kabul ettiğimiz halde sorgusu sırasında kendisini baş sanık tarihçi, bilim adamı olarak takdim edişini takiben türlü mülahazalarla soruşturma kapsamına dahil etmediğimiz yüzü aşkın senpatizanı kendisi ile birlikte bu sıralara oturtmamış olmamıza üzüntüsünü belirtmesi yanısıra muhtelif tarihlerde vefat eden bazı

(*) «Aktörlük» derken herhalde Kontr-Gerillada verdiğim ifade hakkında bir sataşma yapmak istemiştir.

gazeteci ve yazarların ölüm sebeblerini vefatlarından çok önce haklarında yapılan soruşturmaya bağlamış olmasına hiç şaşmadık Atatürk tarafından ilk defa kurtuluş savaşımızda uygulandığını ve teorik yönünden ziyade ilmi karakteri yargıtayca saptandığını iddia ettiği ve *hazırladığı proğram taslağının* özünü teşkil eden milli Demokratik Devrim teorisinin bu gün ihtilalci bir muhteva taşıdığını askeri yargıtayca tescil edildiği iddianamemizde belirtilmiş olması nedeniyle daha fazla izahat vermede fayda görmüyoruz hazırlık soruşturması sırasında emniyetten makamımıza getirildiğinde kendisine *tevkif* edeceğimi ve hatta bunu yukardan emir aldım şeklindeki beyanda bulunduğumu ve buna kuvvet kazandırmak için de tutuklama talebiyle sevk edildiği mahkeme Kd. Binb. Metin Demirkaya isminin tutanağı çoğaltan Z. Katibi tarafından sehven ismimiz ile karıştırmış olmasını polemik mevzuu yapmış olması da normaldir kendisine manevi baskıda bulunduğumuzu ispat edemez ama *sorgusu sırasında rahatsızlanması üzerine sorguyu kesip çağırdığımız doktora tedavi ettirdiğimiz ve ilacını dışardan aldırıp kendisine verdiğimizi yeminli şahitlerle ispat olanağını sahipiziz* (*) sahife sahife eleştirisini yaptığı iddianamemizde söz konusu yaptığımız ve aslı dosyada bulunan öz eleştiride bahsolunan bir kısmı sırf C.H. Partisini suçlamış olmak için kötü bir yola tevessül ettiğimiz iddia olunmuştur şunu da belirtmek isteriz ki Mihri Belli tarafından hazırlanan ve ancak elimizde ön söz komitesi öz eleştirinin bu kısmında iddia ettiği gibi Halk Kurtuluş Partisi veya Türki-

(*) Sorgum yapıldığında o durumdaydım ki, bu olayı hâlâ hatırlamıyorum ve bu işkencenin ikrarıdır.

ye Kurtuluş Cephesi değil CHP.si murat edilmiştir mensubu bulunduğu örgütün yayın organı olan Haziran dergisi hakkında yer verdiğimiz 89 ve 91 nci sahifelerde dürüstlüklerinden şereflerinden bahsetmiş oldukları C.H.Partisi yöneticileri ile Ecevit'ten acaba T.H.K. Partisinin yöneticilerini mi kastetmişlerdir tabiki bunun cevabını veremiyecektir metiyeler sunmuş olması sebebiyle kamu oyunda zor duruma düşürdükleri bir parti hakkında bizim suçlamamıza gerek kaldıki bu bize düşen bir görev de değildir kah *Hüseyin ve kah Metin* aldı altında hareket içinde örgütsel çalışmalar yapmış olan bir şahsın *kontur gerilla olarak tanımladıkları bir örgüt tarafından öldürüldüğü iddia edilmiştir* bu iddiaya katılan sanıklardan Erkut Selçuk hafızamız bizi yanıltmıyorsa 1973 senesi Ocak ayında yaklanmıştır ve bu şahıs Erkut Selçuk'un yanında can verdiği iddia edilmiştir halbuki 1973 senesinin Mart ayında hüviyeti ve şahsiyeti hakkında kendileri kadar bizimde fazla bilgi sahibi olamadığımız bu şahısla Ziya Ülgencilerin temas kurduğuna dair Savcılık ikrarları vardır bize öldüğünü iddia ettikleri bu şahsın açık kimliğini versinler şimdiye kadar kendilerine nezaret eden nöbetçi erlerden dahi sadır olan en ufak hareketi ve müessir fiili mahkeme heyetine dilekçe vererek haklarını arayan sanıkların nasıl olur da bir sene sonra ölen arkadaşlarının hesabını sormak akıllarına gelir biz buna bir mana veremiyoruz bu davanın seneryosu kendileri tarafından yazılmıştır *şayet Rasih Nuri İlerinin iddia ettiği gibi teorik bir hataya düşmüşsek sebebi lisanlarından anlamayışımızdandır hoşgörü ile karşılasınlar şimdilik arz edeceğim bunlardan ibarettir dedi.*

Söz istiyen sanık Rasih Nuri İleri iki dilekçesi olduğunu bildirdi. 30 Kasım 1973 tarihli dilekçesi okundu iki sahifeden ibaret bu dilekçede emniyet müdür yardımcısı *Şükrü Balcı hakkında takibat* yapılmasını talep ettiği anlaşıldı.

2 nci dilekçesinde *proğram taslağının kendisine verilmesini* talep etti.

Sanık Mikail Kayam ve Şefik Çalık 30 Kasım 1973 tarihli dilekçelerini verdiler bunlardan tahliye edilmelerini talep ettikleri anlaşıldı.

Tahliye talepleri hakkında mütelaası sorulan As. Savcı tahliye taleplerine katılmıyoruz dedi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ 1 — Sanık Rasih Nuri İLERİ'nin proğram taslağının kendisine verilmesine ilişkin dilekçesini Komutanlığa gönderilmesine,

2 — Şükrü Balcı hakkında takibat yapmaya görevli makam Askeri Yargı mercileri olmadığından ilgili mercilere talep hakkı kendisince teammül edilmek üzere bu konuda bir karar almaya mahal olmadığına,

3 — Tahliye talebinde bulunan sanıklar Şefik Çalık ve Mikail Kaya'nın henüz sorguları yeni başlaması nedeniyle yerinde görülmediğinden reddine,

4 — Vaktin geçikmiş olması öğleden sonra başka duruşmaların bulunması sebebiyle sorgulara devam edilmek üzere duruşmanın *3 Aralık 1973 Pazartesi günü saat 09'30'a* tahirine oy birliği ile karar verilip açıklandı. 30.11.1973 (*).

BAŞKAN ÜYE ÜYE Z. KATİBİ

(*) Duruşma zaptında ve sonraki zabıtlardaki cümle ve imla hatalarını aynen veriyoruz. (RN)

30 Kasım 1973

I Ordu 2. Nolu Askeri Mahkemesi Başkanlığına

Sanık : Rasih Nuri İleri Kartal Askeri Ceza Evi

Konu : İstanbul Emniyet Müdür Muavini Şükrü Balcının Sahte evrak tanzimi ve adaleti yolundan saptırma suçlarından hakkında soruşturma açılma istemi

Olay: I — 26.1.1973 gün ve 2401 sayılı İstanbul Emniyet Müdürlüğü yazısında *Şükrü Ceyhan* ve Enver Avcının ifadelerine göre Sıkı Yönetim Komutanlığından göz altına alınmam için emir verilmesi talep edilmektedir, imza *Şükrü Balcı*'dır. Oysa Şükrü Ceyhanın ifadesinde böyle bir husus yoktur. Yazı gerçeğe aykırıdır.

II — 16.2.1973 gün 4862-2021 sayılı İstanbul Emniyet Müdürlüğü yazısında 14.2.1973 günü göz altına alındığım ve *220 adet yasaklanmış sol yayına el konduğu. Müdürlük nezaretine konduğum* yazılıdır. İmza yine *Şükril Balcıdır*. Oysa: a) Emniyet'e uğratılmadan doğrudan doğruya Harbiyedeki işkence hücresine alındım. Emniyet I. Şube giriş defterinde o tarihde kaydım yoktur. b) 220 adet yasaklanmış yayın yakalandığı gerçeğe aykırıdır üstelik sayı yanlıştır ve zabıtta imzam yoktur. Kitapların kaybolmasından zarar görebilirim.

III — Sonradan tanzim olunan 14.2.1973 tarihi atılan «üst arama zaptı» sahtedir. Bana imzalatı-

lan III cü zabıttır. Kaldıki Prf. Doktor Sermet Ergun'un tasdikli raporu öteki, zabıtlarda olduğu halde bunda yoktur. Oysa hücrelerde pijamalı prangalı ve kelepçeli olduğumuza göre elbise ve eşyamızın iade edilmediği herkesin bildiği bir gerçektir. Sahte zabıt tanziminden tahkikat açılmasını talep ederim.

IV — Gayrettepe'de birinci şube giriş kayıt defterinde 12 Mart günü şubeye girdiğim 13 Mart günü çıktığım kayıtlıdır. Tesellüm makbuzunda ve defterde imzam vardır. Tesbiti iddialarımı ve sorgumu doğruluyacağından ve tahrifat mümkün olacağından ayrıca 14 Şubat, 12 Mart, 13 Mart giriş ve çıkış kayıtlarının tesbiti için mahkememizce *tesbiti delail* yoluna gidilmesini talep ederim.

V — 13.3.1973 gün 83 Sayılı Emniyet Müdürlüğü yazısında, bu kerre (önceki yazıdaki. Ş Ceyhan ve E. Avcı yerine) S. Önen, Erkut Selçuk ve kendi ifademden suçlandırılmaktayım: Benim ifademden aktarılan kısım tamamen kasıtlı ve gerçeğe aykırıdır. Örneğin:

Marksist Leninist kelimelerinin ağzımdan çıkmadığı ifademde açıkca belirtildiği halde yazıda aksi yazılmış T.B.M.M.'e hakaretten çeşitli mahkumiyetlerim olduğu uydurulmuş. *Kesinleşmiş* 7 yıl 6 ay lık mahkumiyetim olduğu uydurulmuş hiçbir ifadede bulunmadığı halde örgüte para verdiğim yazılmıştır. Ayrıca yazıda 29.1.1973 günü yakalandığım yazılmışsada üstü çizilip elle 14.2.1973 ilave edilmiştir ve yazıda *294 veya 295 adet* Sol yayından söz edilmekle ayrıca önceki yazıları yalanlanmıştır. Yine imza *Şükrü Balcı'dır.*

VI — 16.2.1973 günkü yazısında 220 yasaklanmış kitab'a el konduğunu bildiren 13.9.1973

günlü yazısında kitap miktarını 294 veya 295 e çıkaran ve bunların 193 ünün yasaklanmış olduğunu bildiren Şükrü Balcı 5.4.1973 günlü ve 11820/20465 sayılı yazasında 23 adet yasak kitaplık bir liste sunmuş ve ayrıca bende bulunan 80 yasaklanmış kitaplık bir listeyi sunmuştur. Kaldıki sorgumda da belirttiğim gibi bu listedeki (iç işleri bakanlığının 6.7.1960 gün 6/10544) sayılı yasaklama kararı gerçeğe aykırıdır tarihi ise 1960 değil 1970dir. Bu konudan da Şükrü Balcı hakkında tahkikat açılması gereklidir.

VII — 3.4.1973 gün ve 11363-4645 sayılı İstanbul Emniyet Müdürlüğü yazısında (Ankara Valliğinin 26.3.1973 günlü yazısına atfen 1.12.1972 gün ve 1969-115 Sayılı karara göre 7 yıl 6 ay hapsime karar verildiği ve dosyamın YARGITAY'da olduğunu belirten yazıya rağmen) yukarda sözü edilen yazıda: «Aşırı Solcu olarak bilinen ve kominizan yönde çalışmalarına ait bir DELİL olarak kabul edilebilecek söz konusu yazı bilgilerinize arz olunur.» diye Sıkıyönetim Komutanlığına yollanan yazıda yine imza *Şükrü Balcı'dır*.

Kesinleşmemiş, çoğunlukla alınmış, 3 bilir kişilik raporu lehimde bulunan ve halen yargıtayda bulunan KESİNLEŞMEMİŞ bir dava hakkındaki bu yargı tahkikatı kasıtlı olarak yanlış yola sevk etmekte ve üstelik bir fikir suçunun ÖRGÜT davasında DELİL göstermek garabetini taşımaktadır.

VIII — Harbiye Kontr Gerilla kanunsuz örgütünde alınan ifadelerimi *Birinci Şubede* alınmış gibi gösteren, sahte evrak tanzim eden, sıkıyönetim komutanlığını sürelice yanlış yola sevk etmeye uğraşan İstanbul Emniyet Müdürü Şükrü Balcı

Hakkında tahkikat açılması için gereğinin yapılmasını rica ederim.

NETİCE'İ TALEP: Dosyamda bulunan ve bulunmadığı anlaşılan İstanbul Emniyet I. Şube belgelerine dayanarak davanın özüne taalluk ettiğinden yukarıda söylediğim hususlarda *tesbiti delaile* karar vermenizi talep ederim. Ayrıca görevini köye kullanan ŞÜKRÜ BALCI hakkında tahkikat açılması için gereğinin yapılmasını talep ederim.

30 Kasım 1973 (*)
«Marksist Leninist Haziran
Hareketi Örgütü» Sanığı
Rasih Nuri İleri

(*) Sözü geçen en önemli belge aşağıdadır:

T.C.
EMNİYET MÜLÜRLÜĞÜ
2401 26 OCAK 1973

ŞUBE 1 : K.I.
Konu :Rasih Nuri İleri
Hk.

1 NCİ ORDU VE SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞINA

İLGİ : a) 28.12.1972 gün ve Em. Md. Şl.Kl. 40483 sayılı yazımız.
b) 3.1.1973 gün ve Ad. Müş 1973/79 sayılı yazımız.

İlgi (a) yazımızla illegal olarak kurulan Devrimci Gençlik Birliği Komitesi ve Haziran Hareketi adlı teşkilâta ait mütemmim malûmat Komutanlığınıza sunulmuştu.

Yürütülen operasyon sırasında yakalanan ve bu hareket içinde kurulan komitenin elemanlarından *ŞÜKRÜ CEYHAN ve ENVER AVCI*'nın alınan ifadelerinde söz konusu hareketin merkez komitesi üyelerinden olduğu tebeyyün eden ve aynı hareketin İstanbul sorumlusu MUSTAFA İLKER GÜRKAN ile randevulaşmak suretiyle harekete iştirak eden RASİH NURİ İLERİ'nin durumu

T.C.
K.K.K.
I NCİ ORDU KOMUTANLIĞI
İSTANBUL

AD. MÜŞ. : 1973/5473
KONU : Rasih Nuri İLERİ'nin dilekçesi Hk.

3 NUMARALI SIKIYÖNETİM ASKERİ MAHKEMESİ KD. HAKİMLİĞİNE
İSTANBUL/SELİMİYE

İLGİ : 30.11.1973 tarih ve 973/2445 - 106 sayılı yazınız.

Sanık Rasih Nuri İLERİ'nin Askeri Mahkemenize verdiği 30.11.1973 tarihli dilekçesi incelenmiştir.

Sanığın dilekçesinde sözünü ettiği «Proleter Devrimci Hareketin Proğram taslağı» adlı broşür Adli Müşavirliğimizce tetkik edilmiş ve Cezaevi disiplini yönünden sanıkta bulunması sakıncalı görüldüğünden bu broşürün eşine iadesi hususunda Cezaevi Müdürlüğüne talimat verilmiştir.

Cezaevine sokulması sakıncalı olan bu belge-

Komutanlıklarınızca da malûm şahıslardan MUSTAFA İLKER GÜRKAN ve MİHRİ BELLİ gibi şahıslarla direkt temasta olduğu ve ayrıca Haziran Hareketinin beyni durumunda faaliyet gösterdiği tesbit edilmiştir.

Bu nedenle *şahsın Kurtuluş Caddesi No. 29 Daire 6 adresindeki ikametgâhında arama yapılması için ve şahsın gözaltına alınması hususunda gerekli karar istihsalini emir müsaadelerine arzederim.*
EMNİYET MÜDÜRÜ NAMINA

(İmza)
ŞÜKRÜ BALCI
Müdür Muavini

nin sanığın ifadesine göre esasen mahkeme dosyasında bir eşi bulunduğu cihetle, ayrıca tutuklu sanığa verilmesi uygun görülmemiştir.

Bilgilerini rica ederim.

Cevat GÖKMENOĞLU
Hâkim Albay
1. Ordu Adli Müşaviri

B

ERKUT SELÇUK

Rasih Nuri İleri'den sonra sorgusu yapılan Erkut Selçuk Dev-Gençli olduğunu, yakalanan Haziran Dergisi ve diğer yayınları kendisinin teksir edip yayınladığını ve dağıttığını, Mihri Belli, Şevki Akşit ve Rasih Nuri İleri'yi evvelce hiç tanımadığını Mustafa İlker Gürkan'ı tanıdığını, belirtmiş, sorulduğunda «ifademde bahsi geçen Hüseyin veya Metin daha evvelki celsede verdiğim dilekçede bahsi geçen şahıstır, ismi Hüseyin olabilir fakat kat'i olarak Hüseyindir diyemiyeceğim, açık kimliğini ve adresini bilmiyorum, dedi (*). Soruldu: Mustafa İlker Gürkan la buluşuyorduk, bir buluşmamızda yanında tanımadığım birisini getirdi onu bana Hüseyin beni de ona Hasan ismiyle ta-

(*) İddianamede yaklanmadıkları ve açık kimlikleri bilinmeyen Hüseyin ve Metin isminde iki şahıstan bahsedilmektedir. Öldürülen kişinin hangisi olduğunu söylemek ikrar olarak geçebilirdi, bu nedenle savcının sürelice bu konuda açtığı tuzaklara düşülmemiş, ancak babası gazetelerde fotografı, ismi ve kayıp tarihini yayınlayınca bu kişinin Ali Kayahan olduğu, ölüm tarihi dolayısıyla da Hüseyin değil Metin adıyla İddianamede sözü geçen kişi olduğu meydana çıkmıştır.

nıttı MAKSADIMIZ ARANAN KİŞİLER İDİK BU SEBEPLE TAKMA İSİM KULLANIYORDUK, ona (gizlenmesi için) bir yardım yapıp yapamıyacağımı sordu, araştırayım dedim... ikinci buluşmamızda yardım imkânı bulamadığımı ancak Süleyman Önen'i düşünerek bir arkadaşımın yardım etmek imkânı olabileceğini söyledim, Süleyman'a götürdüm ancak onun isteği ile Süleyman'a Metin ismiyle tanıştırdım, ondan başka bu şahısla temasım olmadı, dediği zabta geçti.

Oysa okuduğu ve dosyaya konan yazılı ifadesinde benim hakımda aynen: «Rasih Nuri İleri, kendisini tanımam. 1971 yılında bir parti kurulması için çalıştığını da bilmiyorum. Kontr-Gerillada söylediler, ifademde «kurulmuş bir parti varsa, bundan haberi olacak üçüncü şahıs Rasih Nuri İleri'dir» denilmekte. Ben kâhin değilim. Kurulmuş bir parti varsa, Rasih Nuri İleri'nin bundan haberi olup olmadığını nasıl bilebilirim? Bunları Kontr-cular yazmıştır. Benim Rasih Nuri İleri hakkında hiç bir bilgim yoktur.» diye yazılıdır, yukarıda zapta geçen duruşma yargıcının bu paragrafı özetleyiş şeklidir. Kendisine tevcih edilmesini istediğim hususlar sorulmadığı gibi sözlerim de zapta yanlış, geçti. Dilekçe ile itiraz etmem üzerine Karar'a «Rasih Nuri İleri'nin de dilekçesi iyi okunamadığından bir daha ki celse karara bağlanmasına vaktin geçmiş olması nedeniyle duruşmanın 11.12.1973 salı gününe... tehirine. Diye dilekçem geçiştirildi. Dilekçem aynen şöyle idi:

2. Nolu Askeri Mahkemesi Başkanlığına

10-Aralık-1973 günü duruşmada sanık Erkut Selçuk'un sorgusu bittikten sonra sayın duruş-

ma hâkimi bir diyeceğim olup olmadığımı sordu. Ben sanığın «Emniyet» ifadesinde hakkımda yaptığı gerçeğe aykırı atfı cürümler hakkında sanıktan soru sorulmasını talep ettim. Usul ve teamüle aykırı olarak, yargıç Askerî savcının sorularını sanığa tevcih ettiği halde ısrarıma rağmen benim sorumu kendisine tevcih etmedi ve böylece gerçeğin (*) aydınlatılmasını engelledi. Bu durum Usul Kanunu maddelerine, teamüle ve içtihatlara aykırıdır. Böylece leyhimdeki hususların zabta geçmesine mani olundu.

Sayın mahkemenizin sorularımın sanık Erkut Selçuk'tan sorulup zapta geçmesine karar vermesini arz ederim.

Sanık Rasih Nuri İleri

Çok sonra 13 Mart 1974 günü sorgular tamamlandığında durumu ve kendi rolunu özetliyen Erkut Selçuk 7 sahifelik dilekçesinde ezcümle şöyle diyordu:

«İşkenceciler, Mihri Belli, Şevki Akşit, Mustafa İlker Gürkan'ı ele geçirmek istiyordu. Onları yakalamayınca benimle yetinmek zorunda kalmıştı.

Yakalandıktan tahminen 15 gün sonra üzerimdeki baskının hafiflediğini hissettim. Bunun nedeninin, Rasih Nuri İleri'nin gözaltına alınmış olması olduğunu daha sonra anladım işkenceciler, artık bana evvelce uyguladıklarını şimdi Rasih Nuri İleri'ye uyguluyorlardı.

(*) Yukarıda duruşma zaptında Erkut Selçuk'un «Mihri Belli, Şevki Akşit ve Rasih Nuri İleri'yi hiç tanımam» diye özetlenen sorgusunu ve okuyup yazılı olarak verdiği sorgusundaki hakkımdaki sözlerini aynen verdim.

Benim yerime Rasih Nuri İleri'nin baş sanık seçilmesinin nedeni gayet açıktır. Rasih Nuri İleri, bunun nedenlerini ileride kendisi açıklar sanırım. Bu sebeple ben bu konuyu kesiyorum.» demekteydi.

(Erkut Selçuk 26 Ocak günü, ben ise 14 Şubat günü gözaltına alınmıştık.)

C

YILMAZ ELMAS

I ORDU NEZDİNDE 2 NOLU SIKIYÖNETİM ASKERİ MAHKEMESİ BAŞKAN ve YARGIÇLARI

4-Nisan-1973 günü Kontr-Gerilla tarafından gözaltına alınıp 19 Nisan 1973 günü 2. nolu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesince tutuklandım.

Sıkıyönetim Askeri Savcılığınca hazırlanmış olan «HAZİRAN HAREKETİ» adlı iddianame gereğince sanık olarak huzurunuza getirilmiş bulunmaktayım.

Önce özet olarak kendimi ve görüşlerimi belirterek sorguya girmek istiyorum. İstanbul - Fethiye İlkokulu Müzik Öğretmeniyim.

Kasten geri bıraktırılmış bir ülkenin öğretmeni olmanın gerektirdiği devrimci bilince sahip olmam dolayısıyla TÖB - DER üyesiyim ve TÖB - DER İstanbul Şubesi Sekreteriyim. Zaten bu özelliklerim nedeniyle burada yargılanmaktayım. Kontrgerilla'da bu özelliklerimden dolayı 3,5 ay işkence gördüm.

TÖB - DER'li öğretmenlerin niteliğini ve nasıl olması gerektiğini sayın TÖB - DER Genel Başka-

nı Ali Bozkurt TÖB - DER Haber Bülteninde belirtmiş ve şöyle demiştir.

«Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği (TÖB - DER) ülkemizdeki tek ve en güçlü öğretmen örgütüdür. Eğitim çıkmazı içinde yıllardan beri bocalayan ülkemizde TÖB - DER'li öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir. Örgütümüz üyeleri yaptıkları görevlerini daha başarılı duruma getirmek ve halkımızla bütünleşmek için bazı noktalara dikkat etmek zorundadırlar.

Ülkemiz ve halkımız çıkarları açısından olsun kendileri ve öğrencileri açısından olsun buna mutlak gereksinme vardır. TÖB - DER tüzüğünü kabul ederek ona üye olmuş tüm öğretmenler bulundukları yerin koşullarına uymaya mecburdurlar. Toplumlara birşey kazandırmak için önce kendinizi o topluma kabul ettireceksiniz. Toplum sizi sevecek sayacak sizden doğru ve yararlı şeyler öğrenecek.

TÖB - DER'li öğretmen gerçek ATATÜRKÇÜ ve DEVRİMCİ'dir. Rehberi bilimdir.

TÖB - DER'li öğretmen ATATÜRK İLKELERİ'nin yılmaz savunucusu ve geliştiricisidir. Ülkeden emperyalizmin kökü kazınıncaya kadar savaşını sürdürür. Atatürk'ün dediği gibi (bizi mahvetmek isteyen emperyalizmin) düşmanıdır.

TÖB - DER'li öğretmen bütün sorunlarının ülkenin sorunlarıyla içiçe olduğunu ülke sorunları çözülmeden kendi sorunlarının çözümünün olanaksızlığını bilir. Yurtta ve dünyada günlük olayları izler. Kasten geri bırakılmış bir ülkenin öğretmeni olmanın bilincini taşır. Halkın ve öğrencilerinin ülkemiz çıkarları bakımından bilinçlenmesi için elinden gelen çabayı gösterir» demiş ve yine TÖB-

DER Bülteni 46. sayısında Genel Başkan TÖB-DER'li öğretmenlere yapılan baskıları ve nedenlerini şöyle dile getirmektedir.

«Artık hiç kuşkumuz kalmadı. Bu güne kadar biriken bir kinin intikamıyla karşı karşıyız. Milli Kurtuluş savaşında yenen sillenin intikamı alınmaktadır. Saltanatın şahsında ezilen irtica ve emperyalizmin, 27 Mayısın iktikamı alınmaktadır. Yurtsever aydının öğretmende somutlaşan ve yine onun kişiliğinde anlam kazanan düşünceye karşı bir tür vandalizm sürdürülmektedir.

İnsan olduklarını unutacak kadar saldırgan olanların, her türlü sağduyu dışına çıkarak ilkel bir intikamın peşinde koşmaları karanlık kuvvetlerden medet ummaları onların düşünce alanında yenik düşmelerinin kanıtıdır. Bu güne kadar karanlıklar nasıl yenildilerse yine öyle yenilecek onlar» diyerek, ATATÜRK devrimlerine sahip çıkan yurtsever öğretmenlere niçin baskı yapıldığını ve bu baskıların başarısızlıkla sonuçlanacağını açıkça belirtmiştir.

Ülkemizde, milli eğitimde halk kültürüne değer veren, yozlaştırmaya, sömürüye sömürge eğitimine karşı çıkan öğretmenlere karşı uygulanan sindirme politikasının sürdürülmesi ABD emperyalizminin ve yerli işbirlikçilerinin bilinçli taktiklerinin bir sonucudur.

Ülkemizde, eğitim ve öğretim belirtilen gerekçeler yüzünden bir çıkmaz içindedir. Eğitim çıkmazını sergileyebilmek için 50 yıllık Milli Eğitim uygulamasını ele almak, gözden geçirmek gerektimektir.

Yurdumuzda ilk planlı, proğramlı Milli Eğitim çalışmaları 1923 yılında başlar.

«1923 yılından günümüze doğru Milli Eğitim alanında Cumhuriyet Türkiyesinde olup bitenleri göze çarpan yükselti noktalarında izleyecek olursak karşımıza çıkan ilk olgu 3 Mart 1924 tarihinde TBMM nde kabul edilen (öğretim Birliği Yasası) dır. Tanzimat ikiciliğinin Milli Eğitim alanındaki kalıntısına son veren bu yasa bütün okulların Milli Eğitim Bakanlığına bağlanmasını amaçlıyordu.

1 Kasım 1928 de Türk harflerinin bir yasayla kabul edilişi ve 1 Ocak 1929 da bütün olarak uygulanmaya başlanması Milli Eğitimi yakından etkilemiştir. Harf Devrimi ile okumasız yazmasız kalmış olan olgun kuşaklara yeni harflerle okumanın ve yazmanın öğretilmesi (Millet mektepleri) adı verilen atılıma yol açmıştır. Kurs niteliğindeki bu çalışmalarla 1936 yılına değin 2,5 milyon yurttaşımızın okuma yazma öğrendiğini hatırlatmak atılımın genişliği konusunda bir fikir verebilir. Ne varki yeni harflerin kabulüne bağlanan umut 50. yılında da gerçekleşmiş olmaktan çok uzaktır.

25-Ekim-1970 Genel Nüfus Sayımı'nın örnekleme yöntemiyle saptanan sonuçlarına göre 6 ve daha yukarı yaşlardaki 28.494.848 kişilik nüfusumuzun 13.346.317 kişilik bölümü okuma yazma bilmemektedir. Bu sayının 8.725.821'nin kadın nüfusa ilişkin olduğunu söylersek çözüm bekleyen sorunun ikiz niteliği ortaya çıkar.

Sonuç olarak 1970 yılında yaklaşık olarak 6 ve daha yukarı yaşlardaki nüfusumuzun %45'nin okuma yazma bilmediği» gerçeği ortaya çıkmaktadır.

«Öğretmenin halkçı gerçekçi bir nitelik kazanması ve kırsal alanlara yönelmesi demek olan KÖY ENSTİTÜLERİ'nin yasal doğuşu 17-Nisan-1940 ta-

rihine rastlamaktadır. Eğitmen kursları denemesinden ulaşılan Köy Enstitüleri... YÜCEL - TONGUÇ adlarını akla getirmektedir. Cumhuriyet döneminin bu özgün eğitim ve öğretim atılımı, Yalnız milli eğitim çevresinde değil fikir ve sanat alanlarında da güçlü ürünler ortaya koymuş»tur.

Köy Enstitülerinin meydana getirdiği halkçı ve devrimci potansiyelden ürken egemen çıkarcı çevrelerin baskısıyla Köy Enstitüleri ve Kurumları «Cumhuriyetin en değerili eserleri arasında - sayan bir devlet başkanının zamanında yozlaştırılmaya başlanmış» ve ondan sonraki dönemlerde de kapatılmıştır.

Köy Enstitülerinin yerine İmam Hatip Okulları yurdun her köşesinde açılarak halkımızın uyutulması yoluna gidilmiştir. Halkımızı uyutmak ve devrimci yurtsever alternatifin karşısında silah olarak kullanmak için İmam Hatip Okulları günümüze kadar güdümlü olarak teşvik edilerek çoğaltılmıştır.

«İmam Hatip Okullarının II. döneminde kayıt artışları çok yüksek düzeylere ulaşmış 1963-1964 ile 1971-1972 dönemleri arasında öğrenci artışı yüzde 611.5 olmuştur.»

Mesleki ve Teknik Öğretim'deki durumumuzda içler acısıdır

«1960-1970 yılları arasında planların öngördüğü amaçlara ulaşılamamıştır. 1960 yılında topam çağ nüfusunun %9'nu kapsayan lise düzeyindeki okullarda mesleki eğitim %2.6 ve teknik eğitim % 1.1 oranında yer alırken toplam çağ nüfusunun %17,7 ni kapsayan 1970 yılında bu oranlar sırasıyla % 4,6 ve % 2,1 olmuştur.»

Yüksek Öğretim de bir çıkmaz içindedir. Yük-

sek okullara, üniversitelere giremiyen lise mezunlarının sayısı her yıl artmaktadır. Cumhuriyetin 50. yılında bu sayı yüzbini aşmıştır. Üniversite özerkliği yasalarda değişiklik yapılarak kısıtlanmıştır. «Üniversite Reformu olarak nitelenen 1750 sayılı (Üniversiteler Kanunu)na karşı 1973 yılında çeşitli üniversitelerimizin Anayasa Mahkemesine yaptıkları başvurmalar Devlet-Üniversite ilişkilerinin henüz gerginlikten kurtarılamadığı» nın açık kanıtıdır. Yurdumuzda emperyalizm ve yerli işbirlikçileri kendi çıkarlarını herşeyin üstünde tutma politikalarını milli eğitim alanında da yürütüldüğünün açık görünümleridir bunlar.

Demokratik ortamın yaratılmasında ve fikir özgürlüğünün geliştirilmesinde etken olan 27 Mayıs Devrimi de Milli Eğitimimize bir çözüm getirememiştir.

ABD emperyalizmi özel olarak eğitilmiş casuslarını yurdumuza BARIŞ GÖNÜLLÜLERİ adıyla göndermiştir. Bunlar en kuytu köylerimizden en merkezi bakanlık bürolarına kadar her kademede görev almışlardır. Barış gönüllülerine ilk tepki gösterenler yine yurtsever aydınlar ve öğretmenler olmuştur. Bütün bunlar halkımızın uyanışını engelleme ve geciktirme çabalarının bir sonucudur.

Bizim gibi «toplumlar, yabancıların ve onların yerli ortakları elinde sağmal bir inek misali sömürülüp durmaktan kurtulamazlar. Bu yüzden değilmidir ki emperyalist devletler ele geçirdikleri sömürgelerde yerli halkın uyanıp başkaldırmasını önlemek amacıyla kalıplaşmış inançlara hiç dokunmamışlar halkı uykusunda rahat bırakıp kendi çıkarları sürdürmeye özen göstermişlerdir.»

Sömürüye emperyalizme karşı uyanışı hazırla-

yanlar «Ulusal Bağımsızlık uğruna kendi yurttaşlarını dürtükleyen onlara özgürlük türküleri söyleyen düşün öncüleri halk liderleri her zaman emperyalist baskı güçlerini tedirgin etmiş onların hışmına uğrayarak tutuklanmış zindana atılmışlardır.» Yurtsever aydın öğretmenler de emperyalist baskı güçlerinin hışmına uğramışlar ve uğramaktadırlar.

Yurtsever, devrimci, Atatürkçü öğretmenlerin kıyımı «ülkemizde adeta toplumsal bir kurum haline geldiği yadsınması olanaksız bir gerçektir.» Emperyalizmin yerli işbirlikçileri öğretmenleri sürgün etmekte bunun yanında açığa alma, bakanlık emrine alma görevine son verme, işten el çektirme, öldürme, dövme ve her çeşit komplolarla KIYIM'I sürdürmektedirler. Hatta Kayseride TÖS delegesi 600 yurtsever öğretmen yakılmak istenmişti.

Emperyalistler «kendi ülkelerinde hoşgörüyü baştacı ederken geri bıraktıkları sömürge ve yarı sömürgelere uyguladıkları bu katı davranış, İkinci Cihan Savaşı'ndan bu yana gözle görülürcesine değişmektedir. Afrikada, Asyada Orta ve Uzak Doğu'da toplumlar uyandırılmışlar hızlı bir toparlanma bağımsızlaşma sürecinin içine girmişlerdir.

Emperyalist güçler Asker-Sivil yerli işbirlikçilerinin yardımı ile çıkarlarını koruma çabasını şimdilik bir derece yürütebiliyorlarsa da bunun sonsuza dek böyle sürüp gitmeyeceği artık besbellidir.» Kasten geri bıraktırılmış sömürge ve yarı sömürge ülkelerin halkları büyük bir uyanış içerisindedir. Bunu hiç bir güç durduramıyacaktır. Bu uyanışta sömürüye karşı çıkışta öğretmenlerin

de yeri ve katkısı olmuştur. Bundan sonra da bütün baskılara rağmen olacaktır.

Türkiyenin eğitim politikasının yanlışlığı ve çıkmazı Tam Bağımsız olamamanın bir sonucudur. Tam Bağımsız olabilmek için «temel hedef ekonominin dış kredilere bağlılığını azaltmak ve Türkiyenin dış kredilere bağlılığını» zamanla yoketmek olmalıdır. Bu da ABD emperyalizmi ve yerli işbirlikçi burjuvazinin işine gelmemektedir. Kendi egemenliklerini sürdürebilmek için Anayasa'yı değiştirmekte, yurtsever aydınlara öğretmenlere ve devrimcilere Kontrgerilla da insanlık dışı işkenceler uygulayarak istedikleri biçimde ifade alıp sıkıyönetim mahkemelerinde yargılamaktadırlar.

«İki buçuk yıllık askeri-parlamenter bir rejim hiçbir reform başaramadı. Aksine bu rejim haklarından yoksun savunmasız, askeri mahkemelere sevkedilmiş, ordunun ve devletin faşizm taraftarı ve özellikle MİT'in (Türk istihbarat servisi, bir nevi devlet içinde devlet) baskılarına maruz, kitlelere karşı dışa bağımlı sanayi çevrelerinin bir ilerleyişini sağla»mıştır.

Batı Avrupa ülkeleri yurdumuzda gelişen olayları günü gününe izlemekte, Türkiye'de demokrasinin büyük yaralar aldığını gözleyerek «mahkemelerde tatbik edilen baskı tedbirleri ve işkenceler»e büyük tepki göstermektedirler.

İşkence ve baskıların «ne derece gerçek olduğu»nu herkesten çok bizler yaşantımızla bilmekteyiz.

The London Times gazetesinin Diplomatik muhabiri J. Randall. YANKI'nın sorularına verdiği cevapta «Bu durum bizim gibi demokratik ülkelerde hele, hele böylesine sert tedbirlerin alındığını

pek hatırlamıyan ülkelerde endişeler yaratır. Bize çok fazla korkunç bir şey gibi görünür.» diyerek Türkiye'de uygulanan korkunç faşizan uygulamayı kınadığını belirtmiştir.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesini onaylayan ve bu beyannamenin özüne uygun olarak hazırlanan 1961 Anayasasının yürürlüğe konduğu ülkemizde emperyalizmin ve yerli işbirlikçilerinin iktidarı bunalımlar sonucunda çatırdamaya başlayınca Anayasa'yı, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesini hiçe sayan bir zihniyetle insan hak ve özgürlüklerini kısıtlayarak devrimcilere ve yurtsever aydınlara her türlü işkenceyi uygulamıştır.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, insanlara işkence yapılamacağını, kişi dokunulmazlığını, insan haklarını saptamıştır.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi:

«MADDE — 3. Yaşamak, Özgürlük ve kişi güvenliği her ferdin hakkıdır.

MADDE — 5. Hiç kimse, işkenceye, zalimane, insanlık dışı haysiyet kırıcı cezalara veya işlemlere tabi tutulamaz.

MADDE — 10. Herkes haklarının, yükümlülüklerinin veya kendisine karşı cezai nitelikte her hangi bir isnadın saptanmasında tam bir eşitlikle davanın bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından adaletle ve açık olarak görülmesi hakkına sahiptir.

MADDE — 11. Hiç kimse işlendikleri sırada ulusal veya uluslararası hukuka göre suç teşkil etmeyen fiillerden veya ithimallerden ötürü mahkûm edilemez. Bunun gibi suçun işlendiği sırada uygulanan cezadan daha şiddetli bir ceza verilemez.

MADDE — 19. Her ferdin fikir ve ifade özgürlüğüne hakkı vardır.

MADDE — 23. Herkesin menfaatlerinin korunması için sendikalar kurmaya ve bunlara katılmaya hakkı vardır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini Avrupa Konseyi üyesi 13 devlet (Türkiye'de dahil) 4 Kasım 1950 günü imzaladılar.

İnsan Hakları Evrensel Bildirisi ve Sözleşmesinde (Herkes düşünce ve ifade özgürlüğüne sahiptir, hiç kimse düşüncelerinden ötürü tedirgin edilemez) denmektedir. Oysa cezaevleri, düşüncelerinden, yazılarından, çevirilerinden ötürü tutuklanan ve cezalandırılan insanlarla doludur.

Bildiri ve sözleşme (işkenceye, insanlık dışı ve haysiyet kırıcı ceza ve işlemlere karşı korunma) hakkını kabul etmiştir. Oysa bugün kişilere en teknik metotlarla işkenceler yapıldığı, insanların haysiyet kırıcı işlemlere tabi tutulduğu herkesce bilinen bir husustur.

Yine Bildiri ve Sözleşme insanlara (yasal, tarafsız, bağımsız hakim önünde açık yargılanma hakkı), (yakalama ve tutuklama durumlarında derhal hakim önüne çıkarılma ailesine ve yakınlarına bilgi verilme hakkı»nı tanımıştır. Oysa bu haklara bir çok durumlarda saygı gösterilmediği artık herkesce bilinen bir gerçektir.

Sözleşme Türkiye tarafından kabul ve imza edilmiş, Büyük Millet Meclisincede onaylanarak iç hukukumuzun bir bölümü durumuna gelmiştir. Sözleşmenin kabulü Avrupa Konseyi'nin bir üyesi olan ülkemiz için antlaşmadaki hükümlere uymak yükümlülüğünü doğurmuştur» Buna rağmen emperyalizmin güdümündeki işbirlikçi yerli burju-

vazi yasaları ve uluslararası sözleşmeleri hiçe sayarak, insanlık ve yasadışı uygulamalarını sürdürmektedir. Sıkıyönetim ve Kontrgerilla uygulamaları bunun açık kanıtlarıdır.

Yasadışı bir kuruluş olarak ortaya çıkan ve insanlık dışı işkencelerini istediklerine uygulayan Kontrgerilla'nın varlığını ve çalışmalarını, I Ordu ve Sıkıyönetim Komutanı Org. Faik Türün ele alarak açıklamıştır.

«Ben Kadıköydeki KÖŞK'ü Kontr-Gerilla örgütüne özel olarak hazırlattım. Emekli generaller geliyordu, şöhretli gazeteciler, bilim adamları geliyordu. Bunları diğer gözaltına alınanlar gibi hapishanelere yerleştirme yerine, kendilerine isimlerine uygun muamelenin yapılabileceği bir yer hazırlattım. İşkence iddiaları asla varit değildir. Sölentiler çıktığında tahkikat yaptırdım doğru değil. Buna inanın» diyen İstanbul'un Sıkı Yönetim Komutanı Org. Faik Türün (*) her nedense Harbiye'deki Kontrgerilla ve işkencelerinden sözetme gereğini duymamaktadır. Ve utanmasızca işkence yapılmadığını iddia etmektedir.

«Polis teşkilatıyla birlikte (MİT) Milli İstihbarat Teşkilatı'nı ve birde klasik olmayan savaşma usüllerine göre teşkilatlandırılmış yetiştirilmiş Kontr-Gerilla Örgütü»nün varlığı Faik Türün tarafından onaylanmıştır. Devrimcilere, aydınlara, yurtseverlere gerçek Atatürkçülere geniş çapta en modern yöntemlerle yapılan işkenceler Türkiye demokrasisinde büyük onulmaz yaralar açmıştır. Sıkıyönetim döneminde sıkıyönetim sorgusu yapılanların büyük bir çoğunluğuna işkence yapılmış-

(*) YANKI Sayı: 133 Gün: 7-Ekim-1973

tır. Bu insanlık dışı işkenceler dünya kamuoyunda da Türkiye Cumhuriyeti devletinin onuruna gölge düşürmüştür.

Bazı çevreler, sıkıyönetim döneminde yapılan işkence ve yasadışı uygulamalardan Ordu'nun büyük yaralar aldığını görmüşler orduyu ve 12 Mart Muhtırasını veren generalleri temize çıkarma çabasına düşmüşlerdir.

Harbiye'de 3,5 ay sorgumu yapan ve bana her türlü insanlıkdışı işkenceleri uygulayan Kontrgerilla görevlileri herşeyi ordu adına yaptıklarını her durumda söz ve davranışlarıyla belirtmişlerdir. Bana devamlı olarak kendilerine «KOMUTANIM» dedirtmişlerdir. Kontrgerilladaki görevli, asker onbaşı ve çavuşlar da onlara «Komutanım» diye hitap etmekteydiler. Ayrıca işkence ve sorgu sırasında birbirlerine. Komutan, Yüzbaşım, Binbaşım, Albayım, Generalim diye hitap ediyorlardı.

YANKI Dergisi, 7 Ekim 1973 gün ve 133 sayısında «Kontr-Gerilla»nın doğuşu özellikleri, görevleri konusunda bilgi vermektedir.

«Bütün ülkelerde olduğu gibi ülkenin güvenliğini sağlayacak kuvvetler arasına Komando-Gerilla temeli üzerine yetiştirilmiş bir yeni kuvvet daha katıldı. İşte 12 Marttan sonra isminden sık sık bahsedilen «Kontr gerilla» örgütü böylece ortaya çıktı.

Milli İstihbarat Teşkilatı yanında Askeri İstihbarat Teşkilatının bir parçası olarak çalışan ve halk dilinde «Kontrgerilla» örgütü denilen örgütün görevi bilhassa bir savaş halinde düşman ajanlarının faaliyetlerini kontrol etmek yıkıcı planlardan vaktinde haberdar olup bunları önlemek kısacası yurdu düşmanın yıkıcı faaliyetlerine karşı

üniformasız yeraltı faaliyetlerinin kurallarına uygun olarak savunmaktı.

Kontrgerilla düşmanın hukuk, kural tanımayan ajanlarına karşı aynı şartlar içinde savaşacaktı. Düşman ajanları öldürüyorsa o da öldürecek, düşman ajanları işkenceyle bilgi alıyorlarsa o da alacak, düşman tedhiş yapıp korkutuyorsa o da yapacaktı. Kontrgerilla'nın görevi bütün çarelere baş vurarak yurdu düşman karşısıda savunmaktı. Bütün ülkeler gayri nizami kuvvet adı verilen bu kuvvetler aynı metotları kullanıyordu. Tabii Türkiye'de kullanacaktı.

Türkiye'deki mesele Kontgerilla örgütünün Türkiye'yi 12 Mart'a getirdiği farzedilen anarşi hareketlerinin ve örgütlerinin hem ortaya çıkarılmasında hem de önlenmesinde rol oynamasıyla çıktı» (*) diyen bazı çevreler buradaki anlatış biçimiyle Kontgerillanın varlığını, meşruluğunu, gerekliliğini, orduyla olan bağıntısını ve haklılığını savunma yoluna gitmişlerdir.

Bunun yanında «12 Mart sonrası dönemde adı sanı ortaya çıkan ve tedbirlerin hatta soruşturmaların hukukliliğine de insaniliğine de gölge düşüren Kontgerilla adlı örgütün bu resmi görüntülü fakat gayriresmi örgütün niteliği ve amacı üzerindeki örtü kaldırılmamıştır,» (**) diyenler de olmuştur.

Sıkıyönetim, uygulamalarıyla Kontrgerilla, insanlıkdışı işkenceleriyle T.C. Anayasasını çiğnemişlerdir. T.C. Anayasası'nın 14. Maddesinde:

(*) Yankı, Sayı: 133 Gün: 7-Ekim-1973

(**) YANKI Sayı: 133 Gün: 7-Ekim-1973 Bülent ECEVİT

«Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını geliştirme haklarına ve kişi hürriyetine sahiptir.

Kişi dokunulmazlığı ve hürriyeti kanunun açıkça gösterdiği hallerde usulüne göre verilmiş hakim kararı olmadıkça kayıtlanamaz.

Kimseye eziyet ve işkence yapılamaz, insanlık haysiyetiyle bağdaşmayan ceza konulamaz»denmektedir.

«12 Marttan sonra Atatürk adını kaba şark faşizminin bayrağı yapmak isteyenler» Anayasayı umursamazlıkla çiğneyerek bütün aydınlara, yurtseverlere, gerçek Atatürkçülere her türlü işkenceyi uygulayıp Türkiye'deki uyanışı engellemeye çalışmışlardır.

SAYIN YARGIÇLAR

Yurt çapındaki bir provakasyonun, belki de en önemli davası olan davamız, aynı zamanda sıkıyönetimin son davasıdır.

Karşıdevrim tırmanışının zirvesinde bir süre iktidarı eline geçiren kanunsuz ve işkenceci cunta Türkiye deki en tutarlı devrimci güçleri bir büyük dava içinde ezmeyi tasarladı. Bunun başında bütün hayatlarınca faşizme karşı direnen eski sosyalist kuşaktan sağ kalanlar öte yandan ülkenin en zinde kesimi olan çilekeş ve kıyıla kıyıla tükenmeyen öğretmenlerle Anadolu'nun dört bir yanından gelen öğrenciler. Bu da yetmiyormuş gibi Atatürk'ün kurduğu, Demokrat Partinin kapattığı ve 27 Mayıs Devriminden sonra yeniden açılan Halkevleri de bu senaryoya dahil edilmek istenmiştir.

Yurdumuz için büyük bir şanstır ki senaryo tamamlanmadan, fazla ileri giden cunta hakimi-

yeti elinden kaçırdı. TÖS'e karşı açılan dava yeterli bulunmadı. Öğretmenler sinmeyip TÖB - DER çevresinde yeniden toparlanınca yukarda sözünü ettiğimiz provakasyon düzenlendi. Türün cuntasının ömrü yetseydi, bu provakasyonu sonuçlandırabilirlerdi. İyiki Türün cuntasının ömrü şimdilik yetmedi.

TÖB - DER İstanbul Şubesi sekreteri olarak 3,5 ay işkence hücrelerinde kalıp bu provakasyonun oluşumunu yaşamış başlıca kişiyim. Hedef ben değil örgüt olarak yurt çapındaki TÖB - DER'in kendisiydi. Aynı zamanda Atatürk'ün emaneti olan Halkevleriydi.

Sanıkların Kontrgerilla savcılık ifadelerinden ve askeri savcının iddialarından anlaşıldığı gibi yurtsever aydın kişilerin arkadaşlarıyla olan arkadaşlık ve dostluk ilişkileri kontrgerilla'da, o zamana kadar duymadıkları bir örgüt içine sokulmuş ve örgüt çalışması olarak gösterilmiştir.

Sırasıyla, işkence zoruyla ismini vermek zorunda kaldığımız arkadaşlarımız da böyle bir örgüt ve çalışmasını kabul etmek zorunda kalmışlardır. Bu ifadeler Kontrgerilla işkence uzmanlarının varkabul ettikleri ve kabul ettirdikleri bir senaryodan başka birşey değildir.

Bütün bu çabalar, TÖB - DER ve Halkevlerini kapatma amacını güden bir provakasyonun başarıyla sonuçlanması içindi. Bu provakasyon başarıya ulaşamadı. Diğer Öğretmen arkadaşlarada işkence zoruyla kabul ettirdikleri Haziran Hareketi çalışmaları, ifadelerinin nasıl bir mizansen içinde hazırlandığını sergilemektedir.

İddianameye nokta nokta Cevap vermeden ve yapılan işkenceleri de sergilemeden önce Faşist

Nazi Almanya'sında geliştirilmiş son deneyi Vietnam'da CIA tarafından verilmiş ve yurdumuzda da Kontrgerilla'nın kullandığı sorgu yönteminden yetersiz örnekler vermek istiyorum.

İşkence hücresinde, işkence ve sorgu sırasında bana sorulan sorulardan ve söylenen sözlerden bazılarını aşağıya alıyorum. Kontrgerillanın neler yapmak istediğini varlığını, şahsımda oynamak istediği TÖB - DER ve Halkevleri provakasyonu daha da açıklığa kavuşturacaktır. Bana sorulan sorular ve sözler:

— Şimdiye kadar nereleri gezdin kimlerle ilişki kurdun?

— Ankara'ya gittiğinde kimlerle görüşüyordun? Nerelerde toplandınız?

— Kayhan Edip Sakarya'yı tanıyormusun?

— Mustafa İlker Gürkan'ı tanıyor musun?

— Rasih Nuri İLERİ hakkında bildiklerini, onunla olan ilişkilerini anlat

— Mihri Belli'yi, Şevki Akşit'i tanıyor musun?

— Mihri BELLİ, Şevki AKŞİT, Mustafa İlker GÜRKAN dışarda geziyor şimdilik, elimize bir geçerlerse onların da hesabını sizin gibi göreceğiz.

— Siz kazansaydınız bize ne yaparsınız? Biz size yine insanca davranıyoruz

— Bir daha iktidara el koyarsak ne yapacağrz biliyor musun? Endonezya katliamı bizim yapacağımız katliamın yanında hiç kalacak. Satır gibi biçip temizliyeceğiz hepinizi, solcu basının, Halkevlerinin, TÖB - DER'in, solcu sendikaların, solcu öğretmenlerin kökünü kazıyacağız.

— Bize herşeye yeniden başlatma

— Aşırı solcu olan TÖS'ün devamı TÖB - DER

ilerde olacak halk savaşına nasıl katılır?

— Dev - Lis'i kimler yönetiyor? TÖB - DER'in Dev-Lis çalışmalarına nasıl katkısı oluyor?

— Öğretmenler Ortaokul ve Liselerde aşırı sol propagandayı nasıl yapıyorlar?

— Sana göre Atatürkçü ve Milliyetçi öğretmenler bir çatı altında nasıl toplanır?

— Dev - Lis çalışmalarının dış ülkelerle yani Batı Almanya ile ilişkileri var mıdır?

— Yaralarını avukatına niye gösterdin, bizi cezalandırtacağını mı sandın?

— Vah vah! seni bu hale kim soktu? Gerekli emirleri verelimde seni tedavi etsinler.

— Seni zincirle ayaklarından asalım mı? 6 saat asılı kaldın mı ölürsün?

— TÖB - DER'den Haziran Hareketine ne kadar para verdiniz? Saklama biz hepsini biliyoruz.

— Hangi illerde çalışma yaptınız? Haydi söyle! Söylemiyor musun? Yıkın şunu falakaya!

— TÖB - DER Genel Merkezde komiteyi nasıl kurdunuz? Söyle! Biz konuşturmasını biliriz.

— Seni falaka ile hırpaladık, başından beri inat etmeseydin bu kadar hırpalanmazdın.

— Oğlum bize devrimci ayakları sökmez neden konuşmuyorsun?

— Senin ammada nazik derin varmış birkaç falakada ayakların patladı.

— Oğlum sen sadistmisin, oğlum sen aptal mısın? Konuşsana!

— Haziran Hareketi İstanbul Bölge Komitesinde kimler var? konuş!

— Kurduğun eğitim gurupların, ilçe komitelerini söyle bakayım!

— Haziran Dergisini, Özeleştiriyi kimden al-

dın kimlere dağıttın?

— Seni çuvala doldurup denize atacağız! konuşmazsan

— Kızıl sakallı liderimiz Mihri nerde söyle lan?

— Militana notları, işkence Raporunu okudun mu?

— Haziran Hareketi nedir anlat, bu konuda senden geniş bilgi istiyoruz.

— Sen Mustafa İlker Gürkan'ın İstanbul tek sorumlusu olduğunu biliyor muydun? Bak biz neler biliyoruz.

— Bu kadar kitabı okuyan Kemalist olamaz sen Marksist Leninistsin, biz biliyoruz.

— Oğlum siz bir insanı ne kadar zamanda devrimci yaparsınız?

— Sana artık öğretmenlik yaptırmayacağız cezanı çeker çıkarsın.

— Fazla değil 3-4 yıl yatar çıkarsın.

— Savcılık mahkeme hepsi bizim elimizde. Biz ne istersek o olur.

— Biz herşeyi biliyoruz, sen yalan katmadan anlat bakalım hepsini

— Erkut'la Fatmayı TÖS de tanıştırmışsın, çalışmalarınızı anlat bakalım

— Ecevit'de komünist ama o açıktan söylemiyor. Onun da dosyası tamamlanıyor,

— Milli Demokratik Devrimi anlat bize, bilmiyor musun nasıl olur? Tabii biz senden iyibiliriz.

— Biz geri kalmış bir ülkeyiz solu hazmedemeyiz solsuzda olur bu işler.

— En geç Temmuz 1973 sonuna kadar hepsinin hesabını tamamlıyacağız.

— Amerikalıları kovalım da Rusların kuca-

ğına mı oturalım.

— Amerikan emperyalizmini biz de istemiyoruz ama ne yapalım. Ona muhtacız.

— Sen nesin? Devrimciyim desene, siz devrimcisiniz biz de pis faşist köpekleriz değil mi?

— Ruslar bizi sömürmüyorlar mı sanki. Bize kurdukları fabrikalarla sömürüyorlar.

— Sen milliyetçi misin değil misin?

— Allaha inanıyor musun?

— Her taşın altından Süleyman ÜSTÜN çıkıyor. Yakında onuda buraya getireceğiz.

— O topal bacaklı avukatınız Hüseyin Onuru'da buraya getireceğiz. Fazla olmaya başladı.

— Sen Kontrgerilla diye bir şey duydun mu. İşte burası Kontrgerilla, Solcuların hakkından ancak biz geliriz.

— Söyle lan Ankara'ya nasıl kiminle gönderdin talimatı?

— Genel Kurmaydan gelen emir üzerine seni birazdan kurşuna dizeceğiz.

— Anasına kodumun pis komünisti seni

— Yakında TÖB - DER'i ve Halkevlerini kapatacağız.

— Hasan Ali piçi Enstitülerini başımıza bela etti.

— Sen nesin? Türk müsün? yok canım sen Rus'a benziyorsun.

— Şimdi seni soyup askere düzdüreceğiz, konuş lan!

— Sana Marmara gemisi batırtmadık, kültür sarayını yaktırmadık. Sana da Haziran Hareketini yaptırdık.

— Burada düzenlediğimiz ifadeni savcılıkta kabul etmezsen tekrar buraya gelirsin

— Sen Atların nasıl iğdiş edildiğini gördün mü? Seni de doktora hadım ettireceğiz.

— Kontrgerillanın ölüm hücreleriyle solcuları sokak ortalarında kim vurduya getirip öldüreceğiz.

— Paşabahçede kimlerin evinde toplanıp eğitim çalışması yaptınız? Anlat!

— Selimiye'de doktora sağlık heyetine muayene oldun mu?

— Savcıya neler anlattın yaralarını gösterdin mi?

— Selimiye'de kaldığın koğuşta kimler vardı. Onlarla neler konuştun.

— Bak biz Cemal Madanoğlu Paşayı bile sorguya çekip yargılıyoruz

— Yüksek Komuta Heyetine durumu arzedelim ona göre hareket ederiz.

— Komünist bir kuruluş olan «Dünya Öğretmen Sendikaları Konfederasyonu» ile TÖB-DER'in ilişkilerini anlat. (FISE)

— Sıkıyönetimin kalktığı yerlerde silahlı eylemler devam eder mi? nerelerde nasıl devam eder?

— Faruk Gürler, Rasih Nuri İleri'yi «Atatürk ve Komünizm» kitabından dolayı tebrik ettiği için Cumhurbaşkanı seçtirmedik.

— Hep sol kitapları okuyorsunuz biraz da, sağcı kitapları okuyun.

— Siz Rusya'daki hayatı cennet mi sanıyorsunuz? Öyle olsaydı kaçanlar olmazdı.

— Türkiye'de siz kazansaydınız. Çekoslovakya gibi Rusya'ya Türkiye'yi teslim ederdiniz.

— Sen Atatürk hakkında kaç kitap okudun mesela Atatürk'ün Nutku'nu okudun mu?

— Bizim kalkınmak için örnek alacağımız

devlet Almanya'dır.

— Biz aşırı sağa da, aşırı sola da karşıyız. Bak nurcuları da tutuklayıp yargılıyoruz.

— Türkiye büyük bir hızla gelişip kalkınıyor, solcular hep bunları inkâr ediyorlar.

— Sen kaç lira maaş alıyorsun 17 yıllık öğretmensin eline 1200 lira geçiyor ha çok az. Ama ne yapalım fakir bir milletiz. Zamanla sizin durumunuz da düzelecek.

— Albayım, Yılmaz, Genel Kurmaya konuşmuyor diye bildirelim kurşuna dizsinler.

— Biz konuşmayanların hesabını görüyoruz. Ölmek istemezsen konuş.

— Yüzbaşım, ben TÖS'ün Aksaray'daki Lokaline arasıra gidiyorum, ipini koparan oraya geliyor. İşçisi, Öğrencisi, halkı hepsi orda. «Üyelerden Başkası Giremez» diye bir yazı bile yok kapılarında. Masalarda toplanıp eğitim çalışması yapıyorlar.

— Binbaşım Yılmaz'ın hesabını görelim konuşmuyor bir türlü

— Sana burada tatmadığın işkenceleri tatdıracağız.

— Biraz sonra senin tırnaklarını sökeceğiz. Getirin şu kerpetenleri. Büyüğünü de küçüğünüde Konuş yoksa tırnaklarını sökeceğiz. Kerpetenleri getirdin mi? Koy oraya. Konuşsana lan.

— Şimdi seni öyle bir yere atacağız ki farelerle, bokla başbaşa kalacaksın.

— Arkadaşların herşeyi anlattı. Sen hala konuşmuyorsun.

— Faruk Gürler'i Cumhurbaşkanlığına biz seçtirmedik. Dünyaya Türkiye'de demokrasinin varlığını isbatlamak için.

— Burası askeri bir garnizondur. Ben askeri

garnizonun komutanıyım.

— Biz içeri girdiğimizde ayağa kalkacaksın.

— Şimdi general gelecek onun yanında herşeyi anlatmalısın. Generalim Yılmaz'ın sorgusunu yapıyoruz. Generalim bize zorluk çıkarırsa arasıra okşuyoruz.

— Hamdi Konur sana hiç (HH) haşhaştan bahsetti mi?

— Solu Türkiye'de CHP temsil ediyor. Çok ileri gidiyor. Yakında onu da kapatacağız.

— Biz Atatürkçü ve milliyetçiyiz.

— TÖB-DER'li öğretmenlerin yüzde kaçı aşırı solcudur yani Marksist-Leninisttir.

— Marksist-Leninist aşırı solcu öğretmenler TÖB-DER yönetim kurullarına seçilebilmek için nasıl bir taktik uyguluyorlar.

— TÖB-DER'in C.H.P. ile olan ilişkilerini anlat. TÖB-DER'li öğretmenler seçimde CHP'yi nasıl destekliyecekler. Genel Merkezin bu konudaki politikası nedir.

— Haziran Hareketi adlı illegal örgüt, sana eğitim gurubu çalıştırmak üzere görev verse nasıl çalıştırırsın. Kitap mı okutursun? Oğlum sen bu konularda pek acemisin? Bir eğitim gurubunun nasıl çalıştırılacağını biz senden iyi biliyoruz.

— Biz, Hasan Kıyafet Mustafa Kemal Can, Muzaffer Dizman Haziran Hareketine bağlı hücresel çalışma içindeydik desene.

— Sen bu kadar yetersiz bilginle bu çalışmaları nasıl yaptın.

— Ulan bize bir sürü yalan uydurmuşsun. Yalanlarının hesabı sorulmayacak mı sandın.

— Oğlum bu bir provakasyon değil. Bize ilk ifadeni tekrar edip ayrıntılarda bilgi vereceksin.

— Söyle bakalım İstanbul öğretmen komitesinin adı ne. MDD Öğretmen Komitesi uygun mu?

— Ulan Atatürk'ü yaptıklarını ağzına alma sinirlerimi bozuyorsun.

— MDD Öğretmen Komitesi adını diğerleri bilmiyorlar mıydı?

— Sen Haşhaş (HH) tan hiç kimseye sözettin mi?

— Komitenin başkanı Süleyman ÜSTÜN'dü değilmi, Öyleyse başkan senin olman lazım.

— TÖB-DER İstanbul Şubesi kitap satışından HH. ya ne kadar para verdin.

— Söyle lan. TÖB-DER'deki teksir makinasında hangi illegal yazıları teksir ettin.

— Daktiloda neleri çoğalttın.

— Ankara'da TÖB-DER'de «Haziran Hareketi Basın Bürosu» kurdunuz değil mi?

— Musa Uysal tevkif edildi. O herşeyi açıkladı. Sen hâlâ inkar ediyorsun. Haziran Hareketi çalışmalarının Amasya, Kars, Antalya, Bursa, Afyon, Konya'dan başka diğer şübelerdede ilerledi. Haziran Dergisi Özeleştiriyi, çoğaltıp güvenilir TÖB-DER şubelerine göndermişler. Eninde sonunda sende aynı şeyleri söyleyeceksin. Biz herşeyi biliyoruz.

— Eğitim Enstitüsüne kaç kere gittin, kimlerle ilişki kurdun anlat. Biz biliyoruz hepsini

— Biz bunları memleketimizin yüksek menfaatleri için yapıyoruz.

— Haydi Ankara işini söyle de bitsin bu iş. Seni hemen buradan gönderelim. Bir daha da gelmezsin.

— Sen bizim için bir problem oldun. Şimdiye kadar senin gibisine raslamadık. Neyi yalan neyi doğru söylediğini kestiremez olduk. Cahil bir kişi

gibi davranıyorsun.

— Öğretmen yalan söyler mi? Bizi karşında ilkokul çocuğu mu sandın. Bizi kandıramazsın.

— Aç bakayım karnını, oralarda biraz morartı var. Bu yaralar nerden oldu. Şu at nalına benziyor.

— Sana burada yapılanları avukatına anlatmakla elimizden kurtulacağını mı sanıyorsun. Seni bizim elimizden kimse kurtaramaz. Mahkeme, Savcılık, heyet hepsi bizim elimizde.

— TİP'i niçin kapattık bil bakalım? TİP'i kürtçülük propagandasından dolayı kapattık.

— TÖB-DER'li öğretmeilerin Halkevlerini ele geçirmek için yaptığı çalışmaları anlat. Ankara da Halkevleri Genel Merkezine de kanca attınız değil mi? Oraya kimleri yerleştirdiniz.

— Haziran Hareketi ile ilgili belgeleri nereye sakladın söyle biz biliyoruz.

— Kıbrıs meselesinde gözlerimiz açıldı. Ama gene de Amerikaya muhtacız. Bizim karşımızda bizi yutmak isteyen koskocaman bir Rusya var.

— Biz sizin hepinizi mahkemeye çıkartıp yargılatacak değiliz. Bizi okadar vicdansız mı sanıyorsunuz. Bazılarının sorgusunu yapıp kulağını bükerek buradan salacağız. Bir kısmını da mahkemeye çıkartmıyacağız. Onları topluma kazandıracağız.

— Sen subayların maaşını çok mu sanıyordun. Maaşı 7 bin lira olan subayın eline 3000-3.500 lira ancak geçer.

— Şimdi sana söylediğim gibi git yaz. İstediğimiz gibi yazmazsan karışmam ha!...

— Seni yalan makinasıyla konuşturacağız. O zaman herşeyin doğrusunu öğreneceğiz.

— Mustafa İlker Gürkan Sana hiç partiden

bahsetti mi? H.H.yi Gürkana sordun mu?

— Rasih Nuri İleri ile Mustafa İlker Gürkan'a hangi haberleri götürüp getirdin?

— Bize anlat bakalım Süleyman ÜSTÜN'le nasıl tanıştın. TÖB-DER'e nasıl seçildin, neler yaptınız?

— Sorgu sonunda burada çoklarının gözlerini açıp sohbet ettik

— İstediklerimiz yapılmazsa, parlamentoyu dağıtacağız. Bak solcuları ne yapacağız o zaman.

— İlk Türkçe sözlük hangi yüzyılda ve kim tarafından hazırlanmıştır? Biliyor musun.

— Öğrencilerine hangi devrimci marşları öğrettin?

— Sen müzik öğretmeniydin değil mi? Bir gam yap bakalım?

— Geniş cephede hangi güçler bulunmaktadır?

— Sol kitapları sağladığın kitap deposunun yerini söyle?

— Rasih Nuri İleri sana hiç Haziran Hareketinden bahsetti mi? Özeleştiri, Haziran Dergisi verdimi?

— Burada herşeyi kabulleniyorsunuz mahkemede bize, görevlilere demedik bırakmıyorsunuz

— Sen Mihri'nin Bulgaristan'dan her ay 35 bin lira aldığını, çocuklarını özel okullarda okuttuğunu biliyormuydun?

— Siz de Atatürkçüyüz diyorsunuz? Bizde Atatükçüyüz diyoruz Biz size komünist diyoruz. Siz bize faşist diyorsunuz.

— Merkez Komitesinde kimler var. Biz sana biliyorsun demedik Rasih Nuri, Şevki, Mihri ve Gürkan olabilir değil mi?

— Sana göre okuldan atılan aşırı sokcu öğrenciye öğretmenler ne yaparlar?

— Sen Ziya Ülgencileri ve Hüseyin'i tanıyormusun? Fatih Halkevinde onları gördün mü?

— Bize Tahsin Çayır'ı, Hüseyin Sarıaslan'ı onlarla olan ilişkilerini anlat.

— Sen şu an bizim esirimizsin.

— Biz senin suçsuzluğunu anladık. Bizi amirlerimize karşı zordurumda bırakma birşeyler yaz.

— Siz Türkiye'de Çindeki gibimi yoksa Rusyadaki gibi mi bir düzen getirecektiniz?

— Ulan ağzından diş çeker gibi söz alıyoruz. Sana bir kelime söyletmek için on kelime kullanmak zorunda kalıyoruz. Biz mi seni sorguya çekiyoruz. Sen mi bizi sorguya çekiyorsun.

— Parti tarihini okumuşsundur. Senin anlattığın gibi örgütlenme mi olur?

— Mustafa İlker Gürkan sana merkez komitesinde kimlerin olduğunu anlatmıştır konuş bakalım.

— Enternasyonali biliyor musun? Bilmiyor musun? Sen ne biçim devrimcisin

— Siz komünistler Atatürk'e hep niçin Mustafa KEMAL diyorsunuz?

— Solcular kazansaydı seni Milli Eğitim Bakanı mı yapacaklardı?

— Eee sen epey şişmanmışsın, seni burada biraz eritelim.

— Kalk ulan ayağa. Yatağı niye kana buladın. Ayakların yatağın dışında duracak. Ayaklarının kanı yatağın dışına akacak.

— Birazdan seni yerine göndereceğiz. Sonra avukatınla görüşeceksin. Avukatına yine sana işkence yaptığımızı söyleyecek misin?

— Burasa mahkeme değil ulan sen onları mahkemede söyle. Doğruyu yanlışı orada söylersin sen bize ilk ifadeni Ankara işini aynen tekrar edeceksin.

— Haziran Hareketi olarak. TÖB-DER ve Halkevlerini elinize geçirerek istediğiniz gibi kullanacaktınız değil mi?

— Yeni yetişen nesle, Atatürkçü ve Milliyetçi ideal vermek için sana göre nasıl hareket etmek gerekir.

Kontrgerillada öğrendiklerim

1 — Mustafa İlker Gürkan'ın İstanbul Bölgesi tek sorumlusu olduğunu

2 — Haziran Hareketini, Eğitim Guruplarını

3 — Haziran Dergisi, İşkence Raporu ve Özeleştiri adlı yayınların varlığını

4 — Haziran Hareketi içinde TÖB-DER ve Halkevlerinde görevli gösterilmek istendiğimi.

5 — Kontrgerilla adını, varlığını ve yaptığı işkenceleri

6 — Kontrgerillanın Harbiye'de de çalışma yaptığını

7 — Harbiye Askeri Nezarethanesinin Kontr gerillanın emrinde olduğunu.

8 — TÖB-DER ve Halkevlerinin kapatılmak istendiğini.

9 — TÖB-DER provakasyonunda bana baş rolü oynatmak istediklerini

Kontgerillanın varlığını, yaptığı işkenceleri bilmeyen kalmamıştır. Sorgum sırasında bana 3,5 ay süresince yaptığı işkenceleri burada kısaca değineceğim.

Bana yapılan işkenceler

1 — Kontrgerilla tarafından 4-Nisan-1973 günü gözaltına alınarak Gayrettepede'ki I Şubeden Harbiyedeki Kontrgerilla işkence hücresine (çizildi) götürüldüm. Ayaklarıma ve ellerime zincir vuruldu. Sıkıyönetim savcılığına getirileceğim güne kadar ayaklarım zincirli kaldı. Ellerim 8 gün zincire vuruldu. 8 gün süresince, yemekte, yatakta, tuvalette ellerim hep zincirli, kelepçeli kaldı.

2 — Üçbuçuk ay aralıklı olarak falaka işkencesi uygulandı. İlk 15 günlük sürede 6'cı gün ayaklarımın altı patladı. Ayaklarımın patladığı günden itibaren 36 saat komada kaldım.

3 — Sopa, Cop, tekme ve diğer darbe araçlarıyla kaburgalarım, dizlerim, ayaklarım, yüzüm, dudaklarım el ve parmaklarım iltihaplanacak kadar yaralandı.

4 — İki kez tuz yedirdiler: İlk kez, birinci gün falakadan sonra bir avuç tuz yedirdiler 24 saat aç ve susuz bıraktılar. İkinci kez, tuzu ayaklarımın patladığı 6. gün yine bir avuç yedirdiler. Bir saat sonra bir su bardağı tuzlu su içirdiler ve 48 saat aç ve susuz bıraktılar.

5 — Sopa ve tekmelerle cinsel organlarıma vurdular. Falaka işkencesi sırasında tekme ve sopayla göğüs ve sırt kaburgalarıma, kollarıma devamlı vurdular.

6 — Kibrit ve çakmak alevi ile ellerimi yüzümü iz bırakmıyacak biçimde yaktılar.

7 — Hücreme fare ölüsü koydular. Kokusundan devamlı rahatsız oldum.

8 — İşkenceler sonunda sağ işaret parmağım sakat kaldı. Dizlerimdeki yara izlerini şu anda da görmek mümkün

9 — Sırt ve göğüs kaburgalarımdaki darbe

şişlikleri ve ağrıları yakın zamana kadar sürdü. İlk işkenceler sonucunda idrarımdan 10 gün kan geldi.

10 — Elektrik işkencesini uyguladılar.

11 — Falaka sırasında çığlıklarımı kesmek için ayakkabıyla ağzıma bastılar.

12 — Kafamı çok kez duvara çarptılar

13 — Her falakadan sonra veya falaka arasında şiş ve patlak ayaklarımın üsünde iki ayak üzerinde sulu zeminde zıplattılar.

14 — Ayaklarım falakada iken belime kadar suyla ıslattılar.

Bunların dışında daha nice insanlık onurunu rencide edici maddi ve manevi işkenceler uyguladılar. Vücudumdan ve ayaklarımdan yaralar sonucu kopan deri ve yara kabuklarının bir kısmını saklayabildiklerimi mahkememize belge olarak sunuyorum.

İşkence izleri tanıkları

1 — Avukat Hüseyin ONUR

Selimiye'de ve Harbiye'de ziyaretime geldiğinde bana yapılan işkencelerin izlerini görmüştür. Harbiye'de yüzbaşının makam odasında bana yapılan işkenceleri, kendisine yüzbaşının yanında gösterdim. Yanılmıyorsam 1-Haziran-1973 günü idi. Hüseyin Onur, Sıkıyönetim Başsavcılığına başvurarak durumumu bildireceğini ve heyet muayenemi isteyeceğini söylemişti. Bu konuda hiçbir çaba ve belirti görmedim. Bu durum benim için karanlık kaldı.

2 — Harbiye Askeri nezarethanesi Doktoru (üsteğmen adını bilmiyorum)

17-18 ve 28 Mayıs günleri bana yapılan işken-

celerini 28-Mayıs-1973 ve 5-Haziran-1973 günleri gördü. LASONİL merhemiyle bir hap yazdı, bunlarla tedavi oldum.

3 — Harbiye Askeri Nezarethanesi Görevli Assubayları.

Muayene sırasında görevli assubaylardan Gürkan, Özcan, Celal ve Veli Başçavuşlar.

4 — Selimiye Askeri Ceza ve Tutukevi doktoruyla, Tutukevi 2 nolu koğuşta 19-Nisan-1973-6-Mayıs-1973 günleri bulunanlar ve Ziya Ülgenciler, Ömer Ülgenci Necati Koçer.

KONTRGERİLLA'DA 3,5 AY KALIŞIM

4-Nisan-1973 gününden, 4-Agustos-1973 gününe kadar Kontrgerillada geçirdiğim önemli gün ve olayları açıklığa kavuşturmak gerekmektedir. Benimle oynanmak istenen TÖB-DER ve Halkevleri provakasyonunu gün ışığına çıkarmak için.

1 — 15 GÜNLÜK GÖZALTI DÖNEMİ (4-Nisan-1973 17-Nisan-1973 Günleri)

İlk 15 günlük gözaltı süresince Kontrgerillanın işkence hücresinde aralıklı falakaya koşuldum. Altıncı gün ayaklarım patladı. Patlamış ayaklarımı tekrar falakaya koştular. Falaka anında tekmeyle karnıma, kaburgalarıma kollarıma, sopa ve tekmeyle cinsel organlarıma vuruldu. İki kez tuz yedirdiler birincide 24 saat, ikincide 48 saat aç ve susuz bıraktılar. Kollarımda, ellerimde, ayaklarımda, dudaklarımda iltihaplı yaralar meydana geldi. Vücudumun hemen her yanı şişti ve morardı. 10 gün idrarımdan kan geldi. Sağ içaret parmağım sakat kaldı.

Bir hafta sonra tedaviye başladılar. Hem tedavi hem işkence yaptılar. LASONİL merhemi sür-

düler. Askeri savcılığa götürüleceğim saate kadar işkence yaptılar. Kontrgerillanın sorgu ve işkence hücreleri Harbiyede Askeri Müzenin yanlarındadır.

17-Nisan-1973 günü Harbiye'den Gayrettepe'ye götürüldüm. Aynı gün Gayrettepedeki I Şubeden Selimiye'ye getirildim. Askeri Savcılıkta tekrar Kontrgerillaya götürülme endişesiyle 19-Nisan-1973 günü ifade verdim. Ve 2 nolu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesince tutuklandım.

2 — SELİMİYE'DE KALIŞIM (19-Nisan-1973 6-Mayıs-1973 Günleri arası)

Tutuklandıktan sonra Selimiye Askeri Ceza ve Tutukevi 2 nolu koğuşuna götürüldüm Görevli doktora muayene oldum. Fantan adlı merhemle hap yazdı. Merhemi iyileşmemiş ayaklarıma ve vücudumdaki şiş ve yaralara sürdüm, Selimiyede kaldığım sürece. Doktor vücudumdaki ağrıların 3-4 ay süreceğini söyledi.

3 — HARBİYE'DE KONTRGERİLLA'DA 3 AY KALIŞIM (6-Mayıs-1973 den 4-Ağustos-1973 e kadar).

6-Mayıs-1973 günü nereye götürüldüğüm bildirilmeden Selimiye Askeri Ceza ve Tutukevinden alındım. Harbiye Askeri Nezarethane'sine aynı gün teslim edildim. Beni 19 nolu hücreye attılar. Burası Harbiye'deki Kontrgerillanın emrinde olan 42 hücrelik bir yerdi. Hücrelerde bulunanları, Kontrgerilla istediği an işkence hücresine aldırıp sorguya çekiyordu. Bu arada her türlü işkenceyi uyguluyordu.

17-Mayıs-1973 günü saat: 9 da gözlerim kauçuk gözlükle kapanarak Kontrgerilla işkence odasına götürüldüm. Beni işkence hücresine götüren

nöbetçi ve görevli assubay Özcan Başçavuştu. Birinci gün saat: 18.30'a kadar aralıksız sorgu ve işkence yapıldı. Öğle yemeğinde bir saat kadar verilen ara hariç, cop, sopa ve tekmeyle, vurdular. Falakaya koştular. İyileşmekte olan ayaklarımdaki ve vücudumdaki yaralar tekrar iltihaplandı. Akşam saat: 18'30 da gözlerim bağlı 19 nolu hücreme getirildim.

18-Mayıs-1973 günü öğleden sonra saat: 14'de gözlerim bağlanarak yeniden Kontrgerillanın işkence hücresine götürüldüm. Beni işkence hücresine görevli assubay Celal Başçavuş götürdü. İkinci gün işkence ve sorgum saat: 18.30'a kadar sürdü. Yine falakaya koşuldum.

Her iki gün işkence ve sorgum sırasında Haziran Hareketini Askeri Savcılıkta niçin reddettiğim soruluyordu. İlk ifadem baştan sonuna kadar tekrar ettirilip ayrıntılarda bilgi istendi TÖB-DER Genel Merkezi'nin Haziran Hareketi içinde olduğu ısrarla iddia ediliyor, benden ayrıntılarda bilgi isteniyordu. «Askeri savcılıkta hangi sebeplerden dolayı buradaki ifadeni reddettin» diye sorup vuruyorlardı. «Biz sana buradan giderken demedik mi Bak gene elimize düştün. Seni mahkemeye çıkıncaya kadar salmıyacağız» diyerek işkence ediyorlardı, saat 18.30'da işkenceye son verildi. Gözlerim bağlı 19 nolu hücreme getirildim.

28-Mayıs-1973 günü müracaatım sonucu görevli doktor beni muayene etti ve bir hapla LASONİL merhemi verdi. Aynı gün Kontrgerillanın işkence odasına götürüldüm, gözlerim bağlı olarak. Beni götüren görevli assubay Gürhan Başçavuştu. İşkence Hücresinde hem sorguya hem de işkenceye başladılar. Sopa, yumruk, tokat, tekme, cop ile

vücudumun her yanına vurdular. Duvara çarptılar. Boğazımı sıktılar boğulmak üzere iken bıraktılar.

Hasan Kıyafetle yüzleştireceklerini söylediler. Hasan Kıyafet'in yanında neler söyliyeceğimi söylediler. Aynı şeyleri söylemediğim takdirde en ağır işkenceleri uygulayacaklarını belirttiler. Hasan Kıyafetin yanına götürülüp «Hasan Kıyafetle Çorluya gittiğimi, Avukat Rıfat Verdiğil'den devrimci çalışmalar için para aldığımı, Hasan Kıyafet'ın Eğitim Gurubu kurmasını istediğimi, kendisinden heray para aldığımı» söylettiler. Sonra başka bir hücreye götürerek yarım daktilo sayfası bir yazıyı okumadan imzalattılar. Aynı kağıtta Hasan Kıyafet'in de adı vardı. Diğer işkence hücresinden Hasan Kıyafet'in sesini duyuyordum. Hasan Kıyafet diğer işkence hücresinde onlara kendisinin Atatürkçü, yurtsever bir öğretmen olduğunu söylüyordu. Onlarda hakaret dolu sözlerle Hasan Kıyafet'in Atatürkçü olmadığını, Marksist-Leninist olduğunu iddia ediyorlardı.

Bu arada Ankara'dan öğretmen Mahmut'u getirttiklerini söylediler. Soyadının Caferoğlu olduğunu bildirdiler. Bu bilgileri veren yüzbaşı idi. Birde vesikalık resmini gösterdiler. «Musa Uysal'ı Ankara'da tevkif ettirdik. O herşeyi anlattı. Çalışmaların daha da geliştiğini belirtti, aldığımız bilgilere göre. Yakında Musa Uysal'ıda buraya getirteceğiz. Mahmut Caferoğlu'yla da şimdi seni yüzleştireceğiz. Mahmut herşeyi anlattı. Hamdi Konur, Mahmut'a daha başka şeyler de anlatmış. Mahmutla birazdan seni yüzleştireceğiz, bunun inkar edilecek yanı kalmadı artık herşeyi anlat. Ankara işini ayrıntılarıyla anlat» diyerek yeniden işken-

ceye başladılar. Fakat nedense Mahmutla yüzleştirmediler. Saat: 18'de «Yarın seni tekrar buraya getirteceğiz. Haziran Hareketine bağlı TÖB-DER çalışmalarını yeniden ele alacağız» dediler. Sorgu ve işkenceye son verdiler. 19 nolu hücreme gözlerim bağlı getirildim.

1-Haziran-1973 günü ellerim kelepçelenerek yüzbaşının makam odasına götürüldüm Orada avukatım Hüseyin Onur'la karşılaştım. Avukatıma vücudumdaki yara ve diğer işkence izlerini gösterdim. «Bu gidişle ben Bakırköy Akıl Hastahanesi'ni boylayacağım» dedim. İşkence sırasında bana verilen ilaçlarla şuurum bozulmuştu. Hücremin duvarlarında hayaletler görüyordum. Korkunç yaratıklar beliriyordu gözlerimin önünde. Sanki bu korkunç yaratıklar üzerime saldırıyordu. Ayrıca tren ve fabrika düdüğü sesine benzer tiz bir ses beynimin içinde çınlıyor bazan da kız ve erkeklerin işkence odalarındaki çığlıklarını kulaklarımda yanımdaymış gibi duyuyordum.

Avukatım durumumu görünce üzüldü ve:

«Selimiye'ye gidip başsavcıya durumunu yazılı ve sözlü anlatacağım. Senin heyet muayeneni ve buradan alınmanı isteyeceğim» dedi.

Yüzbaşı Kontrgerillada bana yapılan işkenceleri anlatmama kızdı ve konuyu değiştirmezsek görüşmemize son vereceğini söyledi. On dakikalık zaman dolunca ben hücreme getirildim.

4-Haziran-1973 günü yüzbaşının nezaretinde gözlerim bağlanarak Veli Başçavuş'la işkence odasına götürüldüm. Başlangıçta sorgumu işkencesiz yaptılar. Sonra yeniden ilk ifademi tekrar ettirip ayrıntılarda bilgi isteyerek işkenceye başladılar.

Rasih Nuri İleri ile Mustafa İlker Gürkan ara-

sındaki ilişkileri bilip bilmediğimi partiyi kimlerin kurabileceğini. Merkez komitesinde Mustafa İlker Gürkan, Rasih Nuri İleri, Şevki Akşit ve Mihri Belli'nin olmasının muhtemel olup olmadığını sordular. «H.H.» bağlı olarak TÖB-DER çalışmalarını anlatmamı istediler.

Sonunda işkence uzmanı yüzbaşı, sopa tokat ve yumrukla, omuzlarıma, yüzüme, karnıma göğüs kaburgalarıma bütün hıncıyla vurmaya başladı.

«Ankara'ya talimatı nasıl kiminle gönderdin, Musa Uysal herşeyi anlattı. Sen hâlâ böyle birşey yok diye diretip inkar ediyorsun. İfadende adı geçen öğretmenlere nasıl kiminle haber ulaştırdın. Hüseyin Onur'la kimlere haber gönderdin» diye soru sordu ve:

«Hüseyin Onur işlerimize burnunu fazla sokmaya başladı. Onun mesleğini elinden alacağız. Buraya getirip öteki bacağını da biz keseceğiz. Ona haddini bildireceğiz» diyerek küfür ve hakaret dolu sözler söylediler. Saat 18 de 19 nolu hücreme gönderdiler. (*)

5-Haziran-1973 günü sabahı müracaatla yeniden muayenemi istedim. Yüzbaşıyla doktor birlikte geldiler. Bana Kontrgerillada işkence yapıldığını söyledim. İşkence izlerini yeniden gösterdim. Yüzbaşı hiddet ve kızgınlıkla:

«Yalan söylüyorsun» diye bağırdı.

Doktor üsteğmen de yüzbaşıya, her nedense, yenilerini gördüğü halde «Bunlar eski izler. Yeni

(*) Avukat Hüseyin Onur 27 Mayıs öncesi olaylarında Turhan Emeksiz gibi kurşunlanmış, bacağını kaybetmiş, Kurucu Meclise üye seçilmişti. (R.N.)

işkence izi yok. Önemsenecek bir durum da yok. Heyet muayenesini gerektirmez» dedi. Eski ilaçları kullanmamı istedi. Başımın döndüğünü kulaklarımın çınladığını ayaklarımın titrediğini söyledim. Hiçbirşey demeden yüzbaşıyla birlikte gitti. Bu olaya görevli ve nöbetçi Gürkan Başçavuş tanıktır.

Aynı gün gözlerim bağlanarak Kontrgerilla işkence odasına götürüldüm. Sivil giyimli ve kendisinin Askeri Garnizon Komutanı olduğunu söyleyen bir Kontrgerilla görevlisi gözlerim açık hücreme girdi ve konuştu «Ayıp etmişsin doğrusu. Burada olanlar, yani sana yapılanları avukatına niye anlattın. Biz sana çok iyi davranıyoruz. Yoksa bizden memnun değil misin? Biz görevimizi yapıyoruz» diyerek gitti.

Birazdan gözlerim bağlı sorguma başlandı. Yine ilk ifademi ayrıntılarıyla anlatmamı istediler. Haziran Hareketi çalışmaları içinde olduğum gösterilerek ilk ifademi teyple banda almaya başladılar yüzbaşı benim nasıl konuşacağımı önce özetliyor, sonra ben onun istediği biçimde konuşuyordum. Böylelikle konuşmalarım ses bantlarına saptanıyordu. Bazı yerlerinde diretmeye kalktığımda işkenceye başlıyorlar, biraz sonra yine istedikleri biçimde konuşturarak sesimi banda almaya devam ediyorlardı. Yüzbaşı arasıra hücreden ayrılıyor sonra yine geliyordu. Sezgilerime göre ara sıra başka hücrede bulunan, çalışan albaya akıldanışmaya gidiyordu. Yine üçbuçuk aylık izlenimlerime göre sorgumu yapan işkence ekibini albay yönetiyordu.

Öğleden sonra işkence hücresine albay da geldi.

«Avukatına bizi şikayetle birşey elde edemez-

sin. Herşey bizim elimizde. Gerekirse seni Bakırköy'de tedavi ettirir sorguna yine devam ederiz» dedi« Seni bizim elimizden hiçbir şey kurtaramaz» diye tekrar konuşarak gitti. Yüzbaşı:

«Avukatına bizi şikayet ederek bizi cezalandırtacağını mı sanıyorsun. Savcılık mahkeme, hastahane hepsi bizim elimizde. Kimi kime şikâyet edeceksin» diyerek sorgu ve işkenceye başladı.

Bir ara ekip olarak hepsi hücreme geldiler. Vücudumdaki işkence izlerine baktılar. İstedikleri şekilde konuşmadığım sürece işkenceye devam edileceğini söyleyerek ayrıldılar. Akşam üzeri 19 nolu hücreme getirildim.

6-Haziran-1973 günü gözlerim bağlanarak Kontrgerillanın işkence ve sorgu odasına götürüldüm. Teyple konuşmalarımın alınmasına devam edildi. TÖB-DER, Rasih Nuri ve Mustafa İlker Gürkan hakkındaki bilgi isterken yine işkence yaptılar. İstedikleri şekilde konuşup suçları kabullenirsem işkenceyi azaltıyorlardı. Beykoz Paşabahçe Halkevi çalışmaları hakkında ayrıntılı bilgi istiyorlardı. Belki aynı şeyleri 30-40 kez tekrar ettirdiler bana 3,5 aylık zaman içinde. Falaka ile birlikte elektrik işkencesini de uyguladılar.

«TÖB-DER Genel Merkezindeki Haziran Hareketi çalışmalarını tekrar et bitsin bu iş niye inat ediyorsun. İlk ifadene yazdıklarımızı tekrar et banda yeter. Seni hemen Selimiye'ye gönderelim» dediler. Bana ısnat edilen herşeyi kabulleneceğimi fakat nepahasına olursa olsun TÖB-DER Genel Merkezini Türkiye çapında Haziran Hareketi içinde gösteren bir konuşmayı ne yüzleşmelerde ne de banda yapmıyacağımı söyledim. Çok kızdılar. Ve işkenceye devam ettiler. Öğle üzeri 19 nolu hücreme

gönderdiler.

7-Haziran-1973 günü gözlerim bağlanarak işkence odasına götürüldüm. İlk kontrgerillada alınan ifademi tekrar ettirerek banda almaya devam ettiler. Sonunda yine TÖB-DER Genel Merkez Çalışmalarının Haziran Hareketi olarak Türkiye çapında yapıldığını Mustafa İlker Gürkan'dan direktif alarak bu çalışmaları benim yürüttüğümü söylememi istediler. Süleyman Üstün'ü, Erdal Altan'ı Tunca Kartal'ı Musa Uysal'ı gözaltına aldıklarını onların herşeyi itiraf ettiklerini, onlarla beni yüzleştireceklerini söylediler. İstediklerini yapmayınca yine işkenceye başladılar. Bana her türlü metodu kullanarak istediklerini yaptırmaya çalıştılar. Çeşitli ilaçlarla birlikte sanıyorum LSD.de içirdiler. Bu arada yine Beykoz kesiminde yapılan çalışmaları anlatmamı istediler. Mikail Kayam, Muzaffer Dizman, Kazım Işık, Cemal Durgun, Mustafa Kemal Can hakkında bilgi istediler. Akşama 19 nolu hücreme getirildim.

8-Haziran-1973 günü gözlerim bağlanarak Kontrgerilla işkence hücresine götürüldüm «Beykoz Paşabahçe Halkevi çalışmalarıyla Anadolu Hisarı Kavacık çalışmalarını anlat» diyerek Halkevi çalışmalarını Haziran Hareketi çalışması olarak anlatmamı istediler. «Kazım Işık herşeyi anlattı sende anlatacaksın» dediler. İlk ifademde işkenceyle kabul ettirdikleri hususları Kazım Işık'ın yanında tekrarlamamı istediler. «Haziran Hareketi olarak Paşabahçe Halkevi çalışmalarını Kazım Işık'a devrettim» diyeceksin dediler.

Olmayan birşeyi arkadaşın yüzüne söyleyemiyeceğimi belirtince yine işkenceye başladılar. kafamı duvara çarptılar. Kulağıma vurulan bir dar-

beyle baygınlık geçirdim. 34 saat baygın kaldım. Beni bir sandalyeye tuvaletin yanında duvara yaslayarak oturttular Akşam üzeri beni, Muzaffer Dizman, Mikail Kayam ve Kazım Işık'ın hücrelerine götürerek «Ben herşeyi anlattım sende anlat» dedirttiler. Benim gözlerim bağlıydı. Arkadaşların gözlerinin bağlı olup olmadığını bilmiyorum. Kendilerini seslerinden tanıdım. Onlarda beni tanıdıklarını söylediler. Kazım IŞIK'a işkence yapıldığını çıkardığı seslerden çığlıklardan anlıyordum. Mahkeme heyeti uygun gördüğü takdirde bu ankadaşlar olayı anlatabilirler.

Bekir Yıldırım da aynı günlerde Kontrgerilla da idi. Onu falaka ile yapılan işkence ve çığlıklarından sesinden tanıdım. Binbaşı da Bekir Yıldırım'ın orada olduğunu söylemişti.

17-18-28 Mayıs ve 4-5-6-18 Haziran günleri diğer hücrelerdekilere de işkence yapılıyordu. Orada bir kıza yapılan işkence sonucu alttığı çıklıkların bende yarattığı etkiyi ömrüm boyunca unutamıyacağım. İşkencelerde, ses ve çıklıklardan falaka, elektrik ve sopa uygulandığını anlıyordum. Bana yapılan işkencelerden çok başkalarına yapılan işkence ve çığlıklar sinirlerimi bozuyordu. Diğer hücrelerden gelen çığlıklarla, benim sorgumu yapanlar eğleniyorlardı. Binbaşı : «Köpekler fazla havlamaya başladı. Nerden gelmiş bu köpekler' askerlere söyleyelimde şu köpeklerin seslerini kessinler bizi rahatsız ediyorlar» diyerek duygusuzca alay ediyor ve gülüyordu. Akşama 19 nolu hücreme getirildim.

9-Haziran-1973 günü gözlerim bağlanarak Kontrgerilla işkence odasına götürüldüm.

Yine Ankara ve İstanbul'da TÖB-DER Genel

Merkez aracılığıyla Türkiye çapında Haziran Hareketi çalışmasını yürüttüğünü söylememi bu sözlerimi ses bandına almak istediler. İstediklerini yapmayınca işkenceye başladılar. Bir saat kadar süren işkenceden sonra başka konularda sorulara geçtiler.

Bu arada Paşabahçe Halkevi çalışmalarını yeniden anlattırdılar «Muzaffer DİZMAN hakkında geniş bilgi vereceksin. Veli Yılmaz'la Muzaffer'e 2600 lira göndermişsin, silah ve mermi temini için. Veli Yilmaz, Cemile Çerçel'le Muzaffer Dizman'ın ablasının evine gitmişsiniz. Orada neler konuştunuz anlat» diyerek yeniden işkenceye başladılar sonra «Bundan sonra bize herşeyi yazılı anlatacaksın. Şimdi sana kâğıt kalem vereceğiz, yazmaya başla. Eğer istediğimiz şekilde yazmazsan, sana bundan sonra yapacaklarımızın yanında öncekiler hiç kalacak» diyerek hücreden ayrıldılar. Bende bütün ikna gücümü hayalimi kullanarak onları inandıracak biçimde yazmaya başladım. Yazdıklarımda arkadaşlarımdan çok kendimi suçlamaya başladım. Hayali görüşme ve çalışmalar düzenliyordum. Öğleyin gözlerim bağlı 19 nolu hücreme getirildim.

11-Haziran-1973 günü saat: 8.30 da gözlerim bağlanarak Kontrgerilla işkence odasına götürüldüm. Hücreye gelen Yüzbaşı ile Binbaşı, «TÖB-DER'in Haziran Hareketi içindeki çalışmalarını Genel Merkezde Kurulan Basın Bürosu hakkında bize ayrıntılarıyla bilgi vereceksin» dediler sonra albay da geldi «Diğerleri herşeyi itiraf etti sen halâ neden diretiyorsun, Neyse bunu seninle yine konuşuruz sen yazmana devamet. Beykoz, İstanbul Çalışmalarını Rasih Nuri İleri ve Mustafa İlker Gür-

kan'la olan ilişkilerini Haziran Hareketini ayrıntılarıyla yazacaksın» diyerek yanımdan ayrıldılar. Akşam saat: 17 de 19 nolu hücreme getirildim.

12-Haziran-1973 günü sabah saat 8.30 da gözlerim bağlanarak işkence hücresine götürüldüm. Görevli askerler kagıt kalem getirdiler gözlerimi açtılar «Yazmaya başla» deyip gittiler. Ben yazarken gözlerimi kapattırarak binbaşı hücreme geldi «Süleyman Üstün hakkında yazacaksın. Süleyman Üstün Mustafa İlker Gürkan'dan Ankara'ya direktif götürüp getirebilir değil mi? Haziran Dergisiyle Özeleştiriyi Ankara'ya Süleyman götürmüştü onu da yaz. Oğlum sen eninde sonunda Haziran Hareketini bilmiyorum demeye getiriyorsun. Senin hakkında konuşanların hepsi bildiğini onlara da anlattığını söylüyorlar yaz bakalım» diyerek gitti. Akşama saat 17'de gözlerim bağlanarak 19 nolu hücreme getirildim. Görevli assubaylar «Sen önemli bir kişisin galiba. Burada hiç kimse senin kadar oraya gitmedi» diyerek merakla sormaya başladılar.

13-Haziran-1973 günü gözlerim bağlanarak, Kontrgerilla işkence hücresine götürüldüm. Yine yazmaya devam etmemi söylediler. Akşama kadar yazdım. Görevli askerler arasıra yazıp yazmadığıma gelip bakıyorlardı. Gözlerim bağlı 19 nolu hücreme getirildim.

14-Haziran-1973 günü gözlerim bağlanarak Kontrgerilla işkence hücresine götürüldüm Görevli asker kağıt kalem getirdi «yaz» diyerek gitti. Bir ara binbaşı gözlerimi bağlatarak yanıma geldi. «Oğlum bu gün bitirmeye bak yazacaklarını. Bunları daktiloyla yazıp sana imzalatacak değiliz. Bunlar bizde kalacak» diyerek yanımdan ayrıldı.

Akşam üzeri gözlerim bağlanarak 19 nolu hücreme getirildim.

16-Haziran-1973 günü gözlerim bağlanarak Kontrgerilla işkence odasına götürüldüm. Yüzbaşı gözlerimi bağlatarak hücreye geldi. Muzaffer Dizman, Kazım Işık, Mikail Kaya Paşabahçe Halkevi Çalışmaları konusunda sorular sordu. Biraz-dan hücrede albay geldi ve:

«Sen ya çok zeki birisin yada çalışmalarını abarttın. Biraz sonra seni yerine göndereceğiz' Avukatın seninle gelip görüşecek. Ona yine sana işkence yaptığımızı söylecek misin?» dedi Ben de bana çok iyi davrandıklarını söyliyeceğimi belirttim. Yüzbaşı: «Seni yeniden buraya getireceğim başka bir gün. Bize istediğimiz konularda bilgi vereceksin. Söyle bakalım Mikail Kayam ve Kazım Işık Kavacıktaki eğitim çalışmalarına katılmış mıdır? Biz de sana kesin biliyorsun demedik, tahminen söyle. Mustafa İlker Gürkan Kazım Işık'la ilişki kurabilir mi? Bak sana eskisi gibi davranmıyoruz. Muzaffer'le Veli Yılmaz meselesine de açıklık getireceksin» diyerek hücreden ayrıldı. Albay da «Bizleri yanılttın çıkmazlara soktun. Seni yeniden buraya getirip sorguya çekeceğiz» diyerek hücreden gitti. Gözlerim bağlı tuvaletin yanında oturttular. Yanımda Kazım IŞIK'da oturuyordu. Onu askerle konuşurken sesinden tanıdım. Saat: 11.30 da 19 nolu hücreme gözlerim bağlı getirildim.

23-Haziran-1973 günü ellerim kelepçesiz yüzbaşının Odasında Avukat Hüseyin ONUR'la görüştürüldüm. Yüzbaşının yanında avukata «Bana artık iyi davranıyorlar işkence yapmıyorlar» dedim. Avukat durumuma sevindiğini tahliyem için dilekçe verdiğini söyledi.

Avukatını Hüseyin ONUR'un bu olayları burada mahkeme huzurunda anlatmasını istiyorum. Yüzbaşıyla aralarında neler konuştular. Kontrgerilladakiler benim avukata iyi davrandıklarını söylememi neden istediler. Başsavcılığa durumumu anlattı mı, açıklığa kavuşsun.

Hergün Kontrgerilla işkence hücresine götürülmeyi bekledim 3-Ağustos-1973 gününe kadar.

4-Ağustos-1973 günü yalnız ve gözlerim açık Askeri jiple ve Üsteğmen Erkut Noyan'la Selimiye Askeri Ceza ve Tutukevine teslim edildim, sonra mahzende 5 nolu koğuşa götürüldüm. Burada gazetelerden İçişleri Bakanlığının Valiliklere gönderdiği «TÖB-DER ve Halkevleri» ile ilgili genelgeyi okudum. Bu genelgede TÖB-DERli öğretmenlerin her yerde takip edilmeleri isteniyordu. TÖB-DER'li öğretmenlerin Halkevlerini de geçirmeye çalıştıkları Dev-Lis'i TÖB-DER'in yönettiği aşırı solcu TÖS'ün devamı TÖB-DER'dir deniliyordu. 18-Haziran-1973 günü valiliklere gönderilen bu genelge benimle oynanmak istenen TÖB-DER provokasyonunun en belirgin kanıtlarından biridir.

4-Ağustos-1973 gününden 3-Ekim-1973 gününe kadar Selimiye Askeri Tutuk ve Cezaevinde mahzende 5 nolu koğuşta kaldım.

3-Ekim-1973 gününden bugüne kadarda Kartal Maltepe Askeri Ceza ve Tutukevinde tutuklu bulunmaktayım.

Kontrgerilla'da 3,5 ay kalışımı, sorgumu ve bana yapılan işkenceleri özet olarak anlatmış bulunmaktayım. Bu gerekli açıklamalardan sonra diğer bölüme geçmeyi gerekli görüyorum.

IDDİANAMEDEKİ İDDİALAR

Haziran Hareketi İddianamesi'nin 30. sayfasında

«Haziran Hareketi'ne bağlı olarak Halkevleri ve TÖB-DER gibi demokratik kuruluşlar içinde YILMAZ ELMAS'ın başkanlığında yürütülen çalışmalarda legaliteden azami derecede istifade sağlandığı... Ve diğer taraftan YILMAZ ELMAS ve SÜLEYMAN ÜSTÜN'ün gayretleriyle TÖB-DER'e çengel atıldığı saptanmıştır» denmektedir.

Buradaki iddialar Kontrgerilla ifadelerine itibar edilerek ortaya konan asılsız ve yersiz iddialardır. Mahkemenin yürüteceği sorgulamalar sonucunda iddiaların asılsız ve yersizliği daha açık olarak ortaya çıkacaktır.

İddianamenin 30 ve 31. sayfalarında:

«1971 Mart ayı sonlarında benimsemiş olduğu Milli Demokratik Devrim görüşünü halka daha kolay bir şekilde iletmek maksadı ile bir dergi çıkarma arzusu gösteren YILMAZ ELMAS'ın bu sıralarda tanıdığı Muzaffer Dizman ile birlikte ziyaretine gittikleri Rasih Nuri İLERİ'nin Çağaloğlundaki yazıhanesinde Şevki AKŞİT ve İhsan MEMOĞLU gibi yazarları tanıma fırsatını buldukları» iddia edilmektedir.

Bir dergi çıkarma arzusunda olduğumu iddianameyi okuyunca öğrendim. Muzaffer Dizman ile birlikte Rasih Nuri İLERİ'nin yazıhanesine gittiğimizi hatırlamıyorum. Gitmişde olabilirim bu bir suç da değildir.

İddianamenin 31. sayfasında

«Mikail KAYAM'ın özellikle 1971 senesinde Ekim ayını takip eden günlerde gerek Halkevi bi-

nasında ve gerekse öğretmenlere ait meskenlerde YILMAZ ELMAS'ın yönetiminde oluşan toplantılara iştiraki sonucu Milli Demokratik Devrim görüşünü benimsediği anlaşılmıştır.» denmektedir.

Ne Halkevinde ne de öğretmenlere ait meskenlerde MDD görüşünü benimseme amacına yönelik toplantı yaptığımız sözkonusu edilemez. Asılsız iddialardır.

Yine iddianamenin 31. sayfasında

«Aralıksız olarak sürdürülen bu toplantılarda SOL KOMÜNİZM BİR ÇOCUKLUK HASTALIĞI adlı kitaptan okuduğu bölümlerin eleştirisini yapıp TÖS yayınlarından KREDİ YAĞMASI-SENDİKA ve GREV-MONTAJ SANAYİİ-KURAK ÇORAK - ÖĞRETMENİN UYANDIRMA GÖREVİ gibi kitapların çalışmalara katılan sanıklar tarafından okunmasını sağlayan YILMAZ ELMAS'ın Türk toplumunu eleştirerek halkın psikolojik yönden yatkın olduğu demokratik devrim çizgisinde SOL'un neticeye daha çabuk gideceği konusumdaki görüşlerini telkin ettiği bu kimselerden tutuklu bulunan öğretmen ailelerine yardım kisvesi altında örgüte para topladığı sabit olmuştur.» denmektedir.

Burada ortaya konan iddialar da tümüyle asılsızdır. Arkadaşım Muzaffer DİZMAN'a para karşılığında verdiğim kitaplar olmuştur. Verdiğim kitaplar arasında bu kitaplar da olabilir. Bu kitaplar toplatılmış veya yasaklanmış kitaplar da değildir. Ben kimseden «tutuklu bulunan öğretmen ailelerine yardım kisvesi altında» herhangi bir örgüte para toplamadım. Aldığım paralar makbuz karşılığında Paşabahçe Halkevi ve TÖB-DER İstanbul Şubesi aylık ödentileridir.

İddianamenin 31 ve 32. sayfalarında

Kahvelerde ve evlerde Halkevinin yönetimini ele geçirmek için kulis yapıldığı, «1972 senesinin ilk aylarında yapılan olağanüstü kongrede Mikail KAYAM'ın başkan seçildiği yönetim kuruluna YILMAZ ELMAS - MUSTAFA KEMAL CAN - KAZIM IŞIK ve CEMAL DURGUN'un girmeleri ile Paşabahçe Halkevi'nin Milli Demokratik Devrim görüşünü benimseyen sanıkların eline geçmiş olduğu saptanmıştır.» denmektedir.

Halkevleri Atatürk'ün kurduğu, ilerici, devrimci, yurtsever kişileri içinde barındıran devrimci bir kuruluştur.

Adı geçen öğretmenleri, ilerici yurtsever kişiler olarak tanırım. İddia makamının adı geçen öğretmenlerin tümünü sanık olarak nitelendirmesi hukuk devleti anlayışıyla nasıl bağdaştırılacaktır. Savcının, Kontrgerilla'nın düzenlediği ifadeleri esas olarak bir provakasyonu sürdürme çabasında olduğu görülmektedir.

İddianamenin 32. sayfasında

«1972 yılının son aylarında» Mikail Kayam, Muzaffer DİZMAN ve Hasan KIYAFET'le Rasih Nuri İLERİ'nin evine gittiğim ve bu evde toplantı yaptığımız iddia edilmektedir.

Gazetelerden Rasih Nuri İLERİ'nin 7,5 yıl hapse mahkum olduğunu okumuştuk. Kendisine geçmiş olsun demeyi düşünüyordum. Arkadaşlara bundan sözettim. Onlarda gidelim dediler. Öğretmen arkadaşlar hem tanımak hemde geçmiş olsun demek için gitmeyi uygun gördüler. Tarihini hatırlamadığım bir gün Rasih Nuri İLERİ'nin evine gittik. Adresi Atatürk ve Komünizm adlı kitapta yazılıydı. Kendisine geçmiş olsun dedik. O günler-

de Yeni Ortam'da La Monde gazetesinden çeviri bir yazı okumuştum. Masanın üzerinde aynı gazeteyi görünce eğer varsa yazısı aslından okumasını istedik. La Monde'den yazıyı okuyup tercüme etti. Mustafa Kemal Can'da bizimle birlikte idi. Gazetedeki yazı hatırımda kaldığı kadarıyla Türkiyedeki son olayları ele alıyor ve Türkiye'de aydın yurtseverlere yapılan baskıları kınıyordu.

«Atatürk ve Komünizm» adlı kitabını da isteğimiz üzerine bize imzalayarak verdi. Yayınladığı kitaplardan parayla aldık. Zaman geçince kendisinden izin isteyerek evden ayrıldık. Savcının iddia ettiği gibi illegal çalışmaları veya hareket içinde ortaya konan çalışmalardan haberdar olduğunu ima eder şekilde tavsiyelerde bulunmamıştır.

İddianamenin 32 ve 33. sayfalarında.

Mikail KAYAM'la Muzaffer DİZMAN'ın ideolojik propaganda kastıyla Halkevinde bedava kurs açmayı teklif ettikleri önce bunun reddedildiği sonra Kazım IŞIK'ın evinde yapılan toplantıda kurslara ve hücrelerin oluşturulmasına karar alındığı iddia edilmektedir.

Burada, Paşabahçe Halkevinin halka hizmet amacıyla ele aldığı kurslar başka amaçlara yönelik hücrelerin oluşturulma çalışması olarak gösterilmek istenmiştir. Oysa Paşabahçe Halkevi, Tüzük ve Yönetmeliklerine uygun Atatürk ilkeleri ışığında çalışmalarını yürütmüştür. Savcının da burada Kontrgerilla'dakilerin gayretkeşliğine düştüğü görülmektedir. Asılsız ve tutarsız iddialardır. Enver Avcı ve Ayşanla herhangi bir toplantı yapılmamıştır.

İddianamenin 33. sayfasında

Evlerde yapılan toplantılarda Halkevinde oynatılacak piyes hakkında tartışma yapıldığı BATAK GÖL'ün oynanmasına karar verildiği kaymakamlığa yapılan isteğin netice vermediği yazılıdır.

Savcı Paşabahçe Halkevi'nin tiyatro çalışmalarını yanlış olarak iddianameye koymakla neyi amaçlamıştır. Batak Göl Paşabahçe Halkevi Tiyatro kolu tarafından hazırlanmıştır. İddianamede belirtildiği gibi «Büyük deredeki bir topluluk tarafından sahneye» konmamıştır. Paşabahçe Halkevi bu oyunla Büyükdere Kültür Derneğinin düzenlediği tiyatro yarışmasına katılmış ve derece almıştır.

İddianamenin 33. sayfasında

1972 yılının yaz aylarında Muzaffer DİZMAN'ın ablasının evine Muzaffer DİZMAN ve Cemile ÇERÇEL'le gittiğimiz «mahiyet ve muhtevası tesbit edilemiyen» bir konuşma yaptığımız iddia edilmektedir.

Hatırladığımı kadarıyla 1971 yılının Mayıs veya Haziran ayında bir gün Aksaraydaki öğretmenler Lokalinden hava almak için Vatan caddesine gezmeye çıktık. Yol boyunda bir çay bahçesinde oturup çay içtik. Biz çay içerken bahçeye Cemile ÇERÇEL'le bir genç girdi bizi görünce masamıza geldiler. Onlara da çay ısmarladık. Cemile ÇERÇEL'i TÖS Lokaline geliş gidişlerinde tanıyordum. Yanındaki genci Ali diye tanıttı.

Muzaffer ablasının evine gideceğini, gelirsek bize yemek yedirip televizyon seyrettirebileceğini söyledi. Birlikte ablasının evine gittik Muzaffer ablası ve yeğenleriyle tanıştırdı bizi yemek yedik. Tele-

vizyondan birşey seyredemedik. Biraz sohbet edip çay içtikten sonra Cemile Çerçel, izin isteyerek yanındaki gençle birlikte gitti. Bende ayrılıp Aksaray'daki Öğretmenler Lokaline gittim. Savcının iddia ettiği gibi «mahiyet ve muhtevası belli» olmayan bir konuşma olmamıştır. Harbiye'de işkence hücresinde Ali'nin resmini gösterdiler ve esas adının Veli Yılmaz olduğunu söylediler.

İddianamenin 34. sayfasında

«Aynı senenin eylül ayına tesadüf eden günlerden birinde» Mikail Kayam'ın evinde toplantı yapıldığı ve bu toplantıya benimde katıldığım iddia edilmektedir.

Mikail Kayam'ın evinde iddia edildiği gibi bir toplantının yapıldığını bilmiyorum. Bu bir hayal mahsulü olsa gerek. Yahut Kontrgerillada işkence zoru uydurulmuştur.

Yine İddianamenin 34. Sayfasında

Muzaffer Dizman, Mikail Kayam, ve Kazım Işık'la gurup oluşturduğumuz iddia edilmektedir. Kontrgerilla ve savcının Halkevleri provakasyonunu geliştirme çabalarından başka birşey değildir bu iddialar.

İddianamenin 34. Sayfasında

1973 Mart ayında Veli Yılmaz aracılığıyla Muzaffer DİZMAN'a 2600 lira yolladığım ve Sıkıyönetimce aranan öğretmenlere Tokat köyünde barındırmayı ve silah teminini düşündüğüm iddia edilmektedir.

Burada anlatılanlar tümüyle gerçekdışı ve hayal mahsulüdür.

9-Haziran ve 18-Haziran 1973 günleri arasında Harbiyede Kontrgerilla'da hemen, hemen her gün işkence zoruyla Veli Yılmaz ve Cemil ÇERÇEL

hakkında kendi istedikleri biçimde ifade almak için uğraştılar. İddianameyi okuyunca beni niçin zorladıklarını daha iyi anladım.

İddianamenin 35 Sayfasında.

Haziran Hareketi ile ilişkili olarak benim Süleyman ÜSTÜN aracılığıyla Timur BEKTAŞ'ı tanıdığım ve Beşiktaştaki bir evde çalışan devrimcileri aydınlattığım ve kitap tavsiye ettiğim iddiasına gelince

Benim herhangi bir illegal örgütle ilişiğim yoktur. Tarihini hatırlamıyorum. Timur BEKTAŞ'ı Süleyman ÜSTÜN'ün evinde tanıdım. Bir akşam Timur BEKTAŞ'ın önerisi üzerine Beykoz'a evime giderken Beşiktaştaki eve birlikte gittim. Evde birlikte yemek yedik çay içtik. Timur ve arkadaşlarıyla günün aktüel konularını sohbet havası içinde konuştuk. Kitap okuma konusunda konuşma oldu sanıyorum, İsim sayarak kitap okuma tavsiyesinde bulunmadım. Kaçkişi olduklarını ve adlarını hatırlamıyorum. Biraz kaldıktan sonra evden ayrıldım. Bir daha da Timur Bektaş'ın evine gitmedim.

İddianamenin 35 ve 37 sayfalarında

Yavuz Hakyemez'in görüşlerine uyarak örgütsel bir çalışma içine girdiğim. Timur BEKTAŞ'ın çevresinde oluşan gurupla ilişkimi sürdürdüğüm Yavuz Hakyemezle Timur BEKTAŞ'ın evine gittiğimiz, Yavuz HAKYEMEZ'in beni Erkutla tanıştırdığı, Fatma OĞUZ'la Erkut'u tanıştırdığım ve örgütsel bir çalışma içinde olduğumuz iddia edilmektedir.

Tarihini hatırlamıyorum Yavuz HAKYEMEZ'i Süleyman ÜSTÜN'ün evinde tanıdım. Yavuz HAKYEMEZ'in herhangi bir illegal örgüt çalışması için-

de olduğunu bilmiyorum ve sanmıyorum. Kontrgerilla işkenceleri sonunda onların istediği gibi Yavuz HAKYEMEZ'i ve kendimi suçlayan ifadem alındı. Yavuz HAKYEMEZ, arkadaşım Süleyman ÜSTÜN'ün kızının nişanlısıydı. Arasıra karşılaştığımız olurdu. Timur BEKTAŞ'ın evine gittiğimiz asılsızdır. Erkut SELÇUK'u Yavuz HAKYEMEZ aracılığıyla TÖS Lokalinde tanıdığımı sanıyorum. Yavuz ve Erkut'un Lokale gelişleri sırasında Erkut'la Fatma OĞUZ'u tanıştırmış olabilirim aralarındaki ilişkileri bilmiyorum. Örgütsel çalışma iddialarını redediyorum. Yavuz HAKYEMEZ davada sanık bile değildir.

İddianamenin 37 ve 38. Sayfalarında

Kazım IŞIK'ın evinde oluşturulan toplantılara katıldığım ve sonra Rıdvan AKDENİZ'in evinde yapılan toplantılara katıldığım, bir toplantıda Haziran Hareketi adındaki bir örgüte dahil olduğumu anladığım, Enver AVCI'dan ÖZELEŞTİRİ'yi alıp Kazım IŞIK'la geriye iade ettiğim iddia edilmektedir.

Kazım IŞIK'ın evine TÖB-DER aidatını almak ve Halkevi çalışmalarını görüşmek için gittiğimi sanıyorum. Orada Bekir Yıldırım Enver Avcı ve Ayşan GÜNDÜZ'le karşılaştım, tanıştık Bekir Yıldırım'la Beykoz da karşılaştığımız olurdu. Enver ve Ayşan'ı ilk kez görüyordum. Neler konuştuğumuzu tam hatırlamıyorum. Bekir Yıldırımın davranışları da eleştirilmiş olabilir. Mikail KAYAM'da bir ara Kazım IŞIK'ın evine geldi. Bir vesile ile Kavacığa uğradığını söylemişti. Konuşmalarımız sırasında Halkevi ve öğretmen sorunları söz konusu olmuş olabilir. Ben sonra işlerim dolayısıyla evden ayrılarak Aksaray'a gittim Enver AVCI ve

Ayşan Gündüz'le bir daha hiçbir yerde karşılaşmadım.

Rıdvan AKDENİZ'i Paşabahçe Halkevinde birkaç kez gördüğümü hatırlıyorum. Evinde herhangi bir toplantıya katılmadım. Evinin nerede olduğunu da bilmiyorum. Kontrgerilla'da evini adresini ve odalarının biçimini anlatmışlardı ama unuttum. Buradaki İddialar tamamen Kontrgerilla nın hazırladığı ve işkenceyle kabul ettirdiği bir mizansendir. Haziran Hareketi ve ÖZELEŞTİRİ'nin adlarını Kontgerilla işkence ve sorgu uzmanlarından öğrendim. Ben Enver AVCI'dan herhangi bir şey almadım. Asılsız iddialardır.

İddianamenin 39. Sayfasında

Hasan KIYAFET'e Ekonomi Politik kitabını verdiğim, Paşabahçe Halkevinde MDD görüşüne bağlı çalışmalarım olduğu. Halkevine üye olması için ısrar ettiğim. Tarihi Materyalizm kitabını verdiğim Hasan KIYAFET'den 10 Lira teberru aldığım iddia edilmektedir.

Hasan KIYAFET'e adı geçen kitapları vermedim. TÖB-DER ve Halkevi aylık ödentileri için makbuz karşılığında para aldım Bunların dışında herhangi bir şey için para almadım. Paşabahçe Halkevi tüzük ve yönetmeliklerine uygun olarak çalışmaktadır.

İddianamenin 39 ve 40. Sayfalarında

Yavuz HAKYEMEZ'in tavsiyeleriyle Fikri KICIK - Ziya BİLGİN - Ekrem ALPASLAN ve Süleyman ÜSTÜN'ün halkevlerinde çalışma yapmalarına gayret sarfettiğim iddia edilmektedir.

Yavuz HAKYEMEZ bana TÖB-DER ve Halkevleri konusunda herhangi bir telkin ve tavsiyede bulunmamıştır. Ben de adı geçen öğretmenlere Hal-

kevlerine üye olmaları için gayret sarfetmiş değilim. Yukarda adı geçen öğretmen ve Halkevleriyle ilgili bölüm Kontrgrilla'da işkence zoruyla alınan ifademin ürünüdür. Halkevlerine üye olma önerisinde bulunmak suç da değildir.

İddianamenin 40. Sayfasında

Enver AVCI'dan aldığım direktif üzerine Paşabahçe Halkevi çalışmalarını Kazım IŞIK'a devrettiğim. Çapa'da birlikte kaldığım Ahmet Sağlam ve arkadaşlarıyla ilişki kurduğum ve Süleyman ÜSTÜN-Ziya BİLGİN'le temaslarımı sıklaştırdığım iddia edilmektedir.

Enver AVCI'dan direktif almadım. Paşabahçe Halkevi çalışmalarını Kazım IŞIK'a devretmedim. Ahmet Sağlam ve arkadaşlarıyla aynı evde kiracı olarak kaldım. Süleyman ÜSTÜN ve Ziya BİLGİN'in Halkevlerinde çalışmaları olup olmadığını da bilmiyorum. Savcının, Kontrgerillanın düzenlediği provakasyonu nasıl benimsediği bu iddialardan anlaşılmaktadır.

İddianamenin 40. Sayfasında

Fikri Kıcık - Ekrem Alpaslan - Hanefi Akdeniz - Osman Yaldız - Süleyman Altaş - Hasan Kıyafet - Ziya Bilgin - Hüseyin Demir - Volkan Durasılı ve Turan Yüksel'e Haziran Hareketi adlı bir illegal örgüte bağlı olduklarını açıkladığım, Haziran Dergisi - Özeleştiri - İşkence üzerine başlıklı yazı ve notları kendilerine verdiğim ve bazı önerilerde bulunduğum iddia edilmektedir.

Buradaki iddiaların tümü asılsızdır. Kontrgerilla'da patlamış ayaklarımı tekrar falakaya koşarak işkenceyle bu iddialarını kabul ettirmeye kalkışmışlardır. Adı geçen öğretmenlere işkence zoru ifade kabul ettirip provakasyona malzeme hazırla-

nıp hazırlanmadığını zamanın gelişimi içinde göreceğiz.

İddianamenin 40 ve 41. Sayfalarında

1972 Aralığında Hasan Kıyafet'den alınan bilgilerle Çorlu'ya gittiğim ve Avukat Rıfat Verdiğil ve Erdoğan Köksal'la Öğretmen İsmail Ataman'dan para aldığım iddia edilmektedir.

28-Mayıs-1973 günü yeniden götürüldüğüm Kontrgerilla işkence odasında işkenceler sonucu Hasan Kıyafet'le Çorlu'ya gittiğimi ve Rıfat Verdiğil'den para aldığımı kabullenmemi istediler. Hasan Kıyafet'ın yanında aynı şeyleri söylemem için zorladır. Sonunda yarım daktilo sayfası bir yazı imzalattılar. Kağıtta Hasan Kıyafet'in adı da yazılıydı. Ben kimseden para almadım ve adı geçen kişileri de tanımıyorum. Asılsız iddialardır.

İddiamenin 41. Sayfasında

«İstanbul'daki TÖB-DER'in HAZİRAN HAREKETİ adındaki örgüt içinde çalışma yapan bir kuruluş hüviyetine girmesinin kısa bir zaman içinde sağlanması üzerine Ankara'daki TÖB-DER yöneticilerinden olan Musa Uysal-Hamdi Konur ve Burhanettin Biber adlı şahısların 1973 yılının Ocak ayı içinde Süleyman ÜSTÜN'ün aracılığıyla başlatıp sürdürdüğü toplantılardan birinde Ankara'daki TÖB-DER'in de Haziran Hareketi içinde çalışma yapmasını ve bu kuruluşun Ankara ile İstanbul'daki merkezleri arasında bir nevi irtibat görevi yapacak olan Yılmaz ELMAS'ın faaliyetler hakkında İstanbul tek sorumlusu Mustafa İlker Gürkan'a bilgi vermesinin karar altına alındığı anlaşılmıştır» denmektedir.

4-Nisan-1973 gününden 4-Agustos-1973 gününe kadar TÖB-DER Genel Merkezini Türkiye ça-

pında HAZİRAN HAREKETİ içine benim aracılığımla sokmaya uğraştılar. Kontrgerilla'nın bütün amacı bu provokasyonu gerçekleştirip TÖB-DER'i kapatmaktı. TÖB-DER'i kapatma provakasyonunu gerçekleştirebilmek için bana yapılan işkence ve zorlamaları yeniden burada anlatmayı gereksiz buluyorum. Bu provakasyonu gerçekleştirmek için her türlü işkencenin yanısıra ilaç da kullandırdılar bana. Herşeye rağmen amaçlarına ulaşamadıkları bu gün ortadadır.

İddianamenin 41. Sayfasında

Tiyatro konusundaki iddiaya gelince

Tiyatro konusu da Kontrgerilla'ya alındığım ilk 15 günlük dönemde bana istedikleri biçimde kabullendirdikleri bir bölümdür. Adı geçen Ahmet Ülkü AYVAZ'la benim herhangi bir amaca yönelik konuşmam olmamıştır. Tiyatro üzerine kararlar yönetim kurulunda ele alınıp uygulanmıştır. Tiyatro çalışmalarında görevli sayman Ramazan CAN'dı. Benim tiyatro çalışmalarıyla bir ilgim olmadığı yönetim kurulundan ve Ahmet Ülkü AYVAZ'dan öğrenilebilir.

İddianameinin 41. Sayfasında

Yer alan Mustafa İlker Gürkan'la olan ilişkilerim iddiasına gelince.

Ben Mustafa İlker Gürkan'ı hiç görmedim ve tanımıyorum. Enver AVCI.yı da bir kez Kazım IŞIK'ın evinde gördüğümü ve bir daha görmediğimi belirtmiştim. Aynı şekilde Haziran Dergisi Özeleştiri ve işkence üzerine yazılarını Kontrgerilla'da duyup öğrendiğimi de belirtmiştim. Kontrgerilla ifademin işkenceyle istedikleri biçimde hazırlandığını ve bunların uydurma şeyler olduğunu sorgumu yapan askeri savcıya söylemiştim. Bu iddia-

lar da asılsızdır.

İddianamenin 47. Sayfasında

Bekir Yıldırım'ın ifadesinde geçip iddianamede yer alan Kazım IŞIK'ın evindeki örgütsel toplantı konusu uydurmadır.

İddianamenin 98. Sayfasında

5-4-1973 günü kaldığım evde yapılan aramada HAZİRAN HAREKETİ'ne ait birşeyin, herhangi bir belgenin bulunmadığını savcı evde bulunan kitapları sözkonusu ederken belirtmektedir.

İddianamenin 108. sayfasında

Rasih Nuri İLERİ'nin bölümünde «Hareketin TÖB-DER ve Halkevleri gibi demokratik kuruluşlar içinde yaptığı çalışmaları organize eden Yılmaz ELMAS ile temaslarını sürdürerek içinde bulunduğu Merkez Komitesinin direktiflerini iletme olanağı bulunduğu» denmektedir.

Rasih Nuri İleri'yi tanırım, yayınevi sahibi olarak kitap satış tahsilatı yapmak üzere TÖB-DER Kooperatifine geldiği olmuştur. Ben Rasih Nuri İleri'nin herhangi bir çalışma içinde olduğunu bilmiyorum. Bana direktif de vermiş değildir.

İddianamenin 110. Sayfasında

Erkut Selçuk'u Yavuz Hakyemez aracılığıyla tanıdığım ve Fatma OĞUZ'la Erkut Selçuk'u tanıştırdığım iddiasına yeniden değinilmektedir. Daha önce sorgum sırasında bu konuya açıklık getirmiştim. Hareket içinde demokratik kuruluşlarda çalışma yaptığım asılsız bir iddiadır.

İddianamede kendi adımla iddiaların tekrarlandığı bölüme gelmiş bulunmaktayım daha önce de açıkladığım konuları tekrar etmeye gerek yok kanısındayım. Yalnızca şu ana kadar ele alınmayan konu ve ayrıntıları ele alarak açıklamak is-

tiyorum.

İddianamenin 120. Sayfasında

Fatma OĞUZ'a Felsefenin Temel İlkeleri - Doğanın Diyalektiği - Teori ve pratik kitaplarını verdiğim iddia edilmektedir. Bu kitapları verdiğimi hatırlamıyorum.

İddanamenun 121. Sayfasında

Yavuz Hakyemez'den alınan direktif üzerine Öğretmen Komitesi kurduğum ve Enver AVCI'dan Haziran Dergisi-Özeleştiri alıp komitedekilere dağıttığım iddia edilmektedir.

Burada iddia edilenler de Kontrgerillanın düzenlediği provakasyon senaryosunun bir bölümüdür. Patlamış kandurmuş ayaklarımı tekrar falakaya koşarak kabul ettirmek istedikleri bölümler arasında bu konu da vardı. Bu iddiaların tümü asılsızdır.

İddianamenin 121. Sayfasında

«Rasih Nuri İleri'nin ve bilahare Enver AVCI'nın gözaltına alınmaları üzerine İrfan IŞIK adındaki avukatın bilaücret müdafilik görevini deruhte etmesini sağladığı» denmektedir.

Rasih Nuri İleri ve Enver Avcı'ya avukat tutmada yardımcı oldum. Bila ücret değildir. Fiatı sonra saptanacaktı.

İddianamenin 121. Sayfasında

Örgüte her ay 50 lira ve Mustaaf İlker Gürkan'a 150 lira verdiğim iddia edilmektedir. Kontrgerilla'nın işkenceleri sonucu alınan ifadelere göre yapılan bu iddiayı da reddediyorum.

İddianamenin 126. Sayfasında

Mikail Kayam'ın evinde daha sonraları başka evlerde benim başkanlığımda toplantıların yapıldığı iddiası asılsızdır.

İddianamenin 127. Sayfasında

Mikail Kayam'a Mihri Belli'nin YAZILAR kitabını verdiğim MDD görüşünü benimsemesi için telkinlerde bulunduğum, Hasan Kıyafetin evinde toplantı yaptığımız, Öğretmenlerin evlerinde toplantı yaptığımız iddia edilmektedir.

Mikail Kayam'ın bana bağlı olarak çalıştığı iddiası asılsızdır. Ben Mikail Kayam'a YAZILAR kitabını vermedim ve herhangi bir telkinde de bulunmadım. Hasan Kıyafetin Niğdeye tayini dolayısıyla evine gitmemiz toplantı olarak gösterilmek istenmektedir. Öğretmen arkadaşların evlerinde toplantı yapıldığı iddası asılsızdır.

İddianamenin 127-128 ve 129 Sayfalarında

Muzaffer Dizman'a Parti Tarihini - Sosyalizmin Alfabesini - Felsefenin Temel ilkelerini verdiğim birlikte toplantılar yaptığımız MDD görüşünü benimseme telkininde bulunduğum MDD kitabının okunduğu 2600 lira yardım sağladığım barınak ve silah temini iddia edilmektedir. Sözü edilen kitapları verdiğimi hatırlamıyorum. İleri sürülen iddalar asılsız ve hayal ürünüdür.

İddianamenin 129 ve 130. Sayfalarında

Hasan Kıyafet'le toplantılar yaptığım Haziran Hareketini toplantılarda öğrendiği, Özeleştiriyi verdiğim iddia edilmektedir. Bu iddialar da asılsızdır. Kontrgerillada işkence zoruyla alınan ifadenin esas alındığı iddialardır.

İddianamenin 137. Sayfasında

Bekir Yıldırımın bölümünde, Bekir Yıldırım'ın Kazım IŞIK'ın evinde bazı not ve bildirileri daktilo edişimize tanık olduğu iddia edilmektedir. Kazım IŞIK'ın evine gittiğimizde daktilo ile yazı yazıldığını hatırlamıyorum. Evde daktilo olduğunu da

bilmiyorum.

İddianamenin 140. Sayfasında

Fatma OĞUZ'un, Süleyman Üstün'ün evinde Yavuz Hakyemezle gizli konuşmalarımıza tanık olduğu iddia edilmektedir. Bu da tamamen bir hayal ürünüdür. Asılsızdır.

İddianamenin 154. Sayfasında

1973 Şubat ayında Süleyman ÜSTÜN'e Haziran DERGİSİNİ getirmeyi vaad ettiğim ve Özeleştiriyi verdiğim iddia edilmektedir. Bu iddialar da asılsızdır. Hayal Mahsulüdür.

İddanamede adımın geçtiği iddiaları bildiğim, hatırladığım kadarıyla açıklamış bulunuyorum.

Kontrgerillada alınan ifademi tekrar sözkonusu edecek değilim. Kontrgerilla ifademle, uygulanmak istenen TÖB-DER ve Halkevleri provakasyonunun temelleri atılmak istenmişti. Sonradan 90 gün Kontrgerilla'da kaldığım sürece şahsımda hertürlü işkenceleri uygulayarak, bu yalan provakasyonu temeli üzerine bina kurmak istediler. Fakat bunda başarılı olamadılar.

Askeri Savcılıkta alınan sorgu ve ifademin hangi etkenler altında baskı ve korkuyla alındığını tam doğruyu yansıtmadığını savcılık ifademi ele alarak açıklıyacağım. Her an Kontrgerillaya götürüleceğim ve yeniden işkence göreceğim korkusu içinde idim. Nitekim 6-Mayıs-1973 günü Selimiye Askeri Ceza ve Tutukevi'nden alınarak Harbiye'de Kontrgerillaya götürüldüğümü ve 90 gün hücrede tutulup işkence gördüğümü daha önce de anlatmıştım.

SAVCILIK İFADEM

Savcılık ifademin I. parağrafındaki görüşler

bana ait değildir. Askeri Savcı Kontrgerilla işkence uzmanlarının daktiloyla ifademe yazdırdıklarını özetleyip benim böyle düşündüğümü iddia ederek zabıt kâtibine yazdırdı. Savcı yazdırdıkça ben «evet» diyerek onaylıyordum. Çünkü Kontrgerillada bana «Buradaki ifadeni askeri savcılıkta olduğu gibi kabul etmezsen seni tekrar buraya getirtiriz. Buraya bir daha gelmek istermisin?» diyerek beni tehdit ettirmişlerdi.

Sorgumu yapan askeri savcı Metin Yurdabak birinci parağrafı istediği gibi yazdırdıktan sonra bana:

«Emniyetle alınan bu ifadeni olduğu gibi kabul ediyormusun?» diye sorunca

«Evet» dedim, savcı

«Hayret doğrusu buraya gelenlerin tümü emniyet ifadelerini kabullenmiyor, itiraz ediyorlar. Emniyet ifadenin hepsi doğru mu?» dedi, bende:

«Benim tekrar geldiğim yere götürülmemi engelleyebilir misin?» diye sordum.

Savcı: «Ben geri götürülmeni elimden gelirse engellemeye çalışırım ama benim gücümü aşarsa birşey diyemem» deyince sinirlerim boşandı ve savcının huzurunda ağladım. Çocukluğumdan bu yana ilkkez savcının huzurunda ağlamış oldum.

Kontrgerilla da yapılan işkenceler sırasında çok çığlıklar attım, çok inledim ama hiç ağlamadım. Sinirlerim düzelince savcıya durumu anlattım.

Savcılık ifademin 1. sayfasının 2. parağrafında anlatılanlar genellikle doğrudur. Yalnız Yavuz Hakyemez'le «memleket meselelerini ve bu arada çeşitli fraksiyonları sol açıdan kıymetlendirir karşılıklı fikir teatisinde bulunurduk» sözlerini kabul

etmiyorum. O anki endişeler ve korku içinde savcıya böyle demiş olabilirim. Yavuz Hakyemezle neler konuştuğumuzu hatırlamıyorum.

Yine aynı parağrafta

«Fatma OĞUZ'da devrimci idi. Kendisiyle bu yüzden yakın ilişkiler kurduk ve bu arada Tütün, Çimento, Bitmeyen Kavga, Felsefenin Temel ilkeleri kitaplarını birbirimize vererek teorik yönden çalışmalar yaptık» denmektedir.

Fatma Oğuz'u Hasan MANDAL aracılığıyla tanımıştım. TÖS lokalinde buluşmalarımız sırasında adı geçen kitapları birbirimize vermiş olabiliriz. Teorik çalışma yaptığımız söz konusu olamaz. Fatma OĞUZ'u okumaya hevesli yurtsever bir kız olarak tanırım.

Savcılık ifademin 1. sayfasının 3. parağrafında anlatılanlar genellikle doğrudur. Erkut'un soyadının SELÇUK olduğunu Kontrgerillada öğrendim. Erkut Selçuk'la Fatma OĞUZ'un buluşmalarının imkân dahilinde olabileceklerini savcı ısrarla zabıt katibine yazdırdı. Bende savcıyı kızdırmamak için ses çıkarmadım.

Savcılık ifademin 1. sayfasının 4. parağrafıyla 2. sayfasının başında, anlatılan konulara daha önce değinmiştim. Kontrgerilla'da alınan ifademde yazdırılan kitapları savcılık ifademde de tekrar ettim bazı endişelerle. Günün aktüel konularını konuşmuş olabiliriz o evde. Kitap konusu da ele alınmış olabilir, ayrıntılarda neler konuştuğumuzu hatırlamıyorum. Süleyman ÜSTÜN'ün arkadaşının uzaktan akrabası olur Timur BEKTAŞ demiştim. Savcı ifademe yanlış yazdırmış.

Savcılık ifademin 2. sayfasının 2. parağrafında anlatılanlar da genellikle doğrudur. Kazım IŞIK'ın

evine gidiş nedenini kesin hatırlamıyorum. Bekir'in sorunu: Halkevi TÖB-DER aidatları sebebiyle gitmiş olabilir. Kontrgerilla'nın etkisinden kurtulamıyarak Mihrali Yener'in evine gittik diye anlatmışım. Böyle birşeyin olmadığını sonra anladım, hafızam yerine gelince Mihrali Yener'in evine başka bir zaman gitmiş olabilirim. Kontrgerillanın işkence ve ilaçlarıyla beni istedikleri biçimde ifade vermeye nasıl şartlandırdığını şimdi daha iyi anlıyorum.

Savcılık ifademin 2. sayfasının 3. parağrafında belirtilenlere gelince. Kazım IŞIK'la aramızda böyle bir konuşma olmamıştır. Kazım IŞIK'la Rıdvan AKDENİZ'in tutuklanışını ve sebebini konuşup konuşmadığımızı hatırlamıyorum.

Savcılık ifademin 3. sayfasının I. parağrafında anlatılanlar tam doğru değildir. Ben savcıya sorduklarını anlatıyordum o da yazdırıyordu. Hatırladığım kadarıyla ben Enver ÖNDER'le Fatma OĞUZ arasında hissi ilişkiler vardı demişim. Kadın söz konusu olmadı' Savcı burayı da yanlış yazdırmış zabıt katibine. Erkut'la Fatma OĞUZ'un ortak çalışma içinde olduklarını da söylemedim savcı öyle yazdırdı.

Savcılık ifademin 3. sayfasmın 2. parağrafında anlatılanlara bir diyeceğim yoktur. Doğrudur.

Savcılık ifademin 3. Sayfasının 3. parağrafında anlatılanlar da genellikle doğrudur. Yalnız benim anladığım Milli Demokratik Devrim: Anti emperyalist, anti feodal demokratik bir mücadeledir. Savcının, savcılık ifademe dikte ettirdiği gibi değildir.

Savcılık ifademin 3. sayfasının 4. parağrafında anlatılanların doğruluğunu da genellikle kabul-

leniyorum. Yalnız bu bölümde «ifademi daha doğrusu emniyette verdiğim ifademi aynen kabul ediyorum» çümlesi de savcının, benim direnmeme rağmen ifademe yazdırdığı bir cümledir.

Savcıya olayları ve doğruları, Kontrgerillanın işkenceleri ve tehditleri etkisinde kalarak tam söyleyemedim. Savcı söylediklerimi bazan benim anlattığım biçimde yazdırıyor, bazan da sinirlenerek istediği gibi yazdırıyordu. Kendimde direnme gücünü bulamadım doğruları tam söyleyebilmek için. Çünkü korku içindeyim. Sorgum savcılıkta yapıldığı günlerde. Davranışlarım normal bir insanın davranışları değildi o anlar.

4-Nisan-1973 gününden 4-Ağustos-1973 gününe kadar elime fırsat geçseydi kendimi öldürebilirdim, Kontrgerillanın insanlık dışı işkencelerine bir daha maruz kalmamak için.

Kontrgerilla işkenceleri sonucunda sakatlanan sağ işaret parmağım ömür boyu sakat kalacak. İşkencelerden meydana gelen yara nasırları iz olarak kalacaktır. Bütün bunlar niçin yapıldı. Kanımca TÖB-DER ve Halkevlerini adını Kontrgerilla da öğrendiğim HAZİRAN HAREKETİ çalışmaları içinde benim aracılığımla göstererek kapatmak içindi. Bunu başaramayınca arkadaşlarım aracılığıyla benim suçlanmam ve cezalandırılmam hedef alındı. İddianameden de bu anlaşılmaktadır. Mikail KAYAM Kazım IŞIK, Muzaffer DİZMAN ve Süleyman ÜSTÜN'ün iddianamedeki bölümleri benim adımla başlıyor benim adımla bitiyor. Aynı kişilerin Kontrgerilla ifadelerinden de bunu anlamak mümkün. Benimle ilişkili çalışma içinde gösterilen sanıkların ve sonradan dinlenecek tanıkların mahkemenizde yapılacak sorgu ve

ifadeleriyle de bu gerçek ortaya çıkacaktır.

Suşsuzluğumun mahkemenizce ortaya çıkarılacağı inancındayım. Saygılarımla

Yılmaz Elmas

D

ŞÜKRÜ CEYHAN

17 Aralık 1973 günlü duruşmada Şükrü Ceyhan'ın sorgusu yapılmış, sorguda normal haraket ve görüşmelerin örgütsel biçim ve niteliğe sokulduğunu belirtmesi üzerine eski ifadeleri okundu, As. Savcılık ifadesi hakkında: «Ben savcılığa getirildiğimde fiziki bakımdan iyi durumda değildim bunun bende psikolojik etkisi de vardı, savcı ifademi alırken şimdi hatırladığıma göre eski ifademde geçen molotof kokteyli, tabanca ve de örgütle ilişkim yoktur, demiştim, bunun üzerine savcı bu beyanı değerlendirerek zabtı şimdi okuduğunuz şekilde yazdırdı, ben de itiraz edip etmeme hususunda tereddüt içinde idim bu nedenle itiraz etmeyip ifadeyi imzaladım, dedi... Sanıklardan Rasih Nuri İleri ifadeye bir diyeceği olmadığını söyledi ancak benim hakkımda kovuşturmadan sonra Emniyet Sıkıyönetim Komutanlığına yazdığı müzekkerede Haziran Hareketi beyni durumunda bulunduğu Enver Avcı ve Şükrü Ceyhan'ın ifadelerinden anlaşılan Rasih Nuri İleri... denmektedir, halbuki Şükrü Ceyhan'ın okunan ifadelerinde, ne de eski ifadelerinde benim ismim geçmemektedir, bu olaya Emniyetin bir komplosu olarak karıştığım bundan da anlaşılmaktadır, dedi.

E

SÜLEYMAN ÖNEN

Sanık Süleyman Önen'in sorgusuna geçildi. Yazılı sorgusunu özetleyen zabıtta Merkez Komitesi hakkında: Erkut'u Mehmet Tekeş ile kaldığını bilmesi nedeniyle orada Erkutu bularak Mustafa ile buluştuğunu ancak Mustafa Gürkan'ın ağabeyine ait evde saklanmadığını, tanıştığı kişinin Mustafa İlker Gürkan olduğunu Emniyette gösterilen resimlerden tanıdığını... Rasih Nuri İleri'ye Mustafa İlker Gürkan ile buluşmaları için aracılık yapmadığını ve M. İlker Gülkan'dan «Özeleştiri»yi alarak Rasih Nuri İleri'ye götürmediğini, yalnız Rasih Nuri İleri'yi arkadaşı Suphi İleri'nin vasıtasıyla tanıdığını ve ondan kitap satın aldığını, bir kerre de bu şahsın kitaplarının evine taşınması işinde yardım ettiğini, Rasih Nuri İleri kendisinden kitaplarını satmasını istemişse de kabul etmediğini, söylediği yazılıdır. İşkenceden söz yoktur, oysa mahkemede okuduğu ve dosyada bulunan yazılı sorgusu şöyle başlamaktadır:

«Sayın Başkan, Sayın yargıçlar,

Bildiğiniz gibi 21.12.1972 tarihinde Kontr-Gerilla örgütü tarafından gözaltına alındım. 24.1.1973 tarihinde 2. Nolu Askeri Mahkemesince tutuklandım. Sıkıyönetim As. Savcılığının hazırlamış olduğu Haziran Haraketi dava İddianamesinde huzurunuza getirilmiş durumdayım...

Haziran Hareketi diye anılan bu davada yargılanmama sebep olan olay Kontr-Gerilla örgütünce gözaltına alınan arkadaşlarımın işkence zoru ile verdikleri isimler listesinde adımın bulunmasıdır. Söz konusu edilen davanın iddianamesi

hiç bir maddi olaya ve hiçbir maddi delile dayanmamaktadır. Davanın iddianamesi birbirini tanıyan ve aralarında insanlığın gereği olarak arkadaşlık ilişkileri bulunan belirli bir arkadaş çevresinden oluşan sanıklardan Kontr-Gerilla denilen gizli, kanunsuz kuruluşta işkence zoruyla hazırlanan ve hazırlatılan düzmece ifadeler senaryosuna dayanmaktadır.

Kontr-Gerilla denilen örgüt Yankı dergisi ve Faik Türün tarafından yapılan açıklamaya göre kanunsuz kuruluştur. Bu kuruluşta demokratik hak ve hukuk geçerli değildir, kişiye hertürlü işkence yapılabilir, kişi öldürülebilir. Bu olanlardan hiçbir merci sorumlu değildir, bu kuruluşun amacı ülke içerisindeki devrimci düşünceyi ve devrimci gelişmeyi, demokratik atılımları işkence ve baskı ile susturup ortadan kaldırmaktır.

Şahsımla ilgili olarak gösterilen ve altında imzam bulunan Emniyet ifadesi olarak gösterilen ifadem Kontr-Gerillada yapılan 30 günlük işkence ve baskı ile hazırlanmış ve hazirlatılmış düzmece bir senaryodur. Bu ifade söz konusu davanın iddianamesine temel olmuştur. Davanın uzaması için teferruatlı olarak değil, kısaca, özet halinde, bu Kontr-Gerilla ifademin hangi şartlar altında alındığını izah edeyim.

21.12.1973 Perşembe günü saat 3 otuzda geldiğim arkadaşım Ş. Ceyhan'ın evinde karakol kurmuş olan polislerce gözaltına alındım. İfademin altında imzası bulunan Birinci Şube Komiseri Mete Altan ekibince gözaltına alınarak Gayrettepe Birinci Şubesine getirildim. Beni I. Şube Müdür Yardımcısı Şükrü Balcı'nın karşısına çıkardılar. Müdür kafamı beş altı kerre duvara vurdu. Ardından

da: «derhal sıcak operasyon yapın» emrini verdi. Gözlerimi bağlayıp tekme yumruk darbeleri arasında biraz dolaştırıp bir odaya soktular. Üzerimdeki eşyaları çıkardılar. Bir sandalyeye oturtarak ellerimi, kollarını ve ayaklarımı sandalyeye bağladılar. Ayak parmaklarıma ve el parmaklarıma teller geçirerek elektrik vermeğe başladılar. Elektriği cinsel organım da dahil olmak üzere, dişlerimden, burnumdan, gözlerimin altından ves. veriyorlardı. Bir yandan elektrik verirken diğer yandan da sandalyeyi devirip falaka çekiyorlardı. Sopa ile vücudumun her yanına vuruyorlardı. Dikkat ettikleri birşey müthiş acı ve iztırap veren falaka çektikleri yere su döküp elektrik vermeleri idi. Saat 4 sıralarında başlayan bu işlemler geceyarılarına kadar devam etti. Bu arada bayıldığımı sanıp 15 dakika kadar ara verdiler. Fakat sonradan yine aynı işleme devam ettiler. Gece yarılarında dip kattaki 4 Numaralı hücreye indirip bıraktılar. Sabahleyin kalktığımda ayaklarım müthiş şişmiş ayağa kalkamıyordum. Vücudumun her yanı ezilmiş hırpalanmıştı. Vücudumun şişini o gün çekilen resim ve o gün şubede beni gördüğünü söyleyen İbrahim Yücel ve Cüneyt Altunç izah edebilir. İşkenceyi idare eden sesinden Kontr-Gerillada da tanıdığım ve gördüğüm Yüzbaşım diye hitap ettikleri bir şahıstı. Bu kişi işkence sırasında devamlı olarak bana «Erkut nerede kalıyor, Dev-Lis teşkilatı hakkında ne biliyorsun, hangi liselerde çalışıyorsun, 150 liselinin ismini ve ilişki kurduğun şahısları anlat, teksir makinesi ve bastığın bildiri, broşürler nerede, kimlere verdin, nerede dağıttın, Muradı tanıyormusun, hakkında bildiklerini anlat, Ticaret Lisesinden Kaya Ayfer, Metin ve Güray'ı tanıyormusun»

diye sorular soruyor ve benden bilgi istiyordu.

22.12.1972 cuma günü öğle üzeri gözlerim bağlı olarak Harbiye Merkez Komutanlığında olduğunu tahmin ettiğim Kontr-Gerilla'ya götürüldüm. Buradaki şahıslar «biz seni esir aldık, burada hak ve hukuk geçerli değildir. Biz istediğimiz kişiye hertürlü işkenceyi yapabilir, öldürebiliriz. Bu yaptıklarımızdan ötürü hiçbir merci bizi sorumlu tutamaz», diyorlardı. Kontr-Gerillanın 1. Nolu odasında 29 gün kaldım. Aşağı yukarı hergün işkence gördüm.

22.12.1972 cuma günü akşamına doğru Kontr-Gerillacılar üzerimdeki eşyaları aldılar, bana giymem için bir çift terlik ile çizgili bir pijama verdiler. Ellerimi ve ayaklarımı zincirle bağladılar. Sonra şişen ayaklarımda kan devri daimini sağlıyabilmek için ıslak bir zemin üzerinde zıplattılar. Askerlere postallarla ayaklarımı ezdirdiler, ardından da duvara dayalı bir merdivene ayaklarımdan, ellerim ve ayaklarım zincirle bağlı olarak astılar. O günün gece yarılarına kadar falaka çekip sopa ile vücudumun her yanına vurdular, merdivenden indirip ayakları altında çiğnediler. Bir kova su üzerime döktüler sonra da bir bardak tuzlu suyu ağzımdan aşağıya dökerek üzeri muşamba örtülü bir yatağa sırtüstü yatırıp ellerimden ve ayaklarımdan zincirle yatağa bağladılar Aç ve susuz olarak bağlı vaziyette iki gün yatırdılar. Ayaklarım ve ellerim şişti, kan oturdu, bileklerimi zincirler kesti, bu zincirlerin açtığı yara izlerini şu anda bile Mahkemenize gösterebilirim. Kontr-Gerillada kaldığım 29 gün süresince dört kerre elektrik makinasına tabi tutuldum. Attıkları falakanın ve yerde ayaklarının altında çiğnediklerinin, tekme, yumruk ve

sopa ile dövdüklerinin sayısını unuttum. Bu yirmidokuz gün süresince beşinci günden itibaren bir dilim ekmek ile sekiz zeytin, 15. inci günden itibaren günde iki kâse çorba ve bir dilim ekmek verdiler. Günde iki bardak su veriyorlar, zincirle bağlı olarak günde bir kerre tuvalete çıkartıyorlardı.

Göğsümde tepinmeleri sonucu gögsüm şişti ve kaburgalarım incildi, verilen elektrik ve çekilen falakalar sonucu günlerce kan işedim, kan tükürdüm. Tükürdüğüm kan izlerine benden sonra aynı odada yatan Ziya Ülgenciler şahit olmuş. Verdikleri elektriğin sonucu kanda meydana gelen ayrışma neticesi vücudun elektrolit dengesi bozulduğundan vücudumdun her yanı şişti. Haydarpaşa As. Hastahanesinde iki kerre muayene oldum. Yapılan kan ve idrar tahlilleri, kalp dinlenmesi sonucu doktorlar şişin elektrikten ileri geldiğini söylediler. Aldığım ilaçlar sonucu vücudumun şişi indi. Burada yargılanmakta olan koğuş arkadaşlarım açıklama yapabilirler.

19.1.1973 günü Kontr-Gerilla'da esmer, kısa boylu, şişmanca, başı açık bir şahıs ifademin altını imzaladı. Bu şahıs bana günlerce işkence yapan ve beni Gayrettepeye götüren şahıstı. Fotokopilerden bu şahsın isminin Mete Altan olduğunu öğreniyoruz, başka bir fotokopide bu şahsın isminin altında değişik bir imza vardır. Mahkemenizden bu şahsın mahkeme huzuruna çıkarılarak kimliğinin açıklanmasını talep ederim...

19.1.1973 günü bir polis arabası ile Sirkeci Emniyet Müdürlüğüne getirildim, burada parmak izlerim alındıktan sonra Selimiyeye getirildim. 23.1.1973 tarihinde Askeri Savcılığa çıkarıldım. 24.1.1973'de 2. Nolu Sıkıyönetim mahkemesince tutuk-

landım, böylece otuzdört gün gözaltında kaldıktan sonra tutuklandım, kısaca teferruatına girmeden izah ettiğim gibi gözaltında kaldığım günler boyunca İnsan Hakları Evrensel Beyannamesine, Anayasamızın ilkelerine ve T.C.K.ya aykırı olarak Kontr-Gerilla denilen gizli kanunsuz kuruluşta 30 gün işkence ve baskı gördüm. Kontr-Gerillacılar yaptıkları bu işkence ve baskı ile hazırladıkları uyduruk ifade senaryosunu bana kabul ettirdiler, beni yalan beyan vermeğe zorladılar ve böylece Kontr-Gerillada işkence zoruyla hazırlanan ve hazırlatılan düzmece ifade senaryosu ortaya çıktı. İşkence zoruyla da bu ifadenin altına bana imza attırdılar. Hazırlanan ve hazırlatılan düzmece bir senaryo olan bu Kontr-Gerilla ifademi kabul etmiyorum. Huzurunuzda da işkence zoruyla kabul etmek zorunda kaldığım uydurma ifadelerle ve benim yalan beyanlarımla suçlanan şahıslardan özür dilerim...

Hatta Hukuk kuralları açısından bu ifadeleri alanlar hakkında soruşturma açılması zorunludur.

23.1.1973 tarihinde Sayın Askerî Savcı Erdem Kaşıkcı tarafından alınan ifademi de kabul etmiyorum. Bunun nedenlerine gelince, Kontr-Gerillada ifadem alındıktan sonra bana «umarız burdan çıktıktan sonra savcılıkta ifadeni reddetmezsin. Biz seni tutuklamaya kararlıyız. Savcılıkta ifadeni reddetmeğe kalkma. SENİ TEKRAR BURAYA ALIR AYLARCA TUTARIZ. Sana istediğimiz işkenceyi yaparız. İlk ifadenden daha ağır bir ifade hazırlarız. Bize kimse karışmaz. Bu güne kadar çok adam getirdik», dediler. Ben buna rağmen ifademin bir kısmını reddettiğimi Savcıya açıkladım. Reddettiğim noktaları anlattım. Sayın

Askeri Savcı benim anlattıklarımı kendi istediği şekilde yazdırmağa başladı. O zaman ben itiraz ettim. Bunun üzerine Sayın Askeri Savcı «sen nasıl olsa tutuklanacaksın, zorluk çıkarma burada söylediklerin önemli değil, önemli olan mahkemede vereceğin ifade. Sen bu ifadeyi kabul et» dedi. Hukuk bilmiyen bir kişi olarak Kontr-Gerilla'nın psikolojisiyle sesimi çıkarmadım,» demektedir.

Merkez komitesine ait kısımda ise; zabta geçirilen kısmın dışında: «Yukarıda izah ettiğim gibi ben Mustafa Gürkan'ı şahsen tanımıyordum. Ethem Oğan'ın bana tanıştırdığı Mustafa adlı şahsın resmini *teşhis etmem* üzerine Kontr-Gerillacılar «bu şahıs Mustafa Gürkan'dır. Haziran Harekâtının lideridir. Mihri Belli'nin sağ koludur. Sen bu şahsı tanıdığına göre çok şey biliyorsun. Tanıdığın bütün şahısları söyle. Göstereceğimiz resimlerden teşhis ettiğini bildir» dediler. Bana günlerce işkence yaptılar. *Gösterdikleri resimler arasında Rasih Nuri İleri'yi tanıdığımı* söyledim, ve bildiklerini izah ettim. Anlattıklarımı kabul etmediler. İfademe Mustafa Gürkan ile Rasih Nuri İleri arasında Genoto ve Kuyubaşı durağında aracılık yaptığımı, Rasih Nuri İleri'ye «Özeleştiri»yi götürdüğümü yazdılar. Rasih Nuri İleri'nin kalbinden hasta biri olduğunu ve 7,5 yıllık Cezasını çekmek için hapishaneye girme hazırlığı yaptığını oğlundan duyduğumu söyledimse de istediklerini ifademe yazdılar.»

Dosyada bulunan ve açık celsede okunan Süleyman Önen'in sorgusunda yazılıdır. Zaten her sanık için duruşma yargıcı işkence ile ilgili sorgu ifadelerini zabta geçirmeyip, sorgusu okundu, dosyaya kondu. Veya yazılı metin yoksa; sadece aynı

şekilde ve kayıtlar dahilinde objektif özetleri zabta geçirmiş işkence iddialarını elden geldiği ölçüde zabıtların dışında tutumuştur. Bu yönden bir sonraki sorgu olaya yol açacaktır.

F

MURAT ÇEYİŞAKAR

Murat Ceyişakar'ın mahkemede okuduğu ve dosyaya konan yazılı sorgusunda:

«25 Aralık 1972 Pazartesi günü çalışmakta olduğum işyerimden alınarak Em. I. Şube'ye götürüldüm. Burada kaldığım 21 gün zarfında bir takım arkadaşlık ilişkilerimi bir örgtü gibi göstermek çabaları yüzünden aralıklı olarak işkenceye tabi tutuldum. Sorgu için hücremden çıkartılışımda eski bir gömlek parçası ile gözlerim bağlanarak bir kat çıkartıldıktan sonra, her defasında ayrı bir odaya alınıyordum. Daha sonra odaya doluşan işkenceci polisler tarafından ellerim ve ayaklarım oturduğum sandalyeye kayışlarla bağlanıyor ve ellerindeki elektrik kablolarının uçları ile ellerime, ağzıma, kulaklarıma, cinsel organlarıma ve böbreklerimin hizasını süngerle ıslatarak elektrik şoku tatbik ediliyor ve istedikleri doğrultuda ifade vermeğe zorlanıyordum.

Burada yapılan işkenceleri hazırladıkları senaryo için yeterli görmemiş olacaklar ki, bir sabah Yücel isimli bir polis tarafından 34 FY (?) 73 plakalı (resmi bir Volswagen ile, gözlerim kapatılarak bilmediğim bir yere götürüldüm. Gözlerim yine bir hücrede açıldı. Biraz sonra odaya giren yaşlı bir şahıs tarafından elbiselerim yanında getir-

diği Kontr-Gerilla'ya has çizgili asker pijamaları ile değiştirilerek ellerim ve ayaklarım zincirlendi. Aynı şahıs bana, getirildiğim yerin: Genel Kurmay'a bağlı Kontr-Gerilla istihbarat örgüdü olduğunu, hiç bir anlaşma ve hukuk ilkesi gözetmeden her türlü cinayeti işliyebileceklerini, her türlü işkence metodlarını uygulayabileceklerini ve bundan da kimseye hesap vermek zorunda olmadıklarını anlattı.

Burada da sorgulama «team» ve metodları Emniyet I. Şubede yapılanlarla aynı olmakla beraber çok daha ağır ve ezici nitelikteydi. Gece yarılarına dek süren falakalar, elektrik şokları ve özellikle en ağırı başkalarının işkence altında çıkardığı feryat ve iniltileri dinlemek zorunda bırakılmalar...

Uygulanan işkence işlemlerinin birinde falakadan yeni çözülmüş ayaklarım işkenceciler tarafından tuzlu su kovasına konarken odaya giren ve odadakilerin kendisine «yarbayım» diye hitap ettikleri bir şahıs «kimdir bu it» diyerek anlıma bir tekme attı. Bu darbe neticesinde gözümdeki sünger band aralanınca bir gaz sobası etrafında kümelenmiş birkaç kişi gördüm, *BU ŞAHISLAR ARASINDA DAHA SONRA SAVCILIKTA İFADEME BAŞ VURAN METİN YURDABAK DA VARDI.*

Elleri kolları bağlı insanlara gerçek kimliklerini saklıyarak işkence eden ve hatta küfür dahi edebilen bu insanlar için uygun bir yakıştırma bulamamanın üzüntüsü içindeyim.

İlk geldiğimde, Kontr-Gerilla adlı örgüdün mahiyeti ve uygulamaları hakkında açıklama yapan alkolik görevli Selimiye kışlasına getirilmek üzere hazırlandığım sırada hücreme girerek Ordu-

ya yıllarca hizmet etmiş milliyetçi ve Atatürkçü bir subay olduğunu ve asla bu yoldan ayrılmadığını söyleyerek bana işkence yapıldığından kesinlikle bilgisi ve ilgisi olduğu halde orada kaldığım müddetçe hiçbir içkence ve baskıya maruz kalmadığımı teyit edici bir belge imzalatınca bu zatın kendisine layik gördüğü bu sıfatları ben yakıştıramadım.

(Sorgunun bundan sonraki kısmında bu şartlar altında alınan ve gerçek dışı olan ifadeleri kabul etmediğini söyleyen ve Savcılık ifadesindeki çelişkileri belirten Murat Ceyişakar sorgusunu şu şekilde bitirmektedir):

Burada şu kesinlikle ortaya çıkıyor ki, Kontr-Gerilla adı altında I. Şube'nin bir bölümü ile Askeri İstihbarat örgütünün bir bölümü tarafından teşkil edilen gizli, kanuni veya kanunsuz bu örgüt yürüttüğü tahkikatlarda gerçekte bir örgüdün kurulup kurulmadığı, kuruldu ise ne gibi eylemlerde bulunulduğunu tesbit yerine, ellerine geçirdikleri binlerce yurtsever devrimciye sırf iktidardaki güçler gibi düşünmediklerinden, onları yıldırmak, zindanlarda daha uzun müddet tutabilmeyi mümkün kılabilmek için T.C.K. nun en ağır suçları kapsamına giren örgüt kurmak, örgüte üye olmak gibi fiilleri işkence zoru ile kabul ettiriyorlar.

Bizlere yapılan zulüm ve işkenceler gerçekten bir gizli örgüdün içyüzünü çıkarmaya yönelik bir uygulama ise, işkenceler çağında o kadar anormal karşılanmaz. Kaldı ki, adını zabıtlara geçirmeğe bile çekindiğiniz bu örgüdün meşruluğu ve uygulamalarının gerekliliği hakkında başta eski Birinci Ordu Komutanı Faik Türün olmak üzere bu örgüte yakınlığı ile tanınan dergiler ve yazarları

uzun açıklamalar yaptılar ve halen de yapıyorlar.

Mahkemenizin bu hususları gözönüne alarak tahliyeme karar vermesini talep ederim.

Saygılarımla
Murat Ceyişakar

Mahkeme karşısında okunan bu sorgu okunduktan sonra; söz alan Askerî Savcı Metin Yurdabak yukarıdaki iddia karşısında şu sözleri zabta geçirmiştir:

«Sanık Murat Ceyişakar sorgusu yerine kaim olmak üzere okuyup bilahare heyyete tevdi ettiği dilekçesinde şahsımızı Kontr-Gerilla denen örgütte bir işkence uzmanı olarak görev yaptığımızı gözleri ile gördüğü şekildeki iddiasının zapta geçilmemesi karşısında(...)bize işkenceci sıfatı takarak şahsiyet ve karakterini yansıtan sanık Murat Ceyişakar bizi bu örgütte gördüğü tarih ve saati verdiği takdirde aynı saat ve tarihte duruşmada veya soruşturmada olduğumuzu tutanaklarla kanıtlayarak şerefsizliğini kendi kalemiyle tescil ettireceğimize söz veriyoruz, şayet iddia ettiği gibi işkence uzmanları ile işbirliği yapmış isek huzurunuzda ifade verirken emniyet ifadesini inkâr cesaretini nasıl bulmuştur, bunları da heyyetin takdirine bırakıyoruz,» dedi. (*)

(*) Savcının yukarıdaki beyanında (...) olarak geçilen kısımda sorgudan sonra Murat Ceyişakar'a yollanılan bir pusuladan söz edilmekte, pusulayı yollayanın Erkut Selçuk olduğu zannedilerek ona sataşılmaktadır. İşin esası şudur, Ceyişakarın Savcı hakkındaki iddiası zapta geçmediğinden bunun geçirilmesi için ısrar etmesini yazıp kendisine yolladım, savcı pusulanın yanımda oturan Erkut tarafından yollanıldığını sanıp ona çıkışmıştır. Bir de bir ay süren ve bazen de geceleri devam eden

G

ZİYA ÜLGENCİLER

21.12.1973 günlü celsede Ziya Ülgenciler'in sorgusu yapılmıştır, İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi 3. sınıf öğrencisi olan bu gençin geçimini sağlamak için bir fabrikada çalıştığını, sendikaya girdiğini, greve gidildiğini. İşten çıkınca Milangaz'da iş bulduğunu ve evlendiğini, Mustafa Gürkan'ı tanıdığını, Gürkan'ın Hüseyin ismindeki bir arkadaşı için ev aramasını söylediğini, az sonra Hüseyinin aranan bir kişi olduğunu anladığını. Tutuklanan küçük kardeşinden kendisi hakkında soru sorulduğunu öğrendiğini. Evine gittiğinde bir komşunun galiba evinizde polis var demesi ve kapının zorlanmış olduğunu görmesi üzerine korkup Ankaraya gittiğini, sonra da gizlendiğini, bu arada Hüseyin ve Gürkan'dan yardım gördüğünü açık-

---

Kontr-Gerilla işkencesi süresince her an ve saatte nerede olduğunu ispat edeceği iddiası Sayın savcının tevehhüre kapılmasından başka türlü izah edilemez.

Savcının bu sataşması üzerine Murat Ceyişakar'ın verdiği dilekçe şöyledir:

As. Savcının 19.12.1973 tarihli zabıtlarda geçen beyanında kendisini Kontr-Gerilla'da gördüğüm iddiasının gün ve saatini belirttiğim takdirde şerefsizliğimi mutlaka ispat edeceğini belirtirken: Hangi gün ve saatı verirsem vereyim kendisini o gün ve saatte KontrGerilla'da olmadığını ispat edecek kılıfın hazır olduğunu da açıkça ilan ediyor. Bense bunu isbat edecek bütün olanaklardan mahrum olduğumdan delillerin ikamesi sırasında sadece Savcı'yı Kontr-Gerilla da gördüğüm gün ve saati söylemekle yetineceğim. 21.12.1973.

Murat Ceyişakar

lamış örgütsel bağları reddetmiştir. Yazılı sorgusunda şöyle demektedir:

«Bir ay sonra yakalandım, kaçmakta ne kadar haklı olduğumu şimdi çok iyi anlıyorum. Gerek kardeşime yapılanlar ve gerekse dışarıdan yapıldığını işittiğim işkenceler yüzünden çekinip teslim olmamıştım. Hüseyin'in aranan bir kimse olduğunu bildiğim halde ihbar etmedim. Yukarıda bahsettiğim nedenler ve Kontr-Gerillada gördüğüm işkenceler, bu kararımın ne kadar yerinde olduğunu açıkça gösterdi... kaçtığım gün yerimi öğrenmek için 16 yaşındaki kayınbiraderime saatlerce çeşitli uzuvlarına elektrik verilmesi, yeni hamile karımın çocuğunun düşmesine sebep olan baskıların yapılması da en az o kadar doğru değildir.

Yakalandığım zaman önce Gayrettepe'deki I. Şube'ye götürüldüm. Hemen beş dakika sonra tekmeler ve bilhassa kulak tozlarımı hedef alan yumruklarla ilk sorgum başladı. M. İlker Gürkan'ın yerini, Haziran Hareketi içerisindeki çalışmalarım ve H.H. hakkında bildiklerim soruldu. Kendilerine M. İlker Gürkan'ı niçin tanıdığımı, örgütsel bir ilişkimin olmadığını bahsedilenler hakkında da birşey bilmediğimi söyledim. Bunun üzerine:

— Senin İstanbul Bölge Komitesi üyesi.

— İşçi ve Sendikalar arasında çalışmaların olduğu.

— Töb-Der'deki öğretmenlerin çalışmalarını yönettiğini biliyoruz. Bize önce M. İlker Gürkan lazım, onu teslim et buradan git, dendi. Birşey bilmediğimi tekrarladım. «Buradan karın da geçti, istersen onu de getirelim bülbüle dönersin», dediler. Yine Gürkan'ın yerini bilmediğimi tekrarlayınca sorguya yeni bir kadro geldi. Gözlerim açıldı.

Karşımda sarışın yeşil gözlü orta boylu atletik yapılı biri, sonradan isminin Mete olduğunu öğrendim alnı açık biri ile şişman biri daha ve son gelişimde kendisini tekrar I. Şubede gördüğüm sarışın bir de polis vardı. Bunun dışındakiler birbirine «komutanım» ve «yüzbaşım» gibi terimlerle hitap ediyorlardı. Kendilerini şimdi görsem tanırım. Şükrü Balcı benden iyi tanır. Aynı soruları tekrarlayıp sorguya başladılar. Aynı cevapları verince, biri bunun işi «otellik» deyip, biraz sonra giydiğim pardösüyü başıma örtüp siyah bir «Volswagen» ile bilmediğim bir yer götürüldüm. Götürüldüğüm yerde sorgu ve işkenceyi bu kadronun yaptığını ilk önce seslerinden, ikinci olarak falakada bayıldıktan sonra kaldığım odaya geldiklerinde, üçüncü olarak da ifademi yazarken gözlerim açıldığı zaman görünce anladım. Bu kadroya «K grubundan Murat» diye birisi daha eklendi. Görsem bunu da tanırım. Kontr-Gerilla denilen bu yerden; Selimiyeye teslim edilmeden önce I. Şubeye TİKKO davasından «Mukaddes Eroğlu» ile beni bu şahıs getirdi... suallerin Erkut Selçuk'un ifadesinden alınarak sorulduğunu ancak Savcılığa geldiğim zaman öğrenebildim.» Dedikten sonra işçi kesimi faaliyeti hakkında Erkut Selçuğun «Emniyet» ifadesinin 34. üncü sahifesi aynen zikredilmektedir, demiş, sonra:

«Bütün bu yapılanların sonucu DİSK'te çalışmam olmadığını, ancak teşebbüs ettiğim şeklinde bir ifade vermek zorunda kaldım. (Yazdıkları şekil) tamamen kendi uydurmalarıdır. Bu ifademde adı geçen sendikacıların buraya getirilip kesinlikle dinlenmesini, böyle bir şeye teşebbüs etmedi-

ğimin öğrenilmesini istiyorum (*). Bu şekildeki ifademi bile yeterli görmemiş olacaklar ki, sen ne biçim Bölge Komitesi üyesisin, burada sana bağlı işçi kesimindeki komiteyi söylemeden bir yere gidemezsin, dediler. Bunun üzerine, emniyet ifademin 232/8, 232/6, 232/5, 232/4'üncü sahifelerinde göreceğiniz hayali komiteyi kurmak zorunda kaldım. Orada söylediğim «Veysi Gomce», «Halit Er», ve «Nurettin Ergüden» tamamen hayal mahsulü yarattığım uydurma isimlerdir. Hüseyin'le Lokanta ve kahvede olduğunu söylediğim bütün randevular, ilişkiler uydurmadır. Emniyet ifademin 235/8'inci sahifesinde uydurduğum randevulara Hüseyin'in gidip gitmediğini herhalde tüm polis teşkilatı gece-gündüz seferber olup öğrenmiştir...

Sorgumun biran evvel bitmesi ve ellerinden kurtulmak için onları tatmin edecek şekilde hayali bir komite yarattım. Ne benim dahil olduğum ne de bana bağlı hiçbir komite yoktur. Hiç kimse ile örgütsel bir çalışma içine girmedim... Sayın Savcının benim bu durumumu ifademi alırken anlamış olduğu kanaatindeyim. Bana «Bizim senin bu şekilde sorguya çekilmende bir suçumuz yok, arkadaşın senin hakkında böyle ifade verdi, al da oku» dedi. Erkut Selçuk'un Emniyet ifadesinde benimle ilgili bölümlerini orada okudum. Kontr-Gerilla'da Hüseyin'in bu isimlerini saydığım hayali komite ile randevusunun ben Selimiyeye teslim edildiğim (tarihten) sonra olduğunu söylemiştim. Bana «eğer Hüseyin randevuya gitmez de bulamazsak başına gelecekleri düşün» demişlerdi... Serbest bırakılırsam

---

(*) İfademin doğruluğu bu kişilerin iddianamede yer almaması ve şahit olarak gösterilememesi ile sabittir.

tekrak alınacağımdan korktuğum için «Tutuklanmana itirazın varmı» sorusuna bile «hayır» diye cevap verdim (*)»

Merkez komitesi hakkında ise:

«Emniyet ifademde Hüseyin'in ağzından hayali olarak R. Nuri İleri'nin katıldığı bir Ankara toplantısı geçiyor. Bu tamamen uydurmadır. Şöyle ki toplantıya katıldığından bahsedilen M. İlker Gürkan'ın o tarihlerde tutuklu olduğunu hapishanede öğrendim. Şevki Akşit, Mihri Belli, R. Nuri İleri gibi Merkez Komitesinde olduğu iddia edilen kimseleri hiç görmedim. Ne işle uğraştıklarını bile bilmiyorum. R. Nuri İleri'yi hapishanede tanıdım. Kendisinin Merkez Komitesi üyesi olduğunu Kontr-Gerilla'da daha önce verilmiş olan ifadeleri tamamlayacak şekilde kabul ettirdiler. Zaten Savcılık ifademde (kendilerini) tanımadığımı, hakkında hiçbirşey bilmediğimi açıkça belirttim.» denmekte, örgütsel faaliyet tümüyle reddedilmektedir.

H

ENVER AVCI

24.12.1973 günü yapılan Enver Avcı'nın sorgusunda Bayram Ali'de yakalandığını. Yakaladığında hüviyetlerin dışında kalan şeylerin kendisine

(*) Ziya Ülgenciler'in şansı Anayasa değişikliğinden sonra yakalanışı ve göz altına alınma süresinin 15 gün olmasındadır. Yılmaz Elmas'ın ikinci defa için Kontr-Gerilla'ya götürüldüşünün uyandırdığı tepki ve de Sıkıyönetim süresinin sonuna yaklaşması Hüseyin diye bir kimsenin kimliğinin tesbit edilemeyişi, Metin'in (Ali Kayahan) sorguda ölmesi, bu hayali komitelerin olduğu gibi kabulünü sağlamıştır.

ait olmadığını. Yakalanmazdan 10 gün kadar evvel Bayram Ali'nin bana verdiği paketin muhtevasıdır, dedi. Sanık Enver Avcı söz alarak Bayram Ali kanaatimce bir ajandır. Bu hususun mahkemece araştırılmasını talep ederim dedi.

İfadeye karşı As. Savcı: Sanık Enver Avcı sorgusu yerine kaim olmak üzere önce huzurda okuyup bilahare heyyete tevdi ettiği dilekçesinde Bayram Ali Kayhan adında bir şahsın Emniyette 5 gün gözaltında kaldığını, adı geçenin ajan provokatör olması nedeniyle bu zaman sonunda bırakıldığını iddia etmiş ve bu iddiasına kuvvet kazandırmak maksadı ile adı geçenin soruşturma kapsamına dahil etmediğinizi göstermiştir. Sanıkların hernekadar Askerî Savcıya sual sorması usulden değilse de, biz kendilerine soracağımız sualle cevaplamış olalım. Aralarında Yavuz Hakyemez, Kayhan Edip Sakarya gibi sol çizgide çalışmaları belirlenmiş kişilerin de dahil olduğu ve soruşturma kapsamına dahil edilmeyen 80-90 kişi de Bayram Ali Kayhan gibi ajan provokatör müdürler, dedi. (*).

(*) Enver Avcı yazılı sorgusunda: «24.12.1972 de Beşiktaşta Çırağan Caddesinde daha evvel Aydın talebe yurdundan tanıdığım Bayram Ali Kayhan'ın evinde bu şahsın ihbarı üzerine yakalandım. Geçirdiğim deneyler sonucu bu şahsın ajan olduğunu anladım.. Bu şahıs bu davanın birçok sanıklarını da yakından tanımaktadır. kendisi devamlı silahlı dolaşırdı. Bir keresinde yurtta yapılan bir aramada iki tabancayla yakalandığı halde aynı gün serbest bırakılmıştı. Olay Sıkıyönetim sırasında vuku bulmuştur... Bu konuda gerekirse şahit gösterebilirim... Bana birlikte çalışmayı teklif etti... o gittikten biraz sonra polis evi bastı... Bayram Ali AJANDIR. bu davadaki provokasyon halkalarının meydana getirilmesinde I. Şubeyle, Kontr-Gerilla çeteleri ile ve ileride açıklı-

Sanığın sorgusu hakkında evvelce ifadesi tesbit edilen sanıklardan Rasih Nuri İleri: «benden sonra sorgusu yapılan sanıklardan Erkut Selçuk, Yılmaz Elmas, Süleyman Önen ve Enver Avcı ile Ziya Ülgenciler okuyup mahkemeye verdikleri yazılı sorgularında benim örgüt içerisinde bir faaliyetim olduğuna dair bilgileri olmadığını beyan etmişlerdir, bu husus zabta geçirilsin dedi.» Diye zapta geçmiştir.

İ

HASAN KIYAFET

Sorgular bu minval üzere devam etmekte, her sanık işkence altında alınan «Emniyet» ifadelerini ve örgütsel bağlarını reddediyor, ilişkilerinin sırf kişisel meslek ve arkadaşlık ilişkileri olduğunu söylüyorlardı, bu arada en çok işkence görenlerden Hasan Kıyafet'in durumu ilginçtir, o da Merkez Komite ve benim hakkındaki ifadelerini reddetmiş ve zapta geçen sorgusunda: «Bazı arkadaşlarımızla Rasih Nuri İleri'nin evine gittiğimizi şimdi hatırlıyorum. Beraber gittiğimiz arkadaşların kimler olduğunu şimdi dahi tam hatırlamıyorum. Orada kendisinin imzalayıp verdiği bir kitabını almıştım. Rasih Nuri İleri'nin böyle bir örgüt içerisinde bulunduğunu, Merkez Komitesinde olduğunu bilmiyorum, bana isnat edilen suçlarla ilgim

---

yacağım nedenlerden dolayı sayın savcı ile müşterek çalışmıştır.» demiş ve bunu sorgusunda okumuştu Savcı'nın cevap verdiği bu sözlerdir, oysa örneğin Kayhan Edip Sakarya davamız sanıklarından olduğu gibi işkenceye tabi tutulan diğer «tanık»ların durumunu sorgumda ayrıcalı olarak açıklamıştım.

yoktur» dedi. Az sonra zabıtta: «Soruldu: Yılmaz Elmas'ın Rasih Nuri İleri'nin evine sıksık gittiğini bilmiyorum. Bana empoze ile söyletilmişti, doğru değildir» dedi.

Hasan Kıyafet 27.4.1973 günü gözaltına alınmış, 15.5.1973 günü tahliye edilmişti, onbeş gün sonra dava senaryosunda önemli yeri olduğundan yeniden tutuklandı. İfadesine göre Yedeksubaylığını yaptığı Çorlu'da Amerikan aleyhtarlığından hakkında tahkikat açılmış ve beraat etmişti. Kontr-Gerillada kendisine kurdurulan hayali komiteler arasında, o sırada orada görevli bulunan As. Savcı Metin Yurdabak'ın yakın arkadaşı subay ve memurları örgütten gösterdiğinden, Savcı itirafların tutarsızlığı karşısında kendisini tahliye etmişti. Zorla alınan ifadelerin bir örneği olarak *tahliyesi ile neticelenen Kontr-Gerilla ifadesinin* bana ait bölümünü ilginç bir belge olarak aktarıyorum; bu bizim davada işkencecilerin gayretkeşlikleri sonucunda düştükleri garip durumu gösterdiği gibi, kurulmak istenilen senaryoyu da açığa çıkartmaktadır, Sıkıyönetim uzasaydı davanın alacağı şekli belirtmektedir:

Hasan Kıyafet Savcılık İfadesinde bütün savcılık ifadelerinin aksine olarak şöyle demektedir:

Buraya gelmeden «Emniyette» vermiş olduğum 15 sahifelik ifade bana yapılan içkence ile dikte ettirildi bu ifade muhteviyatını kabul etmiyorum.

Soruldu: Bana Emniyette Yedeksubaylığımı Çorluda yapmış olmam nedeniyle Haziran Hareketine bağlı bir yan hücre kurduğum ve bu bilhassa Askeri kesimde oluşturduğumu, bunları anlatmadığım takdirde sonumun felaket olacağını söylediler. Bir tesadüf sonucu *soruşturmasını sizin yaptığınız ma-*

lum Mehmet Saral olayını anlattım, zira bu dava sonunda beraat ettiğim için bunun neticesinde zarar görmiyeceğimi düşünerek aynı olayları kendilerine anlattım. İfadem sırasında NATO'dan evrak çaldığım iddia olundu söz konusu *evrağın mahiyetini tahminime göre siz de biliyorsunuz.* Bu çalmış olduğum iddia edilen evraklar zamanın birçok gazetelerinde, özellikle «Devrim» gazetesinde yayınlanarak umumun ittilasına arzolunmuştur. Nitekim Mehmet Saral'ın methaldar olduğu bu dava ile ilgili yapmış olduğumuz ve ses cihazı ile haberimiz olmadan tesbit edilen, keza o sıralarda Cezaevinde bulunan Ast Sb. Mehmet Saral'a yardım edebilme gayesi ile yapılan toplantı nedeniyle ben ve 7-8 kadar askerî şahıs hakkında ikame olunan amme davası 5. Kolordu mahkemesinde beraatimle neticelenmiştir.» denmektedir.

HASAN KIYAFET'İN «EMNİYET» İFADESİ

En masum iddiaları bile zahta geçirmeyen veya istediği şekilde geçiren savcının bu uzun zabtı aslı olmadığını pek iyi bildiği ve ilgisiz yakın arkadaşlarını kapsayan «Emniyet» zaptını tesirsiz hale getirmek için bu şekilde yazıldığı apaçıktır. Talebi üzerine Hasan Kıyafet'in tahliyesinden sonra yukarıda da belirttiğimiz nedenlerle Hasan Kıyafet yeniden tutuklanmıştır. Onun eski «Emniyet» işkence zaptından işkencecilerin hayal gücünü göstermek üzere bir kısım aktaracağız; Savcılık soruşturmasının son paragrafı da ilginçdir: geçerken onu da nakledelim: «Sıkıyönetime ilk getirildiğimde evimde Lenin'in resmi bulunduğu iddia edilmişti, bu resim Atatürk'ün resmidir. Ancak benim ikazım üzerine arama yapan şahıslar tuttukları zapta Lenin'e benzeyen Atatürk diye kayıt koydular.»

«Emniyet» senaryosuna gelelim:

«Devrimciyim. Milli Demokratik Devrim stratejisini benimsiyorum ve bu yönden çalışma yapmaktayım. Türkiyenin kurtuluşunu halkın ideolojik olarak yetiştirilmesi sonucunda kırlardan şehirlere doğru başlayacak bir halk ihtilâli neticesinde kurulacak olan Milli Demokratik bir ihtilâlle olacağına inanıyorum. Milli Demokratik Devrim genellikle iki aşama ve onun üst basamağından meydana gelmektedir. Birinci aşama M.D.D. in kendisidir. İkinci aşama sosyalizmdir. Ancak sosyalizm gerçekleştirildikten sonra bunun bir üst basamağı olan Komünizm Türkiye'ye yerleşecektir.»

Bundan sonra Çorluda askerken yaptığı Amerikan aleyhtarı faaliyet ve örgütleme çalışmaları yer almaktadır, bunlar yukarıda gördüğümüz gibi bir rastlantı (As. Savcı'nın olayları bilmesi) yüzünden leyhine dönmüştür.

«Yılmaz (Elmas) en iyi yolun M.D.D. stratejisi ve Mihri Belli'nin fikirleri olduğunu söyledi... halkın ideolojik olarak yetiştirilmesinin başlıca hedef tuttuğu... Türkiyede devrimin ancak bu şekilde gerçekleşebileceğini Mahir Çayan gibi, Deniz Gezmiş gibi şahısların ani ve silahlı eylemlerle devrimi gerçekleştiremiyeceğini söyliyerek Halkevlerin devrimci çalışmalar için önemli merkezler olduğunu söyledi. Kendisine aldat ödedim. (Sa: 6).»

«TÖS Kayseri kongresi.. 1969 da yapılmak istendi fakat Kayserililerin hücumu yüzünden yarım kalmıştı. Eğer bu kongre yapılsaydı bunun sosyalistlerin, açık anlamıyla komünistlerin boy gösterisi şeklinde olacağı şüphesizdi... TÖS bütün çalışmalarını.. öğretmenlerin ve halkın bilinçlendirilmeleri üzerine teksif etmişti. Fakat 12 Mart muhtırasının verilişi ve ondan sonra ilan edilen Sıkıyönetim dolayısıyla TÖS kapatıldı... aynı ideolojili kişiler Türkiye Öğretmenler Birliğini kurmuşlardır.. hatırladığım kadarıyla Nazım Bayata, Hamdi Konur, Musa Uysal ve Ali Bozkurt hemen hazırlıklara girişerek alelacele TÖB'ü kurdular... TÖB-DER de en az TOS kadar sosyalist-komünist düşünceye sahiptir. Ayrıca şu anda Tob-Der bildiğim kadarıyla Genel Merkez başta olmak üzere, İstanbulun da içinde bulunduğu birçok şubeleri M.D.D. stratejisini yaymağa çalışan ve bu yolda faaliyet gösteren Haziran Hareketi adlı il-

legal örgütün birer organı durumuna gelmiştir. Genel Merkez,i ve İstanbul,u ele geçirdikten sonra diğer iller bu iki ilin peşinden nereye isterse oraya hemen gitmiştir. Yukarıda söylediğim gibi gerek Ankara gerekse İstanbul Haziran Hareketi örgütünün organı durumundadır. Bu faaliyetin içinde olduğunu kesin olarak bildiğim Yılmaz Elmas onun yakın arkadaşı Tunca Kartal Genel Merkez Yönetim Kurulundadır... Bildiğim kadarıyla Genel Merkez Yönetim Kurulu Ali Bozkurt, Yılmaz Elmas, Tunca Kartal, Nazım Bayata, Musa Çınar, Hamdi Konurdan meydana gelmektedir. Genel Merkezin Haziran Hareketi adlı örgüde bağlı olduğunu yukarıda söylemiştim. Yılmaz Elmas sık sık Ankaraya gider fakat yaptığını söylemezdi. Biz de devrimci bir görev yaptığını anlar kendisine fazla birşey sormazdık. Özellikle kendisi bana fazla soru sorma bu işde derdi. Bildiğim kadarıyla Yılmaz Elmas Haziran Hareketi adlı örgüt içinde öğretmenleri sevk ve idare eden kişidir. Kısaca öğretmen kesimi sorumlusudur... Onun yanısıra Erdal Altan, ve Süleyman Üstün'ün de bu çalışmalarda rolleri büyüktür.» (S: 11/12).

«Fırtına tatbikatında Çorlu TÖS üyelerini olduğu gibi toplayıp Davutpaşaya getirmişlerdi. Ben de onların içindeydim. İşte Rasih Nuri İleri'yi burada tanıdım. Hikâye, roman gibi şeyler yazdığımı duyunca benimle ilgilendi. Benim yayınevim var getir basalım, dedi. Daha sonra kendisini Yılmaz Elmas da tanıdığını öğrendim... Bir iki seler evine gidip kitap aldık. Bu kitabın adı «*Atatürk ve* Komünizm» idi. Yılmaz onun kitaplarını Tob-Der'de satıyordu. *Fakat ilişkisi Yılmaz ile olduğu için benimle pek çok açık seçik konuşmuyordu.* Yılmaz'ın onunla sık sık buluştuğunu Töb-Der'den ikide bir Kurtuluş'da işim var diye gidişinden anlıyordum. Çünkü Rasih Nuri İleri'nin evi o tarafta idi. Soruldu *Halkevlerini Haziran Haraketinin bir organı haline getirmeyi Yılmaz her zaman düşünür, ve bunun için çalışırdı.*» (Sa: 12).

«Haraketin gayesi Türkiyede topyekün M.D.D. ilkokuluyla sosyalist aşamaya getirmektir. Yani eğitilmiş kadrolar yetiştirmek suretiyle sosyalist devrime şimdiden örgütsel hazırlık yapmaktır. Bunu nasıl gerçekleştirecektir? Önce çalışmaları dörde ayırır:

a — İşçi kesimi
b — Köylü kesimi
c — Asker kesimi
d — Aydın kesimi

Başlangıçta bu çalışmalar nazari eğitim ve bilinçlendirme, yani teori şeklinde yürütülür. Giderek haraket hızlanır. Özellikle kırlara ve köylere yayılır. Mevcut iktidar güçlerinin kırlarda zayıf olduğu tezinden harakete geçerek böyle yapılır. Köy sayısı çok olduğu için Hükümet kuvvetleri haraket sonucu köylere gönderilip parçalandığı zaman şehirlerde işçi ve memur kesimi haraket serbestisi bulur. İşin başlangıcı hükümetin zayıf olduğuna karar verildiği an sosyal patlamalar yaratılarak (mesela köylerde ağalara baş kaldırılır, ya da bir bölgede yöresel olarak yer işgal edilir) haraket başlatılır. Bu iş örgütlü ve bilerek yapılmalı, aynı anda birçok yerde hadiseler yaratılarak iktidar güçlerin parçalanmasını sağlanmalıdır. Kırlarda başlayan hareket şehirler için bir işaret fişeği sayılır. Şehirlerde işçi, köylü, aydın ve derken ordu da harakete katılır... Ve böylece Haziran Haraketi hedefine ulaşır. Soruldu; Haziran Haraketi bence muhakkak bir partiye bağlıdır. Çünkü siyasi partiye bağlı olmadan örgütlerin pek bir şey yapamıyacağı kanaatindeyim. Şimdilik ben partinin ismini bilmiyorum. Zaten bu bilgi ancak daha sonra verilecek bilgilerdendir.. Soruldu: H.H. Merkez Komitesi bildiğim kadarıyla Mihri Belli başta olmak üzere Rasih Nuri İleri ve ismini bilemiyeceğim daha birkaç şahıstan meydana gelmiştir. Belki Yılmaz Elmas da bu komiteye dahildir.» Soruldu: *Mihri Belli:* Haraketin başı olarak biliyorum. *Rasih Nuri İleri:* Haraketin Merkez Komitesinde olduğunu Yılmaz Elmas'dan öğrendim.....» (Sa: 14) ...Soruldu: Bugün Türkiyede öğretmen kesimi yüzde kırkbeşi sola kaymış, durumdadır. Geri kalan kısmı tarafsız öğretmenler teşkil etmektedir. Bildiğim kadarıyla Türkiye'de Töb-der.in 200.e yakın şubesi ve 15.000-20 000 üyesi vardır. Benim bu söylediğim rakkamlar 4 sene öncesine aittir. Son durum hakkında bilgi sahibi değilim. Gerek TÖB-DER'in şubeleri, gerekse üyelerinin çoğunluğunu Haziran Haraketi içinde olabileceğini tahmin etmiyorum. Tabii bu şimdilik böyledir. Yapılan çalışma uzun vadeli olduğuna

göre gaye de Töb-Der'in bütün şube ve üyelerini ele geçirmek olacaktır. Yukarıda da söylediğim gibi benim bildiğim Ankara ve İstanbul'un H.H. içinde olduğu. Burada şunu unutmamak gerekir ki, diğer şubeler öteden beri Merkezin izlediği politikayı zamanla kabul edip izliyecektir.» (Sa: 14). denmektedir. Sorgum sırasında görmediğim bu belge Kontr-Gerillacıların ilginç bir uygulaması halinde kalacaktır.

Hasan Kıyafet,in sorgusu yapıldıktan sonra benim Kontr-Gerilla ikrarım bulunmadığı, hakkımdaki bütün atfı cürümlerin Hasan Kıyafet'in zaten Savcılıkta reddettiği ifadesi ile ortadan kalktığını bu yüzden tahliyemi istediğimi beyanla durumumu noktaladım, tabii beklediğim gibi reddedildi. Duruşmalar dönelim.

J

ŞADUMAN TAŞLI

21 Ocak 1974 günlü Boğaz Köprüsü montaj işçisinin sorgusu önemlidir, çünkü Şaduman Taşlı işkence edildiğini delilleri ile ispat edebilecek çok nadir kişilerdendi; işkenceden sonra tahliye edilmiş, işyerinden 8 günlük rapor almış, sonra da çalışmıyacak durumda olduğu ve yaraları Boğaz Köprüsünde çalışan yabancı uzmanlar tarafından tesbit edilerek kendisine yeniden tutuklanıncaya kadar iş yaptırılmaksızın gündelik verilmişti. Bütün bunları ispat edecek durumdaydı, ancak Sıkıyönetim Mahkemeleri genellikle işkence delillerini söz konusu etmek ve tahkik etmek istememişlerdir.

Sorgusundan kısımlar verelim:

«İstanbul Boğaz köprüsü Göksu şantiyesinde çalışmakta iken 27 Şubat 1973 günü polisce gözal-

tına alındım, Gayrettepede bulunan Emniyet Sarayına götürüldüm, tekrar oradan alınarak Harbiye Merkez Komutanlığına götürüldüm, oradan da gözlerim bağlanarak bilmediğim bir yere götürdüler. Gözlerim kapalı olduğu için ancak seslerini duyabildiğim (kişiler) yerin Genelkurmay Başkanlığına bağlı Kontr-Gerilla teşkilatı olduğunu söylediler. Benden önce aynı şekilde sorguya tâbi tutulan memleketlim Bektemur Bıçakçının ne şekilde alındığını bilmediğim ifadesindeki benimle ilgili isnatları doğruluyabilmek için bana işkence yapmağa başladılar. Bulunduğum 24 veya 25 gün müddetince günde iki defa olmak üzere falaka, elektrik akımı devam edildi, yani 24 gün devamlı falaka, elektrik, tuz yedirme kollarımdan ve bacaklarımdan çarmıha germe, adeta boğazıma ip geçirerek iz yapmasın diye havlı sarılarak astılar kendimden geçtiğim için bilmiyorum nasıl yaptıklarını. Kendimi ayakta buldum, birşey yok diye sesler geliyordu. Ayaklarımda pranga kollarımda pranga, bir dilim ekmek yemesi imkânsız, çünkü suratıma yumrukla dövdükleri için ağzımı açamıyordum, gayretleri benden önce alınan şahsın ifadesine uyacak bir ifade istiyorlardı. Benim söylediklerim onları tatmin etmiyordu, en son ben kendilerinden yardım istedim, herhangi bir suçla suçlanabileceksem siz öğretin ben söyleyim veya siz yazın dedim ve razı oldular, biz yazarız, dediler. Nihayet onlar da anlamıştı birşey bilmediğimi ve kabul ettiler, ne yazdıklarını bilmiyorum, sadece hayat hikâyemi yazdılar ve beni yatağa gönderdiler çünkü ayakta duracak halim yoktu zaten, konuşamıyordum, ben herhangi gizli veya açık bir örgüdün varlığından haberdar değilim Haziran Hareketi değil Türkiyede herhangi bir gizli örgütten

haberim yoktur, Kontrgerillada dahi bana böyle bir örgüt mensubu olduğumu söylemediler ve bilmiyorum ve böyle bir şeyi kafamdan bile geçirmiş değilim, benim burada sanık olarak yargılanmamın yegâne sebebi hemşerim olan Bektemur Bıçakçı'yla normal dostluk ziyaretlerimiz toplantı yaptırılmış gösterilmesinden geliyor. Konturgerillada örgüt kurma değil bana Türkiyede olan cinayetleri yazsalardı bile kabul edecektim Selimiyeye geldiğimde birgün sonra çıkarıldığım Askeri Savcılıkta Sayın Savcı Metin Yurdabak ifadeyi okuyorum dediğini hatırlıyorum. Fakat ne okuduğunu bilmiyorum çünkü kendimi tamamen kayıp etmiş durumdaydım, hatırladığım kadarıyla herhangi bir baskı görmeksizin savcılıkta, beni serbest bırakan mahkemede ifade verip vermediğimi hatırlamıyorum çünkü perişan bir halde geldim tamamen yıkılmış ve kendini kaybetmiş bir insandım ve bu vaziyette olduğum ispatlayıcı beni tedavi eden doktoru ve aile çevremdeki komşuları ve işyerim olan Köprüdeki çalışan 100 ve 150 kişiyi ve bunların dışında yabancı uyruklu İngilizleri mahkemenizde gerektikçe şahit olarak dinleteceğim, tamamen suçsuzluğum ortaya çıkacak çünkü böyle bir teşebbüsün benimle ilgi ve alakası olmayan şeydir. Suçsuz olarak II aydır tutukluyum ve yazıkki suçsuz olarak ailem ve ben perişan edildim. Ben burada Marksizm ve Leninizm Hareketi adıyla yargılanıyorum, ben bu kelimeleri ilk defa iddianamede işitmiş bulunmaktayım, böyle şeylerle hiçbir ilgim bulunmamaktadır... iradem dışı alınan konturgerilla ifadesini kabul etmiyorum, benim değildir, sorguma başlamadan önce tutuklanmak için çıkarıldığım mahkemeden de sorgumda bahis etmek istiyorum, gerek

konturgerillada ve gerek savcılıkta ve gerekse tahliye edildiğim mahkemede nasıl bir ifade anlatarak kabul etmiyorum çünkü ifademi bilmiyorum, bu mahkemede evvelce gördüğüm işkencelerin ayaklarımda, bacaklarımda ve vücudumun çeşitli yerlerinde yara ve morartıların meydana gelen maddi izlerini göstermeğe çalıştıysamda izin verilmedi, zaten mahkeme benim tutuklanmama gerek görmiyerek hatırladığım kadarıyla 23 Mart 1973 günü serbest bırakmıştı ve ben Boğaz Köprüsündeki işimin başına döndüm, işkence gördüğüm için çalışamıyacağımı anlayarak 8 gün izin verdiler evimde hasta yatarak ve tedavi görerek geçirdim 8 gün sonra işbaşına gittim, zaten çalışacak vaziyetim yoktu işyerinde sadece saat dolsun diye vakit geçiriyordum ve tekrar 4.4.1973 günü yine Polisce işyerinden alınarak hakim huzuruna çıkarıldım, tutuklandım, eğer suçlu olsaydım ikinci defa iş yerimden alınmam nasıl anlaşılacaktı, herhalde saklanırdım... tutuklanmamdan dolayı ailem ve ben mağdur olmuşuzdur günlük nafakam günlük kazancımla sağlanırdı, daha fazla mağdur olmamam için yüksek mahkemenizden tahliyemi talep ederim, saygılarımla. (*)

Şaduman Taşlı

(*) Daha birçokları gibi o gün Şaduman Taşlı tahliye edildi ve sorgular devam etti. Bundan sonra sürelice genç lise öğrencilerinin «eğitim» çalışmaları yüzünden «Örgüt» üyesi gösterildikleri sorgularda, hepsi okul ve çevre arkadaşlıklarını kabul etmekle birlikte örgütsel faaliyetlerini reddettiler. 11 Şubat günkü duruşmada liseli Mustafa Üstüntaç işkenceleri yöneten bir polisin salonda olduğunu iddia ederek hüviyetinin teshitini istedi, reddedildi, İbrahim Yücel'in sorgusundan sonra REDD'İ hâkim talebinde bulundum. (R.N.)

REDİ HAKİM

(Zabıtlardan)

Söz alan sanık Rasih Nuri İleri; mahkemenin bitaraf olmadığı nedeniyle reddediyorum. Gerekçelerim şunlardır dedi.

Ben sorgum sırasında ifademin ne şekilde alındığını, 1 nci Şubede alınmadığını, bu hususun tahkik edilmesi gerktiğini belirtmiş ve bu konuda dilekçede vermiştim. Delil tesbitini istemiştim. Mahkemece bu gerekçemin gereği yapılmadı. Şimdi d sanıklardan bir tanesi kendisini Selimiye'ye getiren daha doğrusu Harbiye'den alıp Emniyet 1 nci Şubeye götüren polis memurunun burada bulunduğunu, isminin tesbitini talep etmiş. Bu hususta mahkemece nazara alınmamıştır.

Bundan başka duruşma sırasında sanıklar tarafından veya müdafiler tarafından söylenen sözler zapta aynen geçmesi gerekir? Biraz evvel ben bir sanığın sorgusu üzerine sanıkların bir evde toplanarak kitap okumuş olmaları Anayasanın 21 nci maddesinin onlara vermiş olduğu bir hak olduğunu söylemiştim. Zapta bu fiilin T.C.K.nun 141 nci maddesini ihlal eden bir suç olamayacağı şeklinde belirtilmiştir. Ve Anayasadan özellikle bahsettiğim 21 nci maddeden bahsolunmamıştır. Bu da zaptın usule uygun tutulmadığını gösterir. Nitekim bu konuda yaptığım itiraz da nazara alınmamıştır. Bundan başka huzurda sanıklar sorgularını yazılı olarak okumaktadırlar ve özeti duruşma yargıcı tarafından zapta geçirilmektedir. Ancak bu özet geçişin zabıtta yazılı sorgudan özet olarak geçiril-

diği belirtilmemektedir. Bu nedenlerle mahkemeyi reddediyorum. Ancak bahsdilen şahıs henüz salondadır. Bu kişinin isminin sorulmasını talep ediyorum. Şayet Başkan ve üye bu talebimizi kabul ediyor iseler yaptığımız red yalnız duruşma yargıcına aittir dedi.

Başkan ve üyeden duruşma yargıcı tarafından sorulduğunda; sanık Mustafa Üstüntaş'ı Harbiyeden alarak 1 nci Şubeye getiren şahsın isminin sorulması dava konusu ile ilgili görülmemesi nedeniyle sorulmasına lüzum görmediklerini belirttikleri zapta geçildi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Mahkemeyi red istemin gereği yapılmak üzere duruşmanın saat 14.00 de tehirine oybirliği ile karar verildi.

11/2/1974

Belirtilen saatte hakimler heyeti aynı, iddia makamında ve zabıtta da değişiklik olmaksızın toplanıldı.

Sabahki oturumda hazır olan sanıklar ve müdafiler salonda yerlerine alındılar.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Sanık Rasih Nuri İleri mahkememizi bitaraf olmadığı nedeniyle mahkemeyi gösterdiği gerekçeler ile reddetmiş ise de;

Sanık Rasih Nuri İleri'nin red sebebi olarak belirttiği ve mahkemece gereğinin yapılmadığını iddia ettiği 30/11/1973 tarihli dilekçesinde bazı hususların tesbitini ve Şükrü Balcı hakkında takibat yapılmasını talepetmiş mahkemece dilekçenin verildiği günkü oturum sonunda gerekli karar verilmiştir.

İstanbul'da sıkıyönetim 25/9/1973 tarihinde sona ermiştir. Ve bu nedenle gerek : Sıkıyönetim

Savcılığının gerekse diğer sıkıyönetim makamlarının takibat yapma yetkileri kalmamıştır. Bu dilekçede ise Şükrü Balcı hakkında takibat yapılması talebi bulunmaktadır. Bu konuda sıkıyönetim makamlarınca bir yetki bulunmadığına göre mahkemece 30/11/1973 tarihli karardan öteye yapılacak bir iş yoktur. Bu dilekçede dosyada bulunan bir kısım belgelerin doğru olmadığı iddiası da mevcuttur. Bunlar hakkında itirazlar usul kanunu gereğince bu belgeler duruşmada başka aynı dilekçede zayi olmasından korktuğu bazı kitaplarının tesbiti için talebi mevcuttur. Nitekim bu konuda verdiği diğer bir dilekçesi mahkemece Askeri Savcılığa gönderilerek gereği yaptırılmıştır.

Sanık red sebebi olarak duruşma tutanağının gerektiği gibi tanzim olunmadığını ileri sürmektedir. Duruşmada söylenenlerin hepsinin aynen zapta geçmesi imkansızdır. Duruşmayı yöneten yargıç öz olarak söylenenleri zapta geçer. Eksik kalmış hususlar olursa hatırlatıldığında tamamlanır. Duruşmada yapılan usul de bundan ibarettir. Bu günkü oturumda kendisinin bir sanığın sorgusu hitamında söz aldığında Anayasanın 21 nci maddesinden bahsettiği halde bunun zapta geçilmediğini belirtmekte ise de sanıklar T.C.K. nun 141 nci maddesini ihlal ettikleri nedeniyle yargılanmaktadırlar. Anayasanın 21 nci maddesi ise bilim ve sanat özgürlüğü hakkındadır. Yani dava konusu ile ilgili bulunmamaktadır. Sanıklar hakkındaki iddianamede sanıkların zaman zaman toplanarak ve bir örgüte bağlı olarak Anayasanın 21 nci maddesi gereğince yasaklanan sınıf tahakkümünü öngören bilimsel sosyalizmi öğrenmek için ve bu maksatla faaliyetlerini saptamak maksadı ile gizli

çalışmalar yaptıkları iddia olunmaktadır. Bu husus Anayasanın 21 nci maddesinde gösterilen bilim ve sanat özgürlüğü ile ilgili görülmediğinden sanık Rasih Nuri İleri'nin Anayasanın 21 nci maddesinden bahsetmesine rağmen konuya daha uygun olacağı düşüncesiyle duruşma yargıcınca sanıkların bu fiillerinin T.C.K. nun 141 nci maddesinde bahsolunan suç olarak nitelendirilemeyeceği şeklinde geçilmiş bulunmaktadır ve durum bundan ibarettir.

Bu günkü celsede ayrıca sanıklardan Mustafa Üstüntaş kendisinin Harbiye'den 1 nci Şubeye götüren polisi salonda gördüğünü, kimliğinin tesbitini talep etmiş, heyetçe talep dava konusu ile ilgili görülmediğinden yerine getirilmemiştir. Bu hususlar mahkemenin bitaraflığını şüpheye düşürmeyeceği açıktır. Mahkememiz usul hükümleri içerisinde yapacağı duruşma sonunda edineceği vicdani kanaati ile karara varacaktır.

Kaldıki 353 sayılı Usul Kanununun 40 ncı maddesi aynı Kanunun savaş halinde 37 nci maddesinde belirtilen sebepler dışında mahkemenin ve Hakimlerin reddolunamayacağını belirtmektedir. 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunun 18 nci maddesinde ise sıkıyönetim mahkemelerinde savaş hali hükümlerimin uygulanacağı belirtilmiştir. Bu bakımdan sanık Rasih Nuri İleri'nin ' mahkemenin bi taraf bulunmadığı yolundaki red sebebi yerinde görülmediğinden mahkememizce ***REDDİNE*** *oybirliği ile karar verilip açıklandı. 11/2/1974*

★

Burada önemli bir husus üzerinde durmak gerekmektedir. 12 Mart döneminin nasıl eski Türk Kanun düzenini altüst ettiğini anlatmış ve Usul

Kanununa ilave edilen ek maddelerle suçsuzluğun ispatı külfetinin sanığa bırakıldığını göstermiştim. Mahkemeyi reddetmem sonucunda alınan karar, kapsadığı çelişki bir yana, 12 Mart döneminin Mevzuatımıza açtığı çok önemli bir yarayı simgelemektedir. «Savaş hali olduğundan hakimlerin reddedilemiyeceği, bu hususta reddedilen heyyetin karar sahibi olduğu» alınan kararda açıkça görülmektedir. Sayın mahkeme bir yönden Sıkıyönetim kalktığından mahkemenin takibat yetkisi kalmadığını belirttiği halde «savaş hali» nedeniyle reddi hakim talebimi reddedebilmektedir. İşte 12 Mart döneminin Türkiye hukuk düzenini soktuğu çelişkili durum.

Basit kültür ve eğitim çalışmalarının örgütsel faaliyet sayıldığı bir ortamda yine söz almak zorunluğunu duydum (duruşma zaptı sahife 77)

«Sanığın sorgusuna karşı söz alan Rasih Nuri İleri; Türkiye İşçi Partisinin T.C.K.nun 141 ve 142, nci maddelerinin Anayasaya aykırılığı nedeniyle Anayasa Mahkemesinin verdiği kararda *komünizmin, hatta anarşizmin bilim olarak öğretilmesinin suç teşkil etmiyeceğini* belirtmiştir. Bu hususun zapta geçirilmesini istiyorum. Ayrıca sanık Üstüntaş'ın Harbiyeden 1. Şube'ye götürüldüğü yer benim içinde askerliğimi yaptığım Harbiye kışlası değil, bugün üzerinde çok durulan Kontr-Gerilla'nın bir şubesidir ve bu şube Harbiyededir. Bunu belirtmek isterim, dedi» diye geçen paragraf zabıtların nasıl zapta geçirildiğinin ilginç bir örneğidir. Ben T.İ.P. İl başkanının yeğeni olan Mustafa Üstüntaş'ın T.İ.P. İstanbul İl Merkezindeki bilimsel seminerin 141 kapsamına giren bir ÖR-

GÜTSEL fiil olmadığını, bilimsel çalışmalar hakkındaki Anayasa Mahkemesi kararını açıklamıştım. Ayrıca zabta geçişin tutarsızlığı «Harbiyeden 1. Şubeye götürüldüğü yer» ibaresinde açıkça göze bakmaktadır, söylediğimin aksine 1. Şubeden Harbiyeye götürüldüğü yer olduğu apaçıktır. Harbiyede Askerliğini yapmış bir kişi olarak da işkence hücrelerinin bulunduğunu bölümü pek iyi bildiğimi belirtmiştim, zabta geçiş şekli yukarıdaki gibi olmuştur. (*)

K

MİKAİL KAYAM

BİRİNCİ ORDU KOMUTANLIĞI NEZDİNDE
2 NOLU SIKIYÖNETİM MAHKEMESİ
BAŞKANLIĞINA
İSTANBUL

Sayın Başkan, Sayın yargıçlar:

Gerikalmış bir ulusun öğretmeni olarak, cehalet, sefalet ve açlığın «kader» olmadığına inandım. Bilimsel bu gerçeği, sınıfta öğrencilerime, çevremde halka anlattım. Halktan yana oldum. Halkın çağdaş uygarlığa ulaşmasını candan ve içtenlikle özledim. Bu özlemin gereği, öküzü, ineği, atı ve eşeği ile aynı konutta yatan cehalet, sefalet ve açlığın pençesinde kıvranan, geri bırakılmış ve horlanmış olan köylülerle, kuçak kucağa bir arada

(*) İşkence iddiaları, nasıl normal ilişkilerin örgütsel şekle sokulduğunu kanıtlayan sorgular devam edegelmektedir, genç lise öğrencileri, öğretmenler bir biri ardında sorgularını yazılı olarak sunmaktadır.

yaşadım. Asırların ihmali ve sömürü düzeninin gereği olan bu dertlere çözüm aradım. Yılmadım. Halka gönül verdim. Onlara candan dost oldum. Bu candan olan dostluk nedeniyle, 23 senelik meslek hayatımın 20 senesini köyde çalışarak harcadım. Köylünün bitten arınmasına, karanlık günlerden akgünlere kavuşmasına çaba gösterdim. Kısaca gençliğimi ve aşkımı, onların yaşam savaşına adadım .Bu amaçla çeşitli kuruluşlarda severek ve isteyerek görev aldım. Halka yararlı olmaya çalıştım. Çünkü: Öğretmenin görevi, sadece okuma ve yazma öğretmek değildir. Zira öğretmenin öz anlamı: Okuyan, gerçekleri görebilen ve korkmadan söyleyebilen, fikrî ve vicdanı özgür, halkçı ve toplumcu, insansever, erdemli kişi demektir. Görevi ise: Aile ve topluma şekil vermek, yeni nesli, fikri ve vicdanı özgür yaratmak, erdemli kılmak ve kişilik kazandırmaktır. Kısaca değişen ve değişmekte olan dünya koşullarını ve toplumsal olayları çözümlüyebilmek ve bunun için de hergün biraz daha çok okumaktır.

Çıkarından başka hiç bir şey düşünmeyen kokuşmuş, örümcekli kafalar, faşizme özgü olan çığırtkanlık ve baskı yöntemleriyle, öğretmenin bu aktif ve halkçı görevini sınırlamak ve halkın uyanışını önlemek için, öğretmeni taşlatmış, boynuna torba taktırmış, sürgüne göndermiş, zindanlara attırmış ve tüm bu zülumlara rağmen yine de yürekleri soğumamıştır. 12 Mart'tan sonra kanun dışı kurmuş oldukları «Kontr-Gerilla» hücrelerinde öğretmenlerin yüzüne tükürdüler. Halkçı-Uluscu görüşlerinden, halkı sevdiklerinden dolayı çağdışı, insanlık dışı ve hukuk dışı işkence yaptılar. Tüm bunları yapan ve yaptıran, uzayın insan

ayaklarının altına serdirebildiği bu çağda, insanlıklarının farkına varmamış olanlara, şu anda duymasalar bile, sesleniyor ve diyorum ki:

Kubilay.ın kesik başından akan kanların, her zerresinden binlerce Kubilaylar filizlendi. Bu filizler Halklaştı. Halkla bütünleşti. «Kontr-Gerilla» hücresinde uygulanan çağdışı işkenceler, öğretmenin toplumsal görevini önlemeye kafi değildir. Zira eğitim ordusundaki Kubilaylar güçlüdür. Azimlidir. İnançlıdır. Bu azim ve inançla, gerçekleri ölene dek haykıracak, halktan yana olacak, anlayacak ve anlatacağız. Yeni nesli fikri ve vicdanı özgür, erdemli kişiler olarak yetiştireceğiz. Mahpusluk ve kellemiz pahasına olsada.

Çünkü: Halk ve erdemli kişiler bizden yanadır. Er veya geç faşizmin kökü kazılacaktır. Ak günler doğacak, halka özgü olan adalet mutlaka ve mutlaka tecelli edecektir. Kısaca çağımız bilim ve uyanış çağıdır. Zulüm iflas edecektir. Yaşasın halk Yaşası halka özgü olan demokrasi ve adalet. Kahrolsun faşizm ve ona özgü olan zülum.

Sayın yargıçlar kurulu:

Evim ve Paşabahçe Halkevi, 5 Haziran 1973 günü arandı. İddia edilen örgüt tarafından basılıp dağıtıldığı iddia olunan dergi, broşür ve notlarla ilgili somut hiçbir şey bulunmamıştır. Ölü mektuplar, yalan ihbarlar yüzünden birinci şubeye götürüldüm. Ertesi günü de gözlerimi bağlayarak buradan Kontr-Gerillaya götürdüler.

Kontr-gerillada, el ve ayaklarımı zincirle, göz, lerimi de sünger bir gözlükle bağladılar. Albay dedikleri birisi bana hitaben: «Sizden alacağımız ifadede, bize zorluk çıkaracak olursan verilen emirle kurşuna dizileceğin hususunu unutma» dedi ve

vermiş olduğu emirle hücremin kapısı kapatıldı.

Kanun dışı ve sorumsuz «Kontr-gerilla» hücresinde, gözlerim, bağlı, el ve ayaklarım zincirli, savunmadan yoksundum. Anlıyordum ki, halk ve özgürlük düşmanlarının elinde esirdim. Üstelik işkence cellatları çok azgındı. Sömürü düzeninin yağlı kemikleriyle beslenen bu köpekler, çağın modern işkence yöntemleriyle üzerimize saldırdılar. Kudurmuş köpekler gibi..

Çağdışı, hukuk dışı, insanlık dışı davranış ve yöntemlerle düzenlemiş oldukları ifadelerle, işkence fiillerine, hukuki bir kılıf geçirebileceklerini sanıyorlardı. Halktan yana olan kişilerce, halkçı-ulusçu ve Atatürkçü olan öğretmenlere Marksist-Leninist dediler. Bu düzmece oyunun adına da ifade tutanağı dediler. Ama halk, bu düzmece oyunu anladı. İnsanlık dışı olan, işkence ve davranışlara karşı tepki gösterdi. Demokrasi, anayasa, insan hakları ve insanlık adına utanç olan bu filler, basında ve edebiyatta yansıdı. Halk ve dünya kamuoyu tepkiyle karşıladı. Avrupa konseyi, Türkiye'de yapılan işkence ve faşizan baskıları gündemine aldı. Tartıştı. Merkezi İsveç'te bulunan «AMNESTY İNTERNATİONAL» uluslararası bir kuruluşun yayınladığı raporunda, «Siyasi hükümlülere» karşı birçok rejimlerin son yıllarda insanlığa yakışmaz baskılar yapmış olduklarını açıklıyor. İşkence şampiyonu ülkelerin adlarını, eziyetlerin şiddet ve yaygınlık derecelerine göre sıralamıştır. Rapora göre: Listenin baş tarafını Portekiz, İspanya, Yunanistan ve Türkiye çekmektedir. Çirkefe bulanmış işkence cellatları diyarı Portekiz, İspanya ve Yunanistan gibi ülkelerin hemen arkasından yurdumuza bu adı kazandıranlar «Kontr-Gerilla» hücrele-

rinde öğretmenlerin yüzüne tüküren ve tükürten Emperyalizmin uşakları ve sömürü düzeninin yağlı kemiğine tapan bu zavallılar, hangi mevkide olurlarsa olsunlar, öğretmenin kutsal emeği karşısında hergün biraz daha alçalacaklar ve küçüle küçüle kendi vicdanlarında kendilerini mahkûm edeceklerdir. Halk ve insanlık indinde rezil ve kimliklerini gizleme zilletine mahkûm olacaklardır. Yaşayan hayaletler olacaklardır.

Kısaca betimleyebildiğim bu çirkef kuruluşta alınan ifadem sırasında, öğretmen Kazım Işık'ı yanıma getirdiler. Kazım bana hitaben: «Hisar'da benim evimde yapmış olduğumuz örgütsel toplantıyı anlattım» dedi. Ama Kazım çok perişandı. Ayakta duracak durumu yoktu. Gözleri bağlı ve bitkindi. Benim gözlerim açıktı.

Başka birgün de Enver Avcı diye birisini getirdiler. Enver de «Hisar'da yaptığımız çalışmaların hepsini anlattım» dedi. Ama bu defa benim gözlerimi bağlamışlardı. Diğer bir başka gün de Yılmaz Elmas'ı getirdiler. Yılmaz'da herşeyi anlattığını ve benim de anlatmamı tavsiye etti. Gözleri bağlı olan Yılmaz ayakta duramıyor ve sendeliyordu. Öyle ki Yılmaz madden ve manen çökmüş durumdaydı.

Yapılan baskı ve işkence sonunda, görevlilerin taktik ve yöntemlerinin gereği olan bu görüşmelerden şu sonuca vardım: Kendime ve arkadaşlarıma iftira etmem gerekli idi. Ama nasıl olurdu. Bütün gücümü kullanarak ve çaresiz olarak denedim. Fakat bir türlü başarıya varamıyordum. Çünkü örgüt dedikleri bu dramatik oyun hakkında en ufak bir bilgim yoktu. Zaten bunu kontr-gerilla görevlileri de biliyordular. Ama gene de suçlanmak

ve suçlamak gerekti. Zaten bu tutum kontr-gerillanın şaşmaz kuralıdır. Bu bakımdan ortaklaşa bir yöntem kullandık. Yani onların anlattıklarına evet sözcüğü ile katıldım. Ve sonra da öğrendiklerimi tekrar ederek, neticeye beraberce vardık. Kısaca «Kontr-gerilla» ifademi böylece tamamlamış oldular. Bu ifadeyi bana okumadan ve okutmadan imzalattırdılar.

İşkence ve baskı altında alınan bu ifadeyi kabul etmiyorum. Ayrıca izahını yaptığım şartlar altında alınan bu ifadeyi, Anayasa ve hukuk kurallarına göre değerlendirmeyi halka ve tarihe bırakıyorum.

«Kontr-gerilla»da yapılan baskı ve işkence sona erdikten sonra, yani 18 haziran 1973 günü Savcılık huzuruna çıkarıldım. Sayın savcıya, kontr-gerillada baskı ve işkence altında alınan ifademin düzmece olduğunu ve kabul etmeyeceğimi, yeniden ifade vereceğimi söyledim. Bunun üzerine aramızda şu konuşma cereyan etti:

Savcı: Niçin Emniyet'te vermiş olduğun ifadeyi kabul etmiyorsun.

Cevap: Baskı ve işkencenin var olduğu yerde düzenlenen ifade tutanağı, sanığın aleyhine tanzim edilir. Anayasa ve hukuk kurallarının sözü edilen yerde ise, düzenlenen ifade tutanağı sanığın lehine tanzim edilir. Yani sanığın söyledikleri, tutanağa geçirilir. Anlatmış olduğum nedenlerden dolayı ifademin tümünü kabul etmiyorum ve yeniden burada ifade vereceğim dedim. Bu anlattıklarım, savcılıkça tutanağa geçirilmedi.

Savcı: Hasan Kıyafet, Marksist-Leninist olduğunu açıkça ve mertçe söyledi ve savundu. Hasan

Kıyafet'in arkadaşı olarak, bu konuda bildiklerinizi anlatın dedi.

Cevap: Ben Hasan Kıyafet'in Marksist-Leninist olduğunu bilmiyorum. Ben onu, Atatürkçü biliyorum dedim.

Sayın savcı bu söze kızarak, «öyle ise kapıları açalım, sizler dışarı bizler içeri» diyerek, tutum ve tavrını değiştirdi. Hukukçuya yaraşmayan bir kızgınlık içinde, dünya görüşünüzü açıklayın dedi. Ben de açıkladım ve açıklama zapta geçirildi.

Arzettiğim şartlar altında alınan ifademin ilk paragrafında, Emniyette alınan ifademde, Milli Demokratik Devrim üzerine olan ifadeler bana ait değildir. Görevliler tarafından dikte ettirilmiştir. Ayrıca ifademin yedinci paragrafında, emniyette vermiş olduğum ifademde, örgütleme zinciri ile ilgili fikirler bana ait değildir. Kabul etmiyorum, diyorum.. Acaba «Görevliler dikte etti, kabul etmiyorum» şeklindeki beyanlarım, işkencenin ve baskının var olduğunu yansıtmıyor mu? Elbetteki yansıtıyor. Ama ben, sayın savcıya aynen şöyle dedim: «Kontr-gerilla da, işkence altında alınan ifademin tümünü kabul etmiyorum, burada yeniden ifade vereceğim dedim. Fakat söylediklerim zapta geçirilmedi. Hatta sayın savcı kızarak, «öyle ise kapıları açalım sizler dışarı, bizler içeri» sözleriyle kontr-gerillaya tekrar dönebileceğimi kesin olarak noktalamış oldu. Sayın savcının, kontr-gerilla da düzenlenen ifade tutanaklarını somutlaştırabilmek ve aldığı emirlerin gereği olan kıyımı, mahkeme kararıyla tescil ettirmek için sanıklara baskı yaptığı bir gerçektir. Sanıklardan bir kısmı korktu, bir kısmı da tahliye olurum amaciyle durumu açıklamadıkları ve bir kısmının da açıkladığı görüldü.

Örneğin Murat Ceyişakar, sayın savcıyı kontr-gerillada gördüğünü ve Selahattin Tanışlar da sorgusunda: Savcı bana, «yetkim olsaydı sizleri kireç kuyusuna atardım. Sizler kuyu aramaz ve bizleri derhal öldürürdünüz» şeklinde tehdit edildiğini mahkemenizde açıkladı ve ben de açıklıyorum. Ama sonuç ne oldu, ne olacaktır. Tüm bunları zaman ve tarih belirleyecektir.

Sayın yargıçlar kurulu:

19 haziran 1973 günü, 2 numaralı sıkıyönetim mahkemesi huzuruna çıkarıldım. Tutuklama Mahkemesi, tutuklanmama kâfi delil olmadığı gerekçesiyle tutuksuz yargılanmama karar verdi. Öz olarak belirttiğim karara, sayın savcı, ivedi ve gizli başlıklı 1973 sayılı ve 25-6-1973 tarihinde itiraz etmiştir. İtirazın ilgili bölümünde, sıkıyönetim komutanlığından almış olduğu iki emrin tarih ve numaralarından da bahisle, tutuklanma mahkemesinin hakkındaki kararından duymuş olduğu endişe ve kuşkuyu özet olarak şöyle belirtmektedir:

a — Kazım Işık, Muzaffer Dizmen ve Mikail Kayam adlarındaki bu öğretmenler, tutuksuz yargılandıkları taktirde, operasyona alınma ihtimalleri bulunan tüm öğretmenleri haberdar edeceklerdir. Doğal olarak bu öğretmenler de kurtuluşları için gerekli tedbirleri almış olacaklardır.

Görülüyor ki sayın savcı, aldığı emirleri yerine getirememe endişe ve kuşkusu içerisinde, şöyle devam ediyor:

b — Adı geçen kişilerin tutuksuz yargılanmaları demek, işkenceyi peşinen kabul etmek olacaktır. Bu nedenle, emniyet ifadelerinin itibarı sarsılmış olacaktır. Aynı zamanda durum, ka-

muoyunda da olumsuz etki yapacaktır.

Anlaşılıyor ki sayın savcı işkenceyi sanıklardan kesinkes olarak, bizzat duymuş ve fakat kendilerine verilen emir, öğretmen kıyımıdır ve bu kıyımın devamı için de, operasyona devam edileceği açıkça anlaşılmaktadır. Kıyım ve operasyonun sağlanması için, işkencenin kabul edilmemesini istemektedir. Ayrıca işkence altında alınan ifadelerin itibarını koruma çabası içinde bocalıyarak, emniyet ifadelerinin itibarının sarsılacağını ve durumun kamuoyunda olumsuz etki yapacağını korkarak, kuşkuyla belirtmeğe çalışarak itirazlara devamla:

c — Soruşturmanın halen devam etmekte olduğu gözönünde tutularak, her üçünün de gıyaplarında tutuklu kararı verilmesi arzolunur, demektedir.

Sayın yargıçlar kurulu:

Sanık çırpınıyor, bağırıyor, kontr-gerilla vardır, işkence vardır, baskı vardır diyor.. Fakat sayın savcı duymuyor. Ve hatta basında olup bitenleri de görmüyor. Zaten aldığı emirlere göre, duymak ve görmek, işleme koymak yasaktır. İnsanlık ve özgürlük adına olsa da.. Tüm bunlara rağmen sayın savcı, hayalen yaratmış olduğu yüzlerce kişiyi cemiyete bağışladığını, iddia makamından halka duyuruyor. Diğer taraftan da, işkenceyi kabul etmemek ve işkence altında alınan ifadelerin itibarını korumaya çalışıyor. Hatta işkence iddialarını reddedelim ve kontr-gerillada alınan ifadeleri esas kabul edelim demek istiyor.

Mahkemelerin adil ve adil olmayan kararları halkın gözünden nasıl kaçmıyorsa, yapılmış olan işkence ve zülum da o derecede izlenmiştir ve izlen-

mektedir. Zira çağın akışı ileriyedir, geriye değil. Demokrasi insanlığa ve halka özgüdür. Kişilere veya çıkarlara değil. Bu kuralın özünde, halkın, savcıyı, sanığı, kontr-gerillayı işkence altında alınan ifadeyi ve tüm tertipleri izlemesi ve de mahkemeleri denetlemesi yatar. Kuşkuya, endişeye gerek ne?

Yukarıda anlattığım nedenlerle, 9 temmuz 1973 günü, tekrar evimden alındım. 11-7-1973 günü tekrar mahkeme huzuruna çıkarıldım. Hakkımda verilmiş olan gıyabî karar, vicahiye çevrilerek tutuklandım. Ve Kartal-Maltepe cezaevine gönderildim.

353 sayılı yasa gereği, 12-7-1973 günü tutuklama kararına itiraz ettim. Tutukevinde, 30 günü doldurunca tekrar, 7-8-1973 tarihinde askeri savcılığa başvurarak durumumun bir üst mahkemede incelenmesini istedim. Belirttiğim dilekçelerime cevap alamayınca 24-8-1974 günü tekrar Askeri Savcılığa başvurarak, dilekçelerimin işleme konarak tarafıma bilgi verilmesini istedim. Fakat dilekçelerim işleme konmadı ve bu konuda tarafıma bilgi de verilmedi, kasıtlı olarak.

Acaba yasaların açık hükümleri, neden ve neye göre çiğneniyordu. Vatan, millet uğruna mı? Yoksa temel hak ve özgürlükleri yok etmek pahasına mı? Veyahutta açlığın «kader» olmadığına inandığım ve halka anlattığım için mi? Evet tüm bu gerçekler için, tutuklandım ve kasıtlı olarak 8 aydır özgürlüğümden yoksun edildim. Kalbi delik olan çocuğum tedavisi için beni ve ben de onu özledim ve sabırla halkın vicahi kararını bekledim. Bu özlemim somutlaştı, akgünler geldi, karagünler gitti. Ve inanıyorum ki açlık, sefalet, cehalet

kökünden kuruyacak ve sömürü son bulacaktır. Yaşasın halk! Yaşasın akgünler! Kahrolsun emperyalizm!

Sayın yargıçlar kurulu:

27 Mayıs'ın getirdiği anayasal özgürlüğü, doğunun en uzak köylerinde muştuladım. 1961 Anayasasını özenerek ve içtenlikle okudum. Halka anlatmak için çırpındım. Bugün de suçsuzluğumu anlatmak için çırpınıyorum. Ama üzülmüyorum. Biliyor ve inanıyorum ki, uydurma ve hayalen yaratılan bir örgüt suçundan dolayı yargılanıyorum. Sefaletin, cehaletin, gerikalmışlığın ve açlığın «KADER» olmadığına inandığım ve bu gerçekleri halka, halk diliyle öğretmen diliyle anlattığım için yargılanıyorum. TÖB-DER'li olduğum ve halkevinde faal görev aldığım için yargılanıyorum. Kısaca dünya görüşümden ötürü yargılanıyorum.

Suçsuz insanlara suç yaratmak, yargılamak ve mahpus etmek, açlığı ve sefaleti önlemez. Gerikalmış toplumu çağdaş düzeye çıkaramaz. Üstelik sömürüyü hızlandırır ve açları daha çok aç eder. Bu gerçekleri görelim. Ve bilim adamlarının dediklerini ibretle izleyelim. 88 bilim adamının bildirisi aynen şöyledir:

«Gerikalmış ülkelerde açlık, kader değildir. Açlığı doğuran batılı güçler, çok uluslu şirketler, egemen sınıflar ve onların iktidarıdır. Fakat eğer köylüler, hayvan yetiştiriciler, işçiler ve şehirlerdeki işsizler, bir gün hınçlarını «kader»den değil de kendilerini açlığa, sefalete, umutsuzluğa düşürenlerden almaya karar verirlerse, açlıklarının sonu gelecektir» denmektedir.

Gerikalmışlık ve açlık «kader» değildir diyebilen ve bu gerçekleri anlatan öğretmenleri yargıla-

mak, özgürlüğünden yoksun ve perişan etmek, toplumu açlığa, gerikalmışlığa mahkum etmektir. Bilimi yargılamaktır. İşkence şikayetlerini duymamazlıktan gelmek, işkence yapılmasına yeşil ışık yakmaktadır. İşkence altında alınan ifadelerin itibarını düşünmek, bu yoldaki düşüncelerini mahkemeye bildirmek, işkence yapanları açıktan açığa korumaktır. Sanığın aleyhine olan bir tutumdur. Hele suçsuz olarak çırpınan sanığın dilekçelerini işleme koymamak, demokrasiye, anayasaya, tüm hukuk kurallarına ve insan hakarına öz ve esastan aykırıdır. Kısaca sanığın alehine, kasıtlı olarak hareket etmektir.

Sayın yargıçlar kurulu:

İddianame sf. 30 da,

1969 yılında Kars/Tuzluca köylerinde açıktan açığa komünizm propagandası yaptığım ve bu suçtan ötürü de hakkımda dava açıldığı ve fakat delil yetersizliğinden beraat ettiğim iddia edilmektedir. Oysa söz konusu suçtan hakkımda dava açılmamış ve berat kararı da almış değilim. İddia ile hiç bir bağıntısı olmayan, bu türdeki yanlış bilgilerin, mahkemenize sunulmasındaki öz amaç, mahkamenize dünya görüşümü yansıtmak suretiyle yalnış kanaat vermektir.

Eğitimciler, «ahlak ile bilgi aynı ölçüde verilmezse, kişinin bilgisi karanlıkta hırsız feneri gibi parlar» diyorlar. Bu klasik deyime göre: Ahlak, bilginin freni oluyor. Ben de diyorum ki,

Hukuk kurallarına göre, iddianame leh ve aleyhteki delillerin tümünü kapsamıyorsa ve tek taraflı ise, iddianame karanlıkta özgürlük düşmanı olur. Adaletin tecellisine gölge düşürür. İşte bu durumlarda yargıçlar, ahlaki ölçüleri ve kişilikle-

ri gereği, anayasa kıstaslarını kullanarak adaletin şaşmaz tecellisini sağlar.

Bu inançla dolu olarak, mahkemenizin dikkatlerini özellikle şu noktaya çekmek isterim. Hakkımdaki iddialarla ilgili somut delil yoktur. Gösterilen delillerin tümü yalnız ve hayalen yaratılmış, uydurma sözlerden ibarettir. Açık ve gerçek odur ki, sayın savcı delil toplamada tek taraflı hareket etmiş ve aldığı emirler çerçevesinde, kontr-gerilla ifadelerini esas almış ve bu ifadelere göre iddianameyi tanzim etmiştir.

Örneğin: Kars/Tuzluca köylerinde komünizm propagandası yaptığım iddiası ile ilgili dava dosyasını adı geçen mahkemeden isteyerek, mahkemenize ibraz ederek, leh ve alehte delil toplama görevini yerine getireceği gibi, ayrıca kontr-gerillada alınan ifadelerin, doğru veya yanlışlığına da ışık tutmuş olacaktı.

«Kontr-gerilla»nın baskı ve işkence ile tanzim ettiği iftira tutanaklarını doğrulamaya çalışan sayın savcı, leh ve alehte delil toplamamış ve sadece ölü mektuplarla, yalan ihbarları esas alarak anayasa ve insan haklarına ters düşerek, özgürlüğe zincir vurmuştur. Bu konudaki tutumu 2 nolu sıkıyönetim tutuklama mahkemesinin kararına yazmış olduğu itirazda açıklığa kavuşmuştur.

İddianame sf. 30 da devamla,

Paşabahçe Halkevinde Ayla Tanör'ün başkanlığında yürütülen seminerlere katıldığım ve Gürol Akın, Kemal Dişkol, Muzaffer Dizmen ve Yılmaz Elmas gibi devrimci öğretmenlerle tanıştığım ve ayrıca Can Yücel ve Süleyman Üstün'ün vermiş oldukları konferansları dinlediğim iddia ediliyor.

Halka açık bir kuruluşta konferans dinlemek,

tanışmak ve konuşmak, kişilerin doğal ve anayasal bir hakkıdır. Böyle bir hakkın kısıtlanması, faşizmin yarattığı iç savaşlarda uygulanan bir yöntemdir. Anayasa, temel hak ve özgürlükten söz edilen bir ülkede böyle bir hakkın suçmuş gibi gösterilmesi, demokrasi ve yasaları hiçe saymaktır.....

Hukuki çelişkiler ve mantıksız sözcüklerle dolu olan iddianamenin, hangi delillere göre ve kimlerin emirlerine göre hazırlandığı açıktır. «Görünen köy kılavuz istemez». Demokrasi tarihi, insanlık tarihi kimlerin suçlu ve kimlerin suçsuz olduğunu saptayacak. Gelecek kuşaklara ibretle sunacaktır. Ak-kara belli olacaktır. Çünkü: Çağ, feza çağıdır ve akgünlere doğrudur. Bilimi yargılayanların daima kendileri yenik düşmüş ve mahkum olmuşlardır.

İddianame sf. 32 de,

Yılmaz Elmas ile Muzaffer Dizmen'in evime geldikleri ve evimde bana, M. Ali Aybar'ın görüş ve fikirlerini bırakmamı ve Mihri Belli'nin fikirlerine yönelmemi tavsiye ederek, «Yazılar» adlı eseri Yılmaz Elmas'ın bana verdiği ve kısa bir müddet sonra da, Hasan Kıyafet'in evine giderek, toplantıya katıldığım iddia edilmektedir.

Halkevi başkanlığına seçilmem ile ilgili faaliyetlerin gereği olarak, evlerine gittiğim öğretmen arkadaşlarımın evleri, gizli çalışma yeri olarak gösterildiği gibi bu nedenlerle evime gelen öğretmenlerin de, benim evimde gizli çalışma yapmış gibi gösterilmiştir...

Eğer kontr-gerilla ifadeleri esas alınıyorsa, kontr-gerillada alınan ifademde adları geçen ve

evlerinde eğitim çalışması yaptığımız iddia edilen kişilerin tümünün yargılanması gerekirdi. Yok eğer savcılık ifadeleri esas alınıyorsa, savcılıkta verilen ifadelerde alehime tek kişi ifade vermemiştir...

Halkevi kitaplığına yardım ve ucuz tarife ile kitap temin etmek için, çeşitli yayınevi ve kitapçılarla bizzat temas ettim. Bu nedenle evine gittiğim Rasih Nuri İleri'den birkaç kitap aldım. Bunun dışında başka bir ilişkim olmamıştır...

İşkence altında alman kontr-gerilla ifadeleri hariç, savcılık ve tutuklama mahkemesinde, aleyhime ifade veren tek kişi yoktur. Ayrıca iddia edilen örgüt tarafından, basılıp dağıtıldığı iddia olunan dergi, broşür ve notlarla herhangi bir ilişkim olmadığı gibi, bu konuda hakkımda iddia bile yoktur.

Açıklamaya çalıştığım bu gerçek nedenleri, tutuklama mahkemesi, kararında şöyle belirtmektedir: Mikail Kayam'ın Tutuklanmasına kâfi delil olmadığı için tutuksuz yargılanmasına karar verilmiştir,» denmektedir.

Bu gerçeklere rağmen, bu güne dek tahkikatın selâmeti düşünülerek, tutuklu kalmam ön görüldü ve 8 ay özgürlüğümden yoksun kaldım. 50 ila 60 çocuk öğretmensiz kaldı, hasta ve acilen tedaviye ihtiyacı olan çocuğum, tedavisi için beni bekledi. Eğer tahkikatın selâmeti tutuklu kalmamı gerektirmiyorsa tahliyemin yapılmasını, talep ederim.

Tutuk - Sanık
Mikail Kayam

T.C.
SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
ASKERİ SAVCILIĞI 25/6/1973
İSTANBUL İVEDİ

Sayı: 1973/189 M.Y. (*)
KONU: Tutuklamanın reddine itiraz hk.

DOSYA

İLGİ : a) İst Sıkıyönetim K.nın 20.6.1973 tarih ve AD. MÜS: 1973/3235-10 sayılı soruşturma emirleri;
b) İst Sıkıyönetim K.nın 15.6.1973 tarih ve AD. MÜŞ: 1973/3235 sayılı soruşturma emirleri.

SUÇ : T.C.K. nun 141 maddesine muhalefet

SUÇLU : 1 — *KAZIM IŞIK:* Ali Sutanoğlu. 1935 doğumlu Kars Ardahan nüf. kayıtlı. Kavacık Moral Sokak. No: 50 de oturur. Halen Anadolu hisarı Defterdarlık Mehmet İlkokulunda öğretmen.
2 — MİKAİL KAYAM: Caferoğlu. 1927 D.lu Kars'ın Tuzluca ilçesi nüf. kayıtlı Paşabahçe Çubuklu Yolu Yuvaüstü 17/B de oturur. Paşabahçe Halide Edip İlkokulunda öğretmen.
3 — MÜZAFFER DİZMAN: Mehmetoğlu 1937 D.lu Giresun Kasap ilçesi nüf. kayıtlı. Tokat Köyü Tokat İlkokulu lojmanı No: 14 Beykoz'da oturur. Halide Edip İlkokulunda öğretmen

Teorik ve Pratik düzeylerde belli bir seviyeye gelmiş devrimci kadrolarla eğitilecek köylü sınıfının, önder güç olan işçilerin kontrolu altında kırlardan şehirlere tezgahlamada ilk aşama olarak kabul edilen «Milli Demokratik Devrim» görüşünü benimseyerek İstanbul il sınırları içindeki işçi ve aydın kesiminde oluşturuluşunu müteakip silahlanma uğraşına girdiği tesbit edilen «HAZİRAN HAREKETİ» adındaki örgütün TÖB-DER ve halk evlerinde nihai hedefe yönelik olarak çalışma yapan yukarıdaki açık kimlikleri yazılı sanık öğretmenler TUTUKLANMALARINA ilişkin talebimiz hilafına 2 numaralı mahkemece serbest bırakılmışlardır.

(*) Buradaki yazı (Sa: 778-779) daki dilekcenin aslıdır. (RN)

Halen Selimiye Ceza evinde tutuklu bulunan TÖB-DER genel sekreteri öğretmen YILMAZ ELMAS müdafii Avukat Hüseyin ONUR'un 353 sayılı kanunun 90 ncı maddesi uyarınca temin ettiği adı geçen sanığa ait emniyet ve savcılık ifadelerini çoğaltarak, hareket içindeki faliyetleri nedeniyle operasyona alma ihtimalleri bulunan tüm öğretmenleri haberdar ederek kendilerine bir sorumluluk terettüp etmeyecek şekilde ifade vermelerini sağladığı ayrıca sanıklardan KAZIM IŞIK'ın Savcılıkça tesbit olunan beyanlarıyla kanıtlanmıştır.

Sanıkların muhakeme esnasındaki ikrarlarının kalde olarak üstün bir delil sayılması hususunun Askeri Savcı veya kolluk kuveti tarafından alınan ifade ve itiraflarının geçersiz olduğu gibi muteber sayılmıyacağı anlamına gelmeyeceği, bilakis suçun meydana çıkarılması görevini kanunlar muvacehesinde deruhte eden emniyet mensuplarının olay akabinde hiçbir tesir ve art düşünce olmaksızın hakikate en uygun şekilde verilen beyanların mahkemece değerlendirilmesinde kanunlara ters düşen cihet olmıyacağına dair Askeri Yargıtay 3.cü dairesinin Esas 1973/95 ve 1973/115 sayılı kararlarının ışığı altında emniyette alınan ifadelere itibar etmemenin, son zamanlarda kamu oyunda tezgahlanan işkence iddialarını peşinen kabul etme gibi iltifatı düşünülemiyen bir değer yargısına varmanın olumsuz sonuçlarını doğurur. Bu nedenlerle devletin temel varlığına konan bir dinamit niteliğinde olup 12 Mart Muhtırasının verilişini takiben yurdun muhtelif il ve bölgelerinde ilan olunan Sıkıyönetimden etkilenme sonucu dağılan kızıl örgütlerin müşterek bir eylem ortaya koymaları gayesine matuf olarak oluşturulan «HAZİRAN HARAKETİ» adındaki MİHRİ BELLİ ye bağlı yasa dışı cemiyet içinde faaliyetleri su yüzüne çıktığı halde kendilerine isnat olunan suçları inkara yönelik beyanlarına itibar eden 2 numaralı Sıkıyönetim mahkemesince ittihaz olunan TUTUKLAMA TALEBİNİN REDDİNE» dair Karara karşı 353 sayılı kanunun 34. mad. tevfikan yapmakta olduğumuz itirazın, sanıklara isnat olunan suçun vasıf ve mahiyeti ile birlikte yürütülen soruşturmanın halen devam etmekte oluşu göz önünde tutularak bir üçünün aynı kanunun 71/A.B.D. madde ve

bentleri uyarınca gıyablarında tutuklanmalarına esas olmak üzere suç dosyalarının ilişikte sunulduğunu bilgilerinize arz ederim.
EKİ: 3 Klasör suç dosyası

İmza
METİN YURDABAK
Hakim Binbaşı
Yrd. As. Savcı

L

FUAT ÇAKMAK

Bir de bir işçinin, gençecik bir gemicinin sorgusuna göz atalım: Fuat Çakmak mahkeme huzurunda şöyle konuştu:

I. ORDU KOMUTANLIĞI NEZDİNDE KURULAN 2. NOLU SIKIYÖNETİM MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA,

Sayın Başkan ve Üyeler.

Cezaevine girdiğim güne kadar, gerek günlük hayatımda ve gerekse şu gün pekçok gerçekle karşı karşıya kaldığını görüyorum. Bu güne kadarki yaşantım bana hayatın kolay kazanılamıyacağını açıkça gösterdi. Ortalıkta, sürmekte olan büyük bir kavga var. Bu kavga, bir toplumda bulunan tüm nimetlerden en fazla faydalananlar ile bu nimetlerin faydalanmasında bir araç gibi kullanılan tüm yoksul halkın kavgasıdır. Bu nimetlerin sahipleri, partileri, kontr-gerillaları ile bir süre toplumun tüm güçlerinin doğal olan devrimci gelişimine karşı koymaya çalıştılar. Bu durumda ben, yaradılışım ve hayat şartlarımın sonucu, daima haklı olan güçlerden yana oldum, kısacası, halkımın ezilmesine sebep olan emperyalizme ve işbirlikçisi

bir avuç azınlığa karşı oldum. Bir avuç azınlık olan bu sosyal sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakküm tesis etmek istemesine karşı olmamın suç olmadığı kanaatindeyim. Bu görüşlerimden dolayı devrimciyim. Ve benim gibi düşünen pek çok kişi gibi de burada yargılanıyorum. Toplumun devrimci gelişimine engel olmak istiyen bu güçler sırtlarını dayadıkları emperyalist akıl hocalarının metodları ile bütün devrimcileri yok etmek plânını hazırladılar. Bu devrimci kafaları yok etmek isteyen, ve yarattıkları düzende ancak her türlü yalan, soygun ve zulümun meşruluğunu koruyabilecek güçlerden biri olan kontr-gerilla ve poliste 30 gün sorguya çekildim Sorguya çekildiğim güne kadar olanları kısaca anlattıktan sonra, iddianamede hakkımdaki iddiaları cevaplandıracağım.

16. Aralık. 1972 Çarşamba günü aşağıda nasıl yerleştiğimi daha geniş olarak izah edeceğim Anadolu hisarı, Dolaybağı yokuşunda evde karakol kuran polisler tarafından alınarak Gayrettepe I. Şb. Müdürlüğüne getirildim. I. Şubede ve sonradan götürüldüğüm, yerini ve mahiyetini bilmediğim meçhul bir yerde halâ çözümleyemediğim bir tertiple huzurlarınıza getirilmiş bulunuyorum. Çözebildiğim kadarıyla böyle bir tertibin bana nasıl uygulandığını anlatmaya çalışacağım.

16. Aralık. 1972 çarşamba günü kalmakta olduğum Anadolu Hisarı Dolaybağı yokuşundaki eve geldiğimde önce hırsız sandığım bir takım kişiler tarafından tutuldum. Bana polis olduklarını söyliyen bu kişiler tarafından hiçbir şekilde insanlık onuruyla bağdaşmayan işkenceler uygulandı. Bu evde bana yapılan işkenceleri ve hatta beni ölümden döndüren bu uygulamaları kısaca anlatmakta

yarar görüyorum.

Yukarıda tarihini belirttiğim gün saat 3 sıralarında eve geldim, kapıyı açtım. Ellerinde otomatik silâhlar olan şahıslarla karşılaştım. Bu şahıslar beni tekme, yumruk ve dipcik darbeleriyle yere yıkarak «biz polisiz diyorlardı. Yerde ellerim iple arkamdan bağlandıktan sonra ayağa kaldırıldım. Ve odada bulunan bir sandalyeye oturtuldum, kendilerine benden ne istediklerini ve benim polisle herhangi bir isim olmadığını söyledim. Bana «Biz senin hakkında çokşey öğrendik, boşuna bize numara yapmaya kalkma, zaten numara yapsanda bizim için önemli değil. Senin gibi niceleri baştan böyle numara yaparlar ama, sonunda biz gene de kendi istediğimiz doğrulduda ifade alırız» diyorlardı.

«Bana bak eğer bu eve kimlerin gelip gittiğini bize söylersen seni serbest bırakırız» diyorlardı. Ben de bu eve kimsenin gelip gitmediğini evde sadece ben, Rıdvan Akdeniz ve Enver Avcı kaldığımızı söyledim. «Sen bize yalan söylüyorsun, bak biz sana şimdi nasıl, istediğimiz şeyleri kabul ettireceğiz» diyerek odada bulunan eski bir sandalyenin bacağı ile dövmeye başladılar. Hem dövüyorlar hem de ağza alınmıyacak küfürler yağdırıyorlardı. Ağzımı eski bir bez parçası ile bağladıkları için işkenceler sırasında sesimin dışarıdan duyulmasını engelliyorlardı. Bir ara iki kişi kollarıma girerek beni pencerenin yanına sürüklediler, ve bana «söyle bakalım bu adamın H.H. içindeki yeri nedir? Herhalde bunu inkâr etmeye kalkmazsın. Zira bu adamın hakkında geniş bilgi aldık» diyorlardı. Benden suçlamamı istedikleri şahıs o an bahçe kapısından içeri girmekte olan, bi-

zim bir üstümüzde oturan Rıdvan'ın daha önce orta okul öğretmeni olduğunu söylediği ismini dahi bilmediğim bir şahıstı. Bu isteklerini reddetmem üzerine, tekrar işkence yapmaya başladılar. Artık tamamen bitkin bir haldeydim. Bana yapılan insanlık dışı bu işkencenin en ağırı anama, bacıma yapılan hakaretlerdi. Ben bu hakaretlere tahammül edemiyordum. Duymakta istemiyordum. Adeta o an cinnet getirecek bir duruma girmiştim. Eline geçirme fırsatı bulduğum, odada bulunan masanın üzerindeki jileti aldım. Arkamdan bağladıkları ellerimi bu defa önden bağladıkları için ve havanın kararmış olması, kendilerinin de ışığı yakmamış olmaları nedeniyle ellerimdeki ipi gevşettikten sonra bu insanlık dışı maddi ve manevi işkencelerden kurtulmak amacıyla intihar etme kararına vardım. Ve bileklerimi kestim. Bileklerimden fışkıran kan elimden aşağı odanın döşemesine akıyordu ben artık vücudumdaki kanın bitmesini bekliyordum. Az sonra ışığı yaktılar ve odanın içinde birikmiş olan kanı gördüler. Beni hemen Paşabahçe S.S.K. hastahanesine kaldırdılar. Burada ilk tedavim yapıldıktan sonra, Anadolu hisarı polis karakoluna götürüldüm. Rıdvan Akdeniz buradaydı. On dakika sonra Rıvan Akdeniz'in gözleri bağlı olduğu halde bizi bir polis aracına bindirerek, ikinci bir tedavimin yapılmasının hastahane doktorunun tavsiyesi üzerine Haydarpaşa Numune Hastahanesine götürüldüm. Tedavi yapıldıktan sonra, emniyet Birinci Şubeye getirildik. Burada gözlerimi bağlıyarak, beni işkence odasına götürdüler. Gözlerim bağlı olduğu için işkencecilerin kaç kişi olduklarını göremedim. Ancak kalabalık olduklarını ve aralarında «komutan» diye bir şah-

sın bulunduğunu konuşmalarından anladım. Bu işkenceciler beni bir sandalyeye oturttular. Ellerim ve ayaklarımı bu sandalyeye bağladılar. Daha sonra da cinsel uzvum dahil olmak üzere vücudumun çeşitli yerlerinden elektrik vermeye başladılar. Bir yandan işkence yapıyorlar diğer yandan da ellerinden sağ kurtulamıyacağımı söylüyorlardı. «Sen Gürkan'ı bize vermemek ve vakit kazanmak için intihar etmek istedin ama bizim vakit kaybetmeye hiç tahammülümüz yok» «bize M. İlker Gürkan'ı verecek ve H.H. hakkında bütün bildiklerini anlatacaksın» diyorlardı.

Bir müddet sonra da ne konuşulanları nede işkenceleri duyuyordum. Kendime geldiğimde bir hücrede yerde yatmakta olduğumu gördüm. Kendime gelince iki polis tarafından gözlerim bağlanarak tekrar aynı yere çıkarıldım. Kendilerine benim M. İlker Gürkan diye birini tanımadığımı ve Haziran Hareketi diye birşeyi ilkdefa burada kendilerinden işittiğimi ilk gün olduğu gibi ikinci gün de söyledim. Bütün bu sorgulama 20 gün süreyle aralıklı olarak devam etti. «Burada bizim söylediklerimizi kabul etmedin, Şimdi gideceğin yerde nasıl kabul edileceğini öğrenirsin» diyerek, gözlerim bağlandı. Yürüyemiyecek bir halde, iki polis yardımıyla siyah bir Volswagen'e bindirilerek kısa bir yolculuktan sonra adının kendileri tarafından «kontrgerilla» diye adlandırdıkları yere götürüldüm. Burada ellerim ve ayaklarım zincirli gözlerim sünger bir gözlükle bağlı olduğu halde işkence odasına götürüldüm. İstediklerini kabul etmediğim takdirde buradan sağ çıkamıyacağımı ve kendilerinden hiçbir merciin de hesap soramıyacağını söylediler. Poliste söylenenleri neden kabul etme-

diğimi sorarak, işkence yapmaya başladılar. Bu kez de falakaya yatırıldım. Bu değişik metodlara daha fazla dayanma gücüm kalmamıştı. Burada kaldığım sürece yemek ve su vermedikleri gibi, yutturdukları tuz günlerce içimi kavurdu. Verdikleri kâğıtları istedikleri ve söyledikleri şekilde yazdım. Bunlara kendilerine has bir şekil vererek daktiloya geçirip imzalattılar.

Sayın Mahkeme heyeti, bugün huzurlarınıza Sanık olarak yukarıda özet olarak anlattığım şartlardan geçerek getirilmiş bulunuyorum.»

Sonra da somut olaylara geçti bildiklerini sıraladıktan sonra: «Mihri Belli'yi tanımam. İsmini ilk defa Kontr-Gerilla'da duydum.

M. İlker Gürkan: Kendisini tanımam. İsmini ilk defa emniyet ve Kontr-Gerilla'da duydum.

Haziran Hareketi hakkında bir malumata sahip olmadığım gibi, bu haraketin yayın organı olduğu iddia edilen hiçbir broşür, dergi ve benzeri şeyleri görmüş, okumuş değilim. Enver Avcı da bana böyle şeylerden bahsetmiş değildir.» şeklinde ifadesini tamamlamıştır.

M

SUAT KURTULDU

(Zabıttan)

Sorgular artık sona ermiş bulunuyordu, tek bir sanık kalmıştı, İddia makamı tutuksuz olan bu sanığı sözümona biryıl bulamamıştı, Ziya Ülgenciler, gerçek ismi bilinmiyen Hüseyin hakkında kendisinden bilgi sorulacak, işkence görmesinin müsebbibi diye kendisine tanıttırılan Ziya'ya kar-

şı ifadesi alınmak istenecekti. Kendisi ile o güne kadar hiçbir ilişki kurmamamıza özenlikle dikkat edilmişti, ne yazıkdır ki, mert bir işçi içtenliği ile verdiği cevaplar duruşma hakiminin resmi dili ile zabta geçmiştir. Hatırladığım kadarı ile «Hüseyin» hakkında sıkıştırıldığında, Suat Kurtuldu: «o benim sınıfımdan, benim kardeşim sayılır, elbette yardım edecektim» şeklinde cevap vermişti.

Zabıtta: *Diğer sanık Suat Kurtuldu sorgusunda*: Ben Elmas Dikiş Makinesi fabrikasında işçi olarak çalışıyordum. Ziya Ülgenciler'de aynı fabrikada çalışmaktaydı. O sıralarda Ziya Ülgenciler'i para almak için idareye gittiğimde görürdüm. Daha sonra fabrikamızda grev yapıldı ve bu grev sırasında fabrikanın karşısında bulunan bir arsa kiralandı oraya bir çadır kuruldu, grev süresince biz burada toplanırdık. Bu toplantı sırasında Ziya bize bazı şeyler anlatırdı. Kendi aramızda fazrikada bir makinenin mal oluş fiatı, satış fiatı hakkında konuşmalar yapardık. Bu arada Ziya Ülgenciler bana Tütün isimli bir kitap verdi ben bunu okudum. Daha sonra beni ev bulmam için birisiyle tanıştıracağını söyledi ve Sağmalcılar Belediyesi önünde Hüseyin isimli bir şahıs ile tanıştırdı. Bu tanışma bittikten sonra Ziya ayrıldı. Bu Hüseyin ile yalnız kaldık. Hüseyin bana nerede çalıştığımı, ne kadar ücret aldığımı, bir sendikaya bağlı olup olmadığımı sordu. Bende kendisine gerekli cevapları verdim ve sonrada ona ev arayacağımı, başka bir gün buluşmamızı söyledim ve ayrıldık. Randevu verdiğim gün tekrar buluştuk ve Hüseyin adındaki şahsa ev bulamadığımı söyledim. Hüseyin ile ilgim de bundan ibarettir dedi.

Soruldu: Ziya beni Hüseyin ile Uysal ismi ile

tanıştırdı. Bana sen bununla bir ev buluncaya kadar arkadaşlık yapacaksın, senin ismini Uysal bilsin dedi. Asıl ismimi söylemekte gizli bir maksadım yoktu. Ayrıca Ziya bana gizli bir örgüt kurmaktan, benim de bu örgüte dahil olmamdan bahsetmedi. İlk defa yakalanıp emniyete götürüldüğümde bana Ziya'nın ifadesinde bu açıklamaları yaptığını, benim de kabul etmemi söylediler. Ben de baskı altında bu söylenenleri kabul etmek zorunda kaldım ve ifademi okumadan dahi imzaladım. Gizli örgüt hususları doğru değildir dedi.

Soruldu: Biz fabrikada 26 kişi grev yapmaya karar vermiştik. Ve çadırı müşterek olarak kiralamıştık. Grev gözcülüğü yaptığımız için sırası gelen gözcülük görevine gidebilmesi maksadıyla grev yapan bütün arkadaşlar bu çadırda toplanırdı. Mehmet Durmaz ve İbrahim Bayraktarda grev yapanlar arasında olduğundan onlar da bu çadırdaki toplantıda bulunurlardı dedi.

Sanığın dosyada bulunan 27/8/1973 tarihli ifadesi okundu.

Bu ifadeye karşı sanık; bu ifademi kabul etmiyorum. Baskı altında imzalamıştım dedi.

Soruldu: Ben Elmas Dikişten ayrıldıktan sonra Ziya'da bu fabrikadan ayrılmıştı. Bundan sonra Ziya ile iki defa karşılaştım. Birisinde Ziya'dan 200 lira borç para almıştım, diğer karşılaştığımda ise borcumu ödemek için idi. Bunun dışında Ziya ile temasım olmadı dedi.

Soruldu: Polis ifademde ismi geçen kitaplardan Sendikalı Olalım isimli olanı, grev çadırındaki masanın gözünde dururdu. Bunu oradan alıp okudum, Çimento adlı kitabı da almıştım, evde okuyacaktım. Baştan bir kaç sayfasını okudum. Eşim bu

sol eseri sana okutmam dedi. Okumadan iade ettim dedi.

Soruldu: Bu Çimento isimli kitabıda herhalde Ziya getirmiş olacak çadırdaki masadan almıştım dedi.

Soruldu: Ziya, Hüseyin'i bana bir arkadaşım ev arıyor diye ve ona ev bulmam için tanıştırmıştı. Hüseyin hakkında başkaca ayrıntılı bir şey söylemedi dedi.

Soruldu: Ziya Ülgenciler benim evime de bir kaç defa gelmişti. Hatta bir defasında bir bayramda ziyaret için eşi ile gelmiş, bizi bulamamış, komşulara durumu anlatmış. Komşular bize söylediler dedi.

Soruldu: Grev 1971 yılı Eylül ayında başlamıştı. 1972 nin Şubatına kadar sürdü. Grevden sonra ben iki ay kadar daha aynı iş yerinde çalıştım. Şu hale göre 1972 yılı Nisan ayında Elmas Dikişten ayrılmış olacağım dedi.

Ziya Ülgenciler'den soruldu: Ben 1972 yılı Kasım ayında evlenmiştim dedi.

Sanık Suat Kurtul'dan soruldu: Şimdi hatırlıyorum. Ben işten ayrıldıktan sonra bana iş bulmamda yardımcı olması için Ziya Ülgenciler ile temasa geçmiştim. Bu münasebetlede onunla konuşmalarımız oldu dedi.

Sorguya karşı Askeri Savcı diyeceği olmadığını bildirdi.

Sanığın sorgusu hakkında sanık Ziya Ülgenciler; ben SuatKurtuldu'nun polis ifadesinde geçen kitapları okumak maksadı ile getirmiştim. Ancak onların bir kısmını kendim dahi okumak fırsatını bulamadım. Tütün isimli kitap bir grevi konu olarak aldığı için okumalarını ben tavsiye etmiştim.

Ayrıca grev uzadığı nedeniyle greve iştirak eden eden kşilerin morallerini yükseltmek, grevin haklılığını göstermek için fabrikanın mamul mallarının maliyet ve satış fiatlarını iyi bildiğimden onlara bunları izah etmişimdir. Bunda gizli bir maksat yoktur. Ayrıca Suat'a tanıştırdığım Hüseyin kaçaktı. Kendisi yakalandığında ona evi bulanın kim olduğu sorulduğu zaman Suat'ın yakalanmaması için Uysal adıyla tanıtmayı ben istedim. Bunda da illegal bir maksat yoktur. Zaten Suat'a evvelce çalıştığı kahvede Uysal diyorlardı. Biz de kendisini ekseriya bu isimle cağırırdık dedi.

Suat Kurtuldu'nun Askeri Savcı tarafından tesbit edilen ifadesi okundu.

Savcılık ifadesine karşı sanık Suat Kurtuldu; polisten yeni geldiğim için Askeri Savcılık önünde de eski ifademi tekrar etmek zorunda kaldım. Bu ifademi de kabul etmiyorum. Ben bir defa grev sırasında fabrikanın önünde İrfan veya Rıdvan Vatansever kardeşlerden birini görmüştüm. Ne sebeple oraya geldiğini de bilmiyorum dedi.

Sanık sorguları sona erdi.

V

YİNE GÖREVSİZLİK HAKKINDA

Dosya tetkik edildi. Yaşar Uzunlar hakkında iddianamenin celbi için İstanbul C. Savcılığına yazılan müzakereye cevap geldiği görüldü. Müzekkereye ekli iddianamede Yaşar Uzunlar hakkında İstanbul 5. Ağır Ceza Mahkemesine T.C.K.nun 141/1 nci maddesini ihlal ettiği iddiasıyla dava açılmış olduğu anlaşıldı. SIKIYÖNETİM KALKTIĞINDAN Yaşar Uzunlar'ın aynı davadan sivil mahkemede, yargılandığı isbat edilmişti. Aynı davanın iki mahkemede birden Usul Kanunu gereğince görülemiyeceğini, kanuna göre Sıkıyönetim kalktığından Yaşar Uzunlar'ın davasının bizim dava ile birleştirilemiyeceğinden bizim davanın sivil yargıda görülmesinin KANUNÎ BİR ZORUNLUK OLDUĞUNU ileri sürdüm.

«Gereği Düşünüldü: I — Sanıklara isnat olunan fiile iştirak ettiği *İddianamede belirtilen* YAŞAR UZUNLAR hakkında T.C.K.nun 141/I. nci maddesini ihlâl ettiğinden İstanbul C. Savcılığınca 5. Ağır Ceza Mahkemesine dava açıldığı anlaşılmakta ise de, *353 sayılı Kanunun 17.ci Maddesinde belirtilen hususun Anayasa değişikliği ve Sıkıyönetim Kanununa eklenen geçici madde nazara alındığında Anayasanın ve geçici maddenin özellikleri göz önüne alınıp* GENEL KAİDENİN *bu davada uygulanmasının imkânsız olması nedeniyle* görevsizlik talebinin REDDİNİ.»

Kararı verilmiştir, 12 Mart düzeni Hukukun Genel Kaidelerini bu konuda da işlemez hale getirmiş bulunuyordu.

VI

ŞAHİTLERİN DİNLENMESİ VE DELİLLERİN OKUNMASI

Haziran Haraketi davasında sadece Amme şahitleri dinlenmiştir. Bizim bütün tahkikat ve tevsii tahkikat taleplerimizi reddeden mahkeme görevli, polis, bekçi gibi kişiler dışında İddianamede ismi geçen, çoğu işkence odalarına alınan ve serbest bırakılan kişileri şahit olarak dinletmiştir. Bu şahitlerin -belki sonuncusu hariç- tümü sanıklar leyhine konmuş, Savcı bazılarının tevkiflerini bile istemiştir.

Bazı örnekler vermekle yetinelim:

Ferikköy Sular İdaresinde şoför tanık İlhan Evinç iddiaları kabul etmemiş, buna rağmen söz alan sanık Selahattin Tanışlar:

«Tanığın dosyada eski ifadesi bulunmaktadır, ifadem tesbit edilirken bir bölümünü bana okumuşlardı, ayrıca tanık o zaman tesbit edilen ifadesinin ve polis baskısının halen tesiri altında bulunmaktadır kendisi de bizlere yapılan baskıya maruz kalmıştır, dedi. Tanığın «Sair Meslek» kesimi klasöründeki dosyada bulunan ifadeleri okundu. (Tanık) Okunan ifade Askeri savcılığa tarafımdan verilmiş ifadedir, ancak bundan evvel, poliste I. Şube'de ifade vermiştim, o ifademin etkisi altında kalarak bu ifadeyi vermiştim, dedi. Soruldu: Burada yazılı olanlar doğru değildir, dedi...

Tanığın 25.5.1973 tarihli Emniyet ifadesi okundu.

(Tanık) Bu ifade Emniyette tesbit edilmiştir.

Bu ifadeyi vermezden 5 ay kadar evvel Bektemur yakalanmıştı, daha sonra Selahattini yakaladılar. Bir gün sonra da beni Emniyete götürdüler, baskı altında kaldım ve Emniyette kaldığım üç gün içerisinde 8 kilo verdim, bu nedenle bana ne sormuşlarsa kabul etmek ve doğrulamak zorunda kalmıştım, dedi ve bu ifadeyi kabul etmiyorum, dedi... As. Savcı: Tanığın dosyada iki ifadesi vardır, Emniyette alınan ifadesinden gayrı biz de ifadesini aldık ve bize Emniyet ifadesinde bahsetmediği olaylardan bahsetti bu nedenle huzurunuzdaki beyanı doğru değildir, kanunların emrettiği tedbirin (yani tevkifinin RN) tanık hakkında alınmasını talep ediyorum, dedi... Kararda ise: Bu celse dinlenen tanık İlhan Evinç'in hukuki durumu diğer tanıklar dinlendikten sonra BERAATLİK kazanabileceği kanaatiyle bu tanık hakkında As. Savcılık talebinin daha sonraki celselerde teemülüne.» Karan verilmiş, kaldı ki, duruşma yargıcının daha önceki ifadelerine göre bu konuda Sıkıyönetim kalktıktan sonra yetkisi kalıp kalmadığı sorunu ortaya çıkacak, bizim işkenceciler ve bazı Polis şefleri hakkında yaptığımız, ve bu gerekçe ile reddedilen taleplerimiz canlanacaktı.

Tanıklar yeminli ifadelerini verdikçe sözü geçen Sanıklar (bu ifade işkence ifademin doğru olmadığını ve sorgu ifademin doğruluğunu kanıtlar, mealinde açıklamada bulunmaktan beri kalmıyorlardı.

Askeri Savcı Metin Yurdabak'ın ise artık çoğu kez diyeceği olmadığı, beyanı zabta geçiriyordu.

Sanıkların sorgularını doğrulayan bütün tanıklar böylece, dinlendi. Bir tek genç liseli kendisi-

ne sorulduğunda T.M.G.T.den aldığı beyannameleri dağıttığını inkâr etti, sonra kabul etmek zorunda kaldı, oysa bu hafıza hatasının asıl nedeni bu gencin hep Haziran Hareketi davası ile ilişkili sorulara cevap vermeği düşünmesinden ve ilişkisiz üstelik suç konusu kapsamayan bir konuda boş bulunmasından ibaretti. Olayın nasıl olsa davamızla bir ilişkisi yoktu, oysa Gerekçeli Kararda ençok bu ifadedeki çelişki üzerinde duruldu.

★

8 Mayıs 1974 günü Avukat Hüseyin Onur, en iyi bir niyet ile, müvekkillerim Rasih Nuri İleri, Yılmaz Elmas, Ziya Ülgenciler, Ömer Ülgenciler ve Cüneyt Altuncun tahliyelerine karar verilmesini talep ediyorum, dediğinde. Sözlerimi tam olarak aksetmemekle beraber zabıta şu şekilde geçen cezabı verdim:

«Benim eski ifadelerimde ikrar olmadığı gibi, atfı cürmi de yoktur. Hakkımda bir af da düşünmüyorum. Ya mahkûm olur, ya beraat ederim. Benim hakkımda bir tanık da bulunmamaktadır. Mudafiimin tahliye hakkındaki gerekçelerine (*) katılmadığımı bildiririm» dedi.

Oysa 5 Haziran 1974 günlü celsede, Duruşma hakimi reesen şu kararı verdi: Sanıklardan Rasih Nuri İleri, Mehmet Gök, Fuat Çakmak, Ethem Oğan'ın tutuklu kalmalarını gerektirir sebeplerin ortadan kalktığı kanaatıyle TAHLİYELERİNE.

Bütün resmî yazışmalarda: «RASİH NURİ İLERİ ve ARKADAŞLARI» diye adı geçen dava da böylece o gün temelsiz kaldı.

(*) Aslında «talebine» demiştim. Zabta böyle geçti.

VII

DELİLLERİN İNCELENMESİ

Başka bazı olaylardan ötürü o dönemde saklanan ve bu nedenle sahte kimlik belgeleri olan kişiler dışında suç delilleri aramalarda yakalanan Kitap, broşür, bildiri gibi çoğu yasak bile olmayan belgelerdi, oysa yasak kitap bulundurmak kanunen suç bile değildir. Bu sırada ilginç bir vakıa meydana çıktı, tutuklamanın ilk döneminde genç lise öğrencileri yakalanmış, Emniyet görevlileri bunları hangi davaya koyabileceğini tesbit edemediğinden, Mihri Belli ile tâ 1969 yılı sonlarında araları açılan «Proleter Devrimci Aydınlık» grubuna ithal edilmek istendikleri meydana çıktı. Haziran Hareketi davası Erkut Selçuk'ta «Haziran» dergisi, ve de Enver Avcı'da «Özeleştiri» yakalandığında başlamış bulundu.

Bende yapılan aramada ise piyasada bulunan kitap ve dergilerden başka bir bildiri bile ele geçmemişti.

«Okunan belgelere karşı sanıklar diyeceği olmadığını bildirdiler. Sanık Rasih Nuri İleri hakkınkında dosyada bulunan 26 Ocak 1973 tarihli Emniyet Müdürlüğü yazısı, 29.1.1972 tarihli gözaltına alınma kararı, 16 Şubat 1973 tarihli Emniyet Müdürlüğü yazısı tetkik için alınan basılı eserlerle ilgili liste, üst arama zabıt varakası, tutuklama kararı ve müzakeresi okundu, anlaşıldı.

Okunan belgelere karşı sanık Rasih Nuri İleri: okunan Emniyet yazıları hilafı hakikattır. Benim örgüde dahil olduğum, yazıda Şükrü Ceyhan'ın ifadesine atfen belirtildiği halde Şükrü Ceyhan'ın ifadesinde böyle birşey yoktur. Keza tutulan za-

bıtlar doğru değildir. Mesela şahsi eşyalarım arasında, bana teslim edildiği bildirilen Orgeneral Gürler'in mektubu bana iade edilmemiştir. Keza kitap listelerinden bazı kitapların yasaklanmış olduğu belirtilmesine rağmen bu kitaplar hakkında böyle kararlar yoktur ve yine polis ve Savcılığın zabıtları karşılaştırılırsa bu listelerin birbirine uygun olmadığı görülür. Bu da dava ile ilgili olarak polisin bir oyun içerisinde olduğunu gösterir, dedi.

Bu arada arama listelerinde ele geçen ileğal belgeler, mektuplar, okundu, bunların en önemlileri «Haziran» dergisi, ile «Özeleştiri» ve «İşkence odasında» yazılarıdır. Özeleştiri önce zabtın 143 üncü sahifesinde açıklandığı gibi okundu, ancak zabta sadece bölüm başlıklarının isimleri geçti. (*) Tevsii tahkikat sonunda ise duruşma zabıtında:

«Söz verilen Askeri savcı, İddianamemizde adı geçen ve Mihri Belli tarafından yazıldığı bildirilen «ÖZELEŞTİRİ» elde edilmiştir. Delil mahiyetinde olmak üzere mahkemeye takdim ediyoruz dedi, «Yurtsever Yayınları» adı altında yayınlanan ve yazarının Mihri Belli olduğu belirtilen 110 sahifelik «Devrimci Haraketimizin Eleştirisi» isimli broşür alındı, OKUNARAK dosyasına kondu. Okunan bu broşür hakkında sanıklar bir diyecekleri olmadığını bildirdiler.» «Askeri Savcı Esas Hakkındaki Mütaleasını okumak için mehil istedi. (Zabıt Sa: 151) 2 Eylül 1974.

Bundan önce sorguları yapılan birçok sanık tahliye edilmişlerdi. Anayasa Mahkemesi Kararı

(*) «Özeleştiri»nin Almanyada yapılan basımında bu başlıklar bulunmamaktadır. (RN)

ile Af 141. inci maddeye teşmil edilince bir ara celse ile 15.7.1974 günü geriye kalan 9 sanık da tahliye edildiler. 17.7.1974 günü ise Haklarında 141/5 inci fıkra istenen 28 sanık ile Savcının 141/1'e yanlışlıkla alındığını bildirdiği Süleyman Üstün'ün haklarındaki Kamu davası ORTADAN KALKTI.

Savcılığın tanıkları ise her celse dinleniyor ve sanıkların aleyhindeki iddiaları birer birer reddediyorlardı. Bir an geldi ki, ilk celsede tanığın tutuklanmasını istiyen sonrada soru sormaktan bile sakınan Askeri Savcı Metin Yurdabak bir açıklama yapmak zorunluluğunu duydu, dedi ki:

«Huzurda dinlenen tanık veya bu gibi tanıklar sanıklarla ilişki halinde olan ve hakikatı tam aksettirdiklerinde kendilerine de bir suç izafesi mümkün kişiler olduklarından hakikati tam olarak ifade etmiyecekleri tabiidir. İfadelerinin bu şekilde değerlendirilmesini belirtiriz, dedi»

Oysa bütün bu tanıkları huzura sanıkların aleyhine ifade vermek için celbettiren kendisiydi.

ALİ KAYAHAN'IN KONTR-GERİLLA'DA ÖLDÜRÜLMESİ OLAYI

Davanın başından beri kimlikleri belli olmayan iki kişinin önce İDDİANAMEDE sonra da sorgularda söz konusu edildiğini gördük bunlardan birinin «takma» isminin «Hüseyin» diğerinin ise «Metin» olduğu iddia edilmişti. Önce benim sorgumda, sonra Erkut Selçuk'un ve diğer sanıkların sorgularında Kontr-Gerillada bir sanığın işkence sırasında öldürüldüğü, bu cinayetin tesbit edilmesi talep edilmekteydi. Savcılık: *Açık İsmini Söyleyin Tahkik Edelim*, diyerek bizleri oyuna, zımni ikrara getirmek istedi, önce kimliğini tam olarak bilmediğimden ve bilir görünmek istemediğinden «Hüseyin veya Metin» diye adlandırılan şahıs, diye söz etmiştim, Erkut Selçuk aynı yolu izledi. Sonraları «Hüseyin»in olaydan sonra hayatta olduğu açığa çıktı, artık öldürüldüğü iddiasında bulunduğumuz gencin «Metin» olduğu apacık olarak ortadaydı. Ancak kimliği bilinmiyordu. Tutukevinde 7 Mayıs 1974 günü gelen ve kovuşlara dağıtılan gazetelerden Cumhuriyet gazetesinde bir fotoğraflı bir kayıp ilanı çıktı. Kayıp günü ise bizim iddia ettiğimiz günle aynıydı. Kendisini Kontr-Gerillada gören, yüzleştirilen sanıklar hemen fotoğrafı tanıdılar ve birer «öldürme ihbarı» dilekçesi hazırladılar, gazete ilanını ve bu üç dilekçeyi belge olarak sunuyoruz:

KAYIP ARANIYOR

Yan tarafta fotoğrafı bulunan 1947 doğumlu Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi öğren-

cilerinden ALİ KAYAHAN 6 Şubat 1973 tarihinden beri kayıptır: Kendisini tanıyan ve bilenlerin veya akibetinden haberi olanların aşağıdaki adrese veya Gönen'de 373 Numaarlı telefona bildirmelerini en içten saygılarımla rica ederim. Babası Osman Kayahan Üzümlü Köyü-Gönen.

7 Mayıs 1974 Cumhuriyet

DİLEKÇELER

1. Ordu Komutanlığı 2. Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi Başkanlığına

İstanbul

Özü : Ölüm ve İşkence ihbarı (*)

26 Ocak 1973 günü çalışmakta olduğum iş yerinden alındım. Önce 1. Şubeye, sonra da kendisine Kontr-Gerilla adını veren bir işkence örgütüne götürüldüm. Bu davada yargılanan Osman Çalışkan, Ethem Ogan, Mehmet Gök, Bektemur Bıçakçı, Selahattin Atasever, Ali Vardar, Kadir Kılıç, Mustafa Üstüntaş isimli arkadaşlar da aynı günlerde Kontr-Gerilla'ya getirilerek ifadeleri alınmıştır. Bu arkadaşlardan Ethem Ogan ve Bektemur Bıçakçı, benim kaldığım süre zarfında sürekli olarak Kontr'da kalmışlardır. Kadir Kılıç Mehmet Gök, Mustafa Üstüntaş, Ali Vardar bir süre 1. Şube hücrelerinde tutulduktan sonra Kontr'a getirilmişlerdir. Osman, Çalışkan, Selahattin Atasever Arkadaşlar ise Harbiye Merkez Komutanlığı hücrelerinde tutulmuşlar gerektiği zaman Kontr'a getirilip işkence edilmiş ve tekrar hücrelerine götürülmüşlerdir...

(*) Bu dilekçe Ali Kayahan'ın kimliği saptanmadan önce verilmişti. (RN)

Mesela, Kontr-Gerilla'ya götürüldüğümü ben her zaman ispat edebilirim. Yakalandığım gün 1 Şubeye götürüldüm, fakat orada hiçbir kayıt işlemi yapılmadı. Sonra aynı gün Kontr-Gerilla'ya götürüldüm. 4 gün burada kaldıktan sonra 30 Ocak salı günü tekrar Gayrettepe'deki Birinci Şubeye götürüldüm, ve hücreye koyuldum. O gün göz altı kısmının defterine giriş muamelem yapıldı. Ve birkaç saat sonra tekrar alınarak Kontr'a götürüldüm. Ve adı geçen deftere çıkış muamelesi yapıldı. 23 Şubat 1973 günü saat 15-16.00 civarında askeri savcılığa sevk edilmek üzere tekrar birinci şubeye getirildim. Ve burada bir hücrede 3 gün kaldım. Yine giriş ve çıkış muamelesi deftere işlendi. Durum 1. Şube'den sorulduğunda, 30 Ocak ile 23 Şubat tarihleri arasında nerede kaldığımı izah edemiyeceklerdir. İşte, onların izah edemiyecekleri bütün bu süre içinde Kontr-Gerilla'da alıkonuldum. Emniyet ifadem olarak gösterilen ifadelerimde burada alındı.

Arkadaşım Hüseyinde aynı yere götürülmüş ve orada işkence altında öldürülmüştür. Ben Hüseyin ile Kontr-Gerilla'da yüzleştirildim. Kendisi yapılan işkencelerden bitkin bir hale gelmişti. Değil ayakta durmak, sandalye üzerinde bile oturamıyordu. Yüzü tanınmayacak haldeydi. Gözlerini açamıyordu. Ben tekrar odama götürüldükten sonra işkence sabaha kadar devam etti. Sabaha doğru koridorda koşuşmalar başladı. Birisi doktor çağırın diye bağırıyordu. Bir müddet sonra sesler kesildi.

Sabahleyin, ifademi alanlara Hüseyin'in ne olduğunu sordum. «Seni ilgilendirmez» cevabını verdiler. Daha sonra bana, Hüseyin'in kaçtığını söylediler. Aynı şeyi Mustaaf Üstüntaş'a da söylemiş-

ler.

Ben Kontr-Gerilla'da bir ay kaldım. Mazgallı, küçücük penceresi olan bir odada, el ve ayakları zincirlenmiş birinin, hele kaldığı oda 2-3 dakikada bir gözetleniyorsa, oradan kaçamıyacağı açıktır. Ayrıca söz konusu olan yer bir askeri garnizonun içindeyse-ki Kontr-Gerilla binası Harbiye Merkez Komutanlığının bahçesindeydi. - İnsan o odadan çıkabilse bile hiçbir kimseye görünmeden garnizon dışına çıkamaz. Bu da açıktır. Kaldı ki, Hüseyin bana yüzleştirildiği zaman ayakta kalacak hali kalmamıştı ve bu haliyle, daha sonra 5-6 saat daha işkence edilmişti. Bu durumda birinin Kontr-Gerilla hücrelerinden kaçabileceği düşünülemez.

1 — Aslında herşey açıktır. Hülseyin, sabaha kadar süren işkence altında öldürülmştü.

2 — Burada sorgular sırasında birçok arkadaş kendisine işkence yapıldığını sanırım, belirtecek. Aynı şeyi ben de belirteceğim Emniyet ifadelerimiz işkence altında alınmıştır. Heyetimizin sorgulara geçmeden önce, emniyet ifadelerimizin niteliğini saptanması, birçok kişinin mağduriyetinin önlenmesi için mutlaka gereklidir.

Mahkemenizin bu ölüm ve işkence ihbarını değerlendirme yetkisi vardır. Kı, davanın sıhhatli yürütülebilmesi için bu sorunun çözümlenmesi gerekir. Mahkeme heyeti isterse, elimizdeki verileri, kendilerine sunabiliriz.

Mahkemenizin bu ihbarı değerlendirmesini arz ve talep ederim.

26. Kasım. 1973
Erkut Selçuk

★

1. Ordu komutanlığı nezdinde

2. Nolu Askerî Mahkeme Başkanlığına:

Kendisini tanıma şeklini sorgumda anlattığım Metin'in kimliğini 7.5.1974 tarihli Cumhuriyet gazetesindeki kayıp ilânındaki resminden görüp tanımış bulunuyorum. Bu ilâna göre asıl kimliğinin Ali Kayahan olduğu anlaşılmış bulunmaktadır.

Ölümünün açığa çıkarılması hususunda gerekli soruşturmanın yapılabilmesi için dilekçemin 1 Ordu komutanlığı ve Cumhuriyet Savcılığına gönderilmesi hususunda gereğinin yapılmasını arz ederim.

Ali Vardal
8.5.1974

★

1. Ordu Komutanlığı Nezdinde

2 Nolu Askerî Mahkeme Başkanlığına

Bugün mahkemeniz huzurunda, ülkemizdeki tüm devrimci ve yurtsever güçlere karşı Amerikancı vatan hainlerince tertiplenen «Balyoz Harekâtını» uygulayan, uygulamasına göz yumanlar tarafından işlenen ve kendilerince çok iyi bilinen birini, bir kerre daha açıklıyorum.

Mahkemenin sorgulama safhasında kendisini Erkut Selçuk vasıtasıyla «Metin» olarak tanıdığımı belirttiğim ve bu amaçla Mustafa Üstüntaş tarafından da tanılan «Metin»in asıl kimliğini; 7 Mayıs 1974 tarihli Cumhuriyet gazetesindeki kayıp ilanındaki resminden görüp teşhiz etmiş bulunuyorum. Keza, Mustafa Üstüntaş ile kendisini bir kerre kahvehanede gören Ali Vardal da teşhiz etmişlerdir. Bu duruma göre; Metin'in asıl kimliği 1947 doğumlu «ALİ KAYAHAN»dır.

Ailesinin kaybolduğunu iddia ettiği tarihten hemen sonra yakalanıp Kontr-Gerilla'da işkence edilen ve yüzleştirildikten sonra, ellerinden kaçtığını Mustafa Üstüntaş'a söyliyen Kontr-Gerilla katilleri, kuşun bile uçamıyacağı bir yerde, iğrenç cinayetlerine bir de yalan uydurdukları gibi, kimliğini bilmedikleri bir kimsenin ailesi tarafından günün birinde aranacağını akıllarına getirmiyecek kadar da gözleri dönmüş olsa gerekir.

Mahkemenizin ve İddia Makamının sorgular sırasında ısrarla kimliğini istediği Metin'in asıl adını açıklamış bulunuyorum.

Talebim öldürülen ALİ KAYAHAN'ın cesedinin çıkartılarak katillerinin cezalandırılmasıdır. İnsanlığın yüz karası işkencelerin inkâr edilemiyecek delillerinin biri daha ortadadır.

Kontr-Gerilla işkencecilerinin istekleri doğrultusunda ifade vermediği için öldürülen ALİ KAYAHAN'ın ölüsü önünde saygı ile eğilir, ölümüne uzak yakın sebep olanları insanlık adına lanetlerim. (*)

Süleyman Önen
8 Mayıs 1974

★

1. Ordu Komutanlığı nezdinde
2 No.lu Askeri Mahkeme Başkanlığına:

Sorgular sırasında, gerek mahkeme heyetimizin ve gerekse iddia makamının asıl kimliğini istemiş olduğu Metin'in resmini 7.5.1974 tarihli Cumhuriyet gazetesindeki kayıp ilânında görüp tanıdım.

(*) Bu söz üzerine bütün sanıklar saygı duruşunda bulunmuşlardır. (RN)

Buna göre Metin diye tanıdığım kimsenin asıl kimliği «Ali Kayahan»dır. Kontr-Gerilla'da yüzleştirildikten sonra, gökyüzünün bile görülmesinin mümkün olmadığı bir yerden elleri ve ayakları zincirli kaçması, imkânsız olduğuna ve kaybolduğu tarihten bu yana ailesi tarafından da bulunamadığına göre Ali KAYAHAN'ın öldürüldüğü açıktır. Bu iğrenç, cinayetin açıklığa kavuşturulmasını ve suçluların cezalandırılmasını talep eder, gerekli soruşturmanın yapılması içinde dilekçemin 1. Ordu Komutanlığı ve Cumhuriyet Savcılığına gönderilmesini arz ederim.

Mustafa Üstüntaş
8. Mayıs. 1974

★

DİLEKÇELERE AİT YAZIŞMALAR

T.C.
K.K.K.
1 NCİ ORDU KOMUTANLIĞI
AD. MÜŞ. : 1974/619 10/5/1974
SIKIYÖNETİM 2 NOLU ASKERİ MAHKEMESİ KD. HAKİMLİĞİNE

SELİMİYE

İLGİ : 8.5.1974 tarih 974/2014-14 sayılı yazınız.

ALİ KAYAHAN (veya Metin) adlı şahsın öldürüldüğü iddialarını ve takibat talebini muhtevi olup sanık Süleyman ÖNEN, Ali VARDAR ve Mustafa ÜSTÜNTAŞ tarafından mahkemenize verilen ve ilgi yazınız ekinde gönderilen 8.5.1973 tarihli üç dilekçe incelenmiştir.

İddiaların açık olarak değerlendirilebilmesi için dilekçe sahiplerinin dilekçelerinde atıf yaptıkları sorgularının bu iddiaya müteallik bölümlerinden suret gönderilmesini rica ederim.

Bahattin ÖZYENER
Hâkim Yarbay
Ordu Adli Müşavir Yrd.

T.C.
K.K.K.
1 NCİ ORDU KOMUTANLIĞI

AD. MÜŞ. : 1974/671 20/6/1974
KONU : Ali KAYAHAN Hk.

1. ORDU 2 NO'LU SIKIYÖNETİM
As. MAHKEMESİ KD. KAKİMLİĞİNE
SELİMİYE

İLGİ : 22.5.1974 gün ve 1974/2014-14 sayılı yazınız.

Halen Sıkıyönetim 2 numaralı Askeri Mahkemesinde görülmekte olan bazıran hareketi davasının kovuşturmasının yapıldığı sırasında Ali KAYAHAN isimli bir şahısla ilgili tahkikat yapılmadığı böyle bir şahsın gözaltına alınmadığına dair İst. Em. Müdürlüğü ve İst. Merkez Komutanlığı yazı suretleri ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerini arzederim.

KOMUTAN EMRİYLE
Bahattin ÖZYENER
Hâkim Yarbay
1. Ordu Adli Müşavir Yrd.

EKİ :
2 Adet yazı sureti

★

T.C.
K.K.K.

11 HAZİRAN 1974

PER : 4084-6-74
KONU : Ali KAYAHAN

1 NCİ ORDU KOMUTANLIĞINA
SELİMİYE

İLGİ : 1 nci Ordu K.lığının 7 HAZİRAN 1974 gün ve AD. MÜŞ: 1974/671 sayılı emri

İlgi emirle gözetim altına alınıp alınmadığı sorulan Ali KAYAHAN isimli şahsın adına gözetim altına alınanlar listesinde rastlanmamıştır.

Arz ederim.

(İmza)
Halil DEMİR
Kurmay Albay
Kurmay Başkanı

T.C.
İSTANBUL İLİ
EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ
23151 15 HAZİRAN 1974
8585

ŞUBE 1 : K.6.
KONU : Ali KAYAHAN
1 NCİ ORDU KOMUTANLIĞI

İLGİ : 7.6.1974 gün ve AD. MÜŞ. 1974/671 sayılı sazınız.

Sıkıyönetim döneminde Haziran Hareketi örgütü ile ilgili olarak ALİ KAYAHAN adlı bir şahsın gözetim altına alınmadığını ve sanık olarak adının geçmediğini bilgilerine arzederim.

EMNİYET MÜDÜRÜ NAMINA
(İmza)
Şükrü BALCI
Müdür Muavini

★

İşkenceyi bile kesinlikle inkâr eden resmî makamlar, kendilerini suçlayacak böyle bir iddiayı kabullenmeleri olanak dışıdır. Ancak şu gerçek vardır ki, duruşmalar sırasında ve hele verdiğim ve bu kitapta yer alan «*Tahkikatı genişletme*» dilekçemde konunun açıklığa kavuşması olanaklarını, delillerinin ortaya atılması yolunu öneriyor, talep ediyorum. İstediğim defterler incelenip, keşif yapılsa ve soruşturma açılsaydı hakikatın kesinlikle açıklanacağı ve meydana çıkacağı apacıktı, mahkeme bu talebimi reddetmiş ve meseleyi resmi bir yazışma ile kapatmış bulundu.

BASINDAKİ YANKILAR

9. Mayıs. 1974 günlü CUMHURİYET gazetesinde:

ALİ KAYAHAN ADLI ŞAHSIN KONTR-GERİLLA'DA ÖLDÜRÜLDÜĞÜ ÖNE SÜRÜLDÜ

İstanbul 2. Numaralı Sıkıyönetim Mahkeme-

sinde «Haziran Hareketi» davasına dün de devam edilmiş, sanıklar yaptıkları açıklamada, Kontr-Gerilla'daki sorguları sırasında işkenceden öldüğünü ileri sürdükleri sanığın kimliğinin Ali Kayahan olduğunu söylemişlerdir.

Sanıklardan Süleyman Önen, Mustafa Üstüntaş ve Ali Vardal, mahkemeye verdikleri dilekçelerinde, sorgularında Metin veya Hüseyin adıyla geçen ve Kontr-Gerilla'da öldüğü iddia olunan şahsı, 7 Mayıs 1974 tarihli gazetelerde çıkan «Kayıp Aranıyor» başlıklı fotoğraflı ilandan görüp teşhis ettiklerini bildirmişlerdir.

★

9 Mayıs 1974 günlü YENİ ORTAM gazetesinde ise:

BİR ÖĞRENCİ ONBEŞ AYDIR KAYIP başlığı altında aynı iddiayı nakletmiş ve Ecevit'ten Başka, İçişleri Bakanı Asiltürk, Adalet Bakanı Kazan, Tabii Senatör Ataklı, Tabii Senatör Yıldız, B.P. Genel Başkanı Timisi ve Balıkesir Milletvekilleri Necati Cebe, Mehmet Üretmen ile Sadullah Usumi'ye gönderilen telegrafta gerçeğin anlaşılabilmesi için ilgi ve yardım bekliyoruz denilmiştir.

★

Duruşma zaptına göre bir celse sonra söz alan Rasih Nuri İleri: «Geçen celse Ali Kayahan isimli bir kişinin gözaltına alınarak orada öldürüldüğü diğer sanıklar tarafından dilekçe verilerek mahkemeye bu konunun araştırılması talep edilmiş ve dilekçe mahkemenizce Komutanlığa gönderilmesine karar verilmiştir. Olay tarihlerinde hiçkimse bir karar olmadan gözaltına alınamaz, bir kayıt olmadan bir yere konulamazdı. Bu hususun da araştırılmasını talep ediyorum, dedi.» denmektedir.

IX

TEVSİİ TAHKİKAT TALEBİ

31 Temmuz 1974

2. Nolu Askerî Mahkeme Başkanlığına
SELİMİYE

1 — Benim ve diğer bazı sanıkların sorgularında iddia edildiği gibi «Emniyet» ifadesi olarak dosyada bulunan ifadelerimiz kendisine «Kontr-Gerilla» adını yakıştıran kanunsuz ve kanun bilmez örgüt tarafından alınmıştır.

2 — İşbu ifadeler işkence altında alınmış olup hukuki bir değerleri yoktur, keza tekrar oraya geri yollanılmak tehdidi altında alınmış bulunan ve bu ifadelerin kısmen veya tamamen tekrarından veya ikna edici olabilmek için yeni unsurların ilavesi veya kısmi redler ihtiva eden «Savcılık» ifadeleri hukukî bir değerden yoksundur. Bu geri götürülme keyfiyetinin sırf bir vehim veya «Kontr-Gerillada» yapılan bir tehdit olmadığı, tutuklanıp Selimiye Askerî Cezaevine yatırıldıktan sonra, tekrar Harbiye gözaltı hücrelerine ve oradan da üç ay süre ile ana binadaki «Kontr-Gerilla» işkence odalarına götürülen İstanbul Töb-Der Sekreteri Yılmaz Elmas'ın başına gelenlerle sabittir.

3 — İddianamemizde Metin ismi ile anılan kişinin Harbiye «Kontr-Gerilla» hücrelerinde işkence sırasında öldüğü benim ve diğer sanıkların sorgularında iddia edilmiştir. Babasının gazetelere verdiği resimli kayıp ilanından isminin Ali Kayahan olduğu anlaşılan bu öğrencinin katli dolayısı ile üç sanığın verdiği dilekçelere ilgili merciler pek tabii olarak menfi cevap vermişlerdir.

4 — Oysa TİKKO davası sanıklarından Güner Alakoç yazılı sorgusunda 12 Mart 1973 günü Harbiye Hücrelerinden Gayrettepedeki 1. Şubeye götürülürken aynı arabaya benim gözleri kapalı olarak bindirildiğimi, perişan halimi anlatmak zorunluluğunu duymuştur.

1. Şubede aynı gün ikimizin de «girdi» kaydı bulunmaktadır. Ertesi günü de benim çıkışım kaydedilmiştir.

5 — Savcı Bnb. Metin Yurdabak sorgumdan sonra söz aldığında zabıt kâtibine aynen şu cümleyi dikte ettirmiştir: «manevi baskıda bulunduğumuzu ispat edemez ama sorgusu sırasında rahatsızlanması üzerine sorguyu kesip çağırdığımız doktora tedavi ettirdiğimiz ve ilacını dışarıdan aldırıp kendisine verdiğimizi yeminli şahitlerle ispat olanağına sahibiz» (zabıt sahife: II). İşkence odasından çıktıktan üç gün sonraki durumum bu şekilde Savcı tarafından kanıtlanmış bulunmaktadır.

Sonuç ve tevsii tahkikat talebim:

a — Emniyet I. Şube giriş kayıt defterinin celbi ile 14 Şubattan 12 marta kadar olan girişlerin ve çıkışların tetkiki ile I. Şubeye 14 Şubat 1973 günü girmediğim ve fakat 12 Mart 1974'de girişimin ve 13 Mart 1974 günü çıkışımın kaydedildiğinin tesbitini talep ediyorum.

b — Resmi kayıt olmadan insanların «Gözaltında» tutulamayacaklarına ve 1. Şubenin dosyada bulunan yazısına göre 14 Şubat 1974 günü tutuklandığım sabit olduğuna göre 14 Şubattan 12 Mart'a kadar nerde gözaltında bulundurulduğumun ve oranın kayıt defterinin tesbiti ve celbini talep ediyorum, Ali Kayahan'ın kaydı da aynı vesile ile «Şubat» kayıt defterinde bulunacaktır. Har-

biye binasındaki «Kontr-Gerilla» örgütünün giriş ve çıkış defterlerinin celbini ve incelenmesini bu nedenlerle talep ediyorum.

c — Harbiye binasındaki «Kontr-Gerilla» veya diğer isimle adlandırılan işkence hücrelerinden çıkartılıp 1. Şubeye götürüldüğümü gören TİKKO davası sanıklarından Güner Alakoç'un şahit olarak dinlenmesini talep ederim.

d — Harbiye ana binasının alt katında 26 gün kaldığım hücre ile işkence edildiğim diğer oda ve hücrelerin tesbidi için *keşif* yapılmasını talep ederim, işbu keşifte benim bildiğim ve yaptığım işaretleri de gösterip gün ve imza ile hücredeki varlığımı keşif sırasında ispata hazırım.

Keşfe Ali Kayahan ile ilgili sanıklar geldikleri takdirde o konuda da deliller meydana çıkarılabilir. Bu keşfi özellikle talep ederim.

Mahkemenizin bu hususlarda tevsii tahkikat kararı alarak işkence iddialarının, «Kontr-Gerilla» hakkındaki iddiaların, Ali Kayahan'ın işkence sırasında katli hakkındaki iddiaların gün ışığına çıkmasına olanak yaratabileceği bir vakıadır. Bu münasebetle işkence altında alınmış ifadeler, işkence etkisi altında tesbit edilmiş Savcılık ifadeleri, ikrarlar ve atfı Cürümler çökecek, dava hakiki ve maddi temeline oturabilecektir.

Yukarıdaki hususların ortaya çıkması için tevsii tahkikat kararı almanızı talep ve rica ederim.

Marksist-Leninist Haziran Harekâtı
davası sanığı
Rasih Nuri İleri

★

Tevsii tahkikat dilekçesinin verilmesi üzerine, ara Kararda: Tevsii tahkikat taleplerinin tahkiki-

ne lüzum olup olmadığının dosyanın yeni baştan tetkik olunarak karara bağlanması ve mahkemece reesen tahkiki mucip cihetlerin bulunup bulunmadığının tesbiti için duruşmanın 5 Ağustos 1974 Pazartesi gününe tehirine.. denmiş.

Sonraki celsede ise verilen Kararda:

«Mahkeme sanıkların dosyada mevcut bütün ifadeleri ile dosyada bulunan delillerin de nazara alınarak serbestce takdir edilip değerlendirileceğinden sanık Rasih Nuri İleri'nin *polisce* tesbit edilen ifadesinin mahkemece değerlendirilmesinde nazara alınmak üzere araştırılmasını istediği hususlar kabule değer görülmediğinden REDDİNE.» denilerek, Kontr-Gerilla ve Ali Kayahan'ın katli hakkındaki araştırmayı yapmağı reddetmiştir. Başka birşey yapabilecek durumda olmadıklarında şüphe yoktur.

AF KANUNU SORUNU

Söz alan müdafi Orhan Apaydın, «davanın bu safhasında yeni bir durum meydana gelmiş 1803 sayılı Af Kanunu yürürlüğe girmiştir. Bu kanunun 5. inci maddesinde sanıklara isnat olunan suçlar Af Kanunu kapsamı dışında bırakılmıştır. Ancak bu Kanunun 1. maddesinin E bendinde Yassıadada hükümlü olanlar tamamen affedilmişlerdir. Bu bent gereğince o tarihte af yasası dışında bırakılan maddelerden de hüküm giyenler affedilmiş bulunuyorlar. Ayrıca laikliğe aykırı olarak Devleti teokratik düzenle idare etmek maksadıyla ve bu şekildeki bir düzen değişikliğini gerçekleştirmek için cemiyet kuranlar veya bukabil cemiyete girenler yine Af Kanunu şümulündedirler. Yine aynı kanun bir maddesinde Osmanlı hanedanına mensup erkeklerin yurt içine girmelerini yasaklayan Kanunu da yürürlükten kaldırıyor, yani onları da affediyor. Şu hale göre Mecliste bu Kanunun müzakeresi sırasında açıkça belirtildiği gibi yalnızca muayyen bir fikri benimseyenler Af Kanunu dışında bırakılıyor. Af belki çıkarılıncaya kadar bir atıfet olarak düşünülebilir. Ancak Af Kanunu yasalaştıktan sonra muayyen haklar doğurur. Bu hakların da Anayasanın 12 nci maddesindeki eşitlik prensibine aykırılığı görülmektedir. Bu yasada 5. inci maddeyle Anayasadaki eşitlik prensibinden ayrılındığı görülmektedir. Ayrıca Anayasanın 2. nci maddesi Devletimizin Kanun üstünlüğünü benimsediğini belirtmektedir. Bu prensip idareciler kadar, yasaları tatbik edenler kadar YASA KOYANLARI DA bağlamaktadır. Nitekim 1960'dan evvel

ilçe iken muayyen yolda siyasi tercihlerini gösterdikleri için ABANA bucak haline getirilmiş, ancak bilahare bu Kanun Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. Bu tatbikat da Kanun koyulmasında Anayasanın 2. nci maddesine bağlılığını göstermektedir. Bütün bu hususlar nazara alındığında Af Kanununun 5.inci Maddesi Anayasaya aykırıdır ve bu iddiamız ciddidir. Mahkemece de ciddi görülerek iptali için Anayasa mahkemesine gidilmesine karar verilmesini talep ederim», demiş bazı Avukatlar ona katılmıştır.

Talepler hakkında Askeri Savcı: Sanık vekilleri bazı suç ve cezaların affına dair 1803 sayılı AF Yasası ile ilgili 5. inci maddenin iptaline esas olmak üzere Anayasa Mahkemesine müracaat talebinde bulunmuşlardır. *Hukuk mantalitesine olduğu kadar eşitlik prensibine ters düşen 2. inci ve 5. inci maddelerin iptali zımmında bazı yetkili kuruluşlarca hazırlıklar yapıldığı basından yansıma haberler arasındadır. Kaldı ki, Anayasa Mahkemesine mücaraatı müteakip tetkikatın uzaması sonucu üzerilerinde tutuklama tedbiri bulunan ve sayıları bir hayli bulunan sanıkların mağduriyetlerinin söz konusu olacağı kanaatindeyiz.* Esas hakkındaki karar mahkemenindir. Ayrıca tahliyesini istediğimiz 4 sanık dışında kalanlar hakkında takdiri yüksek mahkemeye bırakıyorum, dedi.

Gereği düşünüldü: I - 1803 sayılı Af Kanununun istisnaları kapsayan 5. inci maddesinin Anayasanın 2 ve 12. inci maddesine aykırı bulunduğu iddiası Af Kanununun genel esprisi içerisinde tetkik edildiğinde iddia olunduğu gibi ayni kategori suçlar için de muayyen doktriner görüşü benimsemiş ve bu amaçla propagandada bulunan veya bi-

raraya gelerek bu görüşü tatbik safhasına geçirmek amacıyla cemiyet kuranları veya bu yolda kurulmuş cemiyete dahil olanları veya bu haliyle Af konusunun yasama organlarının bir atıfet değil bir hak olarak kabul edilirse Anayasanın 12. inci maddesinde belirtilen eşitlik prensibine aykırı mütalea edilebileceği konusunda ciddi tereddüt görülmekte ise de, Anayasanın 151. inci maddesi mahkemelerin uygulayacakları madde hakkında Anayasa Mahkemesine gidebilmelerini öngörmüş bulunması 1802 sayılı Af Kanununun davamızda uygulanacak asli kanun maddesi bulunmaması bakımından konunun Anayasa Mahkemesine götürülmesine imkân görülmediğinden bu konudaki talebin REDDİNE. 22.5.1974

Kararını vermiştir.

MİKAİL KAYAM'IN DİLEKÇESİ

İstanbul 1. Ordu Komutanlığı nezdinde kurulan Sıkıyönetim 2 Numaralı Askeri Mahkemesi Başkanlığına

1) Türk Ceza Kanun'unun 141/5 nci maddesine aykırı hareket ettiğim iddası ile karşınızda sanık olarak bulunuyorum. Hakkımda uygulanması istenen fıkranın azami haddi 12 yıl ağır hapistir. Oysa 1803 sayılı kanunun 1/A maddesi, 12 yılı geçmeyen hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiren fiilleri af kapsamı içine almış ve bu fiiller nedeniyle takibat yapılamıyacağını buyurmuştur.

Bu nedenle, hakkımdaki kovuşturmanın 1803 sayılı kanunun 1/A bendi uyarınca ortadan kaldırılmasına karar verilmesini dilerim.

2) Bu istemim, aynı kanunun 5/A fıkrası gereğince Mahkemenizce feddedilecektir. Çünkü bu fıkrada «Türk Ceza Kanun'unun 141. (...) maddesinde yazılı suçların bu kanun hükümleri dışında» bırakıldığı yazılıdır. Demek ki, yukarıda (1) numaarlı paragrafta yazılı istemim hakkında mahkemeniz karar verirken 1803 sayılı kanunun

5/A fıkrasında yazılı bulunan ve 141 nci maddenin af kapsamı dışında bırakıldığını belirten hüküm mahkemenizce uygulanacaktır.

3) Anayasamızın 151 nci maddesine göre: «Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun hükümlerinin Anayasaya aykırılık iddiasını ciddi görürse, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır.»

1803 sayılı kanunun 146/3 ü, 163 ncü maddeyi ve hattâ 146/1 nci maddeyi af kapsamının içine almış, 146/1 den mahkum olanların ölüm cezalarını 30 yıl ağır hapse, müebbet hapis cezalarını 24 yıl ağır hapse indirmiştir. 163 üncü maddeden mahkûm olanları tamamen affetmiş, 141 nci maddeden daha vahim bulunan 146/3 sanıklarının da 5 yıllık cezalarını affetmiştir. Bu şekilde 141 den daha vakim olan fiiller kısmen veya tamamen affın kapsamı içine alınmış iken 141 nci maddenin tamamen af kapsamı dışında kalmasının eşitlik ilkesine aykırı bulunduğu ortadadır. Bu bakımdan 141 nci maddenin af kapsamı dışında kalmasına sebep olan 5/A fıkrasındaki cümle Anayasaya aykırıdır. Zaten gerek mahkemeniz ve gerekse başka bir sıkıyönetim mahkemesi, Anayasaya aykırılık iddiasını ciddi olduğunu kabul etmiş ve ara kararında bunu belirtmiştir.

Ancak konunun ortaya konma biçimine göre, ortada mahkemenizce uygulanacak bir kanun hükmü bulunmadığı gerekçesiyle mahkemeniz bu davada bir başka sanık müdafiinin istemini geçen celse reddetmiştir.

Oysa., benim bu dilekçemde ileri sürdüğüm konu 1803 sayılı kanunun tümünün Anayasaya aykırılığı değil sadece benim (1) numaralı paragraftaki istemim nedeniyle mahkemenizce uygulanacak olan 5/A fıkrasındaki 141 nci maddenin af kapsamı dışında kaldığına ilişkin cümledir. Bu cümle benim, kanunun 1/A maddesi uyarınca kovuşturmanın durdurulması hakkındaki istemim karara bağlanırken mahkemenizce uygulanması zorunlu bulunan bir hükümdür. Bu nedenle Anayasaya aykırılık iddiasını ciddi bulan mahkemenizin bu konuyu Anayasa Mahkemesine göndermeye yetkisi vardır.

4) Siyasi bir partinin bu konuda Anayasa Mahkemesine başvuracağının gazetelerde yazılmış bulunması,

mahkemenizi bu konuda başvurmaktan alıkoyamaz. Çünkü, Mahkemeler bağımsızdır: verecekleri kararı şu ya da bu siyasi partinin kararına göre veremez. Ayrıca bu konuda bir parti tarafından Anayasaya aykırılık nedeniyle Anayasa Mahkemesinde dava açılmış olsa bile o dava ile mahkemenizin başvurması bakımından fark olacaktır. Çünkü mahkemenizin konuyu Anayasa Mahkemesine göndermesi halinde bu mahkeme 6 ay içinde karar vermek zorundadır. Oysa, Yetkili organlar tarafından açılacak bir iptal davasında böyle bir süre söz konusu edilemiyecektir. Bu nedenle, Anayasaya aykırılık iddiamızın ciddi görülmesi ve anayasaya aykırılığını ileri sürdüğümüz cümlenin mahkemenizce uygulanacak bir hüküm olduğu göz önüne alınacak konunun Anayasa mahkemesine götürülmesi ve Anayasa Mahkemesinin kararı belirtinceye kadar davanın geri bırakılması gerekir.

Son istek : 1) 1803 sayılı kanunun 1/A fıkrası uyarınca hakkındaki kovuşturmanın kaldırılmasına karar verilmesini dilerim.

2) Bu istemin, aynı kanunun 6/A fıkrasındaki (141 nci madde affın kapsamı dışındadır) cümlesi ileri sürülerek reddedilecekse mahkemenizce uygulanacak olan bu cümlenin Anayasaya aykırılığı hakkındaki iddia mahkemenizce de ciddi görüldüğünden konunun Anayasa Mahkemesine gönderilmesine,

3) Anayasa Mahkemesi karar verinceye kadar davanın geri bırakılmasına karar verilmesini dilerim.

Sanık
Mikail Kayam

★

Görüldüğü gibi 22.5.1974 günü celsede Askerî Savcı Sayın Metin Yurdabak Af Kanununun 5. inci maddesini açıkça Anayasaya aykırı bulduğunu beyan etmiştir, oysa 2 Eylül 1974 günü Esas Hakkındaki Mütaleasını sunduğunda söz almış (zabıt Sa: 151) ve şunları söylemiştir:

«Bu davayla ilgili olarak hazırladığımız mütaleamızı: memleketin kader davalarını düne kadar

sırtları okşanıp bugün yalnız bırakılan 3-5 Askeri Hakimin meslek ve vicdan mücadelesi şeklinde dönüştürmenin vebalini omuzlarında taşıyacak şahıs ve kurumların, muhtırayı vermeseydik memleket elden gidiyordu diye ahkâm kesip bugün bu deferleri kapattık diyenlere 1803 sayılı Af Yasasının 5. inci Maddesinin Anayasaya uygunluğunun tetkiki sırasında parlamentonun üzerine çıkan Anayasaya Mahkemesinin bu kararına oy kullanan üyelerine, Sıkıyönetim Mahkemelerinde görülmekte olan davaların adet ve muhteviyatlarıyla Hâkim Savcıların sayı ve olanakları ortada iken bazı mülahazalarla davaları uzattığımızı iddia ederek tüm Hâkim ve Savcıları şaibe altında bırakan Milli Savunma Bakanlığı Adalet İşleri Başkanlığı görevlilerine ithaf ettiğimizi saygılarımızla arzederiz, dedi. (*)

(*) Bu ilginç belgeye yorum yok, ancak savcı bu sözleri söyler söylemez, Müdafaa için söz istedim, ve Esas Hakkındaki Mütaleayı görmedim hazırladığım savunmamı sundum; duruşma zaptında:

«Müdafaa için söz verilen sanıklardan Raşit Nuri İleri; Esas savunmasının sorgusu olduğunu belirterek (3) sayfadan ibaret yazılı savunmasını okudu. Ve davayla ilgili olmayan kitaplarının iadesini istedi.» dendikten sonra hazır bulunan bütün sanıklar, birer birer: «Sorgum savunmamdır, Ona ilave edecek bir husus yoktur», diyerek davaya son verdiler.

XI

ESAS HAKKINDA MÜTALEA

T.C.
1 NCİ ORDU KOMUTANLIĞI NEZDİNDE
İSTANBUL SIKIYÖNETİM
ASKERİ SAVCILIĞI
İSTANBUL

SAYI : 1974/1973-189 M.Y.
KONU : Haziran Hareketi Davası ile ilgili Esas hakkındaki mütalâamız.

GİRİŞ

Okullarda yönetime katılma, ucuz kitap ve ders aracı temini, müfredat programlarının yeni baştan tanzimi ve yurtların islâhı gibi masumane isteklerle başlatılmış olması nedeniyle bir çok kimselerin desteğini sağlamış bulunan bazı öğrenci guruplarının; kâh milletin, şahsiyet sahibi bir ülke olma arzu ve inancını istismar ederek İstanbul Limanını ziyarete gelen Amerikan 6 ncı filosu mensuplarına karşı giriştikleri hasmane haraketlerinin, kâh parlementoda şahsî çıkarlarını her şeyin üstünde tutan iktidar ve muhalefet kanadına mensup ehliyetsiz siyasilerin sebep oldukları ekonomik ve sosyal buhranı istismar ederek yarattıkları servet düşmanlığının ardında yatan acı gerçekler, ülkeyi 1971 Mart'ının dar boğazları, eşiğine getirmiştir.

İddianamemizde geniş olarak yer verildiği şekilde, çıkış noktaları farklı olmakla beraber nihayi gayede birleşen sola açık klik ve fraksiyonların, ülkemizde komünizmi kademeli olarak tezgâhlama

uğraşı içine girmiş olmalarını saptayan Türk Silâhlı Kuvvetlerinin, parlamentoya sunduğu muhtıra, perde arkasında oynamak istenen oyunların iç yüzünü bütün açıklığıyle kamu oyuna yansıtışı yanısıra darboğazdan geçişin müjdesi olmuştur.

Söz konusu muhtıranın verilişinden kısa bir süre sonra aralarında İstanbul'un da bulunduğu muhtelif il ve bölgelerde ilân edilen Sıkıyönetimin demokratik koşullar içinde sürdürdüğü mücadeleden etkilenip dağılan sol cephenin müşterek eylem girişmesi amacını güden eski komünizan tüfeklerce, devlet kuvvetlerinin kontrol ve hâkimiyet sahaları dışında bir çalışma yönteminin önerildiği ve böylece illegalite kurallarının uygulanmasına çalışıldığı anlaşılmıştır.

Feodal ilişkilerin ortadan kaldırılarak köy emekçileri üzerindeki tahakküm ve sömürü olanaklarına son verilmesinin ve uluslaşma sürecinin hızlandırılmasını; ülkedeki halkların bütün ulusal ve demokratik hak ve özgürlüklerine sahip vatandaşlar topluluğu olarak serpilip gelişme olanaklarına kavuşabilmesiyle mümkün olacağını iddia eden MİHRİ BELLİ; 12 Mart muhtırasının verilişine tekaddüm eden devre içinde talebe temsilcileri tarafından okullarda düzenlenen legal ve illegal toplantılarda öğrencileri Milli Demokratik Devrim doğrultusunda bilinçlendirerek bu görüşün ülkemizdeki tatbikatçısı olarak kendini kabul ettirdiği belirlenmiştir.

Ancak; Milli Demokratik Devrim teorisinin, özü, devrimin nasıl ve kimlere karşı gerçekleştirileceği meseleleriyle, birleşik cephenin kuruluşuna kadar sol fraksiyonlar içinde belirlenen görüş farklılıklarının sebep olduğu mücadelelere sevk ve id-

diamızda yeteri kadar yer vermiş olmamızın sonucu olarak yeniden değinmekte fayda görmüyoruz.

Solda düşülen teknik hatalarının tekerrürüne imkân vermiyecek şekilde pratikte kazanılan tecrübelerin ışığı altında, münferiden veya küçük topluluklar halinde hâkim güçlere karşı mücadelenin bir yarar sağlamıyacağı kanısına varan ve perde arkasında ipleri elinde tutan liderlerin önerileri üzerine; çıkış noktası olarak kabul edilen Milli Demokratik Devrim görüşü doğrultusunda bilinçlendirilecek her sınıf halkı, ihtilâle itebilecek güçteki kadroların oluşturulmasına yönelik teorik düzeydeki çalışmalara başlanıldığı saptanmıştır. Ayrıca birleşik cephenin teşkiline paralel olarak Devrimci Gençlik Birliği ve en büyük devrim haraketi olarak kabul edilen 1970 işçi yürüyüşünden esinlenilerek Haziran Hareketi adı verilen örgüt ile bu teşkilâtın İstanbul Bölge ve Gençlik Komitelerinin oluşturuluşlarından tekrar söz etmeyi lüzumsuz bulduğumuzdan, bu dava ile huzurunuza getirdiğimiz sanıkların bağlı oldukları (Haziran Hareketi) isimli örgüt içinde yaptıkları çalışmalardaki suçluluk durumlarını ortaya koymak gayesine matuf olarak mevcut delilleri değerlendirmeye çalışacağız.

MERKEZ KOMİTESİ

Haziran Hareketi adındaki örgütün fikir cephesini teşkil eden Merkez Komitesi'ni oluşturmakla beraber kaçak olmaları nedeniyle soruşturma kapsamına alınamıyan **MİHRİ BELLİ** ve **ŞEVKİ AKŞİT** ile muhtelif kesimlerde oluşturulan guruplarla Merkez Komitesi arasında köprü vazifesi görmesi yanısıra aktif örgütlenmede mühim rolü

bulunan MUSTAFA İLKER GÜRKAN dışında kalan RASİH NURİ İLERİ'nin durumuna değinmekle iktifa edeceğimizi bu arada belirtmek isteriz.

1 — *RASİH NURİ İLERİ*

Sol ideolojiyi demokratik yollardan Türkiye halkına getirebilme hesabını yaparak MEHMET ALİ AYBAR'ın tavsiye ve aracılığı ile kayıtlı üye olarak girdiği Türkiye İşçi Partisi'nden, aşırı solu benimsemiş olması sebep ittihaz edilerek ihraç edilen RASİH NURİ İLERİ, yeniden partiye girebilmek için inat ve sabırla sürdürdüğü çalışmalardan bir netice alamıyacağını saptaması üzerine ASLAN BAŞER KAFAOĞLU, SEVİNÇ ÖZGÜNER, NACİ ORMANLAR ve KUTBER AKALIN gibi kendisiyle aynı fikir paralelinde olan arkadaşlarıyla DEMOKRATİK DEVRİM DERNEĞİ'ni kurmuştur. YAŞAR UZUNLAR ve SELAHATTİN TÜRKOKAY adlarındaki solcuların TÜRKİYE SOLU'nda oluşturdukları DEV-LİS toplantılarında, öğrencileri bilinçlendirme maksadına matuf olarak konuşmalar yapan RASİH NURİ İLERİ; işçileri örgütlendirme amacıyla İSMET ORAN İHSAN MEMOĞLU, HALİL ÇALIŞIR, EKREM ŞİKAK ve MUAMMER ÖZTUĞSAVUL tarafından oluşturulan (DEVRİMCİ İŞÇİ BİRLİĞİ) adındaki örgüte, MİHRİ BELLİ ile birlikte kurmayı düşündükleri partinin bir şubesi olarak istifade etme görüşünden haraket ederek üye olmuştur. TÜRKİYE SOLU DERGİSİ'ndeki faaliyetleriyle tanıdığı SÜLEYMAN ÖNEN'in aracılığı ile Sıkıyönetim Komutanlığınca aranmakta olan MUSTAFA İLKER GÜRKAN'la temas olanağı bulan ve diğer yandan demokratik kuruluşlarda harakete bağlı olarak ortaya konan çalış-

maları organize eden YILMAZ ELMAS ve gurubu ile münasebet içine giren RASİH NURİ İLERİ; 15.3.1973 günü Askeri Savcıya vermiş olduğu ifade de, oğlunu ziyaret için eve geldiği sırada tanıma olanağını bulduğu SÜLEYMAN ÖNEN'in aracılığı ile temas kurduğu MUSTAFA İLKER GÜRKAN'dan temin ettiği ÖZ ELEŞTİRİ'yi okuduğunu, Sıkıyönetim Komutanlığınca aranan bir kişi olduğunu bildiği halde yetkili mercilere haber vermeyi düşünmediği gibi aksine ele geçmemesi için gerekli uyarılarda bulunduğunu beyan etmiştir.

Haziran Hareketi içerisinde çalışma yapan kişileri tanımadığı gibi böyle bir örgütün varlığından emniyette haberdar olduğunu, solu demokratik yoldan gerçekleşeceğine olan inancı nedeniyle Milli Demokratik Devrim görüşünü benimsemiş bir örgüt içinde çalışma yapmasının söz konusu olamıyacağı şeklindeki ifadesini tutuklama mahkemesi huzuruna çıkarıldığında da tekrarlamıştır. (*)

Huzurda yapılan sorgusunda ise; örgütten haberi olmadığını ve oğlunu ziyaret sırasında tanıdığı SÜLEYMAN ÖNEN ile ayrıca bir ilişkisinin bulunmadığını, MUSTAFA İLKER GÜRKAN dışında bir defaya mahsus olmak üzere görüştüğü YILMAZ ELMAS, HASAN KIYAFET, MİKAİL KAYA, ve MUZAFFER DİZMAN ile örgütsel bir ilişki içine girmediğini ifade etmiştir. Bununla beraber, *MİHRİ BELLİ ve ŞEVKİ AKŞİT ile birlikte Merkez Komitesi'nin diğer alt kuruluşlarla olan münasebetlerini düzenleyen MUSTAFA İLKER GÜRKAN'ın ele geçmemiş olmalarının sonucu olarak, mü-*

(*) Savcının iddiasındaki çelişki açıktır. (RN)

cerret iddialarla huzura getirmek zorunda kaldığımız RASİH NURİ İLERİ'nin örgüt içindeki durumunun açıklık kazanamaması yanısıra kaçak MUSTAFA İLKER GÜRKAN'ile olan münasebeti nedeniyle 1803 sayılı af yasası kapsamına giren T. C.K. nun 296 ncı maddesine mümas suçundan dolayı da tecziyesi isteminde bulunmakta bir yarar görülmemiştir. (*)

DELİL VE KARŞIT İDDİALARIN ELEŞTİRİSİ

İktisadi alanda toplumu tatmin edici bir nizamın sağlanabilmesi ve insanın bütün olarak gelişmesine daha elverişli ve daha adaletli sonuçları meydana getirecek bir düzeni savunan doktrin niteliğindeki SOSYALİZM'i yasaklamayan mevzuatımız; müesses devlet nizamını ihtilâl yoluyla yıkarak burjuva sınıfını ortadan kaldırmayı hedef ittihaz eden komünizm'i yasaklarken, bu mahiyetteki fiili ve kavli tezahürleri de cezalandırma yoluna gitmiştir. Bu fiil ve tezahürlerin müeyyideye bağlandığı 141 nci maddenin en son tadiliyle ilgili olarak 1.12.1950 tarihli «Tutanak Dergisi»nde belirtilen hükümet gerekçesinde; komünizmin müesses nizama aykırı olduğunu, Marksist siyasi doktrin esasının tahakküm yani diktatörlük olduğunu, tahakküm ile hürriyetin bir arada mütelâasının mümkün olamaması yani bir başka deyimle her iki düşünce tarzının birbirlerine ters düşmelerinin sonucu olarak aralarında bir münasebet kurulmasının mümkün olmayacağını açık bir şekilde belirtmiştir.

(*) Davanın savcının bu ikrarı ile düşmüş olması gerektiğinden kişiler hakkındaki 21 sahifelik uzun özetleri nakletmeye gerek görmedim. (R.N.)

İddianamemizde yeteri kadar üzerinde durulan 141 nci maddenin maddi ve manevi unsurları yanısıra bu dava ile huzura getirilen sanıkların türlü sıfatlar altında çalışma yaptıkları örgütün nihai hedefe gidişte uyguladığı şekil ve yöntemleri bütün açıklığı ile yansıtan (Haziran) dergisi ile (Öz eleştiri)'nin objektif bir şekilde değerlendirilmesinin mahkemeye düşen bir husus olduğunu belirtmek isteriz.

Sanıklar hakkında yaptığımız suçlamaları kanıtlayabilecek nitelikte olduğu kadar olayları yansıtabilecek tanıkların Savcılığımızca ikâme edilememiş olmalarının, örgütün ulaşmak istediği hedef nedeniyle illegalite kurallarının uygulanmış olmasına bağlıyoruz. Aksi taktirde yasalara ters düşen bir davranış içine giren örgütün varlığından söz edilemiyeceği gibi uygulanan yöntemlerin meşruluğunu kabul etmemiz gerekeçekti. Bunun neticesi olarak sanık ifadelerinde adları geçen ve örgüt ile uzaktan veya yakından ilişkileri tesbit edilmiş olmasına rağmen mahkemece *tanık* olarak dinlenilmelerine lüzum görülen kişilerin, kendilerine bir suç izafe edilebileceği veya herhangi bir sebeple ilişki kurduğu kimseleri töhmet altında bırakabilmenin vebalini yüklenme gibi mülâhazalarla hakikatleri ne dereceye kadar yansıtmış oldukları münakaşa götürür bir husustur.

Sanıklar ise; görevlilerce tesbit edilmiş ikrar niteliğindeki beyanlarının sebebiyet verebileceği mutsuz bir sondan kurtulabilmelerini, bu tür beyanlarından dönüş şartına bağlayan üçüncü kişilerin telkin ve tavsiyelerine uymuş olmalarının sonucu olarak da; herşeyi ve herkesi inkâr ve ithama yönelik bir tutum içerisinde girmişlerdir. Bu se-

bepledir ki; Emniyet ve Asayiş örgütleriyle silâhlı kuvvetleri yıpratmayı amaçlıyan ülke çapındaki *işkence kampanyasına katılarak,* kendilerine suç izafesi mümkün her türlü beyanlarının *kontrgerilla* adını verdikleri kuruluştaki görevlilerce dikte ettirilmiş olduğu yolundaki iddialarından medet ummalarını, kendi açılarından normal karşılıyoruz. Ancak şurasını da belirtmek isteriz ki; 1971 Sıkıyönetimine komutanlık yapmış emekli bir orgeneralin mevcudiyetinden söz ettiği kontrgerillada bazı kişilere baskı yapılmış olabileceğine dair kamuoyuna akseden beyanları muvacehesinde sanıkların bir kısmına zor kullanılıp kullanılmadığının burada eleştirisini yapmaya selâhiyetli olmadığımızı ifade ederken; insanlık dışı baskılar karşısında ikrarlarda bulunduklarını iddia eden *sanıkların, genellikle, kendilerini daha zor durumlarda bırakabilecek suçlamaları, kontrgerillâda tesbit edilen ifadelerinde inkâr edebilmiş olmalarını,* bu tür iddialarına ters düşen bir husus olarak kabul ediyoruz.

Kamu vicdanında oluşturulmaya çalışılan tereddütleri pekleştirmek amacından haraket eden ERKUT SELÇUK'un huzurda yapılan sorgusu sırasında, kontrgerilllâda göz altında bulunuşuna tekaddüm eden günlerde *ALİ KAYHAN* adındaki arkadaşlarının insanlık dışı baskı ve işkencelerin sonucu olarak vefat edişine tanık olduğu yolundaki iddiası ise; kendisinden üç ay kadar sonra güvenlik kuvvetlerince yakalanan ZİYA ÜLGENCİLER'in, örgüt içinde HÜSEYİN adıyla çalışma yapan *ALİ KAYHAN* (*) ile son güne kadar ilişkisini sür-

(*) Savcı burada Konuyu alabildiğine karıştırmaktadır, şöyle ki: 1 — Öldüğü iddia edilen genç ALİ KA-

dürmüş olduğuna ilişkin beyanı ve keza sözü edilen şahıs hakkında yapılmış bir kovuşturma olmadığı gibi göz altına alınanlar arasında bulunmadığına dair İstanbul Emniyet Müdürlüğünün 15.6. 1974 tarih ve şube: K.I. 6.23151-8585 sayılı ve İstanbul Merkez Komutanlığının 11.6.1974 tarih ve PER:4084-6-74 sayılı yazıları muvacehesinde mücerret olmaktan öteye gidememiştir. Ayrıca; 1972 senesinin Mart ayında okuldan tard edilen ve halen Filistin'de olması muhtemel *ALİ KAYHAN*'ın bu şekilde öldürürlüşüne tanık olan kişilerin açıklama yapmış olmaları kadar, İstanbul'da müntesir Cumhuriyet gazetesinin bu iddiaya yer verdiği nüshasında, *gerektiğinde kimliklerini açıklayabileceğimiz dört öğrenci tarafından verilen kayıp ilânının* yer almış olmasınında mahkemece manidar karşılanacağını ümid ediyoruz.... (*)

Netice olarak: Milli Demokratik Devrim görüşü doğrultusunda ve Öz Eleştiri'nin ışığı altında ortaya koyulan teorik ve pratik düzeylerdeki çalışmaları sorgu safhasında inkâr yoluna sapan tüm sanıkların; uyguladıkları illegalitenin gereği olarak sık sık konut değiştirmiş olmalarının, ENVER ENVER AVCI ile MUSTAFA İLKER GÜRKAN tarafından tanzim kılındıkları tesbit edilen sahte nü-

(*) TMGT ile ilgili bildiriler hakkındaki Cüneyt Altunç'un Günlük Defteri'ne ait kısmı dava ile ilgisi olmadığından kestik (RN)

YAHAN'dır, oysa (Bayram) Ali Kayhan Enver Avcı'nın sorgusunda belirtildiği gibi polis ajanıdır. 2 — ALİ KAYAHAN'ın İddianamedeki takma ismi «Hüseyin» değil «Metin»dir. Bu da dilekçelerde açıkça belirtilmiştir. Kimliği iyice bilinmeden «Hüseyin» veya «Metin» denmiş sonra «Metin» olduğu saptanmıştır. (RN)

fus cüzdanlarındaki kimliklerin ardına gizlenmelerinin, münderecatından örgütün yasalara ters düşen amacı belirlenen «Haziran» dergisi ile (H. H.) imzalı not ve bildirilerin sanıklara ait meskenlerde ele geçmiş olmasının kıymetlendirilmesini mahkemeye bırakıyoruz.

SONUÇ VE TALEPLER :

Sonuçla ilgili talebimize geçmeden; 141 nci maddedeki yasa dışı cemiyetleri kurmaya tevessül edenleri, kuranları veya bunların faaliyetlerini sevk ve idare edenleri veya bu hususta yol gösterenleri dar manada kabul eden Askeri Yargıtaya ters düşen görüşümüzü açıklamak isteriz. Askeri Yargıtayın söz konusu yaptığımız bir kararı muvacehesinde; bir veya birkaç kişi tarafından oluşturulan bir örgüte bağlı olarak oluşan yan kuruluşlarda çalışma yapan kişilere 141 nci maddenin 1. nci fıkrasında tadat edilen sıfatların izafe olunamıyacağının kabulü gerekmektedir. Her ne kadar söz konusu sıfatların var olabilmesi, çalışma yapanların kişisel insiyatiflerinin bulunup bulunmadığı hususuna vareste isede; illegalite kurallarının gereği olarak yan kuruluşlarda çalışmalara katılan üyelerin, kendilerinin üzerinde bulunan komiteyi veya ana örgütü oluşturanlarla doğrudan doğruya temas olanağını bulmaktan mahrum olmalarının yanısıra ana örgüt ile gurupları arasındaki irtibatı temin eden üçüncü kişinin sadece içlerinden birisi ile ilişki kurmasının illegal koşullardan biri olduğu görüşümüzün kabul edilmemesi halinde; buyan kuruluşlarda çalışma yapanların görev ve sıfat yönünden farklı bulunmamalarının sonucu olarak, gurupların ve yan kuruluşların genişleme-

si veya büyümesi söz konusu olamıyacaktır. Ayrıca ana örgüte bağlı bir gurup oluşturan kişinin, bilinçlendirme çabasına girip örgütün ana gayesini izahla benimsettiği iki veya daha ziyade kişiyi guruba dahil etmiş olmasına rağmen insiyatifini inkâr etmek, oluşan kuruluşta 141 nci maddenin birinci fıkrasında gösterilen sıfatlardan birini haiz kimsenin olamıyacağı şeklinde bizi mantık dışı bir neticeye götürür. Sonradan oluşan yan kuruluşun bir süre sonra nihai gayeye giden yola baş gösterecek bir anlaşmazlığın neticesi olarak, ana örgütten ayrılıp faaliyetini tek başına sürdürmesi halinde, tüm üyelerin eylemlerinin 141 nci maddenin 5 nci fıkrasına uyacağını iddia etmek, kanun vaazının bu hususteki amacının üzerine çıkmak olacağı kanaatindeyiz. Gerek bu şekildeki izahımız ve gerekse, küçük veya büyük topluluklarda bir otoritenin kendiliğinden oluşmasının doğa icabı oluşu gibi nedenlerle GENÇLİK KOMİTESİ'ni oluşturanlar dışında kalıp muhtelif kesimlerde gurup oluşturduklarını iddia ettiğimiz sanıkların 141 nci maddenin 1 nci fıkrasını ihlâl ettiklerini kabul etmiş olmamızın sonucu olarak: sanıklardan;

A — 1 — RASİH NURİ İLERİ ve

2 — ERDOĞAN ÇALAK'ın mevcut deliller muvacehesinde sübut bulmayan suçlarından *BERAAT* lerine,

3 — KOÇALİ BIÇAKÇI ve

4 — ETHEM OĞAN'ın sevk ve idareci, kurucu veya tanzim edici gibi sıfatlarla çalışma yaptıklarının saptanamadığı örgüt içinde taşıdıklarına kanaat getiren üyelik sıfatları nedeniyle isnad olunan T.C.K. nun 141/5 nci madde ve fıkrasına uygun suçlarının, 1803 sayılı af yasası kapsamına

girmiş olmasının sonucu haklarında açılan kamu davasının *DÜŞÜRÜLMESİNE,*

5 — ERKUT SELÇUK,
6 — ŞÜKRÜ CEYHAN,
7 — SÜLEYMAN ÖNEN,
8 — MURAT CEYİŞAKAR,
9 — YILMAZ ELMAS,
10 — ENVER AVCI,
11 — ZİYA ÜLGENCİLER,
12 — BEKTEMUR BIÇAKÇI ve
13 — SELAHATTİN ATASEVER'in dosyada mevcut deliller muvacehesinde sübut bulan suçlarından dolayı T.C.K.nun 141/1,141/6, 1973 ve 156 ncı madde ve fıkraları uyarınca TECZİYELERİNE B — 1 — Sanıklarca suçta kullanılan araç ve gereçlerle birlikte kitap, dergi bildiri ve not gibi her türlü yayının T.C.K.nun 36 ncı maddesi gereğince MÜSADERELERİNE dair karar ittihazını mütalâaten talep ederim (*)

METİN YURDABAK
Hâkim Binbaşı
ASKERİ SAVCI

(*) Bu Esas Hakkındaki Mütalea duruşmada okunur okunmaz söz alan Rasih Nuri İleri savunmamı okuyacağım, aslında sorgum savunmamdır dedi, savunmasını okuduktan sonra bütün sanıklar birer birer kalkarak «sorgumuz savunmamızdır.» dediler.

Kararda ise, YILMAZ ELMAS, ZİYA ÜLGENCİLER, BEKTEMUR BIÇAKÇI, SELAHETTİN ATASEVER'in davaları düşmüş, diğerleri 8'er yıl ceza görmüşlerdir.

XII

SAVUNMAM

1. Ordu 2 Nolu Askeri Mahkeme Başkanlığına
Sanık : Rasih Nuri İleri

26 Kasım 1973 günlü SORGUM tek başına savunma niteliğinde bulunmaktadır. Sorgumda İDDİANAMEDEKİ örgütsel isnatların tutarsızlığını ve hele hakkımdaki iddiaların dayanaksızlığını ispatlamıştım.

Kendine «Kontr-Gerilla» adını yakıştıran kanunsuz işkence örgüdünün aldığı «Emniyet» ifademde bana kabul etirilmek istenilen örgütsel ilişkileri reddettiğimi, tek tutuklu üyesi olduğum iddia edilen Merkez Komitesi hakkında dolaylı da olsa ifade ve delil bulunmadığını, sadece beni tanımayan bazı kişilerin «olabilir» «mümkündür» şeklinde rivayet sigasında işbu Merkez Komitesinden ve benden bahsettiklerini, savcılıkta ise bunu bile kabul etmediklerini belirtmiştim. Oysa herbiri sorgularında «Kontr-Gerillada» kendilerine işkence altında zorla kabul ettirilen bu beyanların asılsız olduğunu açıklamışlardır. Bende suç ile ilgili hiç bir belge bulunmadığı gibi, hiç bir sanıkda benimle ilgili bir belge veya delil bulunmamıştır. Hakkımda tek bir amme şahidi gösterilememiştir, benim şahit gösterme ve tevsii tahkikat talebim ise gerekçesizce reddedilmiştir. Bütün bu nedenlerle savunma hakkımı kullanmam ve hatta Savcılığın «Essa Hakkındaki Mütaleasını» dinleyip ona cevap vermem bir bakıma gerekszidir.

MAHKEME SAFAHATİ

Önce 5 Kasım 1973 günü Mahkemenize sun-

duğum GÖREVSİZLİK iddiamı tekrarlamak isterim, emir ve kumanda zincirine bağlı mahkemenizin Anayasal ve tabii mahkeme niteliğinde olmadığı kanaatim baştan sonuna kadar devam etmiştir, davamı bu çerçeve dahilinde ve sırf bazı tertipleri ortaya çıkartmak üzere yürürttüm, usul kanununun Anayasanın özüne aykırı olarak kısıtlanmış (olsa bile) bütün olanaklarından yararlanmaya uğraştım. Bu savunmam dahi bu çabamın son aşamasıdır.

Sorgumdan sonra (Sahife II) Savcının yaptığı kişisel sataşmalara, «aktör» ve benzeri deyimlerine cevap vermiyeceğim. «Devrimci Haraketin» program taslağını hazırladığım iddiasına da cevap vermeği gereksiz sayarım. Ancak ağzından kaçırıp zapta geçirdiği bir cümle üzerinde durmak isterim, Savcı aynen: «kendisine manevi baskıda bulunduğumuzu isbat edemez, ama sorgusu sırasında rahatsızlanması üzerine sorguyu kesip çağırdığımız doktora tedavi ettirdiğimiz ve ilacını dışarıdan aldırıp kendisine verdiğimizi yeminli şahitlerle ispat olanaklarına sahibiz» demiştir. O halde ifade verdim ki, ben olayı hâlâ hatırlamıyorum, mahkeme sırasında bu sözler zabta geçerken «Kontr-Gerilla»da sorgum sırasında çağırılan doktordan söz edildiğini sanmıştım, sonradan olayın savcılıkta vuku bulduğunu anladım, Bu ise birkaç gün istirahattan sonra Savcılığa getirildiğimde bulunduğum durumun ve işkencenin en kesin bir ikrarıdır sanırım.

Savcı, Mihri Belli'nin «Haraketimizin Eleştirisi» eserini son celse dosyaya koydu, oysa bütün mahkeme sırasında vaktinin büyük bir kısmını bu eseri incelemekle geçirdiğini mahkeme heyyeti de,

sanıklar da görmüşlerdir. Sorguma verdiği cevapta Kızılderede Cumhuriyet Halk Partililerin öldürüldüğü kendi iddiası üzerinde durmaktadır, oysa Kızılderede kimlerin öldüğünü bilmek için Haziran Hareketi örgüdü üyesi olmak gerekmez, bunun böyle olmadığını bütün Türkiye bilir.

«Kontr-Gerilla» işkence örgüdünde öldürülen Metin'in Ali Kayahan olduğunu gazetede çıkan kayıp ilanındaki fotograftan kendisini gören sanıklar teşhis etmişlerdir, bu konudaki bütün talepler ve hele benim tevsii tahkikat talebim ne yazıkdırki mahkemece reddedilmiştir, Savcının sorguma verdiği cevabın bu kısmına ait sözleri de bu şekilde çürümüş olmaktadır.

Yine aynı cevapta: «Rasih Nuri İleri'nin iddia ettiği gibi teorik bir hataya düşmüşsek sebebi lisanlarından anlamayışımızdandır, hoşgörü ile karşılasınlar» demektedir, bu ikrarı da not edelim, ancak ben TÜRKÇE konuştuğuma göre anlayamadığı herhalde Türk lisanı değildir, bilimsel lisandır. Bilimsel yetersizlik hiç bir zaman bir kabahat sayılamaz, yeterki, bilimsel konularda ahkâm kesmeye kalkışılmasın.

Sorgumda ve sorgumu okuduktan sonra bana yönetilen sorularda ise Mustafa İlker Gürkanı Ankaradan tahliye edildikten sonra gördüğümü kabul ettim, gerçek budur, arandığını bilmediğimi, Sıkıyönetimin listelerinde aranan kişilerin birçok defa tutuklanıp serbest bırakıldıklarını, bu hususun ise ilan edilmediğini söyledikten sonra «ben muhbir değilim,» sözünü duruşma yargıcının zabta geçmeyen sorusuna karşılık olarak söyledim, bu yaşa kadar muhbirlik etmedim, bundan sonra da etmiyeceğimi sanıyorum. Ancak arandığını bildi-

ğimi ispat külfeti «normal» hukukda iddia makamına düşer.

11 Şubat 1974 günü «Mahkemenin bitaraf olmadığı nedeniyle mahkemeyi gösterdiği gerekçelerle reddetmiş» dendikten sonra AYNI HEYYET «savaş halinde» olmamız gerekçesiyle bu gerekçeli talebimi reddetmiş ise de kanuni müeyideleri tatbikten kaçınmıştır. Sıkıyönetim kalktıktan aylarca sonra mahkemelerimiz işte bu usullerle yönetilmekte idi, oysa aynı kararda «takibat yapma yetkisi kalmadığı» iddia edilmekte idi. Aynı «Reddihakim» talebimin reddi hakkında verilen kararda **Anayasanın fikir özgürlüğü hakkındaki** ilkesinin «yasaklanan sınıf tahakkümünü öngören BİLİMSEL SOSYALİZM'i öğrenmeğe» uygulanamıyacağı iddia edilmektedir. Bu konuda 141/142.ci maddeler hakkındaki Anayasa Mahkemesi kararı sarihdir. BİLİMSELLİK şartı ile öğrenmek, öğretmek, yaymak gibi eylemlerin suç olamıyacağı tasrih edilmektedir. Aynı hususu duruşma tutanaklarının 77 sahifesine de açıklıkla geçirtebildim.

Sıkıyönetim süresince tutuklanmayan sanıkların dosyasının İstanbul C. Savcılığına yollanılıp, Yaşar Uzunlar'ın teslim olması üzerine davanın İstanbul 5 Ağırceza Mahkemesinde görülmesi üzerine aynı davanın iki ayrı mahkemede görülemiyeceği, Sıkıyönetim sırasında firari olan sanıkların davalarının Askeri Mahkeme nezdinde görülemiyeceğine göre davamızın sivil mahkemedeki dava ile birleştirilmesi talebim üzerine verilen 13. Mart 1974 günkü kararda GENEL KAİDENİN BU DAVADA UYGULANAMIYACAĞI saptanmıştır. Bu da Hukuk anlayışına ve kurallarına aykırıdır.

Bu durumda gelişen mahkeme safahatı neti-

cesinde 8 Mayıs günlü duruşmada (Avukatımın) tahliye talebine katılmadığımı belirttiğim halde Mahkemeniz beni reesen 5 Haziran 1974 günü tahliye ederek hakkımdaki takibatın yetersizliğini ve yersizliğini simgelemiş bulundu. Temyiz'in bozduğu bir yayın davası dolayısı ile sivil Cezaevine yollanıldım. Oysa bu karar da leyhime bozulmuştu.

Bu arada dosyada şeklen «Emniyet Fezlekesi» adını taşıyan «Kontr-Gerilla» raporuna ekli deliller listesinde bana ait tek bir delilin bulunmadığını hatırlatmak isterim.

Aralarında Atatürk'ün bastırttığı «Sosyalizm ve sosyal mücadeleler tarihi» eserinin (*) ve Bülent Ecevit'in «Ortanın Solu» kitabının bulunduğu el konan kitaplarımın bir suç delili niteliği taşımadığı bu yönten de bellidir. Ayrıca bir yazar ve bilim adamı olarak kütüphanemde bulundurmak zorunda bulunduğum ve nitekim aralarında «Komünizmle Mücadele Derneği» neşriyatı dahi bulunan kitaplarımın sorgumda açıkladığım mahkeme içtihatları uyarınca tarafıma iade edilmesini ve beraatimi talep ederim.

POLİTİK TUTUMUM

Bu dava bir gizli örgüt davası olmayıp aslında bir fikre ve tutuma karşı açılmış bir davadır. 12 Mart faşizminin bir öç alma ve tenkil davasıdır. Fikre şal örtenlere ve balyoz indirenlere karşı boyun eğmeyenlerin, süngüsünü dik tutanların davasıdır. Bir örgüt bildiğim kadarı ile söz konusu değildir. Bu bakımdan da savunmamı bitirirken

(*) Zühtü Uray'ın Atatürk'ün emriyle yaptığı bu çeviri, İsmet İnönü döneminde yayınlanmıştır. (R.N.)

kendi dünya görüşümü açıklamak zorundayım. Çünkü ben bir örgütsel faaliyetten dolayı değil yurdumun iyiliği için karınca kaderince ömrüm boyunca sürdürdüğüm mütevazi mücadelemden dolayı Harbiyedeki «Kontr-Gerilla» işkence hücrelerine atıldım. Askeri Cezaevinde tanıdığım davamız sanıkları da benzer nedenlerle işkence edildiler, aylarca Cezaevlerinde yattılar.

Duruşma sırasında zabta «hayatım bugün de teminat altında değildir» sözü geçmişti. Bu Türkiyemizde yıllardır süren ve birtürlü bitmiyen «andemik» faşizmden dolayı söylenmiş bir sözdü. Bugün bile, halen SICAK OPERASYONLAR gözle görünür şekilde devam etmemekle beraber durum değişmiş değildir. Şüphesiz bir taraftan Gürlerler, Baturlar, Kayacanlar tekaüt edildiği gibi diğer taraftan da, Sunaylar, Tağmaçlar, Türünler görevlerinden uzaklaştırılmıştır, şüphesiz 12 Mart sonrası döneminin en göze batan kişileri olan Ünlütürkler, Türüngler, Elverdiler dahi, daha birçokları ile birlikte tekaüt edilmişlerdir. Ancak yara deşilmemiş, işkenceci kadrolar değil cezalandırılmak, görevlerinden bile uzaklaştırılmamışlardır. Balyoz her an inmeğe hazırdır. İnmeğe başlamıştır da. Bir dergiyi çıkartanlar örgütten ceza yemişler, «Türkiye Dönüm Noktasında» isimli broşür hakkında 141'den dava açılmış, polis gecekonduları yıkmıştır. 12 Mart sonrası Kanunları hâlâ yürürlüktedir. Ceza usul kanununa eklenen bir maddeye göre sanık SUÇSUZLUĞUNUN İSPATI yükümlülüğü altına sokulmuştur. KANUN DİYE, KANUN DİYE KANUN TEPELENMİŞTİR. Hepimizin hayatı bu yüzden hâlâ tehlikededir..

1917 Sovyet devrimi ile dünyadaki Emperya-

list devletler tekeli en zayıf halkasından kopunca Türkiye halkı Milli Kurtuluş savaşında Emperyalizmi ilk olarak yenen bağımlı devlet payesine ulaştı. Kapitülasyonlar kalktı, birçok yabancı şirket millileştirildi. Merkezi feodal ve teokratik devlet ve onun kurumları yok edildi. Ancak objektif şartlar köklü alt yapı reformlarının, örneğin feodal artıkları, ağalığı yok edecek olan bir toprak reformunun uygulanabilmesine engel oldu. İktidar eliyle zenginleşme, milli burjuvazi kurma, devletçilik yolu ile kişileri zengin etme yolu tutuldu, kapıdan kovulan emperyalizm dolaylı yollarla, işbirlikçi sermaye aracılığı ile, sonradan da açıkcasına Türkiyeye döndü, yine bağımlı bir geri kalmış ülke haline düşürtüldük.

Karşı devrimin zafer kazanması, Milli Mücadelemizin ve devrimlerin bütün kazançlarının birer birer silinmesi iktidarların sınıfsal niteliğinde bulunmaktadır. Çağımızda Milli Demokratik Devrim Aşamasından geçmeyen, yani feodal artıkların ekonomik ve politik güçünü yok etmeyen, emperiyalizmin ve işbirlikçilerinin sömürüsünü ve giderayak politik iktidarını yok etmiyen hiç bir devrim geri bıraktırılmış bağımlı bir ülkeyi «çağdaş uygarlık» düzeyine yükseltemez. Bu yoldaki en iyi niyetli ve güçlü atılımlar sağlam sınıfsal bir tabana oturtulamazsa tam bir başarıya ulaşamazlar, belirli bir süre sonra geriye dönüş başlar. «İktidardan yararlanarak bir kısım küçük ve orta sermaye sahipleri cüretli işlerle büyük bir güce sahip olurlar, artık ekonomik baskı istemezler, zorunlu olarak yabancı sermaye ile işbirliği olanakları ararlar. Hükümete baskıda bulunurlar. Politik iktidarı ellerine geçirerek emperyalizmi yeniden hakim

duruma sokarlar». Bunun böyle olmaması için, geriye dönüş, karşı devrim olanaklarının doğmaması için bütün halkın devrime sahip çıkması, devrimin önderliğinin işçi sınıfında, yoksul köylü kitlelerinde, yani halkın ezici çoğunluğunda olması şarttır. Gerçek bir demokrasinin kurulması, bunun halk tarafından korunması şarttır.

Türkiyede kapitalizm ne kadar güçlenirse güçlensin, ancak emperyalist tekellerin işbirlikçisi sıfatını taşıdığı ölçüde güçlenebilir, yani memleketi bir yarı sömürge mertebesinde tutmak dar sınırları içinde güçlenebilir, artan bir enflasyonist baskı ile halkımızın büyük çoğunluğunu sömürerek ve bu sömürünün kaymağını emperyalist efendilerine vererek güçlenebilir. Gerçek bir sanayileşmeyi engelleyerek, tatlı kârlar sağlıyan kollarda çalışarak güçlenebilir. Bunu da andemik ve gerekince sıcak bir faşizmin varlığı şartıyla yapabilir. Bu kısır döngüyü ise ancak halkımızın bilinçlenmesi, örgütlenmesi ve herşeyden önce güçlü bir İşçi Partisinin, Proleter Devrimci bir partinin doğması, güçlenmesi ve iktidarda söz sahibi olması ortadan kaldırabilir. Ancak o zaman üretim araçlarını üreten (ileri bir teknolojiye dayanan) temel ağır sanayi kurulabilir, memleketimiz geri bırakılmışlık utancından kurtulur. Bunun ilk şartı ise emperyalizmin yurttan kesin olarak kovulması, işbirlikçi sermayenin yenilgisi, feodal artıkların, tefeci bezirgân sömürücülerin yok edilmesidir, yani hakim ve etken ekonomik ve politik güçün onların elinden alınıp çalışan halkın ve tüm millici sınıf ve tabakaların eline geçmesidir. Bu da ancak işçi sınıfının politik partisinin demokratik öncülüğünde başarılabilir.

Yurdumun kurtuluşunu bu yolda görüyorum.

Bilimsel Sosyalizmin öğretisine, yani bilime inanıyorum, Türkiye halkına inanıyorum, ona güveniyorum.

Hakkımdaki yargı ancak onun yargısıdır.

Rasih Nuri İleri

XIII

KARAR

GEREKÇELİ HÜKÜM

Esas No: 974/14
Karar No: 974/27

Başkan : Top Alb. Mümtaz ÖNAY (944-178)
Uye : Hakim Yb. Ferruh ŞENERDEM
Üye : Hakim Bnb. Hamdi ÖNCÜOĞLU

Diye başlayan 72 sahifelik bu belgede, önce İddianame özetlenmiştir. Ancak bu özet yapılırken başka kaynaklardan da esinlenildiği apaçıktır, örneğin «Fezlekede» büyük rolü olan Akın Çıtakoğlu sanık olmadığı halde kararda söz konusu edilmiş, davası tefrik edilen Kayhan Edip Sakarya'dan başka Tarhan Özgür, Hamza Özkan söz konusu edilmişlerdir, oysa Hamza Selimiye Cezaevinde tutuklu idi ve dava sanıkları arasına alınmamıştı. Sonraki kısımda birer birer sanıkların «sorgularında», «savcılıkta», «duruşmada»ki ifadeleri incelenmiştir. Bütün bunlar incelediğimiz tutanaklarda zaten bulunmaktadır.

★

GEREKÇELİ HÜKÜMDEN PARÇALAR

Gerek yukarıda ifadeleri özetlenen sanıklar gerekse haklarında T.C.K. nun 141/5 nci maddesini ihlal etmeleri nedeniyle haklarında kamu davası açılıpta fiilleri 1803 sayılı Af Kanununun 1 nci maddesi gereğince haklarındaki davanın ortadan kaldırılmasına karar verilen sanıkların tamamı, fikri yapıları itibarile Marksist-Leninist fikirleri benimsemiş ve kendi tabirleriyle devrimci kişiler oldukları anlaşılmaktadır.

Bunun yanında Yurdumuzda 1971 sıkıyönetim döneminde, sıkıyönetim mahkemelerine açılan davalar nedeniyle tanzim olunan iddianame ve varılan hükümlerden de anlaşılacağı üzere yurdumuzdaki sol fraksiyonlardan Mihri Belli'nin önderliğini yaptığı ve Aydınlık Sosyalist dergi etrafında kümelenen milli demokratik devrimcilerdir. Bütün sanıklar gerek polisteki ifadelerinde gerekse Askeri Savcılık beyanlarında bu hususu açıkça belirtmektedirler. Onun için sanıklar arasında bu suçun müştereken işlenebilmesi için gereken fikir beraberliği aralarında mevcuttur.

Sanıkların, kabul ve peşinden koştukları milli demokratik devrim nedir? Sanıkların benimsedikleri ve kendilerine göre yurdun kurtulması için bir yol olarak kabul ettikleri milli demokratik devrim Mihri Belli tarafından ortaya atılan ve fakat daha önce Lenin tarafından İki Taktik isimli eseriyle ileri sürülmüş ve neticede yurtta Marksist - Leninist bir düzenin tahakkukunu amaçlayan bir görüştür.

Mihri Belli'nin milli demokratik devrim isimli broşüründe açıkladığına göre Türkiye bağımsız bir ülke değildir. Türkiye'deki yabancı sermaye ve bu sermayeye bağlı ve onunla işbirliği halindeki yerli sermaye çevreleriyle büyük toprak sahipleri, milleti sömürmektedir. Bu sebeplerle yurdumuz yarı bağımlı bir ülke durumundadır. Türkiyede sosyalist bir idare kurulabilmesi için önce yurdun, bu yarı bağımlılığından kurtarılması, yani milletin yabancı sermaye tahakkümü ile toprak ağaları sömürüsünden arınılması gereklidir. Ancak ilk aşama olarak bu ekonomik bağışıklık temin edilip, yurt ve millet yarı bağımlı bir durumdan kurta-

rıldıktan sonra meydana gelecek zemin üzerinde ikinci aşama olarak sosyalist düzen teşkil edilebilecektir. Broşürde bunu temin edecek güçler olarak proleterya, topraksız veya az topraksız köylüler, küçük sanatkârlar, küçük burjuva, devrimci aydınlar ittifakı olarak gösterilmektedir.

Askeri Yargıtay 3. Dairesinin 27/6/1973 gün ve 973/112 Esas, 973/143 karar nolu ilamlarında da, milli demokratik devrim tezi hakkında, «Devrim ihtilal olduğuna göre milli demokratik devrim aşamasından maksat ihtilalin başarıya ulaşması için hangi devrimci taktiğin uygulanması meselesidir. Aydınlık sosyalist yazarlardan Şahin Alpay, aynı isimli dergide yazdığı bir yazıda, milli demokratik devrim sosyalist devrime hazırlıktır. Sosyalist devrimde milli demokratik devrimin kaçınılmaz uzantısıdır. Milli demokratik devrimde öncülüğü sağlayan proleterya, proleteryanın hegemonyasında tüm milli sınıflarm iktidarının sağlanmasından sonra yarı yolda durmayacak devrimin zorunluluğunun bilincinde olan kendi kuvvetlerine dayanarak hemen sosyalist devrime geçecektir. Eğer proleterya milli demokratik devrimde öncülüğü tekeline almış, işçi-köylü ittifakını sağlamlaştırmış ve milli sınıflarm ortak iktidarını yerleştirmişse sosyalist devrime barış içinde geçiş mümkün olacaktır. Bu geçiş döneminde milli demokratik iktidarın hemen önündeki görev devlet kapitalizmi yoluyla temel üretim araçları üzerinde kapitalist mülkiyetin sosyalist mülkiyete ilerleyişini yönetmektir. Temel üretim araçlarının mülkiyeti üzerinde sosyalist dönüşümün tamamlanması ile geçiş dönemi sona erecektir demektedir.

Mihri Belli'de milli demokratik devrim isimli

kitabında; milli demokratik devrim, ekonomide ve politikada emperyalist vesayetin ve feodal mütegallibe tahakkümünün bütün izlerini ortadan kaldıracağından, bağımlılığın ve sömürünün yansısı olan üst yapı kurumlarını da değiştirmekle yükümlüdür. Bu devrim Filipin demokrasiciliğine son verecek ve bütün ulusal güçlerin bilinçli örgütü olarak ülkenin kaderini tayinde rol oynayabilecekleri demokratik düzeni gerçekleştirecektir. Milli demokratik devrim, sınıf çıkarları Türkiyenin emperyalist sistem içinde sömürülen bağımlı bir ülke olarak varlığını sürdürmesinde olan, varlığı emperyalist vesayete bağlı bulunan emperyalizmin yerli ortakları durumunda olan işbirlikçi sermayeye karşı yeni emperyalizme doğrudan doğruya bağlı dış ticaret alanını, bankacılığı, sigortacılığı, montaj sanayiini elinde tutan ve ulusal güçler dışında sayılması gereken bu asalak gayri milli sınıflara karşıdır. Milli demokratik devrimi ulusal topluluğumuz dışında sayılması gereken işbirlikçi sermaye sınıfı ile feodal mütegallibe dışında Türkiye halkının tümü, Türkiye proleteryası yani bir avuç asalak dışındaki Türkiyenin tüm emekçi halkı gerçekleştirecektir. Bütün devrimci sınıf ve zümrelerin devrimci bilinçlenme ve örgütlenmelerine yardımcı olmak suretile işçi köylü ittifakı temeli üzerinde kurulu bir devrimci güç birliğini gerçekleştirmek ve bütün devrimci güçlerin mücadeleye katılmasıyla da milli demokratik devrimi yapmak ve ardından da sosyalist devrimin gerçekleşmesinde başı çeker. Türkiyede sınıfsız ileri toplum biçimini yaratmaktadır. Bu aşamada amaç henüz sosyalizm değildir. Emperyalist tekellerin ve işbirlikçi sermeyenin milli güçler tarafından zaptedilmesi-

dir, Sosyalist kuruluş, dış ticaret, sigortacılık ve kredi kurumlarından başka bütün üretim araçlarını ortak mülkiyet haline getirmeyi ve insanın, insan tarafından sömürülmesi olanağının ortadan kaldırılmasını amaç edinir ki, buda milli demokratik devrimi izleyecek olan sosyalist devrimin görevidir demektedir. Aslında bu kavramın millilikle de ilgisi bulunmamaktadır. Bu ideolojiyi benimsemiş olanlar, burjuva dışındaki sınıfları milli sınıf olarak, kabul etmekle ve bunun enternasyonal manada değerlendirmektedirler. Mesela, Mihri Belli, Aydınlık Sosyalist dergisinde yazdığı Millet Gerçeği başlıklı bir yazıda; burjuva sosyalizmine, dar görüşlülüğe kaçmayan, en derin anlamı ile milliyetçilik, küçük burjuva insaniyetçiliğine, kozmopolite kaçmayan gerçekten devrimci enternasyonalizme götürmektedir. (Aydınlık Sosyalist Cilt 2. Sh.)

Çoğaltılması mümkün olan bu açıklamalardan anlaşıldığı üzere Marksist terminolojiye göre devrim; ihtilal yoluyla kapitalist iktidarı devirip, proleterya diktatoryasını kurmak, milli demokratik devrim aşaması da gayeye ulaşılması için uygulanması gereken taktiğin saptanmasını ifade etmektedir. Esasen Türkiyede aynı gaye birliği içinde olmakla beraber bu aşama ile ilgili olarak 1970 senesinden itibaren taktikte ve özellikle temel güç seçiminde, yada varılması gereken aşamada uyuşamayan bazı örgütlerde kopmalar olmuş ve Türk Halk Kurtuluş Cephesi, Türk Halk Kurtuluş Ordusu gibi örgütler bu nedenle doğmuştur. Bütün bu örgütlerde müşterek husus, devrim, yani ihtilal antiemperyalist-antifeodal bir devrimdir. Birinci şart, emperyalizmi memleketten kovmaktır. Le-

nin'e göre emperyalizm; sosyalizme dönüşmenin eşiğine gelen ve iç çelişkileri aşırı ölçüde çoğalmış kapitalizmin son aşamasıdır. Bu son aşama tekeller karşısında serbest rekabetin kaybolması, sermaye ihracı, sürüm pazarlarının ele geçirilmesi için milletler arası mücadeleler, bundan doğan savaş tehlikeleri ile olduğu kadar burjuva demokrasilerinin yerini alacak otoriter rejimlerin ortaya çıkmasıyla da belirlenir. Bu aşamada sosyalizme dönüşüm için gerekli bütün şartlar bir araya gelir demekte ve kitleleri ayaklanmaya götürmek ve bunu bütün halkın ayaklanmasına döndürmek için onları örgütleyip, iktidar makinasını bozacak sloganlar ve çağrılar yayınlanmasını önermektedir. (ML. Clt. 4. Sh. 238-280. İki Taktik S. 75)

Günümüzün komünist değerlendirmelerinde, Amerika Birleşik Devletleri emperyalist bir güç olarak kabul edilmekte ve muhtelif sloganlarla Lenin'in yukarıda işaret edilen ihtilal ortamının hazırlanmasına çalışılmakta olduğu dikkate alındığı takdirde, Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesinin bilimsel sosyalizme göre anlaşılması lazım gelen devrim - sözcüğüne başka bir anlam vermek suretile gerçek Maksadın değerlendirilmesinde hataya düştüğü açıkça anlaşılmaktadır. Esasen, komünist ideolojisini benimsemiş olanların, işin bidayetinde Türkiyede yaratmış oldukları kavram karşılığından istifade ederek kişileri hatta müesseseleri hataya sürüp, alet edindikleri bilinen bir gerçektir. Bununla beraber, böyle bir ortam içinde verilmiş olan beraat kararının mevcudiyeti, devrim kavramının gerçek mana ve maksadını bilmeyen kişileri hataya düşürebileceğinden şüphe ve tereddüt bulunmamakta ise de, gerçek maksadı bilen yahut

bilmesi gereken kişilere fiilin tekrarı suretile aynı suçun işlenmesi hakkını bahşetmeyeceği cihetle, sanıklar ve vekillerinin milli demokratik devrim aşamasını amaç edinen faaliyetleri, verilmiş olan beraat kararları karşısında suç sayılamayacağına ilişkin temyiz sebepleri varit ve kabule değer görülmemiştir denilmek suretile milli demokratik devrimi kendine amaç kabul eden cemiyetlerin suçlarının sübut bulduğu kabul edilmektedir.

Askeri Yargıtayın belirtilen içtihadından da anlaşılacağı üzeree esasen milli demokratik devrimi amaçlamış bir cemiyetin T.C.K.nun 141. maddesini ihlal eder nitelikte olduğu sabit olmaktadır. T.C.K.nun yine 141. maddesi son fıkrasında aynı amaç etrafında birleşmenin suçun teşekkülü için yeterli nitelikte bir cemiyet olduğu anlaşılmaktadır. Şu hale göre sanıkların bu amaç etrafında birleştikleri subut bulur ise sanıkların, kendilerine müsnet suçu işlemiş oldukları da sabit olacaktır...

Sanıklardan Rasih Nuri İleri'nin iddianamede örgüte dahil olduğu ve örgütün merkez komitesi üyesi bulunduğu iddia edilmekte ise de;

Sanık Rasih Nuri İleri bütün ifadelerinde, örgüte dahil olmadığını iddia etmiştir. Diğer sanıklardan bazıları polis ifadelerinde sanık Rasih Nuri İleri'nin de örgüte dahil olabileceğini ve merkez komitesi üyesi bulunabileceğini belirtmiş iseler de, kesin bir beyanda bulunmamışlar, yanlızca bu konuda tahminlerini belirtmişlerdir. Bu bakımdan sanık Rasih Nuri'nin Haziran Hareketi örgütüne dahil olduğu ve hele merkez komitesi üyesi bulunduğu yolunda kesin bir delil elde edilememiştir.

Bu sanıkların yukarıdaki özetlenen ifadelerinden ve izahlardan anlaşıldığı üzere, örgüt içer-

sinde dahil bulundukları yolunda vicdanî kanaate varılmakla beraber, Yılmaz Elmas'ın bazı öğretmenler arasında Selahattin Atasever'in Halkalı bölgesinde, Bektemur Bıçakçının Sular İdaresinde, Ziya Ülgenciler'in Topkapı bölgesinde işçiler arasında örgüte yeni eleman kazandırmak için faaliyette bulunup, yukarıdan aldıkları direktifler uyarınca çalışmalar yaptıkları anlaşılmaktadır.

Bu sebeple bu sanıkların fiilleri T.C.K.nun 141/1. nci maddesine değil, 141/5 nci maddesine uygun mütalaa edilmiştir.

Ayrıca bu sanıkların kendi gurupları içinde hücre başı veya hücre yetiştiricisi durumunda olmaları, onları idareci durumuna sokamaz. Çünkü hücre sistemi ile çalışan bir örgütte hücre başının durumu yukarıdan gelen talimatları kendi hücre mensuplarına iletmek ve bu talimatları kendi hücreleri içerisinde uygulamak olduğuna göre hücre başının durumu kendi hücresiyle örgüt idarecileri arasında bir köprü vazifesi görmekten ibarettir. Örgütün genel sevk ve idaresinde rey ve söz sahibi olmayan bu kişilerin bu nedenle idareci sayılmamaları tabiidir.

Sanıklardan Erkut Selçuk ile Enver Avcı'nın, hükümümüzde evvelce belirttiğimiz üzere Korhor'daki Menekşe apartmanında Kaykan Edip Sakarya, Hamza Özkan'ın da bulundukları bir toplantıya iştirak ederek örgüt kurulmasına ve örgütsel çalışma yapılmasına karar verdikleri ve böylece dava konusu örgütün kurulmasına varılan karara iştirak etmeleri nedeniyle örgütün kurucusu durumunda bulundukları ve böylece fiillerinin T.C. K. nun 141/1 nci maddesine uygun olduğu, sanıklar Süleyman Önen, Murat Ceyişakar ve Şükrü

Ceyhan'ın, Şişli'deki apartmanda Erkut Selçuk'un da iştirakiyle gençlik komitesinin teşkili için toplantı yapıp, karar verdikleri ve böylece bu 4 sanığın gençlik komitesi üyesi olarak gençlik içerisindeki faliyetleri yönetmek için karara varıp, bu yolda faaliyette bulundukları ve böylece de bu sanıkların örgüt içerisinde yönetici durumunda bulundukları, onun için fiillerinin T.C.K.nun 141/1 nci maddesine uygun bulunduğu neticesine varılmıştır...

16/10/1974

(*) Hüküm fıkrasında ERKUT SELÇUK, SÜLEYMAN ÖNEN, ŞÜKRÜ CEYHAN, MURAT CEYİŞAKAR ve ENVER AVCI 141/1 den sekizer yıl ağır hapse ve Af Kanununun 5. Maddesinin Anayasa mahkemesince iptali nedeniyle Cezaların İnfazına mahal olmadığına... yasaklanmış yayın dışındaki kitapların iadesine oybirliği ile karar verilmiştir.

XIV

DELİLLER DOSYASINDAN İŞKENCE YAZISI

Bu satırlar, faşizmin, kendini en güçlü sandığı yer; işkence odasında yenilgiye uğratmış... İşkence uzmanlarına bir an dahi yenilmemiş, güçlü, bilinçli ve kararlı, proleteryanın davasına olanca varlığıyla inanmış bir vatansevere aittir.

İstanbul 1. Şube müdürlüğünün eski binasında (Sansaryan Han) hücrelerde yatanlar bilirler, o hücrelerden birinin tavanında yirmi küsur yıl önce yazılmış şöyle bir yazı vardı... «Girdin... Alnının akıyla çıkacaksın, devrimci şerefine halel getirme». İşte okuyacağınız satırları da aynı el, aynı yürek yazmıştır. Elimize geçti, görev bildik sizin sorumluluğunuza ulaştırdık.

HAZİRAN HAREKETİ

★

İŞKENCE ODASINDA OLANLAR DIŞARIDAKİ SAVAŞIN BİR PARÇASIDIR

Devrimci görevimiz, içinde bulunduğumuz faşist terör şartlarında tarihi anın gerektirdiği devrimci eylemi sürdürmektir. Durmadan değişen şartları doğru değerlendireceğiz, eylem çizgisini doğru saptayacağız, o çizgiyi yürekle izleyeceğiz.

Dün düzen Filipin Demokrasisi idi, bu gün faşizmdir. Dün sınırlı özgürlükler ortamı içinde çalışma yöntemleri başka idi, bu gün başkadır. Faşist terörün zorunlu kıldığı çalışma tarzını benimsemekle yükümlüyüz. Bunu yapmazsak devrimci görevimizi yerine getiremeyiz.

Faşist terör bizi illegaliteye itmiştir. İllegal şartlarda, devrimci hareket olarak emekçi yığınla-

ra ulaşmak, onları bilinçlendirmek, örgütlendirmek çok daha güçtür. Bu güçlüğü ortadan kaldırmak demokratik bir ortamda serbestçe işçiye, köylüye ulaşmak olanaklarını yaratmak, dün olduğu gibi bu gün de uğrunda mücadele ettiğimiz bir hedeftir. Ama illegalitenin bazı durumlarda bir devrimci hareketin silkinmesi, kendine gelmesi için olumlu etkileri olduğu da görülmüştür. Biz Türkiye'de faşizmin, onu tezgahlayanların, idaresi dışında, devrimci hareketimiz için bir silkiniş, bir kendine geliş sağlıyacağına inanıyoruz.

Evet bu gün illegal çalışma, gizli çalışma bir zorunluluktur. Gizli çalışmanın kuralları var. Bu kurallar bütün dünya devrimci hareketlerinin edindiği tecrübelerle varılmış kurallardır. Bunu bilmekle, uygulamakla yükümlüyüz.

Birinci mesele devrimci hareketin aynı disiplin içinde olmakla birlikte birbirinden ayrı bölmelere ustaca bir örgütlenmeyle ayrılmasıdır. Böylelikle baskı kuvvetlerinin bir noktadan indirdikleri darbenin etkisinin sadece o noktada kalması sağlanmış olur. Yapılacak herhangi bir iş mümkün olduğu kadar az adamla yapılmalıdır. İki kişiyle başarabileceğin bir işe kötü örgütlenme yüzünden örneğin dört kişi karıştırdın mı, işte tehlikeye ve muhtemel kayıpları en azından iki misline çıkarmış olursun. Temaslar kural olarak tek tek olmalıdır. Bir militan ancak kendi işi için mutlaka bilmesi gereken şeyi bilmeli, onun dışında hareketin eylemi ile ilgili hiçbir şey bilmemelidir. Gerekli bilgiler dışında edineceğin her bilgi sana, yüktür. Faşizmin işkence uzmanlarının eline düştüğün zaman yükün ne kadar hafifse, devrimci harekete getirebileceğin zarar o kadar az olur, dolayısıyla

da için o kadar rahat olur.

Militan gereksiz bilgiler edinme merakını içinde yenmelidir. Kendini ilgilendirsin, ilgilendirmesin ne olup bittiğini öğrenme merakı, dedikodu malzemesi arayan kocakarılara özgü bir meraktır, Devrimciye değil. Gereksiz ve yersiz yorumlar olmamalıdır. Tecessüs devrimci bir duyu değildir.

Devrimci militan kendini öyle bir disipline sokmalıdır ki, kendi eylemi gereği bilmesi mutlaka zorunlu bilgiler dışındaki şeyleri öğrenmemek için özel çaba harcamalıdır. Burada ikinci Dünya Savaşı yıllarında, Nazi işgali altındaki Fransa'da mukavemet hareketi liderlerinden birinin bize verdiği örneği hatırlamanın gereği var: bu mukavemet liderinin örgüt ile bağlantısı kopuyor. Rastladığı, örgütün başka kolundan bir militan bağlantıyı kurmayı üzerine alıyor. Ancak bu bağlantı mukavemet liderinin bilmemesi gereken kanallardan geçilerek kurulabilecektir. İkisi bir adrese gitmek üzere bir otomobile biniyorlar. Adamımız arabaya binerbinmez gözlerini yumuyor ve kendisini odanın içinde bulana dek gözlerini açmıyor. Ve bu gönüllü körlük ta kendi gurubuna varana dek devam ediyor. Bu gönüllü körlük sayesinde adamımız gizlilik kuralına uygun şekilde hareket etmiş ve bilmesi mutlaka zorunlu bilgiler dışında bilgi edinememiştir.

Ayrıca bu günün illegal eyleminde yer alan militan, dünün formlarının, arkadaş sohbetlerinin çok konuşan militanından çok farklı bir hava içinde olmak zorundadır. Üzerinde fikir yürütmekle yükümlü olduğumuz konular dışında konuşmama disiplinine girmekle yükümlüyüz. Bu, eskiden kalma kötü alışkanlıklardan kalma kötü alışkanlıklardan, boş boğazlıklardan , gevşekliklerden arın-

mak demektir. Eski hafifliklerden kurtulup illegal eylemin usta militanlarının ağır başlılığına girmek demektir. Bu durumda, gizlilik kurallarına uygun olarak çalışan kimsenin polisin eline düşmesi ihtimali askariye inmiş olur. Üstelik, polisin eline düştüğünde de militan karşı tarafın işine yarayacak askari bilgiye sahip olmuş olur.

Bu gün devrimci militanın başta gelen görevi faşist terör düzeninin işkence uzmanlarına yenik düşmemektir. Bütün işkencelere rağmen emperyalizmin işbirlikçisi iktidarın baskı kuvvetlerinin bilmemesi gerekli şeyleri onlara söylememek, devrimci şerefine gölge düşürmemektir. İşkenceyi küçümsememek gerekir. Çünkü faşizm bu yoldan sonuçlar elde etmektedir. İşkenceyi abartmamak da gerekir. Çünkü faşizm işkence yolu ile nice devrimciyi yıkamamakta, bu yoldan herhangi bir sonuç elde edememektedir. İşkenceye karşı direnebilmek devrimci bilinç meselesidir, kavrayış meselesidir. Fiziki kuvvet meselesi değildir, kimi durumlarda pehlivan yapılı kabadayısını konuşturular da çelimsiz efendi hallisi konuşturulamaz. Zaten işkence uzmanları sana yüklenmeden önce fizik dayanıklılığını gidermek için gerekeni yaparlar. Bunun için ellerinde istedikleri kadar zaman ve olanak vardır.

Arkadaş baskı kuvvetlerinin eline düştükten sonra verdiğin savaş, dışarıda halkımızın kurtuluşu uğruna verilen savaşın bir parçasıdır. Bu günün şartlarında halkı uğruna ölmeyi göze almayan kimse bu savaşa katılamaz, katılmamalıdır. Devrimci bilincinin, halk sevgisinin, vatan sevgisinin davranışında tayin edici etken olmasını sağlayacak şartlanmaya kendini sokabildin mi o işkence odasında

senin ezilen halkımızı temsil ettiğini, karşındakilerin de yerli-yabancı sömürücülerin temsilcileri olduklarını, bu karşılaşmada Türkiye Halkının, her şeye rağmen yenik düşmemesi gerektiğini kavradın mı ve halkın davası uğruna ölümü daha başından göze aldın mı, en çetin sınavlardan alnın akıyla çıkarsın.

Sorguda, işkencede ağır başlı, gururlu ol. Tahrik edici davranışların gereği yoktur. İşkenceciler sana hep işkencenin sonu gelmeyeceğini telkin etmeye uğraşırlar, «Konuş, kurtul» derler. Her işkencenin bir sonu vardır. Ya bir noktada kalp dayanamaz durur, yahutta seni işkence ile konuşturamıyacaklarını anlarlar, seni ölümün eşiğine kadar getirdikten sonra yakanı bırakmak zorunda kalırlar, yani onlar yenik düşer. Genellikle işi işkence altında adam öldürmeye kadar vardırmak istemezler. Onların amacı devrimci hareketi yıkmak, bunun için mümkün olduğu kadar devrimciyi ele geçirmektir. Seni de çözülmüş olarak, yani devrimci kardaşlarını ele vermiş yenik bir kişi olarak mahkeme önünde çıkarmaktır. Konuşturabildiklerine karşı tavırları küstahça küçümseme tavrıdır. Çetin sınavlardan başı dik çıkabilene, konuşmayana karşı tavırları kinli ama saygılı bir tavırdır. Devrimci olarak bilinçli davranışınla emperyalizmin ve işbirlikçilerinin hizmetindeki işkencecilere bile saygı telkin etmem gerekir.

İşkence odasında olanlar dışarıdaki savaşın bir parçasıdır dedik. Bu savaşta doğru taktik, çatışmayı en ileri mevzilerde kabul etmektir. Ne olursa olsun, o birinci mevzide direnmektir. Diyelim ki, üzerinde illegal yayınla yakalandın. Bunu kimden aldığını senden soracaklardır. Cevabın mantı-

ki bir cevap olmalıdır. Ama öyle bir cevap olmalıdır ki onlar bu cevapta bilmemeleri gereken hiçbir şey öğrenmemelidirler. İşkenceyi bu noktada göze almalısın. Enaz işkence görmenin yolu işkence altında konuşmamaktır. Bu adamı işkence ile konuşturamayız kanısına vardıkları anda bırakacaklardır. Ama senin hakkında «vurdukça tozuyor» hükmünü verdiler mi her vesileyle işkenceye çekilirsin. İlk direnme çizgisinden işkence altında geriledin mi, bildiğin şeyi söylediğin için değil bilmediğin şeyi söylemiyeceğin için işkence görürsün. Diyelim ki, üzerinde çıkan illegal yayın için ilkten «bunu postalamışlar, kimden geldiğini bilmiyorum» dedin ama bu ilk ifadende direnmedin, işkenceden kurtulayım diye yazıyı kimden aldığını söyledin, işkence durmaz. Bu sefer yazıyı aldığın kimsenin nerede olduğunu sorarlar. Sen gerçekten o kimsenin nerede oturduğunu bilmezsin, ama işkenceciler senin bilmediğini bilmezler. Hakkında «Bu işkencede konuşur» hükmünü vermişlerdir, yüklenirler. Birinci mevzide direnmediğin için daha da ağır işkencelere uğrarsın. Tekrar edelim: Enaz işkence görmenin yolu konuşmamaktır. Tabi burada tüm teslim olanlardan, hain düşenlerden söz etmiyoruz.

İşkence başlarken en doğru yol işkencecilerle kapışmaktır. Sen tek kişisin, onlar kalabalıktırlar. Üstelik çok kez sende ayakta duracak hal de bırakmamışlardır. Ama adet yerini bulsun diye de olsa kapışmak gerekir. Böylelikle herhangi bir kavgada kuvvetce üstün olan karşı tarafa döğülmek durumu meydana gelirki, bu senin yararına bir durumdur. Sen onlarla kapıştın diye sana daha fazla işkence edecek değillerdir.. Ne kadar uysal davranır-

san davran, nasıl olsa ölüm eşiğine getirene kadar seninle uğraşacaklardır. İşkence anında çektiğin acı yüzünden ses çıkarma zorunluluğu duyarsın. Herşeye rağmen susabilirsen ne ala, ama mutlaka ses çıkarman gerekiyorsa, bu durumlarda en doğrusu devrimci sloganlarımızı haykırmaktır.

Sadece işkencede direnmek yetmez. Arkadaşlarının da direnmesini sağlamak gerekeni yapmakla yükümlüsün. Tahkikatın seyrini izleyeceksin, onların görevi seni dünyadan tecrit etmek, ve senden gayri herkesin konuştuğunu senin konuşmamanın artık bir anlamı kalmadığını sana telkin etmektir. Senin görevin her türlü olanaklardan yararlanarak tecriti kırmak, seninle birlikte içeri düşen arkadaşlarını yüreklendirmek, onların da direnmelerine yardımcı olmaktır. Burada gardiyanla konuşurken sesinin tonundan aksırışına kadar herşey, yerinde büyük manevi destek olabilir.

Seni işkence ile yıkamayacaklarını anlayınca bu sefer daha kurnazca yollara başvururlar. Dost görünüp, dertleşme esnasında tatlılıkla senden laf almayı deneyebilirler. Bunu işkenceden önce de yaptıkları olur. Buna karşı da hazırlıklı olmak gerekir. Kimi arkadaşların bu taktiklerle oyunlara geldikleri olmuştur. Burada da gerekli devrimci uyanıklığı ve kavrayışı göstermekle yükümlüsün.

Bütün bu söylediklerimiz, tecrübelerden çıkarılma genel şeylerdir. Elbette ki, işkencede direnmenin retecesi yazılmaz. Devrimci her yeni durumda bilinçli ve kavrayışını harekete geçirmeyi ve doğru davranışı kendisi bulabilmelidir. Tekrar edelim işkence ne küçümsenmeli ne de abartılmalıdır. Devrimci olarak senin kendine biçtiğin bir değer vardır. Devrimcilikte kimseden geri kalmama id-

dian vardır. İşkence odasında da kendine devrimci olarak biçtiğin değeri düşürmeyecek şekilde hareket etmesini bil.

«GÜÇLÜYSEN, KARARLIYSAN VE DE BİLİNÇLİYSEN» HİÇBİR ACI DAYANILMAZ, HİÇBİR ENGEL AŞILMAZ DEĞİLDİR...

D Ü Z E L T M E

Anlamı etkileyen bir tertip hatasını belirtelim: Sahife 577'de son paragrafın başında «Ne yazıktır» yerine «Ne kazıktır» yazılmıştır. Gözümüzden kaçanlar için özür dileriz.

Ayrıca resmi belgelerde, zabıtlarda ve de sorgulardaki hataları düzeltmek yetkimiz olmadığından bunlara dokunmadığımızı belirtiriz. A.Y.

İÇİNDEKİLER

Noktalama 455

BÖLÜM IV

Marksist-Leninist Haziran Haraketi Davası 463

I. Giriş 463
Sanıkların Tutuklanışı - Davanın Özellikleri 466

II. Fezleke ve İddianame 473
A — Rapor 473
B — Fezleke 479
C — İddianameden Parçalar 545
Sanıkların Örgüt İçindeki Hukuki durumları 545
Haziran Haraketi İçinde Örgütlenme Zinciri 552
İstanbul Bölge Komitesinin Oluşturulması 554

III. Görevsizlik İddiası 556
Görevsizlik Hakkında Talep ve Kararlar 566

IV. Sorgular 571
A. Rasih Nuri İleri 571
a. Giriş 571
Savcılığın Düştüğü İdeolojik Çelişkiler 580
İşkence 584
Karşı Devrimin Tırmanışı 597
Ben Durumu Nasıl Değerlendirmiştim ... 606
Durum Değişik Olabilir miydi 609
Merkez Komitesi Provokasyonu 613
b. İfadelerin ve iddianamenin Tahlili 617
İkrar 620
İfadeler 627
İddianame 635
Aramada Bulunan Suç Eşyaları 637
İddianamenin Kişilere Ait Bölümü 644
141 ve 142. nci Maddeler 653
Duruşma Zaptı 657
Dilekçeler ve Cevap 667

B. Erkut Selçuk ... 672
C. Yılmaz Elmas ... 675
Kontr Gerillada 3,5 Ay Kalışım ... 704
İddianamedeki İddialar ... 718
D. Şükrü Ceyhan ... 738
E. Süleyman Önen ... 739
F. Murat Ceylşakar ... 746
G. Ziya Ülgenciler ... 750
H. Enver Avcı ... 754
İ. Hasan Kıyafet ... 756
Hasan Kıyafet'in «Emniyet» İfadesi ... 758
J. Şaduman Taşlı ... 762

REDDİ HAKİM ... 766

K. Mikail Kayam ... 771
Tutuklanmanın Reddine İtiraz ... 768
L. Fuat Çakmak ... 788
M. Suat Kurtuldu ... 793

V. *Yine Görevsizlik Kararları* ... 798

VI. *Şahitlerin Dinlenmesi ve Delillerin Okunması* ... 799

VII. *Delillerin İncelenmesi* ... 802

VIII. *Ali Kayahan'ın Kontr-Gerillada Öldürülmesi Olayı* ... 805
Dilekçelere Ait Yazışmalar ... 811

IX. *Tevsii Tahkikat Talebi* ... 815

X. *Af Kanunu Sorunu* ... 819
Mikail Kayam'ın Dilekçesi ... 821

XI. *Esas Hakkında Mütalea* ... 825
Delil ve Karşıt İddiaların Eleştirisi ... 830
Sonuç ve Talpeler ... 833

XII. *Savunmam* ... 837
Mahkeme Sefahatı ... 837
Politik Tutumum ... 841

XIII. *Karar* ... 846

XIV. *Deliller Dosyasından İşkence Yazısı* ... 855